

Annotation

Ляно Естакадо е страшна, камениста пустиня. В нея вилнеят разбойници, наречени Лешоядите на Ляно. Предвожда ги Стилинг Фокс, Крадливата лисица. Те подмамват в безводната пустош неопитни преселници, за да ги убият и ограбят. Но бандитите ще срещнат неочакван отпор от прочутите герои на Запада — Поразяващата ръка, Винету и техните приятели.

- [Карл Май](#)
 - [1. глава](#)
 - [2. глава](#)
 - [3. глава](#)
 - [4. глава](#)
 - [5. глава](#)
 - [6. глава](#)
 - [7. глава](#)
 - [8. глава](#)
 - [9. глава](#)
 - [10. глава](#)
 - [11. глава](#)
 - [12. глава](#)
- [info](#)
 -
- [notes](#)
 - [1](#)
 - [2](#)
 - [3](#)
 - [4](#)
 - [5](#)
 - [6](#)
 - [7](#)
 - [8](#)
 - [9](#)
 - [10](#)
 - [11](#)
 - [12](#)
 - [13](#)
 - [14](#)
 - [15](#)
 - [16](#)
 - [17](#)
 - [18](#)
 - [19](#)
 - [20](#)
 - [21](#)
 - [22](#)
 - [23](#)
 - [24](#)
 - [25](#)
 - [26](#)
 - [27](#)
 - [28](#)

- [29](#)
- [30](#)
- [31](#)
- [32](#)
- [33](#)
- [34](#)
- [35](#)
- [36](#)
- [37](#)
- [38](#)
- [39](#)
- [40](#)
- [41](#)
- [42](#)
- [43](#)
- [44](#)
- [45](#)
- [46](#)
- [47](#)
- [48](#)
- [49](#)
- [50](#)
- [51](#)
- [52](#)
- [53](#)
- [54](#)
- [55](#)
- [56](#)
- [57](#)
- [58](#)
- [59](#)
- [60](#)
- [61](#)
- [62](#)
- [63](#)
- [64](#)
- [65](#)
- [66](#)
- [67](#)
- [68](#)
- [69](#)
- [70](#)
- [71](#)
- [72](#)
- [73](#)
- [74](#)
- [75](#)
- [76](#)
- [77](#)
- [78](#)
- [79](#)
- [80](#)
- [81](#)
- [82](#)

- [83](#)
 - [84](#)
 - [85](#)
 - [86](#)
 - [87](#)
 - [88](#)
 - [89](#)
 - [90](#)
 - [91](#)
 - [92](#)
 - [93](#)
 - [94](#)
 - [95](#)
 - [96](#)
 - [97](#)
 - [98](#)
 - [99](#)
 - [100](#)
 - [101](#)
 - [102](#)
 - [103](#)
-

Карл Май
Синът на ловеца на мечки

1. глава

По следата

Не много далеч на запад от местността, където се срещат границите на трите северноамерикански щата Дакота, Небраска и Уайоминг, яздеха двама мъже, чийто външен вид на друго място справедливо би предизвикал истинска сензация.

Те имаха съвсем различни фигури. Единият бе висок повече от два метра и тялото му бе толкова кльощаво, че можеше да те хване страх, а пък другият бе значително по-нисък и тъй дебел, че почти приличаше на топка.

Въпреки това главите на двамата ловци се намираха на една и съща височина, понеже ниският яздеше висока едрококалеста кранта, а пък другият седеше върху ниско, привидно слабовато муле. Ето защо и кожените ремъци, служещи на дебелия за стремена, не достигаха дори до линията на корема на коня му, докато дългият изобщо не се нуждаеше от стремена, тъй като грамадните му стъпала висяха толкова ниско, че беше необходимо само леко движение настрани, за да допре земята с левия или с десния си крак, и то без да се смъква от седлото.

Вярно, че и при двамата не можеше да става дума за някакво истинско седло. Седлото на ниския се състоеше просто от кожата на гърба на убит вълк, на която бе оставена козината, а кльощавият си беше подложил някакво старо сантилско¹ одеяло, което беше толкова изпокъсано и изтъняло, че всъщност той седеше на голия гръб на своето муле.

Облеклото на двамата също имаше доста странен вид. Дългият носеше кожени панталони, които несъмнено са били кроени и шити за някой много по-едър човек. Бяха му страшно широки. Под редуващото се въздействие на топлина и студ, сухо и дъждовно време те се бяха свили значително, тъй че крачолите им едва-едва покриваха коленете на собственика си. При това панталоните лъщяха от мазнина, което намираше простото си обяснение във факта, че при всеки случай дългият ги използваше вместо кърпа за хранене или покривка за маса и бе свикнал да избърсва в тях всичко, което не можеше да търпи по пръстите си.

Голите му крака бяха пъхнати в направо неописуеми кожени обувки. Те имаха такъв външен вид, сякаш са били носени още от Метусаил², а след това всеки от собствениците им е поставял по няколко кожени кръпки. Невъзможно бе да се каже дали някога бяха виждали мас, или даже някаква вакса, тъй като цветът им беше съвсем неопределен.

Кльощавото тяло на ездача бе облечено в кожена ловна риза, която нямаше нито копчета, нито кукички и оставяше голи загорелите му от слънцето гърди. Ръкавите й едва-едва покриваха лактите, а под тях се виждаха жилестите му ръце, останали сякаш без плът. Човекът бе увил дългия си врат с някаква памучна кърпа. Дали порано е била бяла или черна, зелена или жълта, червена или синя, това не знаеше вече дори и самият ездач.

Най-разкошната и великолепна част от облеклото му несъмнено бе шапката, кацнала на източената му заострена глава. Някога си тя е била сива и с формата на цилиндър, една от онези шапки, които са били наричани от хората, лишени от почтителност, „кюнци“. Може би в незапомнени времена тя е красяла главата на някой английски лорд, но после започнала да слиза все по-надолу по обществената стълба и накрая попаднала в ръцете на ловеца от прерията. Този човек в никой случай не притежаваше вкуса на един лорд. Той бе счел периферията й за излишна и просто я беше откъснал. Само отпред бе оставил едно парче, от една страна, за да има сенник за очите, а от друга — за да може по-удобно да сваля шапката от главата си. Освен това той очевидно беше на мнение, че и главата на прерийния ловец се нуждае от въздух, и с ловджийския си нож бе направил дупки на различни места по

дъното и страните ѝ, тъй че сега във вътрешността на шапката можеха да си дават среща ветровете от четирите посоки на света.

За пояс на дългия служеше дебело въже, което беше намотано няколко пъти около кръста му. Под него бяха пъхнати два револвера и ловджийският нож. Освен това на въжето висяха торбичката за куршуми, барутницата, кесия за тютюн, зашита котешка кожа без косми за съхраняване на брашно, прерийното огниво и най-различни други предмети, чието предназначение оставаше загадка за всеки непосветен човек. На ремък около врата висеше лулата му — но как изглеждаше тя! Представляваше собственоръчно произведение на изкуството и тъй като той отдавна я бе изгризал до главата, сега тя се състоеше от спомената глава и едно кухо парче от бъзово клонче. Дългият беше страстен пушач и щом му се свършеше тютюнът, имаше навика да дъвче мундшука на лулата си.

За да спасим честта му, трябва да отбележим, че облеклото му не се състоеше само от обувките, панталона, ловната риза и шапката. О, не! Освен това той носеше една дреха, която не всеки може да си направи — гумирана мушама. И то истинска американска мушама, точно от онзи вид, който още при първия дъжд се свива наполовина и на ширина, и на дължина. Понеже по тази причина не можеше вече да я облича, той я носеше на шнур, живописно наметната на раменете си, също като някоя хусарска пелерина. Освен това от лявото му рамо към десния хълбок висеше навито неговото ласо. Пред себе си, напреки на краката, той държеше карабина, една от онези карабини „райфъл“, с които опитният ловец почти никога не пропуска целта си.

Не беше възможно да се определи възрастта на този човек по външния му вид. Слабото му лице бе покрито с безбройни бръчки и бръчици, но въпреки това неговият израз беше почти младежки. Сякаш всяка бръчка и бръчица излъчваше някаква закачливост и дяволитост. Макар че лицето му бе набръчкано, макар че се намираха в негостоприемна местност, то беше гладко избръснато, понеже има много, действително много уестмъни³, които се гордеят с редовното бръснене. Големите, широко отворени небесни очи имаха онзи остър поглед, който може да се наблюдава у моряците и обитателите на просторните равнини и въпреки това на човек много би му се искало да нарече този поглед „детински чист“.

Както вече споменахме, мулето бе само привидно слабовато. То носеше с лекота високия кокалест ездач и дори понякога проявяваше желание да направи опит за краткотрайна стачка против волята на господаря си, но всеки път безкрайно дългите бедра на повелителя му го стисваха толкова силно, че то бързо преустановяваше съпротивата си. Тези животни са предпочитани заради сигурния им ход, но пък са известни и със склонността си към упорство и инат.

Що се отнася до другия ездач, то той не можеше да не бие на очи, защото, макар че слънцето сипеше жар, носеше дреха от нещавена кожа. Наистина, при някои движения на дебелия, при които кожената дреха се разтваряше, се виждаше, че тя страда от оплешивяване в доста напреднала форма. Само тук-там имаше малки оредели снопчета косми, също както, да речем, в безкрайната пустиня се среща само от време на време по някой мизерен оазис. Дори по яката и реверите космите бяха толкова оредели, че се виждаха оголели места с размерите на голяма монета. Отляво и отдясно под кожената дреха надничаха грамадни ботуши с обърнати кончови. Човекът носеше на главата си широкопола сламена шапка, която му беше твърде голяма, и за да не му пречи да гледа, той бе принуден силно да я тика назад. Ръкавите на кожуха му бяха толкова дълги, че скриваха целите му ръце. Така че лицето на ездача бе единственото, което се виждаше от самия него. Но пък това лице заслужаваше да бъде добре огледано.

То бе също тъй гладко избръснато, по него не се забелязваше и следа от брада. Червендалестите му бузи бяха толкова пълни, че опитите на нослето да се покаже между тях оставаха почти безуспешни. Участта му споделяха и малките тъмни

очички, дълбоко скрити между веждите и бузите. Погледът им имаше дълбок сърдечно-хитроват израз. Изобщо по цялото му лице бе изписано: „Я ме погледни! Аз съм голям симпатяга и с тебе можем чудесно да се разберем. Но трябва да си добър и разумен човек, иначе ще ти излезе крива сметката.“

Сега един порив на вятъра разтвори отпред кожата на дебелия. Можеше да се види, че отдолу носеше сини вълнени панталони и риза от същата материя. Около обемистия му кръст бе пристегнат кожен колан, където освен притежаваните и от дългия предмети се виждаше и дръжката на индиански томахок. Беше окачил ласото си отпред на седлото, а до него и една къса двуцевна кентъкийска карабина, по която си личеше, че вече му беше вършила добра работа в не една схватка като нападателно или отбранително оръжие.

А кои бяха тези двама мъже? Е, дебелия се казваше Якоб Пфеферкорн, а името на дългия беше Дейвид Кронърс. Ако човек споменеше двете имена пред някой скватер⁴, уестмън или трапер, то той би поклатил глава и би казал, че никога нищо не е чувал за тези двама ловци. И все пак това нямаше да е истина, защото те бяха много прочути следотърсачи и от години край не един лагерен огън хората си разказваха техните подвизи. Едва ли имаше някое селище от Ню Йорк до Фриско и от Северните езера до Мексиканския залив, където да не се бяха разнасяли хвалебствия за тези двама мъже на саваната. И наистина имената Якоб Пфеферкорн и Дейвид Кронърс бяха известни само на собствениците им. В прерията, във вековната гора и особено сред червенокожите никой не те пита за кръщелното ти свидетелство. Там много скоро всеки получава такова име, което отговаря на неговите преживявания или качества и бързо се разпространява.

Кронърс беше чистокръвен янки и не го наричаха иначе освен Дългия Дейви. Пфеферкорн бе роден в Германия и заради телесните му форми и името му Якоб го бяха кръстили Дебелия Джими. Джими означава на английски „Якобчо“.

Те бяха известни навсякъде като Дейви и Джими и в Далечния запад рядко можеше да се срещне човек, който да не е в състояние да разкаже един или друг от подвизите им. Минаваха за неразделни. Поне нямаше човек, който би могъл да си спомни да е виждал някога един от двамата сам. Появеше ли се Дебелия при някой чужд лагерен огън, хората неволно се оглеждаха за Дългия, а влезеше ли Дейви в някой магазин, за да си купи барут и тютюн, неизбежно го питаха какво ще вземе за Джими.

Също тъй неразделни се чувстваха и животните на двамата уестмъни. Въпреки голямата си жажда високата кранта едва ли щеше да пие от някой поток или река, ако в същото време и дребното муле не потопеше муцуната си във водата. А пък мулето не би навело глава дори и към най-хубавата и сочна трева, ако преди това крантата не изпръхтеше тихо, сякаш искаше да му пошепне: „Слушай, онези двамата слязоха от седлата и започнаха да си пекат бизонско филе. Тогава нека закусим и ние, понеже до късна вечер сигурно няма да видим и стръкче трева!“

А на двете животни изобщо не минаваше и мисълта да се изоставят в беда. Техните господари вече многократно си бяха спасявали взаимно живота. Всеки от тях без колебание се хвърляше заради другия срещу най-голямата опасност. Така си бяха помагали често и животните, когато бе необходимо да защитят другаря си от неприятеля със зъби или пък със здравите си остри копита. Четиримата, хора и животни, образуваха просто едно цяло. И изобщо не знаеха как би могло да бъде иначе.

Сега те весело се носеха в тръс на север. Сутринта за коня и мулето бе имало вода и сочна паша, а за двамата ловци — вода и еленов бут. Крантата носеше остатъка от месото, тъй че за гладуване не можеше и да се мисли. Междувременно слънцето беше достигнало зенита си и после бе започнало бавно да се спуска надолу. Наистина времето бе много горещо, обаче над прерията полъхваше освежителен вятрец и осеяният с безброй цветя килим на бизоновата трева не показваше никакви

следи от кафеникавия прегорял есенен цвят, а свежата му зеленина радваше окото. Пръснатите из безкрайната равнина скалисти възвишения, издигащи се във формата на отделни великански конуси, се осветяваха от косо падащите слънчеви лъчи и западните им части блестяха на слънцето с искрящо великолепие от цветовете, което на изток постепенно преминаваше във все потъмни тонове.

— Докъде ще яздим днес? — попита Дебелия, след като бе мълчал часове наред.

— Докъдето яздим всеки ден — отвърна Дългия.

— Well!⁵ — засмя се Дебелия. — Значи до мястото, където ще лагеруваме.

— Ау! — Мистър Дейви имаше своеобразната привичка вместо „yes“⁶ постоянно да употребява остарялата дума за потвърждение „ау“. Да, Дългия Дейви си беше винаги оригинален!

Отново мина известно време. Джими внимаваше много да не би с някой нов въпрос да получи пак подобен отговор. От време на време оглеждаше приятеля си с хитрите си очички и изчакваше удобен случай за отмъщение. Най-после мълчанието се стори на Дългия твърде тягостно. Той посочи с десницата си напред и попита:

— Позната ли ти е тази местност?

— Много добре!

— Е? Коя е тя?

— Америка!

Дългия ядосано вдигна нагоре дългите си крака и плесна мулето. После се обади:

— Негодник!

— Кой?

— Ти!

— Ах! Аз ли? Защо?

— Отмъстителен си.

— Ни най-малко. Щом ми даваш глупави отговори, тогава не виждам защо трябва да бъда духовит, когато ти ме питаш за нещо.

— Духовит ли? Мале мила! Ти и духовитост! Ти се състоиш от толкова много месо и сланина, че за нищо друго не остава място.

— Охо! Спомняш ли си какво съм завършил отвъд океана, на Стария континент?

— Ау! Един клас от гимназията! Да, още не съм го забравил. И как ще го забравя, когато ми го напомняш ежедневно поне тридесет пъти.

Дебелия се изпъчи.

— Необходимо е — каза той. — Всъщност би трябвало всеки ден да го споменавам по четиридесет или петдесет пъти, защото съм човек, пред когото уважението ти не бива да знае граници. Впрочем не съм учил само един клас, а три!

— За повече не ти е стигнал акълът...

— Мълчи! Парите се свършиха. Имах предостатъчно акъл. Впрочем знам много добре какво имаше предвид преди малко. Няма да забравя тази местност. Помниш ли как се запознахме отсреща, ей зад онези възвишения?

— Ау! Лош ден имаш тогава. Бях изстрелял всичкия си барут, а ме гонеха сиусите. Най-сетне не можех повече да продължавам бягството си и те ме повалиха на земята. Но вечерта дойде ти.

— Да, онези глупаци бяха напалили такъв огън, че човек можеше да го забележи чак от Канада. Съзрях го и аз и се запромъквах към него. Там видях петима сиуси, които бяха вързали някакъв бял. Е, аз не си бях изстрелял патроните като тебе. Двамина бяха улучени от куршумите ми, а трима избягаха, понеже не подозираха, че си имат работа с един-единствен човек. И ти беше свободен.

— Наистина, свободен бях, ама ти ме беше ядосал!

— Защо не убих двамата индианци, а само ги раних, нали? Но и индианецът е човек, аз никога не убивам някой човек, освен ако не е съвсем наложително. Европейец съм, а не канибал!

— Да не би аз да съм канибал?

— Хмм! — изръмжа Дебелия. — Вярно, че сега си по-друг от преди. Тогава ти споделяше възгледа на мнозина други, че червенокожите били избивани твърде бавно. Наложил се направо да те превъзпитавам в моя начин на мислене.

— Да, вие, немците, сте големи чудаци. Нежни и меки сте като памук! Но щом е необходимо, държите се мъжки като малцина други. Ще ви се да се отнасяте към всички внимателно, но ако сметнете, че най-сетне трябва да се защитите, тогава незабавно започвате здравата да размахвате приклада. Такива сте всички, такъв си и ти!

— А аз се радвам, че е така. Но я виж, ей там из тревата минава сякаш някаква черта!

Джими спря коня си и посочи към една скала; край подножието ѝ в тревата личеше дълга и тъмна линия.

Дейви също дръпна поводите на своето муле, засенчи очи с едната си длан и огледа въпросното място. После каза:

— Можеш да ме накараш да изям цял центнер⁷ сурово бизонско месо, ако онази тъмна черта не е някаква следа.

— И аз мисля така. Искаш ли да поогледаме по-подробно, Дейви?

— Дали искам? Не само искам, ами и трябва! В тази хубава прерия човек е принуден да не отминава лекомислено нито една следа. Винаги трябва да знаеш кой се намира пред тебе или зад тебе, иначе може много лесно някоя сутрин да се събудиш умрял, след като вечерта си легнал да спиш в тревата жив и здрав. И тъй, напред!

Те се приближиха до скалата и огледаха дирята с погледа на познавачи. Джими скочи от коня и коленичи в тревата. Неговата стара кранта наведе муцуна до отъпканата трева, сякаш имаше човешки разум, и тихо изпръхтя. Мулето също се приближи, размаха опашка и двете си дълги уши и изглежда, започна да изследва дирята.

— Е? — попита Дейви, който взе да губи търпение. — Нима е толкова важна?

— Да. Оттук е яздил индианец.

— Тъй ли мислиш? Би било доста странно, понеже не се намираме нито в ловните полета, нито в пасищата на което и да е племе. Защо предполагаш, че е бил някой индсмън⁸!

— По следите от копитата виждам, че конят е имал индианска дресировка.

— Но въпреки това може да го е яздил някой бял.

— И аз си го помислих, но... но...

Джими поклати замислено глава и проследи дирята на едно късо разстояние. После се обърна назад и извика:

— Ела! Конят не е бил подкован. Освен това е бил изморен, но въпреки всичко е бил принуден да галопира. Следователно ездачът е бързал много.

Сега и Дейви слезе от седлото. Онова, което чу, бе достатъчно важно, за да се заеме с него най-щателно. Той закрачи след Дебелия, а двете животни тръгнаха подир него без подкана. Когато настигна Джими, двамата продължиха заедно покрай следата.

— Слушай — обади се той, — конят действително е бил преуморен. Често се е спъвал. Онзи, който кара коня си толкова да се напруга, сигурно има някаква важна причина за това. Или някой го е преследвал, или е имал основание да достигне целта си колкото може по-бързо.

— Втората възможност е вярна, не първата.

— Защо пък?

— Откога е следата?

— Приблизително от два часа.

— И аз мисля така. Все още не се вижда никакъв преследвач, а който има преднина два часа, няма да вземе да съсипва коня си до смърт. Впрочем наоколо са пръснати толкова много скали, че никак нямаше да му е трудно да заблуди всякакъв преследвач. Само е било необходимо преследваният да опише дъга или пък да язди в кръг. Не си ли на същото мнение?

— Да. Например на нас двамата ще ни е достатъчна и преднина от две минути, за да изпратим преследвачите си здравата за зелен хайвер. И тъй, съгласен съм с тебе. Човекът е искал бързо да стигне целта си. Но къде ли се намира тя?

— Несъмнено нейде наблизо.

Дългия погледна Дебелия учудено в очите.

— Изглежда си всезнаещ! — каза той.

— За да го отгатнеш, не е необходимо всезнайничество, а само малко размисъл.

— Тъй! Е, аз тъкмо сега размислям, но за съжаление напразно.

— Никак не ме учудва, че ти се случва.

— Защо пък?

— Защото си много дълъг. Докато разсъжденията за тази диря долу на земята се изкачат горе до акъла ти, могат да минат и години. Казвам ти, че целта на ездача е нейде съвсем наблизо, иначе щеше да щади коня си.

— Тъй! Чух причината, но не мога да я проумея.

— Е, разсъждавам така: ако на този човек му предстоеше още един ден път, то той непременно щеше да се види принуден да даде първо няколко часа почивка на изтощения си кон, след което ще може да навакса забавянето. Но понеже е знаел, че е близо до мястото, до което е искал да се добере, той се е надявал да успее да измине разстоянието още същия ден въпреки умората на коня си.

— Слушай, драги мой Джими, туй, дето го казваш, не звучи толкова глупаво. Отново ти давам право.

— Похвалата ти е излишна. Който се е скитал почти тридесет години из саваните, все ще бъде осенен понякога от една или друга мъдра мисъл. Няма съмнение, че този човек е някакъв пратеник. Бързал е — работата му е била много важна. А най-вероятно е един индсмън да е вестоносец само между индианци и аз почти съм убеден, че наблизо се намират червенокожи.

Дългия Дейви подсвирна тихо през зъби и погледът му замислено зашари из околността.

— Неприятно, много неприятно! — промърмори той. — Този тип идва от индианци и отива при индианци. Следователно ние се намираме между тях, без да знаем точното място, където са те. Значи можем лесно да се натъкнем на някоя орда и да изложим на опасност скалповете си.

— Наистина можем да се опасяваме от подобно нещо. Налага се да проследим дирята.

— Правилно. Тогава ще знаем, че единият отряд на червенокожите се намира пред нас, без да подозира нещо за нашето присъствие. Следователно ще сме в по-изгодно положение. Но любопитен съм да разбера към кое ли племе принадлежи пратеникът.

— И аз също. Няма как да се отгатне. В северните части на Монтана живеят индианците чернокраки, пиганите и „кървавите индианци“. Те не идват чак до тук. Край големия завой на Мисури лагеруват рикарите, които също така нямат какво да търсят насам. Ами сиусите? Хмм! Да си чувал, че в последно време са изровили бойната секира?

— Не.

— Тогава нека не си блъскаме повече главите. Но трябва да сме предпазливи. Намираме се в местност, която ни е добре позната, и ако не направим някоя глупост, не може да ни се случи нищо лошо. Да тръгваме!

Отново се метнаха на конете и потеглиха по следата, без да я изпускат от очи, като се оглеждаха обаче внимателно напред и настрани, за да открият веднага

появяването на някой неприятел.

Измина около час и слънцето продължи да слиза все по-ниско към хоризонта. Вятърът се усилваше все повече и дневната горещина бързо намаляваше. Скоро те забелязаха, че индианецът беше яздил вече само ходом. На едно неравно място конят му се беше спънал, изглежда, от преумора и бе коленичил на предните си крака. Джими веднага слезе от коня и огледа мястото.

— Да, индианец е — заяви той. — Скочил е от коня. Мокасините му са украсени с бодлите на бодливо свинче. Ето тук има отчупено парченце от бодил. А тук... ха, този юнак сигурно е още твърде млад!

— Защо? — попита Дългия, който беше останал да седи на гърба на животното си.

— Мястото е песъчливо и кракът му е оставил ясен отпечатък. Ако не искам да допусна, че е била някоя скуоу, тогава...

— Глупости! Никоя жена няма да дойде сама до тук.

— ... Тогава той е млад човек, вероятно най-много на осемнадесет години.

— Тъй, тъй! Това звучи опасно. Има племена, които използват като разузнавачи тъкмо такива млади воители. И така, да бъдем предпазливи!

Двамата отново продължиха ездата. Докато до тук се бяха движили през прерия, покрита с цветя, сега тук-там започнаха да се появяват храсти — отначало поединично, а после на цели групи. Изглежда, че в далечината имаше и дървета.

Най-сетне те стигнаха до едно място, където ездачът бе слизал на земята, за да даде на коня си макар и малка почивка.

После беше продължил пътя си пеша, водейки животното за юздата.

Растящите пред тях храсти пречеха понякога на погледите им толкова, че беше необходимо да бъдат двойно по-предпазливи. Начело яздеше Дейви, а Джими го следваше. Изведнъж Дебелия каза:

— Слушай, дългуч, ей на този храст виси косъм, откъснат от опашката на уморения кон.

— Ау! Не говори толкова високо! Тук може всеки миг да се натъкнем на хора, които ще забележим едва след като вече са ни застреляли!

— Не ме е страх от подобно нещо. Мога да се осланям на коня си. Щом надуши някакъв неприятел, започва да пръхти. И тъй, продължавай смело напред!

Дългия Дейви последва тази подкана, но още в следващия миг отново се спря.

— По дяволите! — каза той. — Тук се е случило нещо! Дебелия подкара коня си и след като измина няколко метра между храсталаците, излезе на открито място. Пред тях се издигаше една от онези конусовидни скали, които се срещаха тъй често из прерията. Дирята минаваше близо покрай нея, но после веднага завиваше под остър ъгъл надясно. Двамата ясно видяха това, но съзряха и още нещо. Откъм другата страна на скалата се появяваха някакви следи и се сливаха със споменатата диря.

— Какво ще кажеш за тази работа? — попита Дългия.

— Че зад скалата са лагерували хора, които са пропуснали индианеца да мине, а след това са тръгнали подир него.

— Може би вече няма никой тук.

— Или някои от тях са останали. Почакай ме зад тези храсти! Ще си покажа за малко носа иззад ъгъла.

— Гледай само да не го покажеш на някоя заредена карабина, която се кани да гръмне.

— Няма, за тази цел твоят нос е по-подходящ. Джими слезе на земята, подаде юздите на своята кранта на Дългия и с всички сили се затича към скалата.

— Хитра лисица! — промърмори доволно Дейви под нос. — В случая тайното промъкване би отнело твърде много време. Просто да не повярва човек, че този дебелак може така да припка!

Щом стигна до задната страна на скалата. Дебелия започна бавно и предпазливо да се промъква напред и изчезна зад един издаден ръб на канарата. Но скоро отново

се появи и направи на Дългия знак, описвайки с ръката си полукръг. Дейви го разбра правилно — не биваше да язди направо към скалата и затова започна да описва дъга между храстите, докато се натъкна на новата следа и по нея стигна до Джими, застанал край скалата.

— Какво ще кажеш? — попита Дебелия, посочвайки към мястото пред тях.

Там бяха лагерували хора. По земята все още се търкаляха няколко железни котлета, десетина кирки и лопати, мелничка за кафе, хаванче, различни по-малки и по-големи пакети, но следи от палене на огън не се забелязваха.

— Ами — отвърна Дейви, поклащайки глава — онези, които са се били настанили тук толкова удобно, изглежда, са били много предпазливи хора или пък съвсем „зелени“ в Запада. Виждат се следи най-малко от петнадесет коня, но никой от тях не е бил вързан за колче или поне спънат. Струва ми се, че между тях е имало няколко товарни животни. Но и тях ги няма. Накъде ли са отишли? Ама че оправия! На тези хора би трябвало да им се нашарят гърбовете с тояга!

— Да, заслужили са си го. Да тръгнеш из Далечния запад с толкова малко опит! Вярно, че не всеки човек може да е посещавал гимназия...

— Като тебе — прекъсна го бързо Дългия.

— Да, като мен! Но все пак всеки би трябвало да има малко природна интелигентност и разсъдливост. Нищо неподозиращ, индианецът е изскочил иззад ъгъла и щом ги е съзрял, е предпочел бързо да побегне, пришпорвайки коня си, вместо да се върне. И тогава цялата банда незабавно се е втурнала подир него.

— Дали са били вражески настроени към червенокожия?

— Естествено, иначе нямаше да го преследват. Това може да се окаже съдбоносно и за нас. После на индианците ще им бъде все едно дали отмъщението им ще се стовари върху действителните виновници, или и върху някой друг.

— Тогава трябва незабавно да ги последваме, за да предотвратим някое нещастие.

— Да, и няма да бъде необходимо дълго да яздим, понеже индианецът не е стигнал далеч с изтощения си кон.

Отново се метнаха на седлата и в галоп тръгнаха по дирята, вляво и вдясно от която се отклоняваха няколко следи от конски копита — сигурно оставени от подплашилите се и избягали товарни животни. След известно време Джими внезапно спря коня си. Беше доловил високи гласове и сега чевръсто сви настрана в някакъв храсталак, където го последва и Дейви. Двата наостирха уши. Чуха как няколко души говореха един през друг.

— Несъмнено са те — обади се Дебелия. — Гласовете не се приближават, следователно, изглежда, още не са тръгнали обратно. Ще ги подслушаме ли, Дейви?

— Разбира се. Временно ще спънем конете.

— Не, това би могло да ни издаде. Ще трябва да ги завържем нейде за юздите, за да си останат на мястото.

Да „спънеш“ коня означава да вържеш предните му крака така, че да може да прави съвсем малки крачки. Така се постъпва само тогава, когато хората се чувстват в безопасност, но иначе юздите на животните се завързват за дървета или пък за къси колчета, които се забиват в земята. Из прериите, където не се срещат често дървета, обикновено ловците носят със себе си тъкмо за тази цел колчета, заострени от едната страна.

И тъй двамата неразделни здраво завързаха юздите на своите животни за храстите, а после започнаха да се промъкват в посоката, откъдето се чуваха гласовете. Скоро стигнаха до малка рекичка или по-точно поток, който имаше сега малко вода, но чиито високи брегове показваха, че през пролетта по коритото му се носят значителни водни маси. На това място потокът правеше завой и тук се бяха спрели девет души с груба и зле поддържана външност — някои от тях стояха прави, други пък седяха на тревата. Сред тях лежеше млад индианец, чиито ръце и крака бяха вързани по такъв начин, че изобщо не можеше да се помръдне. А отвъд потока,

в подножието на високия бряг, по който не беше успял да се изкатери, беше паднал конят на червенокожия и сега тежко дишаше и силно пръхтеше. Животните на другите стояха край господарите си.

Мъжете до един правеха лошо впечатление. Сигурно при вида им всеки истински уестмън веднага би си казал, че пред него се намира банда от онази сбирщина, с която в Далечния запад може да се справи само съдията Линч⁹.

Джими и Дейви се сгушиха зад един храст и започнаха да оглеждат групата. Сега мъжете припряно шушукаха помежду си. Изглежда се съвещаваха относно съдбата на своя пленник.

— Харесват ли ти? — попита тихо Дебелия.

— Точно колкото и на тебе, тоест никак.

— Нагли физиономии! Жал ми е за нещастното индианче. Към кое племе го причисляваш?

— Все още не съм наясно по този въпрос. Не се е изрисувал с бои и няма никакви други отличия по себе си. Обаче едно е сигурно, че не се е намирал по пътеката на войната. Ще се заемем ли със закрилата му?

— Разбира се, понеже не ми се вярва да е дал повод за враждебно отношение на тези прерийни лешояди. Ела да си поговорим малко с тях!

— Ами ако не се вслушат в думите ни?

— Тогава ще можем да избираме по какъв начин да наложим волята си — с насилие или с хитрост. Не ме е страх от тези негодници. Но куршумът улучва и тогава, когато е изстрелян от някой страхлив мерзавец. Нека не им даваме да разберат, че сме с коне, и по-добре ще е, ако се зададем откъм другата страна на потока, за да не се досетят, че вече сме видели лагера им.

2. глава

Хобъл Франк

Двамата ловци взеха пушките си и се запромъкваха към потока по заобиколен път. Щом го достигнаха, те се спуснаха по отсания бряг, прескочиха тясната водна лента и се изкачиха по отсрещния бряг. После описаха къса дъга и се добраха до потока тъкмо на онова място, където на отвъдния бряг се намираха деветимата мъже с техния пленник. Двамата ловци се престориха на крайно учудени от присъствието на хора на това място.

— Хелюу! — извика Дебелия Джими. — Това пък какво е? Мислех си, че сме съвсем сами из тази благословена прерия, а ето ти на, изведнъж се натъкваме на цяло събрание. Надявам се, че ще ни разрешите да вземем участие и ние, а?

Насядалите на тревата скочиха на крака и всички отправиха поглед към двамата новодошли. Изглежда, в първият миг не бяха особено приятно изненадани от появяването им. Но щом забелязаха фигурите и облеклото на двамата, изпаднаха в неудържим кикот.

— Bounce!¹⁰ — извика един от тях, който носеше по себе си цял арсенал от оръжия. — Какво става тук? Да не би в това годишно време да правите някакъв карнавал или маскарад?

— Ау! — кимна Дългия. — Липсват ни само няколко шута и затова идваме при вас.

— Тогава сте сбъркали адреса.

— Не ми се вярва.

При тези думи с една-единствена крачка на страшно дългите си крака Дейви прекрачи потока, с друга крачка изкачи брега и се озова пред човека, с когото бе разговарял. Дебелия направи два скока, с Чиято помощ застана до Дейви, и се обади:

— Тъй, ето ни. Good day¹¹, мешърс¹²! Нямате ли нещо хубаво за пийване?

— Ей там има вода! — гласеше отговорът на човека, който същевременно посочи към потока.

— Пфу! Да не мислите, че имам желание да се измокря отвътре с вода? Подобно нещо не може да мине през ума на внука на моя дядо! Ако нямате нищо по-хубаво, тогава спокойно си вървете у дома, защото в такъв случай тази красива поляна не е подходящо място за вас!

— Изглежда, считате прерията за някоя гостилница, а?

— Разбира се! Порциите с печено просто ти тичат под носа. Необходимо е само да ги сложиш на огъня.

— Вижда се, че ви се отразява много добре!

— И аз мисля така! — засмя се Джими, поглеждайки доволно корема си.

— А което ви е излишно, то липсва на вашия другар.

— Защото получава само половин порцион. Не бива да допусна да пострада красотата му, защото съм го взел с мене само за плашило, за да не смее да се приближи до мене нито мечка, нито индианец. Но с ваше разрешение, сър, ще попитам... какво всъщност ви води насам при този хубав поток?

— Нищо не ни е довело. Сами си намерихме пътя. Спътниците му се разсмяха на този отговор, защото счетоха, че духовито е поставил непознатия на място. Но Дебелия Джими каза сериозно:

— Така ли? Наистина? Не бих ви помислил за способен на подобно нещо, понеже по лицето ви не личи, че сте в състояние да намерите какъвто и да е път без чужда помощ.

— А пък според вашето лице може да се очаква, че не бихте видели пътя, дори и да ви изведат на него. Всъщност преди колко време свършихте училище?

— Изобщо не съм го започвал, защото все още не съм достигнал необходимата зрелост, но се надявам от вас да науча толкова много, че да съм в състояние да казвам наизуст сносно поне таблицата за умножение на Запада. Искате ли да ми бъдете даскал?

— Нямам толкова време. Изобщо имам да върша по-необходими неща, отколкото да избивам на някого глупостите от главата.

Джими се огледа наоколо, престори се, че едва сега забелязва индианеца, и после продължи:

— Behold!¹³ Пленник, и при това червенокож! При тези думи той отстъпи бързо назад, сякаш се беше изплашил от вида на индианеца. Мъжете се разсмяха, а онзи, с който бе говорил досега и изглежда, беше техен предводител, каза:

— Не изпадайте в несвяст, сър! Който още не е виждал някой от тези хубостници, лесно може да преживее голям ужас. Обзалагам се, че никога досега не сте срещали индианец.

— Е, виждал съм вече няколко опитомени, но този ми се вижда див.

— Такъв е, не се приближавайте много до него!

— Толкоз ли е опасно? Та нали е вързан!

Дебелия се нагани да се доближи до пленника, обаче предводителят се изпречи на пътя му:

— Стойте настрана от червенокожия. Той хич не ви засяга! Впрочем най-последно трябва да ви попитам кои сте вие и какво търсите тук при нас?

— Веднага ще научите. Приятелят ми се казва Кронърс, а моето име е Пфеферкорн. Ние...

— Пфеферкорн ли? — прекъсна го другият. — Това име не е ли немско?

— С ваше разрешение, да.

— Тогава вървете по дяволите! Носът ми не може да понася миризмата на хора от вашата пасмина.

— В случая вината е изцяло в носа ви, който не е привикнал на изтънчени неща. А щом говорите за пасмина, значи ме мерите с вашия собствен аршин.

Джими не изрече тези думи с досегашния шеговит тон. Другият вдигна гневно вежди и попита:

— Какво искате да кажете?

— Истината и нищо друго.

— Вие за какви ни мислите? Я да чуем!

Човекът посегна към пояса си, където беше ножът му. Джими направи презрителен жест с ръка:

— Сър, я оставете ножа си на мястото! Няма да ни изплашите с него. Бяхте груб с мен и не бива да очаквате, че ще ви напръскам с одеколон. Не съм виновен, че не ви харесвам, и изобщо през ум не ми минава заради вас да нося в Дивия запад фрак и ръкавици. Тук не е важна дрехата, а човекът! Аз отговорих на въпроса ви и сега също искам да науча кои сте вие.

Хората направо облешиха очи, когато Дебелия им заговори с такъв тон. Вярно, че още няколко ръце посегнаха към поясите, обаче все пак като последица от твърдото поведение на дебеланкото предводителят им даде следния отговор:

— Казвам се Брейк. Това ви стига. И без това няма да запомните останалите осем имена.

— Като нищо ще ги запомня. Но ако сте на мнение, че не е необходимо да ги знам, то вие имате право. Вашето име е напълно достатъчно, понеже, който ви погледне, веднага ще разбере що за люде са другите.

— Човече! За обида ли да считам тези думи? — кипна Брейк. — Да не искаш да употребим оръжията си?

— Не ви съветвам. Револверите ни имат двадесет и четири куршума и поне половината от тях ще получите, преди да успеете да насочите към нас пушката си.

Взехте ни за новаци, но не сме такива. Ако искате да направите някой опит за проверка, няма да имаме нищо против.

Джими светкавично беше измъкнал двата си револвера. Дългия Дейви също държеше вече револверите си в ръце и когато Брейк понечи да вдигне пушката си от земята, Джими го предупреди:

— Остави пушката на мястото й! Докоснеш ли я, ще те застрелям. Такъв е законът на прерията. Който пръв натисне спусъка, той има право и той е победителят!

Тези хора бяха имали непредпазливостта при появяването на двамата да оставят пушките в тревата. Сега не биваше да рискуват да посегнат към тях.

— S'death!¹⁴ — запроклина Брейк. — Държете се, сякаш се каните да изядете всички ни!

— И през ум не ми минава подобно нещо, не изглеждате чак толкова апетитни. От вас не искаме нищо друго, освен да разберем какво ви е сторил този индианец.

— А какво ви засяга това вас двамата?

— Засяга ни. Ако сте го обидили без причина, то тогава всеки друг невинен бял е изложен на опасността да попадне под ударите на отмъщението на неговите съплеменници. И тъй, защо сте го пленили?

— Защото така ни се харесва. Той е червенокож негодник. Тази причина ни е достатъчна.

— Отговорът ти ми стига. Вече знам, че човекът не ви е дал повод за враждебни действия. Но ще попитам и него.

— И него ли ще попиташ? — изсмя се ехидно Брейк, а спътниците му също започнаха да се кискат. — Тоя не разбира нито дума английски. Въпреки целия бой не ни е отговорил нито с една сричка.

— Вие сте го били? — възкликна Джими. — Да не сте се побъркали? Да бият индианец! А знаете ли, че това е обида, която може да бъде изкупена само с кръв?

— Нека заповяда за кръвта ни. Любопитен съм да разбере как ли ще стане тази работа.

— Щом се види свободен, ще ви го покаже.

— Никога няма да бъде свободен.

— Да не искате да го убиете?

— Не те засяга какво ще правим с него, ясно ли е? Червенокожите трябва да бъдат унищожавани, където и да ги срещне човек. Сега знаеш решението ни. Ако искаш да поговориш с негодника, преди да се чупите, нямам нищо против. Няма да те разбере, а вие двамата хич не ми приличате на хора, които могат да бъдат професори в изучаването на индианските езици. Любопитен съм да присъствам на разговора ви.

Джими презрително повдигна рамене и се обърна към индианеца.

Червенокожият лежеше с полузатворени очи и абсолютно с нищо не издаваше дали бе успял да разбере за какво бяха спорили двамата. Беше млад, може би на около осемнадесет години — също както беше казал и Дебелия. Черната му права коса беше дълга. Нищо не показваше към кое племе принадлежи. Лицето му не беше изписано с бои, а дори линията на темето му, разделяща косите на две, не бе украсена с охра или цинобър. Носеше ловна риза от мека кожа и легинси¹⁵ от кожата на елен. И ризата, и панталоните имаха по шевове ресни, но между ресните не се виждаше нито един човешки косъм, признак, че младежът не беше убивал още никакъв неприятел. Изящно изработените мокасини бяха украсени с бодлите на бодливо свинче, както беше предположил преди това и Джими. Дълъг ловджийски нож лежеше на земята отсреща, на отвъдния бряг, където конят му вече се беше изправил и с наслаждение започна шумно да пие от водата на потока. На седлото на животното лежеше колчан за стрели, облечен в кожата на гърмяща змия, както и лък, изработен от рогата на козилог. Този лък имаше може би стойността на два-три

мустанга. Това скромно въоръжение бе сигурно доказателство, че индианецът не беше дошъл в тази местност с неприятелски намерения.

В момента лицето му беше съвършено безизразно. Индианецът е твърде горд, за да показва чувствата си пред непознати, а камо ли пред врагове. Чертите му имаха все още юношеска мекота. Скулите му бяха съвсем леко изпъкнали, но това ни най-малко не пораждаше някаква несъразмерност в лицето му. Когато Джими се приближи до него, той за пръв път изцяло отвори очи. Те бяха черни като блестящи въглени. Дружелюбният им поглед се спря върху ловеца.

— Моят млад червенокож брат разбира езика на бледоликите, нали? — попита Джими на английски.

— Да — отвърна запитаният. — Откъде го знае моят по-голям бял брат?

— От погледа ти виждам, че си ни разбрал.

— Чух, че си приятел на червенокожите мъже. Аз съм твой брат.

— Ще ми каже ли моят млад брат дали има вече име? Подобен въпрос, отправен към някой по-възрастен индианец, е тежка обида, понеже който няма никакво име, все още не е доказал храбростта си чрез какъвто и да е подвиг и никой не го причислява към воините. Но имайки предвид младостта на пленника, Джими можеше да си позволи този въпрос. Въпреки всичко младежът отговори:

— Да не би моят добър брат да мисли, че съм страхлив?

— Не, но си още много млад.

— Бледоликите научиха червенокожите мъже да умират още млади. Нека моят брат разтвори ловната ми риза и ще види, че имам име.

Джими се наведе и развърза връзките на ризата. Той измъкна три пера на бойния орел, оцветени в червено.

— Нима е възможно? — възкликна той. — Все още не може да си вожд!

— Не — усмихна се младежът. — Но имам правото да нося перата на Ня-сиш, защото се казвам Вокаде.

Тези две думи са от езика на манданите. Първата от тях означава „боен орел“, а с втората наричат кожата на белия бизон. Понеже белите бизони се срещат изключително рядко, убиването на това животно се счита от някои племена за нещо повече от победа над неколцина неприятели и дава правото за носене дори на перата на бойния орел. Младият индианец беше убил такъв бизон и затова беше получил името Вокаде.

Само по себе си това не беше нещо странно, обаче Дейви и Джими се учудиха, че името бе взето от езика на манданите. А манданите се считат за измрели. Ето защо дебелакът попита:

— От кое племе е моят червенокож брат?

— Аз съм от нумангкаките, а същевременно съм и дакота. Нумангкаки са се наричали самите мандани, а дакоти е събирателно име за всички племена на сиусите.

— Тогава си бил осиновен от дакотите, така ли?

— Моят бял брат каза истината. Брат на моята майка беше великият вожд Матопта¹⁶. Той бе получил това име, защото беше убил четири мечки наведнъж. Белите мъже дойдоха и ни донесоха едрата шарка. Цялото ми племе измря с изключение на малцина, които последваха преселилите се преди тях във Вечните ловни полета, когато веднъж разгневиха сиусите и бяха избити от тях. Баща ми, храбрият Ваки¹⁷, бе само ранен и по-късно го принудиха да стане син на сиусите. Тъй че аз съм дакота, но сърцето ми не е забравило моите деди, които Великият дух призова при себе си.

— Сиусите се намират сега отвъд планините. Ти защо си ги прехвърлил и си дошъл чак до тук?

— Вокаде не идва от, планините, които има предвид моят брат, а слезе от високата планина на запад и трябва да отнесе важно известие на един малък бял брат.

— И този бял брат живее тук наблизо, нали?

— Да! Откъде знае моят по-голям бял брат?

— Проследих дирята ти и видях, че си пришпорвал коня си като ездач, намиращ се близо до своята цел.

— Мислите ти са били верни. Вокаде вече щеше да бъде при целта си, но тези бледолики започнаха да го преследват. Конят му беше твърде изтощен и не успя да прескочи този поток. Рухна на земята. Вокаде беше затиснат под него и изгуби съзнание. Когато се съвзе, беше вързан с ремъци. — И скърцайки със зъби, той добави на езика на сиусите: — Те са безчестни страхливци! Девет мъже връзват един юноша, чиято душа го беше напуснала! Ако имах възможността да се бия с тях, то сега скалповете им щяха да бъдат мои.

— Дори са те били, така ли?

— Не го споменавай, защото тази дума мирише на кръв! Моят бял брат ще ми махне ремъците и тогава Вокаде ще постъпи с тях като истински мъж.

Той изрече последните думи с такава твърда увереност, че Дебелия се усмихна и попита:

— Ти не чу ли, че не мога да им заповядвам?

— О, моят бял брат не се страхува и от сто такива мъже. Всеки един от тях е винган¹⁸.

— Така ли мислиш? Откъде знаеш, че не се боя от тях?

— Очите и ушите на Вокаде са отворени. Често е чувал за двамата прочути бели воители, наричани Дейви Хонске и Джими Петатше¹⁹, и ги разпозна по техните фигури и начин на говорене.

Дебелият човек се намери да отговори, но Брейк се намеси:

— Чакай, човече! Не сме се пазарили така! Вярно, че ти разреших да разговаряш с негодника, но това трябва да става на английски. Няма да търпя повече непонятното ви дрънкане, защото със сигурност мога да очаквам, че заедно ще измислите някакъв план срещу нас. Впрочем за нас беше достатъчно да разберем, че този индсман владее английски. Повече не сте ни нужни, можете да си вървите откъдето сте дошли. А не го ли сторите бързо, ще намеря начин да ви накарам да си плюете на петите!

Погледът на Джими се стрелна към Дейви и той незабелязано му даде знак, намигвайки му скришом. Но това светкавично потрепване на клепачите на околото бе напълно понятно за Дебелия. Дългия му обръщаше внимание на храстите, растящи настрани от него. Джими отправи натам кратък, но остър и изпитателен поглед и забеляза, че между клоните ниско над земята се подаваха едва-едва дулата на две двуцевки. Следователно там бяха залегнали двама души, готови за стрелба. Но какви бяха те? Приятели или врагове? Безгрижието, показвано от Дейви, го успокои. Той отговори на Брейк:

— Много искам да видя как ще ме накараш да си плюя на петите! Нямам причина, за да искам бързо да офейкам като всички вас.

— Като нас? Та от кого ли ще бягаме?

— От онези, на когото до вчера тези два коня все още са принадлежали. Разбра ли ме? — При тези думи Джими посочи към два кафяви скопени жребеца, които стояха един до друг, сякаш имаха чувство за взаимна близост.

— Какво? — извика Брейк. — За какви ни мислиш? Ние сме честни prospectors²⁰, тръгнали на път за Айдахо, където са открити нови златни находища.

— И понеже за вашето пътуване ви липсват необходимите коне, сте ей тъй, между другото, и също толкова честни horse-pilfers²¹. Нас няма да ни измамите.

— Човече, кажи само още една такава дума и ще те застрелям! Всички тези коне сме ги купували и заплатили.

— Къде, почтени мой мистър Брейк?

— Още на юг, в Омаха.

— Тъй! А изглежда, оттам веднага сте се запасили с вакса за копита, а? Защото двата кафяви коня са толкова свежи, сякаш току-що са напуснали обора! Защо копитата им са намазани с черна вакса, докато другите ви кранти са изтощени и се скитат с такива занемарени чепици? Казвам ви, че кафявите жребци до вчера са имали някой друг господар и че конекрадството се наказва в Запада с красивата смърт чрез въже.

— Лъжец! Клеветник! — изрева Брейк, навеждайки се да вземе пушката си.

— Не, той е прав! — разнесе се някакъв глас сред храстите. — Вие сте подли конекрадци и ще си получите заслуженото. Да ги застреляме, Мартин!

— Не стреляйте! — извика Дългия Дейви. — Давай с прикладите! Те не заслужават куршум!

Той хвана пушката си за цевта, замахна с нея и нанесе такъв удар на Брейк, че той рухна на земята в безсъзнание. От храстите изскочиха двама души — един як юноша и някакъв мъж. С високо вдигнати карабини те се хвърлиха върху мнимите златотърсачи.

Джими се беше навел и с две бързи движения на ножа бе разрязал ремъците на Вокаде. Индианецът скочи на крака като пружина, връхлетя върху един от враговете си, сграбчи го за гърлото, повали го на земята, след което го вдигна и го запокити отвъд потока, където се намираше ловджийският му нож. Никой човек не би предположил, че у него има толкова голяма физическа сила. Само след секунда той последва белия с един скок през потока, грабна с десницата си ножа, затисна врага си с колене и го улови с лявата си ръка за косата.

— Help... help... for God's sake... help!²² — закрещя човекът, обхванат от смъртен страх.

Вокаде бе вдигнал ръката си с ножа, за да нанесе смъртоносен удар. Пламтящият му поглед се впи в разкривеното от ужас лице на неговия враг и... ръката му се отпусна.

— Страх ли те е? — попита той.

— Да! Милост, милост!

— Кажи, че си куче!

— Добре, добре! Куче съм!

— Тогава остани жив за свой собствен позор! Индианецът умира храбро и без вайкане, а ти скимтиш за милосърдие. Вокаде не може да носи скалпа на едно куче. Ти ме би, затова твоята коса ми принадлежи. Обаче едно краставо куче не е в състояние да обиди никой червенокож мъж. Махай се! Вокаде се отвращава от тебе!

Той го ритна и в следващият миг човекът беше изчезнал. Всичко се бе разиграло много по-бързо, отколкото може да бъде разказано. Брейк лежеше на земята, а заедно с него и другите трима. Останалите незабавно си бяха плюли на петите, и то без да вземат оръжията си. Конете им бяха побягнали след тях. Останаха само двата кафяви жребца, които потриваха сега глави в раменете на двамата съюзници, появили се толкова неочаквано.

Юношата може би бе навършил шестнадесет години, но физическото му развитие беше изпреварило тази възраст. Светлият цвят на лицето му, русата коса и синьосивите очи издаваха англосаксонски произход. Не носеше шапка, а цялото му облекло бе от син ленен плат. В пояса му стърчеше нож, чиято дръжка показваше рядка индианска изработка, а двуцевката в ръката му изглеждаше л върде тежка за него. Страните му бяха поруменели от схватката, но въпреки това сега той стоеше тъй спокойно, като че ли не се беше случило нищо необичайно. Ако някой го наблюдаваше в този миг, сигурно щеше да бъде склонен да приеме, че подобни сцени не са рядкост в живота му.

Спътникът му, едно ниско, слабовато човече с голобрадо лице, предлагаше своеобразна гледка. Той носеше индиански мокасини и кожени панталони, а заедно с тях и тъмносин фрак с високи подплънки на раменете, маншети и добре излъскани

месингови копчета. Тази дреха произхождаше вероятно от прастари времена, когато се изработваше такова сукно, което, изглежда, се правеше, за да трае цяла вечност. И действително, фракът беше избелял, покрай шевовите бе старателно боядисан с мастило, но по него все още не се забелязваше никаква дупчица. Много често във „Far West“²³ човек може да срещне подобни стари дрехи.

На главата си дребното човече носеше грамадна черна дамска шапка за езда, украсена с голямо жълто изкуствено щраусово перо. Сигурно преди години този разкошен експонат е бил притежание на някоя лейди от Изтока, а после кой знае какъв каприз на съдбата го бе запилял чак в Далечния запад. Широката периферия добре пазеше от дъжд и слънце сегашния собственик на шапката. Човечето беше въоръжено само с пушка и нож. Липсваше му дори и обичайният широк кожен колан, което бе сигурен признак, че не беше тръгнал на далечен ловен поход.

Той закричи насам-натам по миниатюрното бойно поле и заразглежда няколкото предмета, изоставени от победените в бързината на бягството им. Сега можеше да се забележи, че дребосъкът куцаше с левия крак. Вокаде пръв забележа това обстоятелство. Той се приближи до него, хвана го леко за ръката и попита:

— Дали моят бял брат не е онзи ловец, когото бледоликите наричат Хобъл Франк²⁴?

Дребосъкът кимна леко изненадан и отговори утвърдително на английски. Тогава индианецът посочи към младия бледолик и продължи да се осведомява:

— А този тук не е ли Мартин Бауман, синът на прочутия Мато-пока?

Името Мато-пока е съставено от думи от езиците на племената сиу и юта и означава мечкоубиец или ловец на мечки.

— Да — потвърди запитаният.

— Тогава вие сте хората, които търся.

— При нас ли идваш? Може би искаш да купиш нещо? Имаме „store“²⁵ и търгуваме с всичко необходимо за един ловец.

— Не. Вокаде трябва да съобщи една вест.

— От кого?

Индианецът се огледа изпитателно наоколо и после заяви:

— Мястото не е подходящо. Вигвамът ви се намира на този поток недалеч оттук, нали?

— За един час можем да стигнем.

— Тогава да вървим! Щом седнем край вашето огнище, ще ви съобщя каквото имам да ви казвам. Хайде!

Той прескочи потока, преведе на другия бряг коня си, който сега вероятно щеше да има сили да го носи по оставащия кратък път, метна се на седлото и подкара животното, без да се огледа дали другите ще го последват.

— Тоя не се церемони много! — обади се Хобъл Франк.

— Да не би да е необходимо да се държи реч, която да е още по-проточена и от мене? — изсмя се Дългия Дейви. — Такъв червенокож знае много добре какво прави и аз ви съветвам незабавно да го последвате.

— А вие двамата? Какво ще правите?

— Ще дойдем с вас! Щом дворецът ви е тъй наблизко, би било най-долна неучтивост от ваша страна, ако не ни поканите да хапнем и да пийнем. А понеже имате и магазинче, може би ще спечелите няколко долара от нас.

— Тъй ли? Та нима имате няколко долара? — попита дребосъкът с такъв тон, по който си личеше, че не счита двамата ловци за милионери.

— Това може да ви засяга едва тогава, когато решим да купим нещо. Ясно ли е?

— Хмм, да, разбира се! Но ако сега си отидем, какво ще стане с негодниците, които ни бяха откраднали двата коня? Няма ли да оставим някой спомен поне на предводителя им, на този Брейк, та никога да не ни забрави?

— Не. Нека си вървят по пътя! Те са безчестни крадци, които веднага офейкват, щом видят ловджийски нож. Няма да ви направи никаква чест, ако продължите да се занимавате с тях. Нали си взехте конете! И тъй, стига!

— Да бяхте замахнали по-силно с приклада, когато го пратихте на земята! Този тип само изгуби съзнание.

— Нарочно го направих. Не ми беше приятно да убия човек, след като съм могъл да го обезвредя по някакъв друг начин.

— Е, може и да сте прав. И тъй, да вървим при конете ви!

— Какво? Знаете къде са нашите коне?

— Разбира се. Щяхме да бъдем лоши уестмъни, ако не бяхме разузнали наоколо, преди да ви се покажем.

Слабичкото човече яхна един от конете, които си бяха възвърнали. Неговият млад спътник се метна на гърба на другия. Двамата подкараха животните точно към онова място, където Джими и Дейви бяха скрили конете си в храсталаците. Недалеч бяха вързани за колчета и другите два жребеца на Хобъл Франк и придружителя му, с които те бяха тръгнали по дирите на крадците. Сега ги поведоха със себе си за юздите. Четиримата тръгнаха по следата на индианеца и скоро го съзряха пред себе си. Но той не им позволи да го догонят съвсем, а продължи да язди сам пред тях, сякаш знаеше съвсем точно посоката, която щеше да го отведе до целта му.

Хобъл Франк яздеше редом с Дебелия Джими, към когото, изглежда, бе започнал да изпитва симпатия.

— Ще ми кажете ли, сър, какво търсите всъщност в тази местност? — обади се той.

— Искахме да отидем за малко на север към Монтана, където има много по-добър лов, отколкото тук. Там все още ще срещнеш някои горски ловци и хора на саваната, които се занимават с лов само заради самия лов. А тук животните направо се унищожават. „Ловци“ касапи вилнеят сред бизоните и ги избиват с хиляди само защото от кожата им ставали по-хубави трансмисионни ремъци, отколкото от обикновената говежда кожа. Това е престъпление и позор! Нали?

— Имате право, сър. По-рано беше съвсем иначе. Тогава ловецът заставаше честно срещу дивеча, за да извоюва с опасност за живота си месото, от което имаше нужда. А сега най-често ловът представлява подло избиване от засада и ловците от старата гвардия постепенно измират. Хора като вас двамата са вече рядкост. Наистина не ми се вярва да имате пари, но имената ви се радват на добра репутация. Признавам го с удоволствие.

— Та нима знаете имената ни?

— Така ми се струва.

— Откъде?

— Нали Вокаде ги спомена, докато бяхме с Мартин в храстите и ви подслушвахме. Всъщност фигурата ви никак не е подходяща за уестмън. Талията ви би отивала повече на някой мелничар или пекар в добрата стара Джърмани. Обаче...

— Какво? — прекъсна го бързо Дебелия. — Споменахте за Германия. Да не би да я познавате?

— И то как! Немец съм от глава до пети!

— А аз до мозъка на костите си!

— Истина ли е? — попита Франк, като спря коня си. — Всъщност трябваше веднага да се сетя. Едва ли ще се срещне някой янки с вашите размери на ширина. Страшно се радвам, че срещнах сънародник. Дай си ръката, човече! Добре си ми дошъл!

Те така си удариха ръцете една в друга, че дланите ги заболяха. Дебелия се обади:

— Я подкарай пак коня си! Не е нужно да спираме тук. От колко време си в Щатите?

— Повече от десет години.

— Тогава вероятно междувременно си забравил твоя немски, а?

Досега двамата бяха разговаряли на английски. При последния въпрос Франк изпъчи на седлото дребната си фигурка колкото му бе възможно повече и отвърна обиден:

— Аз ли? Да забравя своя език? Сбъркал си адреса! Аз съм немец и си оставам такъв. А да имаш горе-долу някаква представа къде са ми пели приспивни песни и са ме люлели?

— Не. Да не би да съм бил там?

— Е, ами че естествено в Саксония! Ясно ли ти е? Вече съм разговарял с някои немци, но най-добре съм се разбирал с онези, които са се раждали именно в Саксония. Саксония е сърцето на Германия. Дрезден с знаменит, Елба с знаменита, Лайпциг с знаменит и Саксонска Швейцария — също. Най-красивата местност е между Пирна и Майсен и аз съм се появил на бял свят горе-долу по средата между тези два града. И по-късно започнах кариерата си съвсем в същата местност. Бях помощник-лесничей в Морицбург, който е прочут кралски ловен дворец с прекрасна картинна галерия и големи езера, пълни с шарани. Най-добрият ми приятел беше тамошният учител, с когото всяка вечер играехме сандас, а после говорехме за изкуства и науки. Там придобих твърде забележителна обща култура. Да не би да се съмняваш? Правиш една такава особена физиономия.

— Не ми се иска да споря по този въпрос, макар че по-рано съм бил гимназист и съм скланял латински думи.

Дребосъкът хвърли отстрани към Джими лукав поглед и го попита:

— Скланял си латински думи ли? Да не би да бъркаш?

— Не виждам как може да съм сбъркал!

— Е, ами тогава твоята гимназия не е била кой знае какво чудо. Не се казва „скланям“, а „склонявам“ и не „латински думи“, ами „но латински“. Там сте склонявали по латински и може би сте декламирали „Проклятието на певеца“ от Хуфеланд или „Вълшебният стрелец“ от госпожа Мария Лайневебер²⁶. Но няма да се караме за това, я? Нали? Всеки е научил толкова, колкото е можал, и нищо повече. Когато видя немец, аз се радвам, дори и да не е някакъв голям умник или пък, да речем, даже и саксонец. И тъй, какво ще кажеш? Ще станем ли добри приятели?

— Разбира се! — засмя се Дебелия. — Вина! и съм чувал, че саксонците са добродушни хорица. Но защо си напуснал красивия си роден край?

— Ами именно заради изкуството и науката.

— Как така?

— Стана съвсем ненадейно и по следния начин: една вечер седяхме в кръчмата и разговаряхме за политика и световна история. На масата бяхме трима души, а именно: слугата на кръчмаря, нощният пазач и аз. Учителят седеше на друга маса при знатните господа. Но понеже аз винаги съм бил народен човек, бях се настанил при онези двамата, които бяха много щастливи от подобно снизхождение. Като обсъждахме световната история, стана дума за стария Татко Врангел²⁷ и за неговата привычка пое тоянно да употребява думата „пувидимому“. Тогава онези двама типа започнаха да спорят с мен за правилното произношение на тази дума. Аз казах, че трябва да бъде „пувидимому“, но слугата бе на мнение, че с „повидемумо“, а нощният пазач каза даже, че било правилно „пувидемуму“. По време на спора аз лека-полека се разлютих, но като образован чиновник и гражданин намерих у себе си сили да запазя самообладание и се обърнах към моя приятел учителя. Но той, изглежда, бе в лошо настроение или у него имаше мъничко от високомерието на учения, така че, накратко, не ми даде право, а каза, че и тримата сме грешали. Твърдеше, че непрекъснато сме размятали „о“ и „у“ по неправилен начин. Но понеже знаех, че съм напълно прав, аз станах груб. И която на всичко отгоре нощният пазач каза, че и аз не съм можел да говоря правилно, направих онова, което би направил всеки човек с чувство за чест — запокитих по кратуната му моето обидено достойнство заедно с

бирената чаша. След това, разбира се, се разиграха различни сцени, макар и без декори, и крайният резултат бе, че бях привлечен под наказателна отговорност за смушаване на общественото безпокойство и за умишлено нараняване на някакво тяло. Трябваше да бъда наказан и уволнен. Все някак си щях да се примиря с наказанието и уволнението, по че трябваше да си загубя и службата, това ми беше вече много. Не можех да го преглътна. След като наказанието и свалянето ми от длъжност ми минаха през главата, аз си вдигнах партакешите. И понеже върша както трябва всяко нещо, с което се захвана, водна! а тръгнах за Америка. Значи всъщност само старият Врангел е виновен, че днес се срещнахме двамата тук.

— Много съм му благодарен, защото ми харесваш — увери го Дебелия, кимайки сърдечно па своя земляк.

— Тъй ли? Наистина? Е, и аз веднага изпитах към теб нещо като скрита симпатия и разбира се, това си има своето добро основание. Първо, ти съвсем не си лош човек, второ, мен също си ме бива и трето, тогава можем да станем много добри приятели. Вече си помагахме взаимно, тъй че всъщност сега са създадени онези връзки, които ще ни обвържат толкова мило. Ще бъдеш тъй добър да отбележиш, че винаги си служи с изискани изрази и от това ще можеш да си извадиш заключение, че няма да се покаже недостоеен за твоите приятелски чувства. Саксонецът винаги е благороден и ако сега някой индианец поиска да ме скалпира, то аз учтиво бих му казал: „Моля, бъдете тъй любезен да си направите труда! Ето ви моя скалп!“

Джими се обади през смях:

— Ако тогава и той поиска да се покаже толкова учтив, би трябвало да не ти сваля кожата от главата. Но нека да поговорим и за нещо друго — твоят придружител наистина ли е син на известния ловец на мечки Бауман?

— Да. Бауман е мой съдружник и синът му Мартин ме нарича чичо, въпреки че съм единственото дете на родителите си, а и никога не съм се женил. Срещнахме се на юг, в Сент Луис, по времето, когато златната треска примамваше златотърсачите към Черните хълмове. И двамата бяхме посъбрали парици и решихме тук да открием магазин. Във всеки случай това бе по-изгодно, отколкото да копаем заедно с другите, за да търсим злато. Работата ни потръгна доста добре. Аз поех магазина, а Бауман ходеше на лов, за да се грижи за стомасите ни. По-късно обаче стана ясно, че тук наоколо не се намира никакво злато. Златотърсачите си отидоха, а ние останахме да живеем сами с нашите складирани стоки. Лека-полека успяхме да ги разпродадем на случайно минаващи оттук ловци. Последната сделка направихме преди три седмици. При нас дойде малка група от хора, които искаха да наемат Бауман за водач до Йелоустоун Ривър, защото там се намирали полускъпоценни камъни в големи количества, а тези люде бяха шлифовчици на скъпоценни камъни. Бауман се съгласи, уговори с тях едно солидно възнаграждение, продаде им значително количество барут, олово и други необходими неща и после тръгнаха заедно на път. Сега в блокхауза²⁸ сме съвсем сами със сина му и един негър, когото доведохме от Сент Луис.

— Но земите около Йелоустоун Ривър представляват изключително опасна местност. Между тях и тукашната област сега ловуват индианците змии.

— Те са заровили бойната секира.

— А аз чух, че съвсем наскоро отново я били изровили. Приятелят ти съвсем сигурно се намира в опасност. А ето ти на и този пратеник, който дойде днес при вас. Предчувствам нещо лошо.

— Но индианецът е сиус.

— Обаче се поколеба да ви съобщи вестта, която носи. Това не е добър признак. Не е необходимо да премълчаваш някое радостно известие, а нали той ми каза, че идва от високите планини на запад.

— Тогава бързо ще го догоня.

— Дребничкият саксонец пришпори коня си, за да настигне Вокаде. Щом индианецът забеляза намерението му, заби пети в хълбоците на жребеца си и избърза напред. Ако Хобъл Франк не желаше да предприеме надбягване с него, то тогава трябваше да се откаже да разговаря с Вокаде още сега.

Междувременно синът на Ловеца на мечки се беше присъединил към Дългия Дейви. Естествено на Дейви също му се искаше да научи нещичко за живота на новите си познати. Вярно, че получи някои сведения, но те не бяха толкова подробни, колкото желаше. Момчето се оказа твърде въздържано и неразговорливо.

Най-сетне потокът направи завой около едно възвишение, на което пътниците забелязаха блокхауз, чието разположение го превръщаше в малък форт, предлагащ сигурна закрила срещу индианско нападение.

От трите страни възвишението беше толкова стръмно, че едва ли можеше да бъде изкачено от хора. Откъм четвъртата му страна се издигаше двойна ограда. Долу имаше царевична нива и едно малко парче земя, засадено с тютюн. Наблизо пасяха два коня. Мартин посочи към животните и обясни:

— Ей оттам онези мъже откраднаха конете, когато не си бяхме у дома. Къде ли е Боб, нашият негр?

Той пъхна в устата си два пръста и остро изсвири. Ето че иззад високата царица надникна една черна глава. Между ухилените дебели бърни се показаха два реда зъби, с които можете да се гордее дори и ягуар. После се появи и херкулесовската фигура на негра. В ръката си той държеше тежък дебел кол и хилейки се, каза:

— Боб се крил и внимавал. Ако мошеници дошли пак и искали крадат още два други коня, тогава щял им счупи с тоз прът глави. — Той размаха кола с такава лекота, сякаш беше върбова пръчка.

Индианецът изобщо не му обърна внимание. Той мина с коня си покрай него, изкачи се по четвъртата, достъпна страна на възвишението, стигна до двойната ограда, прескочи я, както си беше на коня, и изчезна зад нея.

— Ама че грубиян тоз редмън! — разгневи се негрът. — Минава край масса Боб, без каже „гуд дей“! Прескача ограда и изобщо не чака, докато масса²⁹ Мартин разрешат него да влезе. Но масер Боб направят него учтив!

Добрият чернокож сам си даваше титлата „масер Боб“, което ще рече „мистър или господин Робърт“. Той беше свободен негр и се чувстваше засегнат, понеже индианецът не го беше поздравил.

— Няма да го обиждаш — предупреди го Мартин. — Той е наш приятел.

— Туй нещо друго. Щом редмън приятел на масса, тогава той приятел и на масер Боб. Взел масса пак коне? Убил негодници? — Не. Избягаха. Отвори вратата на оградата! Боб се заизкачва пред всички с големи крачки и разтвори двете крила на тежката порта с едно побутване, сякаш бяха от картон. После останалите вкараха конете си в заобиколеното от оградата място.

3. глава

В блокхауза

В средата на това място се издигаше четириъгълният блокхауз, изграден от стебла на дървета. Вратата стоеше отворена. Когато мъжете влязоха вътре, забелязаха, че индианецът бе седнал в средата на единственото помещение, представляващо вътрешността на къщата. Изглежда, изобщо не го интересуваше къде се намира конят му. Той бе влязъл заедно с другите животни в ограденото място.

Сега Мартин и Хобъл Франк поздравиха двамата ловци със сърдечно ръкостискане. Гостите се огледаха из помещението. В задната му част се намираше магазинът, чиито складирани стоки бяха почти на свършване. Няколко капаци от сандъци, заковани върху колове, представляваха масите. Столовете бяха сковани по същия начин. В един от ъглите се виждаха постелите. Те бяха толкова скъпоценни, че човек можеше да завиди на обитателите на блокхауза, тъй като се със гояха от голям брой застлани една върху друга кожи от страшната сива мечка, най-опасния хищник на Америка. Изправи ли се една такава възрастна гризли на задните си лапи, тя като нищо надминава с половин метър височината на добре сложен мъж. Да убиеш подобна мечка се счита от индианците за най-голямо геройство, а дори и белият, въоръжен много по-добре, предпочита да не се изпречва пред този звяр и да не влиза в борба с него, ако не му се налага.

По стените висяха окачени различни оръжия и ловни трофеи, а близо до ои нищото на дървени колове бяха набити огромни късове пушено месо.

Беше започнало да се свечерява и в блокхауза бе станало доста тъмно, понеже здрачът успяваше едва-едва да се процеди край отворите, служещи за прозорци, които нямаха стъкла, а бяха закрити само с дървени капаци.

— Маса Боб запалят огън — заяви негърът.

Той домъкна сухи клони и с помощта на пункса³⁰ си запали огън в огнището. Праханта за това огниво представлява суха, лесно запалима гнила дървесина, взета от хралупите на гниеци дървета.

По време на споменатото занимание великанската фигура на негъра беше ярко осветявана от пламъците. Той носеше широки дрехи, ушити от най-обикновено калико³¹, но нямаше шапка. Това си имаше своето основание. Добрият Боб бе просто малко суетен. Не искаше да го считат за чист африканец. Но за съжаление главата му беше покрита с гъста гора от къси къдрици и тъй като именно тази къдреста вълна най-убедително издаваше произхода му, той бе положил всички усилия, за да убеди околните, че има права коса. За тази цел беше натъркал главата си с еленова лой и цялата неукротима хаотична къдрава вълнеста маса бе оплетена в безброй тънки плитчици, които стърчаха във всички посоки като бодлите на някой таралеж. На светлината на пламъците от огнището това му придаваше твърде чудноват вид.

До този момент бяха разменили само отделни думи. Но ето че Хобъл Франк се обърна към индианеца на английски:

— Моят червенокож брат се намира в нашия дом. Той е добре дошъл. Нека сега ни каже известието, което носи.

Червенокожият се огледа изпитателно наоколо и попита:

— Как може да говори Водаке, когато още не му е дадена възможност да опита вкуса на дима на мира?

При тези думи Мартин, синът на Ловеца на мечки, взе от стената един индиански калюмет и го натъпка с тютюн. Когато и останалите насядаха близо до червенокожия, Мартин запали лулата, дръпна шест пъти от нея, изпусна дима нагоре, надолу и в четирите посоки на света и каза:

— Вокаде е наш приятел, а всички сме негови братя. Нека той изпуши с нас лулата на мира и после ни каже своето известие.

След това той подаде лулата на индианеца. Вокаде я пое, изправи се на крака, дръпна шест пъти от нея по същия начин и заяви:

— Вокаде не е виждал досега тези бледолики. Той беше изпратен при тях, а те го избавиха от плен. Техните врагове са и негови врагове и нека техните приятели бъдат и негови приятели. Хау!

Това „хау“ означава за индианците нещо като „да“, „точно така“, „съвсем сигурно“. Употребява се в знак на потвърждение или съгласие, и то особено в паузите или в края на някоя реч.

Вокаде подаде лулата на следващия. Докато тя обикаляше, той отново си седна на мястото и зачака. По време на този начин на поздравяване той се държеше като стар и опитен вожд, а също и Мартин, който бе все още наполовина момче, показваше сериозност, издаваща убеждението му, че в отсъствието на неговия баща господарят в този дом е той.

След като и последният бе пушил от лулата, Вокаде започна:

— Познават ли моите бели братя бледоликия, когото сиусите наричат Нонпетаан³².

— Имаш предвид Олд Шетърхенд? — осведоми се Дългия Дейви. — Досега не съм го виждал, но всеки от нас е чувал за него. Какво ще ни кажеш за този ловец?

— Той обича червенокожите мъже, макар че е бледолик. Той е най-прочутият следотърсач. Куршумът му никога не пропуска целта, а невъоръженият му юмрук поваля и най-силния неприятел. Затова го наричат Олд Шетърхенд. Той щади кръвта и живота на враговете си, ранява ги само за да ги направи небоеспособни и убива противниците си единствено тогава, когато е застрашен собственият му живот. Преди няколко месеца горе при Йелоустоун е бил нападат от сиусите огелала. Но той бил застанал на една скала и те не могли да го достигнат с куршумите си. Тогава той пристъпил напред и предложил да се бие с трима от тях — те с томахоки, а той без оръжие. Убил с юмрука си и тримата, а между тях се намирал и Петашича³³, най-силният мъж на племето. Вопли на болка се разнесли из планините, а във вигвамите на огелаласите — силни плачове. Не са заглъхнали и до днес. Най-храбрите воители на племето са се отправили сега към Йелоустоун Ривър, за да подемят траурните си песни на гробовете на тримата убити. Всеки бял, изпречил се на пътя им, е обречен на гибел. Ще бъде вързан на кола на мъченията край гробовете на убитите от Олд Шетърхенд и ще трябва да умре при бавни мъки, за да служи после душата му на духовете на тримата мъртъвци във Вечните ловни полета.

Вокаде замълча за малко, а после каза спокойно, наблягайки с глух глас:

— Ловецът на мечки и приятелите му са били изненадани по време на сън и пленени!

Мартин скочи на крака и извика:

— Боб, незабавно оседлай конете! Франк, бързо опаковай муниции и хранителни провизии, а в това време аз ще смажа пушките и ще наточа ножовете! Най-късно след час тръгваме на път за Йелоустоун!

— Разбира се! — извика Франк и веднага се изправи. — The devil³⁴, червенокожите ще има да видят и да патят!

И негърът се изправи на крака, грабна кола, внесен от него преди това в помещението, и заяви:

— Масер Боб тръгват заедно! Масер Боб избият всичко червено кучета огелала!

Но ето че индианецът вдигна ръка и каза:

— Нима моите бели братя са оси, които гневно се разлетяват наоколо, когато бъдат раздразнени? Или са мъже, които знаят, че всяко действие трябва да бъде предходено от спокойно съвещание? Вокаде още не се е доизказал.

— Баща ми е в опасност и това ми стига! — избухна юношата. Ето че Дебелия Джими го предупреди:

— Успокой се, млади приятелю! Хубавите неща стават бавно. Остави Вокаде да ни разкаже всичко, преди да преминем към действие!

— Да преминем към действие? Значи и вие ще дойдете?

— Искате ли питане! Пушихме заедно калюмета и сега сме приятели и братя. Дългия Дейви и Дебелия Джими никога не са изоставяли никого, който се е нуждаел от помощта им. Все едно ни е дали ще яздим до Монтана, за да ловуваме там бизони, или преди това ще отскочим до Йелоустоун, за да изкараме някой валс със сиу-огелаласите. Но всичко трябва да стане както си му е редът, иначе за стари ловци като нас двамата удоволствието няма да е истинско. И тъй, сядайте пак по местата си и се дръжте спокойно както подобава!

— Правилно! — съгласи се дребният саксонец. — Възбуждението не оправя положението. Трябва да бъдем разсъдливи.

След като тримата отново насядаха, младият индианец продължи:

— Вокаде е от племето на манданите, които са приятели на бледоликите. По-късно беше принуден да стане огелала. Но той само изчакваше удобен случай, за да напусне огелаласите. Сега го принудиха да потегли заедно с воините им към Йелоустоун. Той присъства, когато Ловеца на мечки и спътниците му бяха нападнати през нощта по време на сън. Огелаласите трябва да бъдат много предпазливи по време на пътуването си, защото горе в планините живеят техните най-върли врагове — шошоните. Вокаде бе изпратен като съгледвач, за да разузнае къде се намират вигвамите на шошоните. Обаче той не стори това, а с най-голяма бързина пришпори коня си на изток, към къщата на Ловеца на мечки, за да уведоми сина и приятеля на Бауман за неговата участ.

— Храбра постъпка, никога няма да я забравя! — възкликна Мартин. — А уведомен ли е баща ми?

— Вокаде му каза и той му описа пътя до тук. Успях да разговарям тайно с Ловеца на мечки и нито един огелала не ме видя.

— Но те ще те заподозрат, щом не се върнеш при тях!

— Няма! Ще си помислят, че Вокаде е бил убит от шошоните.

— А баща ми изпраща ли ни някои определени указания?

— Не. Вокаде трябва да ви каже, че Ловеца е пленен заедно със спътниците си. Моят бял брат сигурно и сам знае какво трябва да направи.

— Разбира се, че знам! Тръгвам на път, и то веднага, за да го освободя.

Той отново се наклони да скочи на крака. Но Джими го улови за ръката и го задържа:

— Stop, my boy!³⁵ Все още не сме узнали всичко. Нека Вокаде ни каже на кое място е бил нападнат баща ти.

— Пет ръкава образуват реката, която бледоликите наричат Powder River³⁶. Нападението е станало край югозападния ръкав.

— Добре. Значи било е югозападно от Мърфи. Онази местност не ми е съвсем непозната. А в каква посока са се отправили след това огелаласите?

— Към южните склонове на планините, наречени от белите Големия рог.

— Значи към планините Биг Хорн. А после?

— Минаха покрай Главата на Злия дух и...

— Аха, край Девилс Хед³⁷!

— ...се отправиха към потока, извиращ оттам, който се влива в Биг Хорн Ривър. Там научихме за опасността от вражески настроените шошони и Вокаде бе изпратен като разузнавач. Следователно той не знае по-нататъшния път на огелаласите.

— Не е нужно да го знаеш. Ние имаме очи и ще открием следите им. Кога проведеха нападението?

— Оттогава изминаха четири дена.

— А кога ще се състои голямата траурна церемония?

— В деня на пълнолунието. Тогава са били убити тримата индианци.

Джими пресметна наум и после отбеляза:

— Щом е така, тогава имаме достатъчно време. До пълнолунието остават още цели дванадесет дена. Какъв е броят на огелаласите?

— Когато ги напуснах, бяха пет пъти по десет и още шест воители.

— Значи петдесет и шест души. Колко пленници имат?

— Заедно с Ловеца на мечки са шестима.

— На първо време знаем достатъчно и можем да се подготвим за път. Мартин Бауман, какво смяташ да правиш?

Младецът отново беше скочил от мястото си. Сега вдигна десницата си като за клетва и тържествено проговори:

— Заклевам се да спася баща си или да отмъстя за смъртта му, дори да се видя принуден съвсем сам да преследвам сиусите и да се бия с тях. По-скоро ще умра, отколкото да престъпя клетвата си.

— Не, няма да тръгнеш сам — каза дребосъкът Хобъл Франк. — Ще яздя заедно с теб и в никой случай няма да те изоставя.

— И масер Боб тръгнат заедно — заяви негърът, — да освободи стар масса Бауман и пребият мъртъв сиу-огелала. Всички трябва отидат в пъкъл! — Той сви юмруци и изскърца със зъби.

— И аз идвам! — проговори Дебелия Джими. — За мен ще бъде голямо удоволствие да отмъкна пленниците на червенокожите. А ти, Дейви?

— Не задавай глупави въпроси! — отвърна равнодушно Дългия. — Да не мислиш, че ще остана тук да си кърпя обувките или да меля кафе, докато вие ще преживеете такова чудесно приключение?

— Добре, стара миеща мечко! Само бъди доволен, че ти се разрешава да участваш. Но какво ще прави моят червенокож брат Вокаде?

Индианецът отговори:

— Вокаде е мандан, никога не е бил огелала. Нека неговите бели братя му дадат пушка с барут и олово. Той ще ги придружи и или ще умре с тях, или ще победи враговете!

— Юначага! — обади се дребничкият саксонец. — Ще получиш една карабина и всичко останало, дори и кон със свежи сили, защото нали имаме четири, значи единият е излишен. Твоят е изморен. Може да тича подир нас, докато си отпочине. Хора, кога ще тръгнем?

— Веднага! — заяви Мартин.

— Наистина, не бива да губим време — съгласи се Дебелия, — но не е разумно и да прибързваме. Ще минем през безводни местности, където почти не се среща дивеч, и затова се налага да се запасим с провизии. А и още не знаем дали деветимата конекрадци, на които дадохме днес такъв урок, не ни кроят нещо лошо. Трябва непременно да разберем дали са напуснали тази местност, или се канят да я напуснат. Ами какво ще стане с къщата? Без надзор ли ще я оставите?

— Да — потвърди Мартин.

— Тогава, като се върнете, можете лесно да я заварите на пепел или поне обрана.

— Срещу обир можем да направим нещо.

Юношата взе една кирка и разкопа глинения под на едно място във формата на четириъгълник. Оказа се, че в пода има поставен таен капак, под който се намираше голяма яма, където можеха да скрият всичко излишно за тяхното пътуване. Затъпчеха ли после отново глината върху затворения капак, никой неканен гост нямаше да успее да се досети за наличието на подобно скривалище. А дори и ако подпалеха къщата, можеше да се очаква, че глината на пода ще запази от унищожение скритите предмети.

Сега мъжете запретнаха ръкави, за да спуснат в ямата всички вещи от помещението, които нямаше да им бъдат необходими за тяхната екипировка. Така

постъпиха и с мечите кожи. Сред тях се намираше една кожа с особена красота и необикновено големи размери. Когато Джими започна да я разглежда с възхищение, Мартин я взе от ръцете му и я запокити в дупката.

— Махай я! — извика той. — Не мога да я гледам, без да си спомня за най-ужасните часове от моя живот.

— Това звучи, сякаш имаш вече зад гърба си много дълъг живот или пък цяла поредица от тежки преживелици, моето момче.

— А може би действително съм препатил досега повече от някои стари трапери.

— Охо! Я не преувеличавай!

Очите на Мартин се спряха гневно върху Дебелия.

— Да не мислиш, че синът на един ловец на мечки няма възможности за приключения? Ще ти кажа, че още като шестгодишно хлапе се счепках с онзи звяр, който живееше в кожата, предизвикала току-що възхищението ти.

— Шестгодишно дете да се залови с такава гризли?! Известно ми е, че децата на Дивия запад са замесени от по-друго тесто в сравнение с хлапачите от градовете на изток, които обичат да пъхат крачката си под грейките на своите бащи. Тук съм виждал някои момчета да умеят да боравят с карабината като възрастни, а ако се намираха в Ню Йорк, щяха да бъдат първолаци. Обаче... хмм! И как стана тази история с мечката?

— Случи се в планините в Колорадо. Тогава все още имах майка и едно много миличко сестриче на три годинки. Баща ми беше излязъл, за да застреля някакъв дивеч. Майка ми беше навън пред къщата, за да насече дърва за огнището, тъй като бе зима и в планините беше настанал голям студ. В стаята бяхме само с малката Луси. Тя седеше на земята между вратата и масата и си играеше с куклата, която ѝ бях издялал от парче дърво, а аз бях стъпил върху масата с големия нож за дърво в ръка, за да издялбая едно „М“ и едно „Л“ върху дебелия гред, която минаваше под островърхия покрив на блокхауза от едната стена до другата. Това бяха инициалите на моето име и на името на милата Луси. По такъв хлапашки начин исках да увековеча и двамата ни. Унесен в трудната работа, аз чух как вратата бе блъсната и отворена със силен удар. Помислих си, че майка ми е влязла толкова шумно, защото носи в ръцете си дърва, и изобщо не се огледах, а само казах: „Мамо, това е спомен за Луси и мен. После сте наред ти и татко.“

Вместо нейния отговор дочух силно ръмжене. Обърнах се. Трябва да ви кажа, мешърс, че денят още не беше настъпил, но навън блестеше снегът, а в голямото огнище гореше един пън, чиито пламъци осветяваха стаята. Онова, което съзрях при отблясъците им, беше нещо страхотно. Огромна сива мечка стоеше точно пред нещастната Луси, която беше занемяла от ужас. Сплъстената козина на звяра бе покрита тук-там с лед, а дъхът му излизаше като бяла пара. Безмълвно седящото сестриче умолително протегна към него дървената кукла, сякаш искаше да каже: „Ето, вземи ми куклата, но не ми прави нищо лошо, зла, мила мечко!“ Но гризли не показва никаква милост. С един удар на лапата събори Луси, а после с едно-единствено стисване на челюстите направи на каша русата ѝ главичка. И днес все още дочувам това мачкане и трошене... Heavens!³⁸ Не мога да го забравя никога, никога...

Споменът го накара да замлъкне. Никой не наруши тишината, докато най-сетне Мартин продължи:

— И аз бях скован от ужас. Искаше ми се да викам за помощ, но не можех да издам никакъв звук. Така видях да изчезва цялото тяло на сестричката ми в пастта на чудовището. Остана само дървената кукла, която беше паднала на пода. Ръката ми стискаше конвулсивно дългия нож. Тогава мечката се насочи към мен, сложи предните си лапи на масата и се изправи. В същия миг си възвърнах способността да се движа. Отвратителният ѝ дъх вече обляхваше лицето ми. Захапах ножа със зъбите

си, улових се с две ръце за гредата и се покатерих върху нея. В стремежа си да ме докопа, мечката преобърна масата. Това ме спаси.

Започнах да викам за помощ, ала напразно. Майка ми не идваше, макар че сигурно чуваше гласа ми, защото вратата беше отворена и вътре нахлуваше студен въздух. Гризли се изправи в целия си ръст, за да ме свали от гредата. Всички вие видяхте кожата ѝ и следователно ще ми повярвате, като ви кажа, че тя спокойно можеше да ме достигне с предните си лапи. Но аз стисках ножа в ръката си и докато с лявата се държах здраво, десницата ми прободеше с острието лапата, протегнала се към мен.

Защо да ви описвам борбата, моя страх и моите терзания! Не знам колко дълго съм се защитавал. В подобно положение минутите се превръщат в безкрайни часове. Силите ми чезнеха, а двете предни лапи на мечката бяха целите в рани, когато въпреки ръмженето ѝ долових лаенето на нашето куче, което баща ми беше взел със себе си. Пред блокхауза то нададе такъв вой, какъвто никога по-късно не съм чувал от куче. После се втурна в стаята и незабавно се нахвърли върху грамадния хищник. То беше едно грозно псе, но необичайно силно и предано животно. Захапа мечката за гърлото, за да го прегризе. Обаче мечката го разкъса с могъщите си лапи. За няколко секунди кучето беше мъртво, направено на парчета и побеснялата гризли отново се извърна към мен.

— Ами баща ти? — попита Дейви, който като всички останали следеше разказа с най-голямо напрежение. — Господарят не може да бъде далеч от мястото, където се намира кучето му.

— Така и беше. Сивата мечка тъкмо се беше изправила отново под гредата с гръб към вратата, за да посегне към мен, и ето че на прага се появи баща ми, пребледнял като някой смъртник. „Помощ, тате!“ — изкрещях аз, замахвайки с ножа към мечката.

Баща ми не отговори. И той имал чувството като че ли някой го души. Вдигна заредената пушка — „сега ще стреля“ — помислих си аз. Но не, отново я свали. Беше толкова възбуден, че цевта трепереше в ръцете му. Той захвърли оръжието, светкавично измъкна ловджийския си нож от пояса и се нахвърли върху мечката откъм гърба ѝ. Лявата му ръка се вкопчи в руното ѝ, направи още една крачка напред, мина отстрани на мечката и заби до дръжка дългото острие между познатите ни две ребра. Обаче мигновено отскочи назад, за да не бъде докопан от мечката в агонията ѝ. Могъщото животно се спря неподвижно, започна да издава неопишуеми хъркащи стенания, после размаха във въздуха предните си лапи и рухна мъртва на земята. Както се оказа по-късно, острието безпогрешно бе пронизало сърцето му.

— Слава богу! — обади се Джими, поемайки си дъх шумно и дълбоко. — Това се казва помощ в последната секунда. Ами какво стана с майка ти, младежо?

— Тя ли... о, повече не я видях. — Мартин се извърна и с бързо движение на дланта избърса от очите си две сълзи.

— Вече не я видя? Е, как така?

— Когато треперещият ми баща ме свали от гредата и аз все още се тресях от ужас и траках със зъби, той ме попита къде е малката ми сестричка. Силно хлипайки, аз му разказах случилото се. Никога не съм виждал такова лице, каквото стана лицето на баща ми тогава. Беше пепеляво и сякаш издялано от камък. Той нададе вик, един-единствен, ала какъв вик! После притихна. Седна на пейката и покри лицето си с ръце. Изобщо не отговори на нежните ми думи. Когато го попитах за майка, само поклати глава. Но щом се наках да изляза навън, за да я потърся, той така ми сграбчи ръката, че силно извиках от болка. „Стойте тук! — заповяда ми той. — Това не е за теб!“

След това баща ми остана седнал дълго време — докато огънят изгасна. А после ме заключи и започна да копае зад блокхауза. На едно място се опитах да измъкна мъха, натъпкан в цепнатините на стената. Успях. Като погледнах навън, забелязах, че той копае дълбока яма — преди да влезе в блокхауза, мечката беше нападнала и

разкъсала майка ми. Дори не можах да видя как баща ми я погребва, защото той ме изненада по време на тайните ми наблюдения и се погрижи да не ми остави никаква възможност отново да се добера до стената.

— Ужасно, ужасно! — простена Джими и изтри очи с ръкава на кожуха си.

— Да, наистина беше ужасно! Тогава баща ми боледува дълго време и най-близкият ни съсед изпрати един човек да го наглежда и да се грижи за мен. Но после, щом татко оздравя, ние напуснахме онази местност и... станахме ловци на мечки. Научеше ли баща ми, че нейде се е мярнала някоя мечка, за него нямаше ни сън, ни покой, докато не я застреля или не я намушка с ножа си. А аз... е, мога да ви кажа, че и аз вече съм направил своето, за да бъде отмъстена нещастната ми малка сестричка. Вярно, че отначало сърцето ми започваше лудо да бие в гърдите, щом насочех дулото си към някоя мечка. Но аз имам талисман, който ме закриля, тъй че заставам спокоен срещу всяка гризли, сякаш трябва да застрелям миеща мечка.

— Талисман ли? — попита Дейви. — Ха! Няма такива неща. Млади човече, не вярвай на подобни глупости! Това е прегрешение спрямо първата божия заповед!

— Не е, понеже моят талисман не е такъв, за какъвто го мислиш. Я го погледни! Виси ей там, под Библията.

Той посочи към стената, където на малка поличка лежеше голяма стара Библия. Под нея на едно забито колче висеше парче дърво, дълго около пръст и половина и дебело около пръст.

Ясно се виждаше, че горната му част трябваше да представлява глава.

— Хмм! — промърмори Дейви, който много строго държеше на своята вяра. — Да не би туй нещо да представлява някой идол, а?

— Не, аз не съм езичник. Това е дървената кукла, която на времето бях издялал на моето сестриче, за да си играе. Запазих я като спомен за онези страшни мигове и винаги когато придружавам татко на лов за мечки, я окачвам на врата си. Застраши ли ме опасност, докосвам куклата с ръка и... с мечката е свършено! Можеш да бъдеш сигурен!

Дълбоко покъртен, Джими сложи ръка върху рамото му и каза:

— Мартин, ти си храбро и добро момче. Приеми, че съм твой приятел и няма да се излъжеш! Колкото е голям коремът ми, толкова голямо е доверието, което можеш да имаш в мен. Ще ти го докажа!

4. глава

Олд Шетърхенд

Следобеда на четвъртия ден от тръгването им шестимата конници оставиха зад гърба си областта на южните извори на Паудър Ривър.

И до ден-дневен земите, простиращи се от Мисури до Скалистите планини, се смятат за едни от най-негостоприемните области на Съединените щати. Тези райони са заети почти изцяло от пусти прерии без никакви дървета, където ловецът често трябва да язди дълго време, за да намери някой храст или извор. На запад теренът постепенно се издига. Първо се образуват леки възвишения, а после и хълмове, които стават все по-високи, непристъпни и насечени, колкото се отива по на запад. Обаче липсата на дървета и вода остава. Ето защо индианците наричат областта в средата на щата Уайоминг Мака-це-шича, а белите са й дали името Bad Lands. И двете наименования означават едно и също, а именно приблизително „зла, лоша земя“.

Земите стават по-хубави по-нататък, на север, където се намират изворните райони на реките Шайен, Паудър, Тънг и Биг Хорн. Тревата е по-сочна, храстите се сплитат в обширни гъсталаци и най-сетне кракът на уестмъна започва да крачи дори и под сенките на столетни великани.

Югозападно от Уайоминг се намират ловните полета на шошоните, наречени от индианците змии, източно са ловните полета на сиусите, а южно — на шайените и арапахите. Всяко племе се разделя по-нататък на по-малки племенни групи и понеже всяко от тях върви по свои собствени пътища, никак не е чудно, че между тях мирът и войната се редуват непрекъснато. И ако някой път червенокожият се покаже склонен към по-продължително спокойствие, тогава се появява бледоликият и с все по-крути средства го подстрекава дотогава, докато индианецът отново изрови бойната секира и пак започне да се бие. Това обяснява факта, че там, където се събират границите на пасищата на толкова много различни племена и племенни групи, сигурността на отделния човек е твърде под въпрос, дори във висша степен застрашена. Шошоните или индианците змии са били винаги върли врагове на сиусите, ето защо земите, простиращи се на юг от Йелоустоун Ривър по посока към планините Биг Хорн, много често са били напоявани с кръвта на червенокожи и бледолики мъже.

Всичко това бе известно на Дебелия Джими и Дългия Дейви, които грижливо се стараеха да избягват всяка среща с индианци, независимо от племенната им принадлежност.

Бяха оставил Вокаде да язди начело, понеже вече беше препускал на отиване по същия път. Сега той бе въоръжен с карабина, а по пояса му висяха няколко торбички с всички онези дреболии, които са така необходими за прерийния ловец. Дебелия яздеше високата си кранта, а Дейви бе провесил безкрайно дългите си крака от двете страни на малкото си опърничаво муле, което от време на време напразно повтаряше своя познат опит да хвърли ездача си на земята. В такъв случай Дейви трябваше според необходимостта в момента само да опре левия или десния си крак в земята, за да получи здрава опора. Седнал върху животното си, той приличаше на онези обитатели на австралийските острови, които поставят балансьори на своите тесни и опасни лодки и по тази причина никога не могат да се преобърнат. „Балансьорите“ на Дейви бяха собствените му два крака.

И Франк носеше същото облекло, в което двамата приятели го бяха видели за пръв път. Мокасини, легинси, син фрак и дамска шапка за езда с дълго жълто перо. Дребничкият саксонец седеше на коня отлично и въпреки странния си външен вид правеше впечатление на добър уестмън.

Цяло удоволствие беше да наблюдаваш Мартин Бауман на седлото. Той яздеше също тъй добре, както и Вокаде. Сякаш се бе сраснал с коня си и имаше онази силно наведена напред стойка, която облекчава животното и прави ездача способен да издържи на напрежението на ездата в продължение на месеци, без да се преумори. Мартин носеше кожени траперски дрехи, а цялото му снаряжение и въоръжение можеше да задоволи всеки ловец. Младежкото му лице и будният му поглед оставяха впечатлението, че макар все още да беше момче, в случай на нужда той щеше да съумее да действа като истински мъж.

Забавно бе да гледаш чернокожия Боб. Ездата никога не беше спадала към страстните му занимания, тъй че сега той седеше на коня в направо неописуема стойка. Имаше си големи главоболия с животното, а и то с него, понеже той и десет минути не можеше да се задържи на едно и също място. Успееше ли веднъж да се настани напред почти до самия врат на животното, то с всяка крачка на коня Боб започваше отново да се плъзга по малко назад. Така той продължаваше да се пързая, докато възникнеше опасността да се изтърси зад коня. След това отново се преместваше колкото бе възможно по-напред и цялото „пързаяне“ се повтаряше, при което заемаше най-забавни пози. Вместо седло бе поставил на гърба на животното само едно одеяло, понеже от по-предишните си опити знаеше, че му е невъзможно да се задържи на седлото. При сравнително по-бърза езда Боб винаги се беше озовавал зад седлото. Краката си държеше разперени далеч от коня. Кажеха ли му да не изостава от групата, той отвърщаше: „Защо масер Боб да притискат нещастен кон с крака? Кон не му е направил нищо лошо! Крака на Боб не клеци!“

Ездачите бяха достигнали до някаква не много дълбока падина, почти с формата на окръжност, чийто диаметър възлизаше може би на шест английски мили³⁹. Заобиколена от три страни с едва забележими възвишения, тази низина стигаше на запад до хълм със значителни размери, който изглеждаше обрасъл с храсти и дървета. По-рано на това място бе имало някакъв воден басейн. Дъното беше покрито с дебел слой пясък и освен оскъдните снопчета трева се виждаше да расте само сивкавият безполезен див пелин, който е отличителен белег за неплодородните области в Далечния запад. Както обясни Дейви, това място носело името Пап-па-аре, което ще рече Кървавото езеро, тъй като някога белите избили тук цял отряд шошони.

Без колебание Вокаде подкара коня си сред пясъците, поемайки в права посока към споменатия хълм. Низината не можеше да крие някаква особена опасност, понеже местността беше открита и всеки ездач или пешеходец щеше да бъде забелязан отдалече.

Бяха яздили може би около половин час, когато Вокаде спря коня си.

— Уф! — възкликна той.

— Какво има? — попита Джими.

— Ши-ши! — Думата, произхождаща от езика на манданите, означава всъщност крак, стъпало, но има също така и значение на диря, следа.

— Следа ли? — попита пак Дебелия. — От човек ли е, или от животно?

— Вокаде не знае. Нека моите братя сами да я разгледат!

— Good luck!⁴⁰ Един индианец не знае дали дирята е оставена от човек, или от някое добиче! Сигурно е много странна диря. Я да я поразгледаме! Но, хора, най-добре слезте на земята да не я изпотъпчете с копитата на конете си, иначе нищо няма да видим от нея.

— И тогава все още се вижда — обади се индианецът. — Следата е голяма и дълга. Идва далеч от юг и отива далеч на север.

Ездачите слязоха от конете, за да разгледат загадъчните дири. Всеки червенокож хлапак умее да различава човешките стъпки от следите на кое да е животно. Направо бе непонятно, че Вокаде не беше в състояние да направи тази разлика. Но след като и Джими ги огледа, той поклати глава, хвърли поглед наляво,

откъдето идваха, а после надясно, накъдето водеха, отново поклати глава и накрая каза на Дългия Дейви:

— Е, стари приятелю, виждал ли си някога през живота си подобно нещо?

Дейви се почеса първо зад дясното, а после и зад лявото ухо, изплю се два пъти, което винаги бе сигурен признак, че се намира в затруднение, и най-сетне отговори:

— Не, никога.

— А мистър Франк?

— Саксонецът, който гледаше също тъй учудено дирята, се обади:

— Един дявол ги знае какви са тези стъпки!

— Точно така — съгласи се с него Джими. — Сигурно е само едно: оттук е минало някакво живо същество. Но какво? Колко крака е имало?

— Четири — отговориха всички с изключение на индианеца.

— Да, вижда се ясно. Но я сега някой да ми каже с какъв род или вид четирикрако си имаме работа!

— Не е елен — обади се Франк.

— Опазил ни бог! Еленът за нищо на света не може да остави такива грамадни отпечатьци.

— Ами някоя мечка?

— Вярно, че мечката ще остави в такъв пясък големи и ясни стъпки, които даже и слепец би разчел с пръстите си. Но тази диря не е направена от мечка. Отпечатьците не са дълги и с неясни очертания в задната си част, както става при бозайниците, стъпващи с цяло ходило, ами са почти кръгли, с повече от педя в диаметър и са врязани отвесно, сякаш са правени с печат. Съвсем мъничко са изровени назад, а дъното им е свършено равно. Следователно животното не е имало нито пръсти, нито нокти, а копита.

— Значи кон, така ли? — обади се Франк.

— Хмм! — измърмори Джими. — Обаче не е било възможно да е кон. Та нали би трябвало да открием поне някаква съвсем малка следа от подкова, или ако животното не е било подковано — белези от носещия ръб или от средната част на копитото. Дирята да е оставена най-много преди два часа, а това време е твърде кратко, за да могат да изчезнат тези белези. И което е най-важното — нима е възможно да съществува кон с такива големи копита? Ако се намирахме в Азия или Африка, а не в тази добра и мила савана, щях да твърдя, че оттук с тежки стъпки е преминал някой стар слон.

— Да, точно тъй изглежда! — засмя се Дългия Дейви.

— Какво? Нима си виждал вече слон?

— Даже два. Един видях във Филаделфия в „Барнум“⁴¹, а другия тук. С други думи, тебе, буре такова!

— Ако ти трябва виц, тогава купи си за десет долара някой по хубав! Ясно ли е? Признавам, че стъпките са достатъчно големи, за да бъдат от слон, но едно такова животно прави крачки със съвсем друга ширина. Не си помислил за това, Дейви. Не е било и камила, иначе бих казал, че преди два часа си минал ти оттук. И откровено казано, акълът ми нищо повече не може да измисли.

Мъжете повървяха малко напред и после отново назад, за да огледат страшните следи. Но нито един от тях не можа да достигне до някакъв поне приемлив извод.

— Какво е мнението на моя червенокож брат? — попита Джими.

— Хийоке! — отвърна индианецът, правейки с ръка движение, изразяващо страхопочитание.

— Искаш да кажеш Духа на прерията?

— Да, понеже не е било нито човек, нито животно.

— Neigh-ho!⁴² Изглежда, вашите духове имат ужасно големи крака. Или може би духът на прерията страда от ревматизъм в краката и затова е обул плъстени пантофи?

— Моят бял брат не бива да се подиграва. Духът на саваната може да се появява във всевъзможни фигури. Нека кротко продължим ездата си.

— Не, няма да продължа. Непременно трябва да знам с кого си имам работа. Никога досега не съм виждал подобна диря и ще я преследвам, докато разбере кой я е оставил.

— Моят брат ще отиде към гибел. Духът не търпи никой да върви след него.

— Madness!⁴³ Ако нявга по-късно Дебелия Джими разказва за тази диря и не може да отговори кой я е бил оставил, нали ще му се смеят! За всеки добър уестмън е въпрос на чест да разкрие тази загадка.

— Нямаме време да заобикаляме толкова много.

— Не искам подобно нещо от вас. До свечеряване имаме още четири часа. После ще трябва да лагеруваме. Знае ли моят червенокож брат някое място, където ще можем да отпочинем?

— Да. Ако яздим право напред, ще достигнем едно място, където хълмът е пресечен. В него се врязва долина, лявата страна на която се пресича след един час езда от странична котловина. Ще бивакуваме в котловината, защото там има храсти и дървета, които ще направят огъня ни невидим, а има и извор, откъдето ще се снабдим с вода.

— Лесно ще го намеря. Продължете си пътя! Аз ще проследя тази диря и после ще се присъединя пак към вас на мястото, където лагеруваме.

— Предупреждавам моят бял брат да внимава!

— Ами! — извика Дейви. — Джими е съвсем прав. Би било голям срам за нас да открием тази направо загадъчна следа, без да се опитаме да я проследим. Разправят, че преди сътворението на света е имало такива животни, спрямо които бизонът би изглеждал като дъждовен червей до някой речен параход от Мисисипи. Може би подобно чудовище е останало оттогава и сега то се рови наоколо из пясъка, за да преброи по зрънцата му своята възраст. Струва ми се, че едно такова добиче се казваше мама.

— Мамут! — поправи го Дебелия.

— Може и така да е! Какъв срам и позор за нас да срещнем подобна допотопна диря, без поне един от нас да се опита да зърне животното. Джими, аз идвам с тебе!

— Не бива, защото, без да се възгордяваме, аз и ти имаме най-голям опит и в известна степен сме водачи на групата. Следователно не можем да се отлъчим едновременно и двамата. По-добре нека някой друг да дойде с мен.

— Мистър Джими е прав — обади се Мартин. — Аз ще тръгна с него.

— Не, мой млади приятелю — отвърна Джими. — Знам, че момчетата на твоята възраст винаги са готови за подобни приключения. Но може би тази езда ще бъде опасна, а ние сме поели мълчаливото задължение да бдим над тебе, за да те съберем с баща ти здрав и читав.

— Тогава идвам аз! — обади се куцийт Франк.

— Добре, нямам нищо против. Още на времето мистър Франк се е сражавал в Морицбург със слугата и нощния пазач и вероятно сега няма да се изплаши от някакъв си мамут.

— Аз да се изплаша? И през ум няма да ми мине!

— Значи решено. Другите продължават в същата посока, а ние двамата ще се отклоним надясно.

Така и стана. Останалите продължиха прекъснатата езда, докато Джими и Франк започнаха да следват дирята в северна посока.

Понеже на двамата им предстоеше да заобикалят, те пришпориха конете си така, че след кратко време изгубиха из очи спътниците си. По-късно дирята измени посоката си, отклонявайки се на запад, към далечния хълм, тъй че сега Джими и Франк препускаха в същата посока като приятелите си, но, разбира се, бяха отдалечени от тях на половин час път.

До този момент и двамата бяха мълчаливи. Едрококалестият кон на Джими бе отмятал дългите си крака толкова усърдно, че жребецът на Франк се бе видял принуден да полага големи усилия да го следва в дълбокия пясък. Сега Джими смени измерителния тръс с по-бавен ход и на Франк вече не му беше трудно да не изостава. Общо взето, хората от малкия отряд разговаряха помежду си предимно на английски. Сега обаче двамата немци бяха сами и предпочетоха родния си език.⁴⁴

— Преди — поде Франк, — когато стана дума за мамута, ти само се пошегува, нали?

— Разбира се.

— И аз веднага си помислих тъй, защото в наше време изобщо няма подобни мамутари.

— Нима си чувал някога за тези допотопни животни?

— Аз ли? И още как! Знаеш ли, учителят от Морицбург, който бе всъщност мой духовен баща, много си го биваше, особено в растителната зоология. Знаеше всички дървета, от бора, та чак до киселеца, а също и всички животни, от огромните морски чудовища, та чак до най-малката бълха. От него научих на времето страшно много неща!

— Радвам се неизказано много — засмя се Дебелия. — Може би ще науча и аз нещо от теб.

— От само себе си се разбира. Тъй например за мамута мога да ти дам най-добрите и компетентни сведения.

— Да не би да си виждал това животно?

— Не, защото по онова време, преди сътворяването на света, изобщо не съм бил записан в регистрите на сегашната полиция. Но учителят беше намерил много неща за мамута в стари ръкописи. Я ми кажи колко голямо си го представяш чудовището?

— Доста по-голямо от слона.

— От слона? Това нищо не е! Когато мамутът се е спъвал в някой камък и е поглеждал надолу, за да го огледа, то този камък най-често е бил някоя египетска пирамида. Представи си само височината на това животно! А когато някой път на върха на опашката му е кацала муха, то той е разбирал това едва след две седмици. Е, представи си сега дължината на подобно създание!

— Бре, да се не види! — каза Джими смаяно. — И с каква точност знаеш всички тези неща!

— Да, да, ако не беше на времето онзи спор за любимата дума на стария Врангел, то аз волю-неволю щях да стигна до лесничейската академия и после нямаше да има нужда да се скитам из Дивия запад и сиусите да ми осакатяват крака!

— Ах, значи не си роден куц?

Франк отправи към Дебелия поглед, изпълнен с укор.

— Да съм бил роден куц ли? Не, откакто се помня и двата ми крака са били здрави. Но когато на времето отидохме с Бауман в Черните хълмове, за да отворим магазин за нуждите на златотърсачите, тогава за момент ме беше обзела слабост, заради която куцам и до ден-днешен.

— И как се случи всичко това?

— Съвсем ненадейно, както се случва всичко, което не ти е известно предварително. Струва ми се като че ли е било вчера, толкова жив е останал онзи ден пред духовния ми поглед. Звездите блестяха, а гигантските жаби ревяха откъм близкото блато, понеже за съжаление не беше ден, ами нощ. Бауман беше отишъл до форт Фетърман, за да се запаси с нови стоки. Мартин спеше, а негърът Боб, който се беше метнал на коня си, за да събере парите ни от някои длъжници, все още не се беше появил. Само конят му се беше завърнал самотен в родния си дом. На сутринта, куцукайки, го последва и Боб, разнебитен и без пукната пара. Длъжниците ни го изхвърлиха навън, а че после го свалили и от коня на земята. И тъй звездите сияеха на небето, когато на вратата ни се почука. Тук, на Запад, човек трябва да е

предпазлив. Ето защо не отворих веднага, ами отвътре попитах кой е. Нека бъде кратък — бяха петима сиуси, които искаха да разменят кожи за барут. Червенокожите казаха, че били вървели цяла нощ и това трогна моето добро саксонско сърце — пуснах ги на влязат.

— Каква непредпазливост!

— Защо? Никога не ме е било страх, а преди да отворя вратата, поставих условието да оставят отвън всичките си оръжия. За тяхна чест трябва да призная, че те добросъвестно изпълниха желанието ми. Разбира се, че ги обслужвах с револвер в ръката, за което те като диваци не можеха да се разсърдят. Наистина направих чудесна сделка: лош барут за хубави боброви кожи. Когато търгуват червенокожи и бели, червенокожите винаги остават излъгани. Вярно, жал ми е за тях, но за съжаление самичък нищо не мога да променя. До вратата висяха три заредени пушки. Когато индсмъните си тръгнаха, последният от тях се спря на прага, обърна се и ме попита дали няма да им дам в добавка и малко Огнена вода. Е, наистина, забранено е да се дава бренди на индианци, но аз съм си добряк и исках да им услужа. И тъй, обърнах се и се отправих към задния ъгъл, където имаше шише бренди. В мига, когато понечих да се върна с бутилката, видях как човекът грабна една пушка от колчето и изчезна. Разбира се, незабавно оставих шишето, взех следващата карабина и изхвърках през вратата навън. Но тъй като твърде бързо бях попаднал от светло на тъмно, не можех веднага да виждам добре. Чух бързи стъпки, а после при оградата се появи светло пламъче. Разнесе се изстрел и получих чувството, сякаш някой ме удари долу в краката. Тогава забелязах червенокожия, който се канеше да прескочи оградата. Вдигнах пушката и натиснах спусъка, но същевременно усетих толкова остра болка под глезена, че колената ми се подгънаха. Куршумът ми отиде на вятъра, а онази пушка изчезна. С голяма мъка се върнах в къщата. Изстрелът на индианеца бе ранил левия ми крак долу под глезена. Едва след месеци можех да стъпвам на крака си, но си останах „Хобъл Франк“. Обаче много добре запомних онзи червенокож. Никога няма да забравя физиономията му и тежко му, ако някога някъде го срещна! Ние, саксонците, сме известни като най-кротките хора измежду всички немци, но нашите национални достойнства в никакъв случай не могат да ни задължат спокойно да гледаме, когато през нощта при блясъка на звездите някой безнаказано ни обира и осакатява с куршум. Струва ми се, че онзи индианец беше от сиу-огелаласите и ако... ама какво ти стана?

Франк сам се прекъсна с този въпрос, понеже Дебелия Джими беше спрял коня си и беше надал вик на изненада. Най-широката част от пясъчната низина бе останала вече зад тях. Тук имаше едно място, където земята бе камениста, и Джими се беше спрял точно там, където скалата отново се губеше в пясъка.

— Какво ми стана ли? — отвърна той. — Та и аз самият бих искал да си задам същия въпрос. Всъщност имам ли все още очи?

От коня си той гледаше смаяно надолу към пясъка. Сега и Франк забеляза какво имаше предвид спътникът му.

— Нима е възможно? — възкликна той. — Изведнъж дирята стана съвършено друга!

— Действително! Първо съвсем приличаше на следа, оставена от слон, а сега пък това са от ясни по-ясни отпечатъци от конски копита. Животното е индиански кон — няма подкови.

— Ами дали наистина е същата диря?

— Разбира се! Ей там зад нас се появява скалата, но не е по-широка от двадесетина стъпки (Стъпка — тук мярка за дължина, равна на около 30 см. Б. пр.). Отсреща еленската диря стига до нея, но оттук тя излиза като конска следа. Нечувана история!

— Сега много ми се ще да знам какво ли би казал морицбургският учител, ако беше тук!

— Едва ли физиономията му щеше да има по-мъдър израз от нашите!

— Хмм! С твое разрешение физиономията ти не изглежда особено умна, господин Пфеферкорн. Но тази загадка трябва да има някакво разрешение, защото прочутият Архидякон е казал:

„Дайте ми здрава опорна точка във въздуха и ще ви извадя от пантите всяка врата!“

— Искаш да кажеш Архимед!

— Да, но между другото е бил и дякон, защото, когато в събота следобед вражите войници дошли при него, той тъкмо си учел наизуст проповедта за следващия ден и им извикал насреща: „Не ме смущавайте и не вдигайте шум!“ Тогава те го убили. Затова онази точка във въздуха се изгубила.

— Може би ти пак ще я намериш. Но нека преди това да продължим по странната следа!

Конската диря се виждаше все така ясно и след около половин час ги изведе от пясъците на по-твърда земя. Тук растеше трева, тук-там имаше храсти. Веригата от хълмове се простираше наблизко. По нея се изкачваше гъста гора, която започваше долу с отделни дървета, а след това нагоре ставаше все по-гъста и по-гъста. И тук следата се виждаше ясно. Но след известно време почвата отново стана камениста и дирята пак изчезна. Този път и двамата не успяха да открият продължението ѝ.

— Непонятно! — заяви Джими. — В крайна сметка, изглежда, наистина е бил Духът на саваната! А на мен страшно ми се иска да знам как ли изглежда един такъв дух.

— Желанието ви може да бъде изпълнено. Господа, ако обичате, огледайте духа!

Тези думи се разнесоха на немски иззад близкия храсталак, край който се бяха спрели. Надавайки възклицания на уплаха, двамата светкавично се обърнаха. Човекът, който ги беше заговорил, излезе иззад гъсталака, служил му за прикритие.

Той не беше нито много висок, нито много широкоплещест. Загорялото му от слънцето лице бе обрасло с тъмноруса брада. Носеше легинси и ловна риза, чиито шевове бяха украсени с ресни, високи ботуши, кончовите на които бяха изтеглени чак до над коленете, и филцова шапка с широка периферия, под чийто шнур бяха затъкнати връхчета от уши на сива мечка. От широкия колан, изплетен от няколко ремъка, висяха кобурите на два револвера, ловджийски нож и няколко кожени торбички. Изглежда, че целият му колан беше пълен с патрони. От лявото рамо до десния хълбок на този човек бе праметнато ласо, изплетено от няколко ремъка, а на дебела копринена връв около врата му висеше лулата на мира, украсена с кожички от колибри. Главата на лулата беше гравирана с различни индиански символи. В дясната си ръка държеше пушка с къса цев, чийто затвор имаше странна конструкция.

Истинският прериен ловец не дава пет пари за чистота и блясък. Колкото по-одърпан и смаккан вид има, толкова повече приключения е преживял. Той гледа с пренебрежение на всеки, който обръща внимание на външността си. Чисто излъсканата пушка е най-големият ужас за него. Според убежденията му никой уестмън няма време да се занимава с подобни щуротии.

А по този човек всичко изглеждаше тъй чисто, сякаш едва вчера бе напуснал Сент Луис, за да се отправи към Запада. Като че ли пушката му бе излязла от ръцете на оръжейния майстор само преди час. Ботушите му имаха безупречен вид, бяха намазани с мас, а по шпорите му нямаше и следа от ръжда. По дрехите му едва ли можеше да се установи преживяването на някакво премеждие и... ама действително, той дори си беше измил и ръцете! Двамата ловци втренчено го зяпаха и от смайване забравиха да му отговорят.

— Е — продължи непознатият усмихнато, — струва ми се, че искахте да видите Духа на саваната, нали? Ако имате предвид съществото, чиято диря преследвахте, то е застанало пред вас.

— Щура работа! Акълът ми пувидимому веднага спря да работи! — възкликна Франк на родния си език.

— Ах! Саксонец! Нали?

— Дори саксонец по рождение! А във всеки случай вие сте стопроцентов немец, нали?

— Да, имам честта. Ами другият господин?

— И той е от същата красива област. Радостната уплаха му отне способността да говори. Но няма да мине много време и пак ще си развърже езика.

Франк имаше право, защото сега Джими скочи от седлото и подаде ръка на непознатия.

— Възможно ли е? — възкликна той. — Тук, недалеч от Девилс Хед, да срещнеш немец! Човек едва може да го повярва!

— Тогава моята изненада трябва да е двойна, понеже срещам наведнъж двама. И ако не се заблуждавам, вас ви наричат Дебелия Джими, нали?

— Какво? Знаете даже и името ми?

— Срещнеш ли из тези места дебел ловец на такава кранта, подобна на камила, то той сигурно е Джими. Но щом вие сте тук. Дългия Дейви с мулето си не може да е далеч. Или може би се лъжа?

— Не, наистина е наблизко, недалеч от тук на юг, където долината навлиза в планината.

— Аха! Там ли ще лагерувате днес?

— Разбира се. А моят спътник се казва Франк. Франк също бе слязъл от коня. Той подаде ръка на непознатия. Последният го огледа изпитателно, после му кимна и попита:

— А може би самият Хобъл Франк?

— Я виж ти, и моето име ли знаете?

— Забелязах, че куцате, а името ви е Франк. Беше близо до ума да ви задам този въпрос. Живеете заедно с Бауман, Ловеца на мечки, нали?

— Кой ви каза?

— Самият Бауман. Преди доста време бяхме за малко заедно. Къде е той сега? У дома си ли? Струва ми се, че къщата му беше на около четири дена път оттук, нали?

— Точно така. Обаче той не е там. Попаднал е в ръцете на огелаласите и ние тръгнахме на път, за да видим какво можем да направим за него.

— Вие ме плашите! Какво се е случило?

— Далеч оттук до Девилс Хед. Отвлекли са го към Йелоустоун заедно с петимата му спътници, за да го убият на гроба на Злия огън.

Непознатият наостри уши.

— Сигурно за отмъщение? — попита той.

— Да, разбира се. Чували ли сте някога за Олд Шетърхенд?

— Да, мисля че си спомням това име. — При тези думи по устните му заигра особена усмивка.

— Той е убил Злия огън заедно с други двама сиуси. Огелаласите тръгнали на път, за да посетят трите гроба, и Бауман попаднал в ръцете им.

— Как го научихте?

Франк започна да разказва за Вокаде и за всичко, което се беше случило от появяването на този млад индианец. Непознатият го изслуша много внимателно и сериозно. Само от време на време, когато Хобъл Франк твърде много се увличаше в своя роден диалект, по лицето му пробягваше усмивка. Щом разказът свърши, той каза:

— Желая ви сполука от цялото си сърце. Особено ме интересува младият Мартин Бауман. Може би някой път ще успея да го видя.

— Това може да стане много лесно — обади се Джими. — Необходимо е само да дойдете с нас. Но къде е конят ви?

— Ей тук наблизко. Оставих го само за няколко минути, за да ви огледам, докато минавахте покрай храстите.

— Та нима забелязахте идването ни?

— Разбира се. Видях ви още преди половин час, когато бяхте спрели да се съветвате за чудовищната следа.

— Как? Какво знаете за нея?

— Нищо друго, освен че е моята собствена диря.

— Какво? Вашата ли? По дяволите! Значи вие сте онзи, който ни води за носа.

— Наистина ли се оставихте да ви заблудя? Изпитвам голямо задоволство, че съм успял да скроя такъв номер на един уестмън като Дебелия Джими. Обаче номерът не беше подготвен за вас, а за съвсем други хора.

Дебелия, изглежда, съвсем не знаеше какво да мисли за непознатия. Поклащайки глава, той го огледа от глава до пети, а после зададе въпроса:

— Кой сте вие всъщност?

Другият се разсмя развеселен и отвърна:

— Веднага забелязахте, че съм новак в Далечния запад, нали?

— Да. От пръв поглед личи, че сте grenflsh⁴⁵. С вашата лъскава пушчица спокойно можете да стреляте по врабци, а дрехите и цялото ви снаряжение са купени сигурно едва преди няколко дена. Несъмнено сте тук с голяма компания — някоя група от неделни ловци. Къде слязохте от влака?

— В Сент Луис.

— Какво? Толкова далеч на изток? Невъзможно! От колко време се намирате тук, в Запада?

— Този път съм от осем месеца.

— Моля ви, не ми се сърдете, но никой няма да ви повярва! Обзалагам се, че сте учител или професор и сте тръгнали на коне с някои ваши другари, за да събирате наоколо растения, камъни и пеперуди. Нека ви дам един добър съвет: незабавно си плюйте на петите! Тази местност не е място за вас! Тук животът виси на косъм не ежечасно, а ежеминутно. Дори и не знаете каква опасност е надвиснала над вас.

— О, знам много добре! Например наблизко лагеруват над четиридесет индианци от племето шошони.

— Heavens! Истина ли е? Сега вече действително не знам какво да мисля за вас!

— Помислете си, че и на тези червенокожи мога също така успешно да скроя някой номер, както го скроих и на вас. Срещал съм се вече с не един добър уестмън, който се е лъгал в преценката си за мене, понеже ме е мерил с тукашния аршин. Елате, моля!

Непознатият се обърна и бавно закрачи навътре между храстите. Дватамата го последваха, водейки конете си за юздите. Не след дълго приближиха великолепен бор, висок може би повече от тридесет метра — една голяма рядкост за тези дървета. До него стоеше кон, чудесен вран жребец с червени ноздри и дълга грива, накъдрена на темето му по онзи начин, който сред индианците е сигурен признак за превъзходни качества. Седлото и оглавника бяха изработени по индиански маниер. Зад седлото беше закрепена гумирана мушама. От единия от кобурите на седлото се подаваше калъф на далекоглед. На земята лежеше тежък двуцевен мечкоубиец. Щом Джими съзря тази пушка, той направи няколко бързи крачки, вдигна я, огледа я и извика:

— Тази пушка е... тя е... ах, никога не съм я виждал досега, но веднага я разпознах! Този мечкоубиец и Сребърната карабина на вожд на апачите Винету са най-прочутите пушки на Запада. Мечкоубиецът е собственост на...

Той замлъкна и втренчи смаяния си поглед в собственика на пушката. После продължи:

— Мечкоубиецът е ваш, а карабината в ръката ви съвсем не е някоя детска пушчица, а една от малкото карабини „Хенри“, които казват, че съществували. Франк, Франк, знаеш ли кой е този човек?

— Не. Не съм чел нито кръщелното му свидетелство, нито пък медицинското му удостоверение за ваксинация.

— Слушай, я остави тези шеги! През теб стои Олд Шетърхенд!

— Олд Шет... — Куция Франк направи бързо няколко крачки назад. — Бре, да се не види! — едва изрече той. — Олд Шетърхенд! Но аз си го представях съвсем иначе!

— Аз също!

— А как си го представяхте, господа? — попита усмихнато ловецът.

— Висок и широкоплещест като колоса Вар⁴⁶! — отговори начетеният Хобъл Франк.

— Да, с великанска фигура — подкрепи го Дебелия.

— Тогава виждате ли, че славата ми е по-голяма от моята личност. Онова, което се разказва за някого край първия лагерен огън, се преувеличава тройно край втория, а край третия се раздува шесткратно. Така се стига дотам да считат някого за истинско чудо.

— Но онова, което се говори за вас, е...

— Ах! Оставете това! — прекъсна го той набързо. — Нека по-добре ви разкажа по какъв начин оставих безформените отпечатъци! Разгледайте тези четири дебели кръга, изплетени от тръстика и снабдени с ремъци и токи! Изработих ги вчера в свободното си време, за да заблудя днес евентуалните си преследвачи. Сложат ли се на копитата на коня, тогава особено в песъчлива почва той оставя такава диря, която би могла да се вземе за следа от слон. Но те затрудняват ездата, а и не траят много дълго.

— Чудо и половина! — смаяно каза Франк. — Сега най-после умствената ми тъмнота се разсейва! Значи това са копита за създаване на главоблъсканица за другите! Какво ли би казал учителят от Морицбург!

— Нямам честта да познавам този господин, но имах удоволствието да ви заблудя вас двамата. На каменистото място не можеше да останат следи. Ето защо там слязох и свалих тръстиковите „обувки“ на коня си, за да не пречат на бързината на ездата ми. Взех тези предпазни мерки, защото различни признаци ме накараха да си извадя заключение за присъствието на враждебно настроени индианци. И предположенията ми се потвърдиха, щом стигнах до този бор.

— Има ли наоколо следи от индианци?

— Не. Дървото обозначава мястото, където днес ще се срещна с Винету и...

— Винету? — прекъсна го Джими. — Тук ли е вождът на апачите?

— Да. Моят приятел е пристигнал преди мен и ми е оставил знак, че още днес ще се върне. Не знам къде е отишъл междувременно. Сигурно иска тайно да се промъкне до шошоните.

— Винету знае ли за тяхното присъствие?

— Самият той ми съобщава за тях. С ножа си е издълбал знаци в кората на дървото. Научих, че е бил тук и пак ще дойде и че наблизо се намират четиридесет шошони. За останалото трябва да изчакам тук.

— И вие ще останете на това място?

— Да, докато дойде Винету. После ще посетим с него вашия лагер. Вярно, че двамата имаме друга цел, но ако той се съгласи, аз съм готов за тръгна с вас към Йелоустоун.

— Ще дойдете с нас? — попита Джими безкрайно зарадван. — В такъв случай бих могъл да се закълна, че ще освободим пленниците.

— Без излишна самоувереност! Аз съм...

Олд Шетърхенд млъкна, защото Франк беше надал приглушен предупредителен вик. Той посочи с ръка между храстите към пясъчната равнина, където отстрани се беше появил конен отряд от индианци.

— Качвайте се веднага на конете и бързо при вашите хора! — посъветва ги Олд Шетърхенд. — Все още не са ви забелязали. Ще ви последвам по-късно.

— Но те ще видят следите ни! — каза Джими и незабавно се метна на седлото.

— Тръгвайте, тръгвайте! Това е единственото спасение за вас!

— Но нали ще ви открият!

— Не се грижете за мен! Напред, напред!

И двамата бяха вече на седлата и препуснаха в галоп. Олд Шетърхенд хвърли наоколо изпитателен поглед. Джими и Франк не бяха оставили никакви следи по каменистия участък. В началото си широк, а после стеснявайки се все повече, той се изкачваше нагоре по стръмния планински склон и се губеше сред гъстите борове. Ловецът закачи карабината „Хенри“ на седлото, нарами мечкоубиеца и каза на коня си една-единствена дума от езика на апачите: „Пенийл — Ела!“

И щом започна да изкачва стръмния откос с широки пъргави крачки колкото му бе възможно по-бързо, жребецът го последва също като куче. Човек не би повярвал, че е във възможностите на един кон да се изкатери по тази височина, но въпреки това след кратко напрежение на силите и двамата се озоваха горе под клоните на дърветата. Ловецът сложи дланта си на врата на животното: „Ди-ил-хуш! — Легни!“ Жребецът веднага легна и остана неподвижен.

Шошоните забелязаха дирята. Тръгнаха по нея и бързо се приближиха.

Макар че от изчезването на двамата немци бяха изминали една-две минути, индианците се намираха вече при бора. Неколцина от тях скочиха на земята, за да потърсят изгубилите се следи.

— Сагач, сагач, миони, миони — тук, тук, натам, натам! — извика един от тях. Беше намерил каквото бе търсил. Но изглежда, не забеляза обстоятелството, че сега липсваше една от конските дири. Червенокожите изчезнаха. От скривалището си Олд Шетърхенд долови как те в галон последваха двамата бегълци.

Но ето че конят му издаде тихо пръхтене — сигурен знак, че искаше да обърне внимание на господаря си върху нещо. Животното го погледна с големите си умни очи, а после обърна глава в посока към върха на планината. Ловецът взе карабината си в ръка, коленичи, готов за стрелба, и отправи острия си поглед нагоре. На това място дърветата растяха толкова нагъсто, че не можеше да се вижда надалеч. Но скоро той отново свали карабината си. Гледайки нагоре, под най-ниските клони бе съзрял чифт мокасини, украсени с бодлите на бодливо свинче, и разбра, че човекът, носещ тези обувки, беше неговият най-добър приятел.

5. глава

Винету

Приближаващият се човек бе облечен също като Олд Шетърхенд, само че носеше мокасини вместо ботуши с високи кончови. Нямаше и шапка. Дългата му гъста черна коса бе подредена във висока шлемовидна прическа и бе преплетена с кожата на гърмяща змия. Нито едно орлово перо не украсяваше индианската му фигура. Този мъж не се нуждаеше от подобно отличие, за да разпознаят хората в него вожда и да отдадат необходимата почит. На врата си носеше своя амулет, лулата на мира и тройната огърлица от мечи нокти, символа на победата, извоюван с риск за живота. Ръката му държеше двуцевна пушка, чиито дървени части бяха нагъсто обковани със сребърни гвоздеи. Това беше прочутата Сребърна карабина, чийто куршум никога не пропускаше целта си. Чертите на сериозното му мъжествено красиво лице можеха да се нарекат почти римски. Скулите му изпъкваха едва-едва, а кожата му имаше матов светлокафяв цвят с лек бронзов оттенък.

Беше Винету, вождът на апачите, най-прекрасният и най-великият измежду индианците. Името му се разнасяше във всеки блокхауз и край всеки лагерен огън. Справедлив, умен, верен, храбър до безумие, без коварни помисли, приятел и закрилник на всички хора, нуждаещи се от помощ, независимо дали цветът на кожата им е червен или бял — така бе известен той надлъж и нашир из целите Съединени щати, та дори и извън техните предели.

Олд Шетърхенд бе станал от земята. Накани се да заговори, обаче с едно движение на ръката си Винету го подкани да мълчи. Втори знак на апача го накара да се послуша.

Отдалеч долитаха еднообразни звуци. Те бързо приближаваха. Бяха минорни тонове в такт четири осми — първите две осмини върху малката терца, а следващата четвъртина — върху прима; звучеше почти като до-до-ла, до-до-ла. В този момент върху високата квинта прозвуча рязък възторжен тон.

Сега двамата доловиха силен конски тропот и вече можеха да разберат и онова, което се пееше. Беше само една-единствена дума: „Тсо-икво, тсо-икво!“ Това означава скалп. Олд Шетърхенд не можеше повече да се съмнява, че двамата немци не се бяха изплъзнали.

Шошоните преминаха на конете си покрай тях по индианския маниер — едни след друг. Но в средата бяха поставили пленниците си. Двамата ловци бяха обезоръжени и вързани с ласа за конете си. Те не издадоха нито с един поглед, че наблизо имат скрит съюзник. Скоро отрядът изчезна. Кратко време след това все още се чуваше монотонното „тсо-икво, тсо-икво“, а после настана тишина.

Винету се обърна и мълчаливо се отдалечи. Белият ловец зачака. След около десетина минути апачът се върна, водейки за юздата жребеца си, който по раса и цвят приличаше на жребеца на Олд Шетърхенд. Казваше се Илчи⁴⁷ и беше брат на врания жребец Хататитла⁴⁸ на Олд Шетърхенд. На времето Винету му го беше подарил. Почти непонятно бе как можеше животното с такава сигурност да върви сред гъстата гора по толкова стръмния скат. Сега белият попита:

— Вождът на апачите е открил мястото, където бивакуват воините на шошоните, нали?

— Винету проследи дирята им — отвърна индианецът. — Те са яздили нагоре по сухото речно корито, по което преди много време водата от планините се е стичала в Кървавото езеро. После следата им изви наляво, прехвърля хребета и води в една котловина, където са опънали шатрите си.

— Обикновени вигвами ли са?

— Не, военни са! Предводителят им е Ойтка-петай⁴⁹. Винету видя отдалеч лицето му и го разпозна по трите белега на бузата.

— И какво реши моят брат?

— Винету нямаше намерение да се показва на шошоните. Той не се страхува от тях, но тъй като са тръгнали по бойната пътека, започването на сражение щеше да бъде неизбежно. А на Винету не му се иска да убива никой от тях, понеже не са му сторили нищо лошо. Но ето че сега са пленили двамата бледолики.

Моят брат Шарли иска да ги освободи, така че Винету все пак ще се види принуден да се бие с шошоните.

Ето с каква голяма сигурност говореше апачът за мислите и намеренията на своя приятел, а Олд Шетърхенд намираще всичко това за толкова естествено, че изобщо не направи каквато и да било забележка, а само се осведоми:

— Досети ли се моят брат кои са бледоликите?

— Винету видя фигурата на дебелия и знае, че този човек е Джими Петатше, Дебелия Джими. Другият куцаше, когато слезе от коня. Жребецът му бе толкова свеж, а дрехите му така нови и запазени, че не е възможно този дребосък да се намира от дълго на седлото. Значи не живее далеч оттук и затова навярно е Индаагуан-хишгул-денчу, когото бледоликите наричат Хобъл Франк. Той е приятелят на Ловеца на мечки.

Апачите нямат специална дума за „куцам“. Четирите думи на вожда означаваха: „Човекът, който ходи зле.“

— Моят червенокож брат е отгатнал имената на двамата ловци — потвърди Олд Шетърхенд. — Видял е Хобъл Франк как куца. Следователно Винету е бил наблизко, когато разговарях с тях.

— Да. Винету се промъкна до лагера на шошоните и видя, че един техен отряд тръгна на път в посока на Кървавото езеро. Тъй като знаеше, че неговият бял брат ще се отправи натам, той прехвърли височините и през гората се насочи право към дървото на нашата среща. Накрая Илчи започна да му пречи и не можеше да се движи достатъчно бързо напред, за да предупреди навреме своя брат. Ето защо той го остави и продължи да се промъква пеша. Ей тук отгоре Винету видя долу да стоят Олд Шетърхенд и двамата бледолики. Винету предполага, че двамата бели не са дошли сами при Кървавото езеро и Девилс Хед. Сигурно са се натъкнали на следите на Олд Шетърхенд и са се отделили от спътниците си, за да проследят дирята на известно разстояние.

Тези думи бяха ново доказателство за необикновената му проникателност. Олд Шетърхенд му разказа накратко, след което той каза:

— Уф! Тогава сиуските кучета напразно са се отправили на път. Ще разберат, че Олд Шетърхенд и Винету не могат да гледат безразлично как Ловеца на мечки умира на кола на мъченията. Днес ще освободим Дебелия и Куция, а после заедно с тях и другарите им ще потеглим нагоре към То-енг-ли Тлитсу⁵⁰.

— Моят червенокож брат отгатна желанието ми. Ние не сме дошли в тази местност, за да проливаме кръвта на червенокожите мъже. Но няма и да допуснем това жертвоприношение на невинни хора на гроба на сиу-огелаласите. Нека Винету ме последва при онези, които са тръгнали на път, за да ги спасят!

Те поведоха конете си надолу по стръмния скат, после ги възседнаха и препуснаха в същата посока, в която бяха поели преди малко Джими и Франк по време на неуспешното си бягство.

Скоро щеше да се стъмни. Затова двамата накараха животните да препуснат в пълен галоп. Не след дълго достигнаха мястото, където шошоните бяха догонили бегълците. Поспряха за малко, за да огледат следите. Винету се обади:

— Изобщо не е имало борба.

— Не. Ако двамата ловци се бяха защищавали, сигурно нямаше да попаднат в плен у шошоните здрави и читави. Били са достатъчно умни да разберат, че една

схватка би им донесла само вреда, и са предпочели доброволно да се предадат.

Винету направи едно от своите особени, силно изразителни движения с ръка и каза:

— Храбростта краси мъжа, но чрез съобразителност той може да победи повече неприятели, отколкото с томахока.

Продължиха да яздят право на юг в полите на планинската верига, отдясно на низина от някогашно езеро.

— Измисли ли вече моят брат някакъв план за освобождаването на двамата бели? — попита Олд Шетърхенд.

— Винету не се нуждае от план. Той ще се върне при шошоните и ще им отмъкне пленниците. Индианците змии доказаха, че нямат мозък в главите си.

Олд Шетърхенд веднага разбра какво искаше да каже вождът.

— Да — обади се той. — Никой от тях не си и помисли, че белите ловци не се намират тук сами. Иначе несъмнено щяха да изпратят няколко разузнавача. Следователно си имаме работа с хора, от чиято разсъдливост няма защо да се страхуваме. Ако Ойтка-петай беше заедно с този отряд, сигурно щеше да остави няколко съгледвача.

— Но те нямаше да открият нищо, защото Винету и Олд Шетърхенд щяха да привлекат вниманието на тези мъже върху себе си и щяха да ги заблудят.

Сега те достигнаха онова място, където клисурата се врязваше в планината точно в западна посока. Там откриха следите на търсените от тях хора, но вече беше станало толкова тъмно, че отпечатъците не можеха ясно да се различават. Завиха надясно по дирята.

Клисурата беше доста широка и лесно достъпна, тъй че въпреки тъмнината двамата ездачи бързо напредваха. Понеже конете не бяха подковани, стъпките им по меката земя бяха така тихи, че можеха да бъдат чути само в непосредствена близост.

Изведнъж им се стори, че вляво се разклонява тясна странична клисура. Спряха конете си. Дали четиримата, които търсеха, не се канеха да бивакуват в нея?

Докато стояха така неподвижно, враният жребец на Винету започна тихо да рови земята и издаде онова многозначително пръхтене, което винаги бе сигурен знак, че е надушил нещо непознато, а може би и някакъв враг.

— На прав път сме — обади се Олд Шетърхенд. — Да завием наляво. Илчи иска да ни каже, че там има някой.

Яздиха бавно напред около десетина минути, после клисурата измени посоката си и щом завоят остана зад гърба им, те забелязаха на около стотина крачки огън. На това място клисурата се разширяваше и по образуването от нея свободно пространство растяха дървета, а в средата от земята бликаше изворче, чиито води скоро отново се губеха по песъчливото дъно.

Около извора дърветата се бяха отдръпнали назад, така че образуваха малка полянка, на която гореше огънят. Забелязаха край него трима души, но не можеха да различат чертите на лицата им, защото разстоянието бе твърде голямо.

— Само трима са, а ние търсим четирима — каза Винету. — Нека първо разберем с кого си имаме работа, преди да издадем присъствието си!

Слязоха от конете.

— Излишно е да ходим двамата, ще ида аз — обади се Олд Шетърхенд.

— Добре! Винету ще чака.

Той взе юздите на конете в ръка и се приближи с тях колкото може по-плътно до скалистата стена. Олд Шетърхенд започна да се промъква предпазливо напред, докато достигна дърветата, после запълзя от един ствол до друг, докато най-сетне залегна зад последното дърво и вече можеше най-спокойно да наблюдава и тримата. Чуваха се дори и думите им.

Бяха Дългия Дейви, Вокаде и Мартин Бауман. Боб, негърът, липсваше. Добрият чернокож беше въодушевен от това авантюристично пътуване и се чувстваше страшно важен. Затова след вечеря бе станал от място си край огъня и беше заявил,

че щял да бди над безопасността на своя млад маса и на останалите „масери“. Напразни бяха усилията на Дейви да му обясни, че това сега съвсем не бе наложително.

Но вместо да охранява входа на клисурата, откъдето по всяка вероятност можеше да ги застраши някаква опасност. Боб усърдно пълзеше насам-натам и разузнаваше точно в противоположната посока. След като не откри там нищо подозрително, той се завърна при огъня тъкмо в онзи миг, в който Олд Шетърхенд се добра до дървото, но не седна на мястото си, а продължи нататък.

— Боб — предупреди го Дейви, — остани тук! Каква ни е ползата от това пълзене наоколо! Съвсем сигурно е, че насам няма никакви индианци.

— Как може маса Дейви знае това! — отвърна Боб. — Индсмен възможно бъде навсякъде, наляво, надясно, отсам, отвъд, горе, долу, отпред, отзад...

— И във въображението ти! — засмя се Дългия.

— Нека маса смее. Боб знаят свой дълг. Масер Боб съм велик и прочут уестмън. Той не грешим. Ако индсмен дойде, масер Боб веднага убият на място.

Той беше открил един млад изсъхнал бор и грамадните му лапи стискаха стеблото, дебело може би 20–30 сантиметра. С това оръжие се чувстваше по-сигурен, отколкото с пушка в ръка. Сега той бавно и тържествено се отдалечи в противоположната посока. Тъй като се беше отправил точно към мястото, където се намираше Винету, имаше голяма вероятност да последва някоя малка сцена. Ето защо Олд Шетърхенд продължи да се крие зад дървото.

И не се излъга в очакванията си. Негърът се приближаваше към споменатото място. Отдавна е известно, че индианските коне не се сприятеляват лесно с негри, причината за което трябва да се търси в острата миризма на потта на чернокожите. Двата врани жребеца надушиха Боб отдалече и станаха неспокойни. Винету беше забелязал тъмния цвят на приближаващия се човек и тъй като бе чул от Олд Шетърхенд, че при търсените от тях хора има негър, вече не се съмняваше, че пред него се намират приятели. Затова той не предприе никакви враждебни действия, а спокойно изчака чернокожият да се приближи.

Единият от конете изпръхтя. Боб го чу. Спря се и наостри уши. Повторното пръхтене го убеди, че нещо не е в ред.

— Кой са там? — извика той. Никакъв отговор.

— Боб пита кой са там! Ако не отговори, масер Боб убият кой там!

Отново никакъв отговор.

— Е, тогава трябва умре всички, кой са там!

Негърът вдигна огромната тояга и се приближи. Жребецът на Винету настръхна, очите му засвяткаха. Изправи се на задните си крака и с предните копита посегна да удари Боб. Чернокожият съзря пред себе си някаква великанска фигура. Забеляза искрящите очи и доту заплашителното пръхтене. Едното от копитата профуча покрай главата му и при спускането си на земята, конят го събори далеч настрани.

Иначе Боб беше храбрец, но да се залавя с подобен противник му се стори все пак твърде опасно. Той захвърли бора и побягна, крещейки с всички сили:

— Woe to me! Help, help, help!⁵¹ Той иска убие масер Боб! Той иска погълне масер Боб! Help, help, help! Тримата край огъня скочиха на крака.

— Какво има? — попита Дейви.

— A giant, великан, призрак, някакъв дух иска удушат масер Боб!

— Глупости! Къде?

— Там, край скала се намират!

— Не карай хората да ти се смеят, Черньо! Няма призраци!

— Масер Боб ги видял!

— Сигурно е била някоя скала с особена форма.

— Не, не било скала!

— Или дърво!

— И дърво не било. Било живо!

— Заблудил си се.

— Масер Боб не се заблуждавам. Призрак толкоз голям, толкоз, толкоз! — При тези думи той протегна и двете си ръце колкото можеше по-високо над главата си. — Имал очи кат огън, разтворил широко уста кат дракон и тъй духнал масер Боб, че той паднал. Масер Боб видял голяма брада, ей толкоз голяма, толкоз дълга!

Във всеки случай въпреки тъмнината той беше забелязал дългата грива на жребеца и я беше помислил за брадата на великана.

— Ти не си на себе си! — не отстъпваше Дейви.

— О, масер Боб на себе, много на себе! Той знаят какво видял. Нека само масса Дейви отидат там и също разгледат!

— Е, нека видим тогава какъв ли предмет този Черньо е взел за великан или призрак!

Той се намери да тръгне. Но ето че зад него се разнесе глас:

— Останете си тук, мистър Дейви! Не става въпрос за призрак.

Дългия светкавично се обърна и прилепи карабината до бузата си. В същия миг и Вокаде приготи пушката си за стрелба, а Мартин Бауман се прицели със своето оръжие. И трите цеви бяха насочени към Олд Шетърхенд, който се беше изправил и бе излязъл иззад дървото.

— Good evening!⁵² Поставете пушката си настрана, мешърс! Идвам като приятел и ви нося поздрав от Дебелия Джими и Хобъл Франк.

Дългия Дейви свали карабината си, а останалите също последваха примера му.

— Носите ни поздрав от тях ли? — попита той учудено. — Значи сте ги срещнали?

— Да, естествено, и то долу край Кървавото езеро, където ги беше отвела слонската диря.

— Това е вярно. А те откриха ли какъв е бил този слон?

— Да, моят кон.

— Zounds!⁵³ Сър, нима той е дюстабанлия с толкова огромни крака?

— Не, напротив, има много изящни копита. Но на тях бяха поставени тръстикови „обувки“, за да заблудя неприятелски настроени червенокожи.

Дългия веднага схвана за какво ставаше въпрос.

— Ах, колко умно! Този непознат мистър слага на коня си слонски стъпала, та да заблуди хората, които видят следата! Човече, тази мисъл е много добра! Тя е толкова превъзходна, сякаш е моя!

— Да, Дългия Дейви винаги има най-хубавите мисли измежду всички ловци, които яздят и ходят между двата океани!

— Не се подигравайте, сър! Сигурно е, че съм поне толкова умен, колкото и вие. Ясно ли е?

При тези думи изпълненият с пренебрежение поглед на Дейви се плъзна бързо по чистите дрехи и излъсканите оръжия на Олд Шетърхенд.

— Не се и съмнявам — гласеше отговорът, — и понеже сте толкова умен, сигурно ще можете да ми кажете какъв призрак е видял вашият Боб.

— Ще изям цялата торба с куршуми за карабина, и то без прясно масло и сол, ако не е бил вашият кон.

— Струва ми се, че отгатнахте доста точно.

— Не е необходимо да си бил гимназист като Дебелия Джими, та да отгатнеш подобно нещо. Но я ми кажете къде всъщност се намира това човече и къде е Франк? Защо сте дошли сам?

— Защото са възпрепятствани да дойдат самите те. Един отряд шошони ги покани на вечеря.

Дългия направи движение, изразяващо уплаха.

— Heavens! Да не би да искате да кажете, че са ги пленили?

— Да, бяха нападнати и отвлечени.

— От шошоните? Пленени? Отвлечени? Няма да търпим подобно нещо! Вокаде, Мартин, Боб, бързо на конете! Трябва да препуснем подир шошоните!

— Stop⁵⁴, сър! — предупреди го Олд Шетърхенд. — Знаете ли къде да търсите шошоните?

— Не. Но се надявам, че вие ще можете да ни кажете!

— А какъв е броят на войните им?

— Войните ли? Да не мислите, че ще взема да броя войните, когато става въпрос да измъкна от беда моя Дебел Джими? И двама да са, и сто да са, все ми е едно — трябва да го отървем!

— Тогава почакайте поне малко, преди да ги нападнете! Струва ми се, че преди това има да си кажем някои неща. Аз не съм сам. Ето че идва и моят приятел, който също би искал да ви поздрави с едно „добър вечер“.

Винету беше забелязал, че Олд Шетърхенд говори с мъжете. Затова сега се приближаваше заедно с конете. Вярно, че Дългия Дейви бе изненадан да види червенокож в компанията на бял, но, изглежда, не счете, че заслужава да му се обръща особено внимание, понеже каза:

— Някакъв червенокож! И също тъй грижливо издокаран като вас. Всъщност вие, изглежда, не сте някой уестмън, а?

— Не, всъщност не. И това отгатнахте веднага.

— Така си и мислех! А този индианец е сигурно някой от уседналите червенокожи, получили няколко педи земя като подарък от Белия баща⁵⁵ във Вашингтон.

— Тук се излъгахте вече, сър!

— Едва ли.

— Съвсем сигурно. Моят приятел не е човек, който би приел земя от президента на Съединените щати. Напротив, той би...

Ловецът бе прекъснат от Вокаде, издал вик на радостно удивление. Младият индианец се бе приближил до Винету и бе забелязал пушката в ръката му.

— Уф, уф! — извика той. — Мацакан-маца-ска — Сребърната карабина!

Дългия поне толкова разбираше езика на сиусите, че се досети както искаше да каже Вокаде.

— Сребърната карабина ли? — попита той. — Къде е? Ах, ето я, наистина!

— Това е Мацакан-маца-ска — повтори Вокаде. — Значи този червенокож воин е Винету, великият вожд на апачите!

— Lack-a-day!⁵⁶ — възкликна Дългия. — Но щом този червенокож джентълмен действително е Винету, тогава би трябвало...

Дейви замлъкна по средата на изречението си. Беше му дошла някаква мисъл, от която забрави да си затвори устата. Той зяпна втренчено Олд Шетърхенд, после плесна с ръце, направи скок във въздуха и най-сетне продължи:

— Е, тогава съм направил наистина голям гаф, по-голям от някой възрастен слон! Щом този индианец е Винету, тогава вие не сте никой друг, а самият Олд Шетърхенд, понеже те двамата са също тъй неразделни, както Дебелия Джими и аз. И така, кажете, сър, вярно ли е?

— Да, не сте се излъгали.

— Тогава ми се иска от радост да смъкна всички звезди от небето и да ги окача по дърветата, за да ознаменуваме с празнично осветление вечерта, когато се запознавам с вас! Добре дошли, мешърс, добре дошли край нашия лагерен огън! И извинете ни за глупостта!

Дейви протегна двете си ръце към тях и с въодушевление стисна дланите им. Боб, негърът, не каза изобщо нито дума. Срамуваше се, че беше взел някакъв кон за призрак. Вокаде се беше отдръпнал чак до дърветата и с възхищение в очите оглеждаше двамата новодошли — неговата младост му повеляваше такава

въздържаност. И Мартин Бауман наблюдаваше много внимателно двамата мъже, за чиито подвизи бе слушал да се говори толкова често. Само че не беше застанал толкова надалеч като младия индианец. Но и той почувства, че пред него се бяха изправили двама души, достойни за подражание, а неговото съкровено желание бе ревностно да следва примера им.

Винету прие ръкостискането на Дейви. Останалите трима той поздрави само с кимване. Това отговаряше просто на сериозния му характер. Но Олд Шетърхенд, който беше по-весел и общителен, им подаде поред десницата си. Вокаде я пое и го увери с тих глас:

— Вокаде с удоволствие ще даде живота си за Олд Шетърхенд! Хау!

След тази размяна на поздрави Олд Шетърхенд и Винету също седнаха край огъня. Белият ловец започна да разказва. Апачът не пророни нито дума. Обаче той свали лулата си и я натъпка с тютюн. За радост на Дългия Дейви това предвещаваше, че Винету се кани да изпуши с тях калюмета в знак на приятелство. Предположението му се потвърди, защото в края на разказа си Олд Шетърхенд заяви, че двамата с Винету щели още днес да освободят Джими и Франк, а после щели да тръгнат с тях нагоре към Йелоустоун Ривър.

Това обещание бе подкрепено най-тържествено чрез изпушването на лулата на мира.

Дългия Дейви се беше ядосал много, като разбра, че шошоните са пленили неговия Джими, а Мартин силно се тревожеше за Хобъл Франк. И двамата бяха готови да рискуват живота си за освобождаването им и настояваха незабавно да тръгнат на път.

Останалите се съгласиха. С най-голямата възможна бързина шестимата се отправиха обратно по същия път, по който бяха дошли — спуснаха се надолу по двете клисури. От изхода на главната клисура те свиха наляво в посока на север. Не бяха изминали голямо разстояние, когато Винету спря коня си. Другите веднага последваха примера му.

— Винету ще продължи да язди сам напред — заяви той. — Нека моите братя ме следват само ходом и избягват какъвто и да било шум. Ще правят всичко, което им нареди Олд Шетърхенд.

Той слезе на земята и известно време се занимава с копитата на коня си. После отново го яхна и подкара. Стъпките му прозвучаха толкова тихо и глухо, сякаш някой удряше с юмрук по земята. Останалите го последваха малко по-бавно.

— Какво направи Винету? — попита Дейви.

— Не видяхте ли как му подадох тръстиките „обувки“, докато яздехме един до друг? — отвърна Олд Шетърхенд. — Сложи ги на своя жребец, за да не го чуят, а и той самият да може да чува по-добре.

— Какво му е дошло на ум?

— Шошоните, пленили вашите спътници, не се досетиха, че не е изключено двамата бели да имат нейде наблизо приятели. Обаче Смелия бик, вождът, е по-умен и по-предпазлив от воините си. Той ще си каже, че двама ловци няма да се осмелят да навлязат сами в тази опасна местност, и е възможно допълнително да изпрати съгледвачи.

— Ха! Това би било безполезно начинание. Как ли ще ни открият в подобна тъмнина? Те не знаят къде се намираме и не могат да видят следите ни.

— Мистър Дейви, вашето име минава за име на добър уестмън, ето защо не мога да не се учудя на думите ви. Намираме се сред ловните полета и пасищата на шошоните. Следователно местността им е добре позната.

— Естествено.

— Е, направете си следващото заключение! Нима предпазливи ловци биха бивакували на открито тук сред пясъците на някогашното езеро?

— В никакъв случай. Ще навлязат в планината.

— Значи ще нощуват в някоя долина или клисура. Но обиколете ако щете цялата местност, пак няма да намерите друг пролом в планината освен коритото на пресъхналия поток, по което са вървели шошоните и където вие се бяхте настанили да лагерувате. Следователно само там трябва да бъдете търсени.

— Дявол да го вземе! Прав сте, сър!

— Но има и още нещо. Спътниците се разделят само за съвсем кратко време в местности като тази. От това следва, че не може да се намирате далеч от Джими и Франк. Значи бивакът ви несъмнено се намира недалеч оттук в клисурата, а тъй като там има и странични клисури, които всеки разумен уестмън ще предпочете пред главната клисура като място за нощуване, шошоните ще знаят много добре приблизителното място на вашия лагер. Но това е известно на Винету. Ето защо той избърза напред, за да предотврати откриването ни от предполагаемите съгледвачи.

Дейви изръмжа полувисоко под носа си, а после рече:

— Дотук добре, сър! Но все пак начинанието на апача ми се струва доста безнадеждно. Та как ще му се удаде да забележи евентуални съгледвачи в тази тъмнина, и то без те да го видят или поне чуят?

— Не бива да задавате подобни въпроси, когато става въпрос за Винету. Първо, той има отличен кон, великолепно дресиран. Така например при входа на страничната клисура той недвусмислено ни показва, че се намирате в нея. И сега още отдалече ще предупреди господаря си за приближаването на всяко друго живо същество, още повече че Винету язди срещу вятъра. Второ, вие просто не познавате апача. Сетивата му са изострени като сетивата на дивите животни, а онова, което те не могат да му подскажат, той ще забележи благодарение (нека го наречем така) на онова своеобразно шесто чувство, което притежават само хората, отрасли от деца в дивите гори и планини. То е особен вид предчувствие, особен вид инстинкт, на който Винету може да разчита със същата сигурност, с която разчита и на очите си.

— Хмм, и у мен има нещичко от този инстинкт.

— И аз го имам. Но в това отношение не можем да се сравняваме с Винету. Не бива да забравяте също така, че неговият кон е „обут“, докато шошоните, ако наистина неколцина от тях се отправят насам, едва ли ще са в състояние да избягват силния конски тропот. Те ще продължат да се промъкват пеша едва когато навлязат в клисурата.

— Хмм, след като обяснихте всичко това по такъв начин, човек не може да не се съгласи с вас. Откровено ще ви кажа, че доста съм видял и патил и съм скроявал номера на не един хитрец. Затова винаги съм мислил, че съм голям умник. Но сега ме карате да се срамувам. Винету каза преди малко да се подчиняваме на разпоредбите ви и при тези думи нещо започна леко да ме човърка отвътре. Сега обаче признавам, че е имал право. Вие двамата ни превъзхождате неимоверно много и в бъдеще с удоволствие ще гледаме на вас като на наш предводител.

— Винету съвсем не е имал предвид това. Нямам намерение да си присвоявам никакви особени права. Всеки ще подпомага останалите със своите дарби и своя опит и никой няма да предприема нещо без съгласието на другите. Така трябва да бъде, така и ще постъпваме!

— Well! Все ще я оправим някак си. Но, сър, какво ще правим, ако срещнем разузнавачи? Ще ги пречукаме, нали?

— Не. Знаете, че човешката кръв е много скъпоценна течност. Винету и Олд Шетърхенд не са пролили досега нито една-единствена капка от нея, без да е било абсолютно необходимо. Аз съм приятел на индианците и знам причините, които отново и отново ги принуждават да защитават законните си права до последва капка кръв. Червенокожият води отчаяна борба. Осъден е да загине. Но всеки индиански череп, изровен по-късно при разораването на нивите, ще крещи безмълвни обвинения. Щадя индианците дори когато се държат към мене враждебно, понеже знам, че други ги принуждават на подобно поведение. Ето защо и сега нямам намерение да извършвам убийство.

— Но как мислите да обезвредим шпионите, без да ги убием? Натъкнат ли се на нас, неизбежно ще има схватка. Те ще се защищават с пушка, томахок и нож...

— Ами! Изчакайте! Ние ще... тихо, струва ми се, че апачът се връща!

В следващия миг Винету се появи пред тях, без да са го чули.

— Двама разузнавачи! — съобщи той кратко.

— Добре! — отвърна Олд Шетърхенд. — Винету, Дейви и аз оставаме тук. Другите бързо ще се отправят с конете си към откритите пясъци. Ще вземат и нашите и ще чакат, докато ги повикаме.

Той скочи на земята и Дейви го последва. Винету беше предал вече юздите на своя Илчи в ръцете на Вокаде. Пушките бяха вързани за седлата на животните. За няколко секунди другите трима изчезнаха.

— Какво ще правим сега? — попита Дейви.

— Вие няма да правите нищо друго, освен да внимавате — отвърна Олд Шетърхенд. — Облегнете се ей на онова дърво, за да не ви забележат. Слушайте, идват!

— Ни дарте, ши ойи — аз този, ти онзи! — прошепна апачът, посочвайки с ръка наляво и надясно. После се изгуби в тъмнината.

Дългия Дейви се притисна към споменатото дърво. Само на две крачки от него Олд Шетърхенд се беше прилепил плътно към земята. Двамата индианци се приближаваха доста бързо. Те разговаряха. Говорът им доказва, че действително са шошо-ни. Това бе достатъчно. Ето че се появиха... и после отминаха.

Дългия забеляза как Олд Шетърхенд се надигна от земята и здравата се засили.

— Согук — куче! — извика един от двамата съгледвачи. Друга дума не се чу.

Дейви се хвърли напред. Той видя две човешки фигури върху един кон или по-скоро четири човешки фигури върху два коня. Двамата нападатели седяха зад нападнатите. Животните се подплашиха. Започнаха да се изправят на задните си крака да хвърлят къчове, да правят скокове настрани — напразно. Двамата мъже здраво се бяха вкопчили в жертвите си и в конете им. След кратка борба между хора и животни нападателите победиха. Конете застанаха спокойно.

— Еза — готово? — попита белият, обръщайки се надясно.

— Еза! — отговори Винету.

Олд Шетърхенд скочи на земята, държейки в ръце единия от съгледвачите. Човекът бе в безсъзнание.

— Е-хей, хора, елате насам!

След този силен вик Вокаде, Мартин и Боб се върнаха с конете.

— Заловихме ги. Ще ги вържем с ласа за собствените им коне и ще трябва да ни придружат. По такъв начин се сдобиваме с двама заложници, които могат да ни бъдат от полза.

Скоро шошоните дойдоха на себе си, защото Олд Шетърхенд и Винету ги бяха стиснали за гърлото само за кратко време. Обезоръжиха ги и вързаха ръцете им. Освен това затъкнаха устата им с кърпи, така че можеха да дишат през носа, но нямаха възможност да викат или да говорят. Завързаха ги за конете с ръце на гърба и крака, извити под коремите на животните. Това стана с помощта на неразкъсваеми ласа. Олд Шетърхенд им каза, че при най-малката съпротива ще бъдат убити. После продължиха ездата. Въпреки че съгледвачите бяха заловени, Винету отново избърза в тръс напред.

След известно време достигнаха коритото на някогашния поток, по който трябваше да свият наляво и да навлязат в планините. Конниците завиха. Не разменяха нито дума, защото бе възможно някой от съгледвачите да владее английски език.

След половин час се натъкнаха на Винету, който беше избързал доста напред, но бе спрял да ги чака.

— Нека моите братя слязат от конете — нареди той. — Шошоните са се изкачили оттук нагоре през гората. Трябва да ги последваме.

Но това никак не беше лека работа, защото бяха принудени да оставят пленниците на конете. Под короните на дърветата бе съвсем тъмно. С едната си ръка мъжете трябваше пипнешком да търсят път, а с другата да водят конете след себе си. Винету и Олд Шетърхенд се бяха нагърбили с най-трудното. Вървяха начело, водейки конете с пленниците. Сега Илчи и Хататитла показаха своята стойност. Вървяха след господарите си като кучета и въпреки трудния път не издаваха никакво сумтене, докато дишането на останалите коне можеше да се чуе доста надалеч.

Най-сетне измерителното изкачване свърши. Апачът се спря.

— Моите братя достигнаха нашата цел — заяви той. — Нека вържат юздите на конете нейде наоколо и после помогнат да завържем пленниците за дърветата!

Заповедта му беше изпълнена. Шошоните бяха вързани за две дървета. След това апачът подкани спътниците си да го последват.

Отведе ги само на няколко метра. На това място възвишението, което бяха изкачили откъм изток, се спускаше доста стръмно в западна посока. Долу се простираше котловината, за която бе споменал Винету, а в дъното се забелязваше светлината на огън. Виждаше се само сиянието му, иначе всичко останало тънеше в дълбока тъмнина.

— Значи моят дебелак се намира там долу — обади се Дейви.

— Какво ли прави?

— Каквото може да прави един пленник на индианците — нищо — обади се младият Бауман.

— Охо! Много малко познаваш Джими, my boy! Сигурно вече е измъдрил по какъв начин да се поразходи още тази нощ без разрешението на червенокожите.

— Едва ли ще го направи без наша помощ — възрази му Олд Шетърхенд. — А и несъмнено ще разчита на нас.

— Сър, ами тогава да не губим време и бързо да слизаме!

— Естествено ще ни се наложи да слезем тихо и предпазливо, един след друг. Но някой трябва да остане при пленниците и конете, и то човек, на когото можем да се опаняме! Това ще стори Вокаде!

— Уф! — изтръгна се от младия индианец, възхитен от голямото доверие, оказано му от Олд Шетърхенд.

Всъщност бе доста рисковано да оставят сам този червенокож младеж при пленниците и конете, които носеха цялото имущество на ездачите. Но Вокаде беше спечелил сърцето на ловеца с искреността, с която бе казал, че неговият живот му принадлежи. Впрочем Олд Шетърхенд вярваше, че младият индианец притежава хладнокръвието, необходимо за изпълнението на тази отговорна задача.

— Нека моят червенокож брат седне до пленниците с ножа в ръка — посъветва го той — и ако някой от шошоните се осмели да направи опит за бягство или пък се опита да вдигне шум, моят брат да го обезвреди.

— Така ще постъпи Вокаде! — Това уверение бе произнесено с такъв тон, от който пролича сериозността на даденото обещание. Той извади ловжийския си нож и седна между двамата пленници, които бяха предупредени още веднъж. След това петимата започнаха трудното спускане.

Както вече споменахме, наклонът беше доста голям. Дърветата растяха нагъсто и между тях имаше толкова много храсталаци, че при налагащата се предпазливост храбрите мъже напредваха много бавно. Не биваше да вдигат никакъв шум. Пропукването на някое клонче можеше да издаде приближаването им.

Винету слизаше пръв. Неговите очи виждаха най-добре в нощта. Зад него се движеше Мартин Бауман. После идваше Дългия Дейви, следван от негъра Боб. Олд Шетърхенд вървеше последен.

Изтече почти цял час, докато изминат разстояние, за което през деня щяха да им бъдат необходими само десетина минути. Най-сетне мъжете се озоваха долу в

котловината в края на гората. Дъното на котловината бе покрито с трева, но нямаше дървета. Само тук-там растяха отделни храсти.

Огънят гореше доста силно, съвсем не го поддържаха по индиански маниер. Това беше признак, че шошоните се чувстваха в безопасност.

Докато белите слагат дървата едно върху друго, така че огънят ги обхваща целите и се издигат високи и буйни пламъци, които се виждат отдалеч и образуват силен пушек, то индианците подреждат цепениците по такъв начин, че с единия си край те се събират в центъра също като радиусите на окръжност. Там, в средата, горят ниските пламъци, подхранвани чрез побутване на клоните или цепениците след като изгори вътрешният им край. Подобен огън задоволява всички нужди на червенокожите, образува ниски, трудно забележими пламъци и прави толкова малко дим, че той може да бъде усетен само от по-близо разстояние. Освен това индианците умеят така да подбират вида на горивния материал, че при изгарянето му да се разпространява колкото е възможно по-малко миризма. В Дивия запад миризмата на пушека е извънредно опасна. Острото обоняние на индианците я долавя още от доста голямо разстояние.

Но както споменахме вече, в случая огънят се поддържаеше по обичая на белите и миризмата на печено месо се беше разпростряла над цялата котловина.

Виждаха се три големи шатри. Те образуваха ъглите на островърх триъгълник, чиято височина сочеше право към петимата дебнещи в храстите мъже. Най-близо разположената до тях палатка беше украсена с орлови пера, следователно бе на вожда. Огънят гореше в центъра на триъгълника.

Конете на червенокожите не бяха вързани и пасяха на свобода. Воините седяха край огъня и си режеха парчета месо от печеното, което висеше над пламъците, набучено на един клон. Въпреки безопасността, в която смятаха, че се намират, индианците бяха поставили няколко стражи. Те крачеха бавно нагоре-надолу.

— Дяволска история! — промърмори Дейви. — Как да измъкнем нашите другари? Какво ще кажете, мешърс?

— Най-напред ни се иска да чуем вашето лично мнение, мистър Дейви — отвърна Олд Шетърхенд.

— Моето ли? Zounds! Нямам такова.

— Имайте тогава добрината малко да поразмислите!

— И това няма да помогне. Доста по-иначе си я представях тази работа. Червенокожите мошеници нямат никакво разбиране. Всички са се настанили около огъня в средата на палатките, тъй че изобщо не е възможно човек да се промъкне до някоя от тях! Можеха и да не постъпват така!

— Изглежда, че обичате удобствата, сър. А да не би да искате от индианците да ви построят конски трамвай от вигвамите до тук, за да ви докарат вашия дебел Джими? Е, ами тогава не е трябвало да идвате в Запада!

— Добре, добре. Да знаехме поне в коя шатра се намират двамата!

— Вероятно в палатката на вожда.

— Тогава ще направя едно предложение. Ще се промъкнем колкото е възможно по-близо до индианците и щом ни забележат, ще се нахвърлим върху тях. Същевременно така ще крещим и ще вдигаме такъв страхотен шум, та да си помислят, че сме стотина души. От уплаха ще се разбягат. Ще измъкнем пленниците от палатката и също ще побегнем, и то колкото може по-бързо. Харесва ли ви този план?

— Съвсем не.

— Охо! Да не си въобразявате, че ще измислите нещо по-добро?

— Няма да твърдя, че ще е по-добро, но несъмнено няма да бъде нещо по-неразумно.

— Сър! Трябва ли да го считам за обида? Аз съм Дългия Дейви!

— Знам го от известно време. И дума не може да става за обида. Нали виждате оттук, че оръжията на индианците са им подръка. Няма да излязат толкова глупави

да надценят числеността ни така много, както ви се иска. Нападнем ли ги, вероятно за миг ще се смутят, но само за миг и толкоз. После срещу нас ще се изправи сила, която ни превъзхожда десетократно. Дори и да ги победим, ще се пролее много кръв, а това може да се избегне. Не е ли по-добре да се намери някакъв друг начин, по който да постигнем целта си без кръвопролитие?

— Да, сър, ако знаете такъв начин, имате моето признание.

— Може вече и да го знам. Най-напред искам да чуя какво ще каже Винету за моя план.

Той проведе кратък разговор с вожда, и то на диалекта на апачите, който останалите не разбираха. След това отново се обърна към Дългия Дейви:

— Двамата с Винету сами ще свършим тази работа. Вие оставате тихо и неподвижно на мястото си. Ако не се завърнем дори и след два часа, няма да мърдате оттук и няма да предприемате нищо. Ще трябва да се намесите само в случай, че чуете три пъти силното свирене на щурец.

— А как да се намесим?

— Като бързо се придвижите към най-близката палатка, но колкото може по-тихо и незабелязано. Двамата с Винету също ще се промъкнем до нея. Ако ни потриват, ще ви дам споменатия сигнал.

Свиренето на щуреца се наподобява с помощта на стръкче трева. Дланите се залавят една за друга така, че палците се прилепват един до друг и притискат помежду си стръкче трева по такъв начин, че то да бъде изпънато. Между първата и втората става на палците остава тясна пролука, където тревичката има възможност да трепти. Духне ли се по стръкчето трева с едно кратко „фрр-фрр-фрр“ с плътно прилепена уста към палците, се получава звук, приличен на свиренето на щуреца. Но за целта е необходимо по-продължително упражняване.

Дългия Дейви се съгласи с предложението на Олд Шетърхенд.

Ето че Винету се обади:

— Да започваме!

— Добре. Ще вземем ли нашия знак?

— Да! Нека шошоните разберат кой е бил при тях!

Много уестмъни, а също така и изтъкнати индианци си служат с определени знаци, за да съобщят за своето присъствие било на врагове, било на приятели. Така например някои индианци изрязват знака си върху ухото, бузата, челото или ръката на убития от тях неприятел. Който намери по-късно трупа и познава знака, ще разбере кой е победил и скалпирал мъртвеца.

Винету и Олд Шетърхенд отрязаха няколко къси клончета от най-близкия храст и ги пъхнаха под коланите си. От тях можеха да изработят своите знаци, които бяха известни на всеки черве-нокож. Не взеха пушките си.

После се прилепиха към земята и започнаха да пълзят към споменатата палатка, която се намираше приблизително на около седемдесет крачки пред тях.

6. глава

При шошоните

Не е лесна работа уестмън да се промъкне до неприятелите си. Ако при не особено опасни случаи е без значение дали ще бъдат оставени следи, може да се пълзи на ръце и колена. Разбира се, после дирята се вижда ясно — особено в тревата. Но ако човек е принуден да избягва оставянето на каквато и да било следа, тогава трябва да се придвижва само на върховете на пръстите на ръцете и краката. За да бъде тялото съвсем ниско над земята, до която обаче не бива да се допира, необходимо е крайниците да се протягат далеч пред и зад тялото, така че цялата тежест пада върху пръстите на ръцете и краката. За да се издържи на подобно пълзене дори и за кратко време, е нужна необикновена физическа сила, ловкост и дългогодишно упражняване. Както плувците говорят често за схващане на някой мускул при плуване, така и уестмъните споменават за схващане при пълзене, което сигурно не е по-малко опасно. То може да доведе до откриването на разузнавача и до неговата смърт.

Докато уестмънът се промъква по този начин към врага си, той трябва добре да се съобразява с терена и не бива да поставя на земята дланта си или пръстите на краката, преди най-съвестно да се е запознал със съответното място. Така например, ако ръката или кракът се натъкнат на някое малко сухо клонче и то се счупи, това тихо изпукване може да повлече след себе си най-лошите последици. Има опитни ловци, които са в състояние незабавно да различат дали шумът е бил причинен от животно, или от човек. С течение на времето сетивата на уестмъна се изострят дотолкова, че легнал на земята, той долавя даже шумоленето, предизвикано от някой пълзящ бръмбар. Ще различи съвсем сигурно дали сухото листо само е паднало, или е било съборено от невниманието на някой притаен враг.

Опитният пълзач ще постави и пръстите на краката си съвсем точно на същото място, където преди това са били пръстите на ръцете му, защото по такъв начин остава не толкова ясно видима следа, която после може да бъде заличена по-лесно и по-бързо.

Често се налага дирята да бъде прикривана. В подобен случай уестмънът използва глагола „заличавам“. Ако някой се е промъкнал до нечий лагер, то едва на връщане за него започва най-уморителната част от задачата му. Никой не бива да узнае, че наоколо е имало чужди хора. Ето защо човек трябва да пълзи обратно с краката напред и същевременно да заличава всеки отпечатък, оставен от него. Това става с дясната ръка, докато равновесието на тялото се поддържа на пръстите на двата крака и на върховете на пръстите на лявата ръка. Опитва ли се някой да издържи в това трудно положение дори и само една минута, той скоро ще разбере на каква умора и напрежение трябва да устоява ловецът в подобни случаи.

Така беше и сега. Олд Шетърхенд и Винету се придвижваха бавно напред един след друг по описания вече начин. Белият трябваше да опипва земята с ръце сантиметър по сантиметър, а индианецът беше принуден да полага усилия да използва най-точно отпечатъците, оставени от Поразяващата ръка. Затова двамата напредваха изключително бавно.

Тревата беше висока почти метър. От една страна, това бе добре дошло за тях, понеже им предлагаше прикритие, но от друга страна, им носеше и неизгода, защото във високата трева всяка следа е по-лесно забележима.

Скоро успяха да разберат и някои подробности. Между тях и неприятелския лагер един постови ходеше бавно напред-назад. Как ли щяха да успеят тогава да се доберат незабелязано до шатрата?

— Да се заеме ли Винету с пазача? — прошепна вождът на пачите.

— Не — отвърна Олд Шетърхенд. — Познавам силата на юмука си и мога да му се доверя.

Безшумно като змии двамата продължиха да пълзят по тревата, като се приближаваха все повече и повече към поста. Изглежда, той беше млад човек и нямаше друго оръжие по себе си освен нож в пояса и пушка, която за по-голямо удобство носеше на рамо.

Беше облечен в бизонска кожа. Чертите му не можеха да се различат, защото напреки по лицето му бяха изрисувани червени и черни линии — цветовете на войната.

Червенокожият съвсем не гледаше към двамата, а вниманието му бе насочено предимно към лагера. Може би ароматът на месото, което се печеше на огъня, го примамваше по-силно, отколкото е уместно за човек, застанал на пост. Но дори и да се беше взрял към мястото, където се намираха двамата промъкващи се приятели, щеше да му бъде невъзможно да ги забележи, тъй като тъмните им фигури не се отличаваха от също така тъмната тревна площ. А и те бяха достатъчно хитри, за да пълзят в сянката, хвърляна от палатката към страната, противоположна на огъня.

Така успяха да се доближат на осем крачки от индианеца.

Крачейки напред-назад все по една и съща линия, постът беше изпомачкал тревата и там се беше образувала дебела права черта. Ако не искаха да оставят допълнителни следи, трябваше да го нападнат именно на тази черта.

В този момент шошонът достигна края на чертата, обърна се и бавно започна да се връща. Докато преминаваше покрай тях, той също се озова в сянката на шатрата.

— Бързо! — прошепна Винету.

Олд Шетърхенд се изправи. С два огромни скока се озова зад индианеца, който долови шума и светкавично се извърна. Но юмрукът на Поразяващата ръка беше вече над главата му. Последва удар в слепоочието и постът рухна на земята.

С два подобни скока Винету се намери до него.

— В безсъзнание ли е? — попита той.

— Да.

— Нека моят брат го върже. Винету ще го замести. Апачът взе пушката от земята, сложи я на рамо и закрачи със същата стойка като шошона. Отдалече сигурно щяха да го вземат за поста. Така той започна да се движи нагоре-надолу. Междувременно Олд Шетърхенд се беше промъкнал до палатката на вожда. Ловецът се опита малко да я повдигне откъм едната страна, за да надникне вътре. Но силно изпънатото платнище не му позволи, трябваше най-напред да го развърже от колчето, забито в земята.

Но това изискваше голяма предпазливост. Беше възможно някой да го забележи отвътре и в такъв случай всичко щеше да пропадне. Но той успя. Прилепил се плътно към земята, ловецът потърси най-ниското възможно положение за очите си. Тихо, съвсем тихо повдигна нагоре края на платнището. Сега вече бе възможно да погледне вътре.

Но онова, което видя, го изненада. Пленниците ги нямаше в палатката, а и нямаше никой от шошоните. Само вождът седеше на една бизонска кожа, пушеше остро ухаещия киникиник — смес от тютюн и върбова кора или листа от див коноп — и през полуотворения вход на палатката гледаше към лагерния огън. Беше обърнал гръб на Олд Шетърхенд.

Ловецът знаеше много добре какво е необходимо да се направи, но не искаше да действа, без да се споразумее с апача. Затова отпусна платнището, обърна се в посоката, откъдето бе дошъл, откъсна стръкче трева и го постави по вече описания начин между двата си палеца. Разнесе се еднократно тихо изсвирване.

— Махакот-о-хобит-то — щурецът пее! — дочу се гласът на един от шошоните, седнали край огъня.

Да знаеше само какъв беше този щурец! Това беше сигнал за Винету да се приближи. Апачът продължи да крачи все така бавно и със същото достойнство,

докато навлезе в сянката на палатката и вече не можеше да бъде забелязан от шошоните. Там остави пушката в тревата, легна на земята и запълзя към палатката колкото можеше по-бързо. Щом я достигна, попита шепнешком:

— Защо ме вика моят брат?

— Защото се налага да променим нашия план — отвърна Олд Шетърхенд също тъй тихо. — Пленниците не са в тази палатка.

— Лошо, защото ще трябва да се върнем обратно и да се промъкнем до останалите палатки откъм другата страна. Но всичко това може да продължи толкова дълго, че междувременно да се зазори.

— А може би изобщо няма да е необходимо да се връщаме, защото вътре седи Ойтка-петай, Смелия бик.

— Уф! Самият вожд! Има ли някой при него?

— Не.

— Тогава няма защо да търсим пленниците.

— И аз си помислих така. Пленим ли вожд, ще можем да принудим шошоните да освободят Дебелия Джими и Хобъл Франк.

— Моят брат има право. Но дали шошоните около огъня могат да виждат какво става в палатката?

— Да. Светлината от огъня не достига само задната ѝ стена.

— Но те все пак веднага ще забележат, че вождът не седи на мястото си.

— Ще си помислят, че се е оттеглил в сянката. Нека моят брат Винету бъде готов да ми помогне, ако не успее веднага да го обезвреди.

Целият разговор премина в такъв тих шепот, че вътре в палатката не бе възможно да се долови абсолютно нищо.

Ето че сега Винету бавно и безшумно повдигна платнището дотолкова, че Олд Шетърхенд, прилепил се плътно към земята, да може да се промъкне отдолу. Храбрият ловец се справи със задачата си толкова тихо, че Смелия бик бе лишен от всякаква възможност да забележи надвисналата опасност.

Олд Шетърхенд се озова в палатката. Апачът промъкна тялото си наполовина, за да може в случай на нужда светкавично да помогне на приятеля си. Олд Шетърхенд протегна десницата си. Тъкмо можеше да достигне шошона. С бърза мощна хватка го сграбчи за гърлото. Смелия бик изпусна лулата на земята и нанесе един-два удара с ръцете си из въздуха. После ги отпусна. Дишането му беше спряло.

Олд Шетърхенд го издърпа от осветеното място в сянката а после, теглейки го след себе си, пропълзя отново навън.

— Успяхме! — прошепна Винету. — Но как ще го пренесем?

— Ще трябва да го носим и същевременно да заличаваме нашите следи.

— Действително ще бъде трудно.

— А какво ще правим с поста, когото вързахме?

— И него ще вземем с нас. Колкото повече шошони се намират в ръцете ни, толкова по-скоро червенокожите ще освободят двамата си пленници.

— Тогава нека моят брат носи вожд, а Винету — другия индианец. Само че няма да можем едновременно да заличаваме и следите си, затова ще се наложи да се върнем пак.

— За съжаление! Ще изгубим скъпоценно време и... Той замлъкна. Стана нещо, което бързо сложи край на всички техни колебания. Разнесе се силен остър вик:

— Тукуават, тукуават! — извика някакъв глас. — Неприятели, неприятели!

— Постът е дошъл на себе си. Бързо да се махаме! — прошепна Олд Шетърхенд. — Ще го вземем с нас!

С огромни скокове Винету вече летеше към мястото, където лежеше вързаният шошон, грабна го на ръце и се затича заедно с него.

Въпреки голямата опасност Олд Шетърхенд остана още няколко мига зад палатката. Измъкна малките клончета, които беше отрязал, повдигна отново

платнището и ги заби в земята така, че се кръстосваха като рогатка. Едва тогава вдигна вожда и побърза да се отдалечи.

Шошоните бяха седели близо до огъня. Олд Шетърхенд не се бе излъгал в предположението си, че очите им няма веднага да привикнат на нощната тъмнина. Те бяха наскачали и сега сезираха в нощта, но не можеха да забележат нищо. Още повече че не бяха могли да различат от коя страна се беше разнесъл викът за помощ. Благодарение на това опасното оттегляне на Винету и Олд Шетърхенд завърши благополучно.

На апача му се наложи веднъж даже да спира. Не му беше възможно с дланта си напълно да запуши устата на шошона. Вярно, че пленникът не бе успял да нададе нов вик за помощ, но все пак можа силно да изстене, тъй че Винету се видя принуден за миг да спре, за да го стисне с ръка за гърлото.

— By love⁵⁷, кого ни носите? — попита Дългия Дейви, когато двамата оставиха пленниците си на земята.

— Още заложници — отвърна Олд Шетърхенд. — Пъхнете им бързо по една кърпа в устата, а вождът трябва да бъде и вързан!

— Вождът? Heavens! Ама че номер! Дълго време ще има да се говори за него! Да измъкнеш Смелия бик измежду воините му! Само Олд Шетърхенд и Винету могат да го направят!

— Сега без излишни приказки! Трябва да изчезваме, да се изкачим обратно по височината, където са конете ни!

— Няма защо моят брат да бърза толкова — каза апачът. — Оттук ще виждаме по-добре какво ще предприемат шошоните.

— Винету е прав — призна Олд Шетърхенд. — Шошоните няма да се сетят да дойдат насам. Те не знаят с кого и с колко хора си имат работа. По-скоро ще бъдат принудени да се ограничат само в обезпечаване сигурността на лагера си. Едва с настъпването на деня ще им бъде възможно да предприемат нещо.

— Винету ще им отправи предупреждение, което ще им отнеме смелостта да напускат лагера си.

Апачът насочи дулото на револвера си към земята. Олд Шетърхенд го разбра веднага.

— Чакай! — предупреди го той. — Не бива да забелязват проблясването на изстрела, за да не разберат къде се намираме. Мисля, че тук има ехо, което ще ги заблуди. Мешърс, я си дайте връхните дрехи!

Дългия Дейви свали от раменете си своята съмнителна мушам. И останалите последваха поканата на Олд Шетърхенд. Разпериха дрехите си пред ръката на Винету и след това той натисна спусъка два пъти. Изстрелите изтрещяха. Стените на котловината ги отразиха и тъй като проблясването на оръжието не можеше да бъде забелязано, шошоните не успяха да разберат откъде се стреля. Отговориха с пронизителен рев.

След като бяха чули вика „Тукуават, тукуават — неприятели, неприятели“, индианците край огъня, както вече споменахме, бяха скочили на крака и се мъчеха да забележат нейде противника си. Обаче очите им бавно привикваха към тъмнината, а след това Олд Шетърхенд и Винету се намираха вече в безопасност.

Неколцина от червенокожите воини се приближиха до входа на шатрата на вожда. Погледнаха вътре и видяха, че е празна.

— Смелия бик вече е излязъл, за да попита поста какво става — обади се един от тях.

— Моят брат се лъже — отвърна му друг. — Вождът не може да е излязъл от вигвама си, без да го забележим.

— Но не е тук!

— Обаче никъде не е отивал!

— Тогава Таквантона, Злият дух е направил така, че е изчезнал!

Ето че един по-възрастен воин разбута останалите и заяви:

— Злият дух може да убива и да носи нещастия, обаче не може да направи така, че да изчезне някой воин. Щом вождът не е излизал от вигвама си, а въпреки това е изчезнал, тогава може само да е...

Той замлъкна. До този момент беше отметната само част от платнището на входа. Сега отвориха целия вход и светлината на огъня напълно освети вътрешността на палатката.

Възрастният воин влезе вътре и се наведе.

— Уф! — възкликна той. — Вождът е отвлечен!

Никой не отговори.

— Не ми ли вярват моите братя? — попита той. — Нека погледнат насам. Ей тук задната стена на палатката е разхлабена, а на това място в земята са забити две колчета. Познавам този знак. Принадлежи на Нонпе-та-ан, когото бледоликите наричат Олд Шетърхенд. Той е бил тук и е отвлякъл Смелия бик.

В този миг проехтяха двата изстрела на апача. Те развързаха езиците на шошоните и индианците нададоха онзи пронизителен рев.

— Бързо изгасете огъня! — заповяда възрастният воин. — Не бива да предлагаме на неприятеля никаква сигурна цел.

Изпълниха нареждането му, като незабавно разпръснаха горящите клони и стъпкаха пламъците. В лагера настана тъмнина. Понеже вождът беше изчезнал, шошоните доброволно започнаха да се подчиняват на най-възрастния воин. Всеки бе грабнал оръжията си и по заповед на новия предводител воините образуваха кръг около палатките, за да посрещнат неприятеля, независимо от посоката, от която щеше да се зададе.

Преди нападението бяха поставени четирима стражи, за да охраняват лагера откъм четирите посоки на света. Когато се разнесоха изстрелите, тримата незабавно се оттеглиха при своите хора. Но четвъртият липсваше. А точно той бе най-знатният от тях — Мо-ав, Москита, синът на вожда. Един от най-големите смелчаци предложи да отиде да го потърси. Той легна в тревата и запълзя в посоката, в която трябваше да бъде търсен изчезналият. След известно време индианецът се завърна с пушката на Мо-ав. Тя беше сигурно доказателство, че на сина на вожда се бе случило нещастие.

Старият воин свика най-изтъкнатите си съплеменници на кратко съвещание. Решиха особено внимателно да охраняват палатката, където се намираха пленниците, да вържат конете си в непосредствена близост до лагера и да изчакат настъпването на деня.

В същото време ловците се бяха погрижили двамата им пленници да не могат да издадат нито звук, а самите те се държаха тихо и внимателно наблюдаваха какво става наоколо. Не доловиха нищо друго освен след известно време стъпките на индианските коне, приглушени от меката трева.

— Нека моите братя наострят слух! Шошоните събират своите коне. Ще ги вържат близо до палатките си и после няма да предприемат нищо, преди да е настъпил денят — обясни Винету. — Можем да тръгваме.

— Да, нека се оттеглим — съгласи се с него Олд Шетърхенд. — Разбира се, че няма да чакаме да се зазори. Нека колкото може по-скоро Ойтка-петай научи какво искаме от него.

Все още не знаеше, че нощният улов бе много по-скъпоценен, отколкото предполагаша. Той вдигна от земята Смелия бик, който междувременно се беше свестил, метна го на рамо и започна да се изкачва по склона. Останалите го последваха, като Винету носеше Москита. След измерителното катерене те отново достигнаха мястото, където бяха оставили Вокаде.

Дългия Дейви разви ласото си и каза:

— Дайте тези типове насам. Ще ги вържем при другите.

— Не — отвърна Олд Шетърхенд. — Ще се махнем оттук.

— Защо? Да не мислите, че тук не сме в безопасност? О, шошоните с удоволствие ще ни оставят на мира! Ще се радват, ако не им се случи нещо неприятно.

— Знам го също тъй добре, както и вие, мистър Дейви. Но се налага да говорим с вожд, а може би и с останалите. Следователно трябва да махнем кърпите от устата им, а направим ли го тук, те лесно биха могли да дадат на своите хора някакъв сигнал чрез виковете, които ще се чуят долу съвсем ясно.

— Моят брат е прав — отвърна апачът. — Днес Винету беше из тази околност, за да наблюдава шошоните. Известно му е едно място, където може да лагерира със своите братя и пленниците.

— Ще трябва да запалим огън — забеляза Олд Шетърхенд. — Възможно ли е това да стане там?

— Да. Вържете пленниците на конете!

Нареждането му бе изпълнено и малката колона начело с Винету потегли на път в нощта сред гъстата гора. По разбираеми причини напредваха бавно, крачка по крачка. След половин час изминаха разстояние, за което при дневна светлина щяха да са им необходими само пет-шест минути. Ето че апачът спря.

Естествено пленниците не знаеха в чии ръце бяха попаднали. Поради тъмнината двамата съгледвачи не бяха успели да забележат, че са заловени още двама пленници. От друга страна пък, на тези двамата не беше известно нищо за пленяването на съгледвачите, а вождът не подозираше, че заедно с него е заловен и синът му. По тази причина, щом спряха, ловците разделиха пленниците, след като ги бяха свалили от конете.

Олд Шетърхенд възнамеряваше да не дава възможност на Смелия бик да разбере числеността на неприятеля, в чиито ръце беше попаднал. Ето защо той взе мерки най-напред сам да преговаря с вожд. Останалите трябваше да се оттеглят. После той събра на купчина пръснатите наоколо сухи клони, за да запали огън.

Намираха се заедно с шошона на едно открито място, широко само десетина крачки. През деня апачът беше забелязал колко подходящо бе то за таен бивак и дори в тази тъмнина неговото чувство за ориентиране му позволи пак да го намери.

Мястото беше заобиколено от дървета, между които папрат и бодливи храсти образуваха доста плътна преграда, пречеща на светлината на огъня да прониква надалеч. С помощта на пункса си Олд Шетърхенд лесно запали сухите клонки, а после започна да сече с томахок ниските изсъхнали клонци на околните дървета, за да поддържа с тях огъня. Пламъците трябваше да осветяват само малката полянка, тъй че нямаше нужда от голям огън.

Шошонът лежеше на земята и с мрачни погледи следеше действията на белия ловец. Когато Олд Шетърхенд приключи приготовленията си, той довлече пленника при огъня, изправи го да седне и извади кърпата от устата му. Индианецът не издаде облекчението си нито с въздишка, нито с изражението на лицето си. За индианския воин е позорно да издава мислите и чувствата си. Олд Шетърхенд седна срещу него откъм другата страна на огъня и най-напред огледа своя противник.

Вождът имаше яко телосложение и носеше дрехи от обработена бизонска кожа с индианска кройка, но без никакво украшение. Само по шевите им се виждаха човешки коси, а по пояса му висяха може би двадесетина скалпа. Разбира се, те не бяха цели, защото биха заели твърде много място, а представляваха само кожата с косата от темето с големина на човешка длан. Лицето му не беше изписано с бои, така че трите червени белега по бузите му се виждаха ясно. Той седеше на мястото си с каменно лице и втренчено гледаше огъня, без да удостои белия с нито един поглед.

— Ойтка-петай не носи цветовете на войната — започна Олд Шетърхенд. — Защо тогава се отнася враждебно към миролюбиви хора?

Ловецът не получи отговор. Затова продължи:

— Изглежда, вождът на шошоните е онемял от страх, понеже не отговори на въпроса ми.

Белият знаеше много добре как да се отнася към един индианец. И резултатът не закъсня, тъй като пленникът му хвърли гневен поглед и отговори:

— Ойтка-петай не знае що е страх. Той не се бои нито от неприятеля, нито от смъртта.

— Но въпреки това се държи така, сякаш се бои. Храбрият воин изписва по лицето си цветовете на войната, преди да предприеме нападение. Това е честно и храбро поведение, защото по такъв начин неприятелят му ще знае, че трябва да се защитава. Ала вождът на шошоните няма бои по лицето си. То е като в мирно време, но независимо от това е нападнал бледоликите.

Или не съм прав? Ще намери ли Смелия бик думи, с които да се защити?

Индианецът сведе очи и каза:

— Смелия бик не беше при своите хора, когато са преследвали бледоликите.

— Това не е извинение. Ако той е храбър и честен мъж, щеше веднага да ги освободи. Изобщо не съм чувал още, че шошоните са изровили томахока на войната. Вигвамите им се намират край водите на Тънг и Бигхорн също като в мирно време. Те посещават поселищата на белите и въпреки това Смелия бик напада хора, които никога не са го обидили. Ще възрази ли нещо, ако един смел човек му каже, че само някой страхливец постъпва по такъв начин?

Червенокожият хвърли само бегъл поглед към белия, но от него си пролича, че индианецът трепереше от гняв. И все пак гласът му прозвуча спокойно, когато отговори:

— Да не би ти да си този смел човек? Имаш ли някакво име?

— Да — потвърди запитаният равнодушно.

— Бледоликите могат да притежават оръжия и имена дори и когато са страхливци. Най-големите мекошавци сред тях имат най-дългите имена. Ти знаеш моето име. Значи ти е известно, че Смелия бик не е страхопъзльо.

— Тогава освободи двамата бели пленници и след това се бори с тях открито и честно!

— Те са се осмелили да се появят при Кървавото езеро. Тази местност е свещена за нас, понеже из нея витаят духовете на избитите шошони. Белите пленници трябва да умрат.

— Тогава ще умреш и ти!

— Смелия бик вече ти каза, че не се бои от смъртта. Дори я желае.

— Защо?

— Защото беше пленен, измъкнат от собствения си вигвам от един бледолик. Той изгуби честта си и няма право да живее. Ще трябва да умре, без да може да подеме бойните песни. В гроба си няма да седи гордо изправен на гърба на своя боен кон, накичен със скалповете на враговете си, а ще лежи на пясъка и ще бъде разкъсван от вонящи лешояди.

Той говореше бавно и монотонно, с напълно безизразно лице и от всяка негова дума лъхаше някакво чувство, граничещо почти с безутешност. И според неговите възгледи той бе напълно прав. Да бъде измъкнат и пленен от палатката си, заобиколен от въоръжените си воини — това бе страхотен позор за него.

Олд Шетърхенд почувства, че думите на този човек го трогнаха, но с нищо не издаде съчувствието си. То би обидило червенокожия и само щеше да укрепи у него още по-здраво мисълта за смъртта. Ето защо той каза:

— Ойтка-петай е заслужил участта си. Но той може да остане жив, макар да е мой пленник. Готов съм да му върна свободата, ако нареди на хората си да освободят двамата бледолики.

В отговора на червенокожия прозвуча гордо презрение:

— Ойтка-петай не може повече да живее. Той иска да умре. Вържи го спокойно на кола на мъченията! Вярно, че няма правото да говори за подвизите си, разнесли славата му, обаче окото му няма да трепне, въпреки всички най-ужасни изтезания.

— Няма да те връзвам на кола на смъртта, защото съм християнин. Даже когато се налага да убия някое животно, аз го убивам така, че да не изпитва никакви мъки. Освен това ти би умрял безполезно. След твоята смърт аз все пак ще освободя пленниците от ръцете на хората ти.

— Опитай се! До мен успя да се промъкнеш незабелязано, да ме зашеметиш с коварен удар и да ме отвлечеш в тъмнината на нощта. Обаче сега воините на шошоните са предупредени. Ще ти бъде невъзможно да предупредиш бледоликите. Те се осмелиха да дойдат при Кървавото езеро и ще изкупят това с бавната си смърт. Щом си победил Смелия бик, той ще умре. Но Мо-ав е жив, неговият единствен син, гордостта на неговата душа, и той ще отмъсти за баща си. Още сега Мо-ав е покрил лицето си с цветовете на войната, защото той беше определен да нанесе смъртоносния удар на пленените бледолики. Той ще нашари тялото си с топлата им кръв, което ще го закриля от враждата на всички бледолики.

Ето че нещо прошумоля в хрусталака. Мартин Бауман се приближи, наведе се към Олд Шетърхенд и му прошепна на ухото:

— Сър, трябва да ви кажа, че плененият пост е син на вожда. Винету успя да го изкопчи от него.

Тази новина бе добре дошла за ловеца. Той му отвърна също тъй тихо:

— Нека Винету незабавно ми го изпрати тук. Да го донесе Дългия Дейви и после да остане тук при него.

Мартин се отдалечи. Олд Шетърхенд отново се обърна към индианеца и му заяви:

— Не ме е страх от Мо-ав. Та откога ли има свое име и къде ли са чували за подвизите му? Ще го пленя също като тебе.

Този път Смелия бик не успя да се овладее напълно. Беше чул презрителни думи за сина си. Веждите му се сбърчиха, очите му засвяткаха и той гневно попита:

— А ти кой си, та се осмеляваш по такъв начин да говориш за Мо-ав? Пред погледа му ще се свреш в миша дупка! Той се е сражавал със сиусите огелала и е победил неколцина от тях. Мо-ав има очите на орела и слуха на нощна птица. Никой враг не може да го изненада и отмъщението му за неговия баща. Смелия бик, ще бъде кърваво.

Ето че се зададе Дългия Дейви, метнал на плещите си младия индианец. С дългите си крака той направо прекрачи през най-гъстите хрусталаци, положи пленника на земята и каза:

— Ето, донесох хлапето.

— Сложете го седнал, мистър Дейви, и се настанете до него! Можете да извадите и кърпата от устата му.

— Ау, сър! Но ми се ще да знам какво би могло да ни каже това момче.

Когато Мо-ав се намери седнал на земята, двамата шошони се погледнаха изплашено в очите. Вождът не се помръдна и не продума нищо. Но въпреки тъмния цвят на кожата му се видя, че лицето му беше преbledняло. Обаче синът му извика:

— Уф! И Ойтка-петай е пленен! Из вигвамите на шошоните ще се разнесат плачове. Великият дух е отвърнал лицето си от своите деца.

— Мълчи! — прогърмя гласът на баща му. — Никоя скуоу⁵⁸ на шошоните няма да пролее нито една сълза, ако воалът на смъртта покрие Ойтка-петай и Мо-ав. Очите и ушите им са били затворени и са били останали без мозък също като жабата, която без съпротива се оставя на змията да я нагълта. Позор за бащата, позор и за сина!

Сега Олд Шетърхенд се обърна към Дейви и тихо му нареди:

— Доведете всички останали. Нека само Винету все още не се показва!

Дългия стана и се отдалечи.

— Е — попита Олд Шетърхенд, — нима Смелия бик вижда да се крия в миша дупка от погледа на сина му? Не искам да ви обидя. Вождът на шошоните е прославен с храбростта си като воин и с мъдростта си в Съвета на старейшините.

Синът му Мо-ав ще върви по неговите стъпки и ще стане също тъй храбър и мъдър. Ще ви върна свободата срещу свободата на двамата пленени бели ловци.

По лицето на сина пробягна изразът на радост. Но заради това неговият баща му хвърли яростен поглед и сърдито избоботи:

— Смелия бик и Мо-ав са попаднали във властта на някакъв жалък бледолик без никаква борба. Те не заслужават повече да живеят. Само чрез смъртта си могат да изкупят този позор. А нека умрат и пленените бледолики заедно с всички онези, които в бъдеще ще попаднат в плен у шошо...

Той замлъкна. Изплашеният му поглед се беше спрял върху двамата съгледвачи, донесени току-що от Дейви, Боб и Мартин.

— Защо Смелия бик не продължава да говори? — попита Олд Шетърхенд. — Да не е почувствал как страхът протяга ръце, за да стегне сърцето му?

Вождът сведе глава и се загледа безмълвно пред себе си. Той не забеляза, че зад него клонките се раздвижиха. Олд Шетърхенд видя как се появи главата на апача и му отправи въпросителен поглед. Отговорът беше леко кимване.

— Сега Ойтка-петай разбра, че надеждите му за нова победа са напразни — продължи Олд Шетърхенд. — Но ние не сме тръгнали на път, за да избиваме храбрите воители на шошоните, а да накажем огелаласите. Разрешаваме ви да се завърнете във вашите вигвами.

С тези думи той се изправи, приближи се до вождата и развърза ремъците му. Знаеше, че започва рискована игра. Но той познаваше Запада и неговите обитатели и таеше убеждението, че няма да претърпи поражение в тази игра.

Вождът бе загубил цялото си самообладание. Онова, което вършеше бледоликът, беше съвсем непонятно, съвсем безразсъдно! Освобождаваше неприятеля си, без в замяна да е измъкнал от плен своите приятели. А Олд Шетърхенд пристъпи към Мо-ав и също го развърза.

Смелия бик бе втренчил в него смаяния си поглед. Но ето че с едно светкавично движение той измъкна ножа от пояса на седящия до него Мартин и скочи на крака. В очите му необуздано горяха подигравателни пламъци.

— Свободни ще бъдем, а? Свободни? — извика той. — За да видим как старите скуоу ни сочат с пръст и разказват, че сме били нападнати и победени от безименни койоти? За да лежим на земята във Вечните ловни полета и да се храним с мишки, докато нашите червенокожи братя се наслаждават на филета от вечно живи бизони и мечки? Имената ни са опетнени. Никаква неприятелска кръв, а само нашата собствена кръв може да измие петната от тях. Ойтка-петай ще умре, но ще изпрати душата на сина си да върви пред неговата!

Той размаха ножа си и се хвърли към сина си, за да забие острието в сърцето му, а после да пронизе и себе си. Мо-ав не се помръдна. Беше готов да посрещне смъртоносния удар от ръката на баща си.

— Ойтка-петай! — извика силен глас зад гърба на вождата. Не можеше да се устои на този глас. С високо вдигната ръка, държаща ножа, шошонът се обърна. Пред него бе застанал вождът на апачите. Ойтка-петай отпусна ръката си. — Винету! — възкликна той.

— Нима вождът на шошоните счита Винету за койот? — попита апачът.

Койот се нарича дребният прериен вълк на Запада. Това животно е страховито и често заедно с лешоядите се нахвърля върху умрелите животни, тъй че е голям позор да сравнят някого с койота.

— Кой се осмелява да го каже! — отговори шошонът.

— Самият Ойтка-петай го каза. Не нарече ли онези, които го победиха, безименни койоти?

При тези думи шошонът пусна ножа на земята.

— Винету ли ме победи?

— Не, но неговият бял брат, който се намира тук до Винету. Той посочи към Олд Шетърхенд.

— Уф! Уф! Уф! — изтръгна се от Смелия бик. — Нима този бял е Нонпе-та-ан, наричан от бледоликите Олд Шетърхенд?

Погледът му зашари въпросително между Олд Шетърхенд и Винету. Апачът отговори:

— Очите на моя червенокож брат са били уморени, а също тъй уморен е бил и неговият дух. Иначе той вече щеше да размисли и да се досети. Онзи, който с едно-единствено стисване на ръката може да задуши Смелия бик, е сигурно някой герой с известно име!

Шошонът се хвана с ръка за главата и възкликна:

— Ойтка-петай е имал мозък, но в него са липсвали всякакви мисли.

— Да, пред теб е застанал Олд Шетърхенд, твоят победител. Нима заради това е необходимо моят червенокож брат да се убива?

— Не — прозвуча с дълбока въздишка на облекчение, — той ще може да живее.

— Така е, защото чрез доброволното си желание да отиде във Вечните ловни полета Ойтка-петай доказва, че има силно сърце. А също Олд Шетърхенд беше онзи, който с един удар на поразяващата си ръка изпрати Мо-ав на земята. Нима това е позор за младия храбър воин?

— Не е. И той ще може да живее.

— Олд Шетърхенд и Винету плениха и съгледвачите на шошоните, но не като врагове, а за да ги разменят срещу пленените бледолики. Не знае ли моят червенокож брат, че Олд Шетърхенд и Винету са приятели на всички честни и смели червенокожи воини?

— Да, Ойтка-петай го знае.

— Тогава нека той избере какво иска да бъде — наш брат или наш враг! Ако е наш брат, неговите неприятели ще бъдат и наши неприятели. Но избере ли враждата, тогава ние пак ще го освободим заедно със сина му и неговите съгледвачи. Обаче за свободата на двамата бели ловци ще се пролее много кръв и децата на шошоните ще покрийт главите си и ще подежат траурни песни във всеки вигвам и край всеки лагерен огън. И тъй, нека вождът избира. Винету каза!

Настъпи дълбока тишина. Впечатлението, направено от личността и думите на апача, беше голямо. Ойтка-петай се наведе, взе ножа, паднал от ръката му, заби го до дръжката в земята и извика:

— Нека враждата между воините на шошоните и храбрите воини, застанали тук наоколо, изчезне тъй, както изчезна острието на този нож!

После отново измъкна ножа, вдигна го заплашително нагоре и продължи:

— И нека ножът прониже всички врагове, опълчили се срещу шошоните и техните братя! Хау!

— Хау, хау! — разнесе се наоколо.

— Моят брат направи мъдър избор — каза Олд Шетърхенд. — Той вижда тук Дейви-хонске, прочутия ловец. А знае ли имената на бледоликите, които лежат пленени във вигвама му?

— Не.

— Те са Джими-петатше и Куция Франк, съдружникът на Ма-то-пока. Ловеца на мечки.

— Мато-пока? — възкликна шошонът изненадан. — Защо не ми е казал Куция? Та нима Мато-пока не е брат на шошоните? Нима не спаси живота на Ойтка-петай, когато сиу-огелаласите го преследваха?

— Живота ти е спасил? Е, а тук виждаш Мартин, неговия син, и Боб, негови[^] чернокож слуга. Те са тръгнали на път, за да му помогнат, а ние ги придружаваме, защото Мато-пока, Ловеца на мечки, е попаднал в ръцете на огелаласите и ще бъде убит заедно с петимата си спътници.

— Кучетата огелаласи искат да измъчват Ловеца на мечки? Великият Маниту ще ги унищожи. Душите им ще бъдат изтръгнати от телата, а косите им ще се белеят под слънчевите лъчи! Къде можем да се натъкнем на техните следи?

— Отправили са се нагоре из планините на Йелоустоун Ривър, където се намира гробницата на Злия огън.

— Нали моят брат Олд Шетърхенд уби Злия огън и двамина от воините му само с юмрука си? Тогава нека загинат и тези, които са се осмелили да посегнат на Ловеца на мечки! Нека братята ми ме последват долу към лагера на моите воини! Там ще бъде изпушена лулата на мира и там мъжете ще насядат около огъня на съвещанието.

Всички се съгласиха. Двамата съгледвачи също бяха освободени от ремъците, а ето че сега бяха доведени и конете.

— Сър, вие сте дяволска личност! — прошепна Дългия Дейви на Олд Шетърхенд. — Всичко, с което се захванете, е страшно дръзко и пак ви се удава с такава лекота, сякаш става въпрос за някоя дреболия. Свалям ви шапка. — Той енергично смъкна цилиндъра си, останал без периферия, и започна толкова настойчиво да го размахва насам-натам, сякаш се канеше да изгребе цялата вода от някой рибник.

После потеглиха. Дърпайки поводите на конете след себе си, ловците пипнешком намериха обратния път до склона на котловината. Огънят беше изгасен още преди това. Горе от височината, сложил длани около устата си, Мо-ав силно се провикна надолу в смълчаната долина:

— Куна, куна, кот-ко — огъня, огъня, запалете огъня на съвещанието!

Ехото многократно повтори вика. Долу го чуа и разбраха, понеже се разнесоха силни гласове.

— Ханг па — кой идва? — прозвуча мощен вик откъм дъното на котловината.

— Мо-ав, Мо-ав! — отговори синът на вожд. След това долетяха силни и ликуващи възклицания „ха-ха-хи!“ и няколко секунди по-късно можеха да се видят бързо разгарящите се пламъци на огъня. Това бе сигурен признак, че шошоните са разпознали гласа на младия индианец. Но въпреки всичко те се показаха дотолкова предпазливи да изпратят срещу приближаващите се хора неколцина воини, които трябваше да се убедят, че действително няма от какво да се опасяват.

След като вождът се озова в лагера заедно със своите придружители, неговите хора се зарадваха на завръщането му. Всички бяха нетърпеливи да узнаят нещо повече за загадъчното му изчезване, но никой с нищо не го издаваше. Учудиха се, когато с него се появиха непознати бледалики. Но те бяха свикнали твърде добре да крият чувствата си, за да издадат с каквото и да било изненадата си. Само възрастният воин, поел междувременно ролята на предводител, пристъпи към своя вожд и каза:

— Ойтка-петай е велик вълшебник. Той изчезна от вигвама си също както изчезва изречената дума.

— Моите братя наистина ли повярваха, че Смелия бик е изчезнал безследно също като дима, издигащ се във въздуха? — попита вождът. — А нямали ли са очи, за да видят какво се е случило?

— Воините на шошоните имат очи. Те намериха знака на прочутия бял ловец и разбраха, че Нонпе-та-ан е разговарял с техния вожд.

Това беше много тактично препредаване на факта, че Смелия бик е бил отвлечен от Олд Шетърхенд.

— Предположението на моите братя е било вярно — заяви вождът. — Ето тук е застанал Нонпе-та-ан, белият ловец, който поваля неприятелите си с юмрук. А до него се намира Винету, великият вожд на апачите.

— Уф, уф! — разнесе се наоколо.

Погледите на шошоните се спряха на двамата известни мъже с израз на възхищение и уважение и като отстъпиха почтително няколко крачки назад, разшириха кръга, образуван около новодошлите.

— Тези воини са тук, за да изпуснат с нас лулата на мира — продължи вождът. — Искяха да освободят своите двама другари, които лежат в онази палатка. Животът

на Смелия бик и на сина му беше в техни ръце, но те не го взеха. Затова нека воините на шошоните развържат пленниците. В замяна на това моите братя ще се сдобият със скалповете на мнозина сиу-огелаласи, които са изпълзели като плъхове от дупките си, за да бъдат изядени от ястреба. С настъпването на деня ще тръгнем по следите им. А сега нека воините се съберат около огъня на съвещанието, за да попитат Великия дух дали той ще дари бойния им поход с успех!

Никой не пророни нито дума, макар че вестта, която чува, бе вълнуваща. Неколцина безмълвно се отправиха към посочената палатка, за да изпълнят заповедта на вождя, и скоро доведоха пленниците при огъня. Олюлявайки се, двамата се приближиха с несигурни крачки. Силно стегнатите ремъци бяха нарушили кръвообръщението им.

— Старий Куне⁵⁹, какви шуротии си надробил пак? — посрещна Дългия Дейви своя дебел приятел. — Само жаба като тебе може тъй да скочи право в човката на щъркела!

— А ти си затваряй своята човка, защото иначе незабавно ще скоча и в нея! — отвърна ядосаният Джими, разтривайки изранените китки на ръцете си.

— Е, приятелю, успокой се! Не съм искал да те обидя, нали знаеш, че сърдечно се радвам да те видя отново свободен.

— Хубаво! Но вероятно дължа свободата си най-вече на Олд Шетърхенд. — И обръщайки се към него, той продължи: — Кажете ми как да ви се отблагодаря! Вярно, че животът ми е само живот на Дебелия Джими, обаче всеки миг съм готов да го предоставя на ваше разположение.

— Не на мен дължите благодарност — махна с ръка Олд Шетърхенд. — Вашите другари помагаша усърдно. И преди всичко трябва да се обърнете към Винету, без чието съдействие изобщо нямаше да ни бъде възможно да се появим тук толкова бързо и безпрепятствено.

Дебелия огледа с възхищение стройната силна фигура на апача. После му подаде ръка и каза:

— Знаех, че Винету сигурно е наблизил, щом се появи Олд Шетърхенд. Тъй като казват, че съм бил жаба, тогава нека този щъркел, наричан Дългия Дейви, ме изгълта на място, ако ти не си най-храбрият и доблестен индианец, на когото изобщо съм подавал ръка.

С вик на радост негърът Боб се беше приближил до Хобъл Франк, след което възкликна:

— Най-сетне, най-сетне масер Боб отново виждат свой добър маса Франк! Масер Боб искал изтрепят съвсем всички индианци шошони. Но маса Шетърхенд решил съвсем сам с Винету направят освобождава. Затова и шошони пак останал жив.

Чернокожият улови ръцете на Франк и с трогателна нежност започна да гали изранените места по тях.

7. глава

Сивата мечка

Като дълга и тънка змия се извиваше колоната на шошоните през Блу Грас Преъри⁶⁰, простираща се от Девилс Хед до Биг Хорн Ривър между Но Уотър Крик и Но Уд Крик.

Тази тъй наречена „синя трева“ не се среща често в Запада. Попаднала на почва, която ѝ предлага необходимата влага, тя може да достигне човешки бой. В такива случаи много затруднява уестмъна и той постъпва умно, ако използва пътеките, утъпкани от бизоните в това море от гъста трева. Високите полюляващи се стръкове му пречат да вижда надалече и при облачно време неведнъж се е случвало опитни ловци, тръгнали без компас, лишени от възможността да определят положението на слънцето, след уморителна езда през целия ден да спрат вечерта на същото място, откъдето са потеглили призори. Яздейки в кръг, някои от тях са се натъквали на собствената си следа и дори не е изключено да са я взимали понякога за чужда диря.

Не е съвсем безопасно да се използват даже и споменатите пътеки на бизоните. Човек може неочаквано да види пред себе си някой неприятел — било човек или животно. Да се натъкнеш изведнъж на стар бизон, отделил се от стадото, за да заживее като озлобен самотник, е също тъй опасно, както и съвсем неподготвен да се изправиш пред някой враждебно настроен индианец, застанал пред теб на три крачка с пушка, приготвена за стрелба. В такъв случай трябва светкавично да се действа. Ще остане жив онзи, който пръв натисне спусъка.

Шошоните язدهа в индианска нишка един след друг, така че всеки кон стъпваше по следите на животното пред него. Индианците спазват този ред във всички случаи, когато не са убедени, че не ги застрашава опасност. Освен това те имат и предпазливостта да изпращат напред съгледвачи. Тези хора са най-съобразителните и хитри мъже от целия отряд, от които не се изплъзва даже накланящият се срещу вятра стрък или пък тихото пропукване на отчупено клонче.

Сгърбен и приведен напред, един такъв разузнавач седи отпуснато на гърба на коня си, сякаш ездаческото изкуство му е нещо съвсем чуждо. Очите му изглеждат затворени. Не помръдва нито крак, нито ръка. И конят му пристъпва някак си заспало, като че ли по навик. Който ги наблюдава из засада, би си помислил, че ездачът е заспал на седлото. Нищо подобно! Вниманието на съгледвача е толкова позастроено, колкото по-малко си личи от стойката му. Колкото и ниско да са спуснати клепачите на очите му, бдителният му поглед не изпуска нищо изпод тях.

Раздаде се съвсем тих шум, доловим само за ухото на такъв съгледвач. Зад близките храсти е залегнал враг, който е вдигнал пушката си, за да я насочи към него. При това движение прикладът на оръжието се е отъркал в кокаленото копче на неговата дреха. Но едва-едва доловимият шум не е убегнал от слуха на съгледвача. Кратък остър поглед към храстите, дръпване на юздите и ездачът светкавично изчезва зад коня, оставайки да виси отстрани, закачил един крак на седлото и хванал се с ръка за ремъка около врата на животното така, че тялото му изцяло е скрито зад коня и не може да бъде улучено от куршума на неприятеля. Жребецът, отърсил се сякаш внезапно от своята ленива непохватност, прави два-три скока встрани и заедно с ездача си изчезва в гъсталака или зад прикриващите го дървета. Всичко това става за не повече от две секунди, преди неприятелят да успее да се прицели добре и стрелецът, залегнал в засада, има вече всички основания да помисли незабавно за собствената си безопасност.

Такива разузнавачи язدهа и сега на доста голямо разстояние пред шошоните. Начело на главния отряд бяха Олд Шетърхенд, Винету и Смелия бик. Следваха ги белите с Вокаде и Боб.

Въпреки възможността, която бе имал досега да се упражнява в езда, негърът не беше станал по-добър ездач. Кожата на краката му си оставаше нежна. Беше се изранил от ездата и сега представляваше още по-жалка гледка на коня от преди. При непрестанно „ах и ох“ той се пързеляше ту на една, ту на друга страна по гърба на коня. Стенеше и въздишаше във всевъзможни тонове и правейки най-страшни гримаси, уверяваше, че сиусите щели да заплатят за мъченията му по ужасен начин.

За да седи на по-меко, той си беше направил доста дебела подложка от синя трева, но тъй като не беше успял да я закрепил добре върху гърба на коня си, от време на време тя се изхлузваше, разбира се, заедно с него, така че той се озоваваше на земята на почти равномерно разпределени интервали от време. Това предизвикваше весели усмивки дори по иначе толкова сериозните лица на шошоните и когато един от тях, който знаеше малко английски, го нарече „Слайдинг Боб“ — Пързелящия се Боб — думите му се понесоха от уста на уста и се превърнаха в прякор, който по-късно при случай бе използван с удоволствие от останалите.

Западният край на хоризонта бе образувал до този момент равна линия. Но ето че тук-там тя бе започнала да се поиздига. Там имаше планини, и то не синкави и с неясни очертания, а остро и ясно изрязани, въпреки голямото разстояние, което все още предстоеше на ездачите да изминат.

В онези местности често видимостта е толкова ясна, че точки, отдалечени на няколко мили, изглеждат толкова близо, че ти се струва сякаш можеш да ги достигнеш за десетина минути. А същевременно въздухът е така наситен с електричество, че е достатъчно например двама души само да докоснат длани или лакти, за да се появят мънички искрици. Това електрическо напрежение се стреми към изравняване, което се изразява в непрекъснати електрически изпразвания. Наоколо непрестанно се святка, без да има облаци. Често целият хоризонт изглежда обхванат от пламъци, но това ни най-малко не вреди на хората и животните. Свечери ли се, непрекъснатото святкане и бляскане представлява неопишуема гледка и дори уестмънът, привикнал на това зрелище, не може да остане безразличен към него. Той, който се е научил да разчита само на себе си, се чувства нищожен и безсилен в сравнение с тези тайнствени сили. Спомня си за Бога, когото е забравил може би отдавна, и в паметта му изплуват като юношески спомен смирените думи на псалмописеца, които често е чувал в училище: „Къде да се скрия от твоя дух и къде да избягам от твоя лик? Тръгна ли към небето, ето виж, че ти си там. Свра ли се в ада, ето виж, че ти си и там. Взема ли крилата на зорницата и полетя ли накрай света, то пак твоята ръка би ме водила по пътя ми и твоята десница би ме подкрепяла!“ Съвсем същото мисли и чувства и индианецът. Сиусът нарича онова святкане „вакан-танка-вакуон-пета“ — огъня във вигвама на Великия дух. А когато индианците юта искат да обяснят на близките си, че пътят им е минавал под това „електрическо осветление“, те казват: „Маниту нима варентон“, което ще рече:

„Видях Маниту в светлината на светкавиците.“

Тези електрически изпразвания могат да станат много опасни по време на война, защото индианецът вярва, че воинът, убит през нощта, ще трябва да живее във Вечните ловни полета във вечна тъмнина. Затова по възможност той се опитва да избягва всяка нощна битка и най-вече предпочита да провежда нападенията си, когато започне да се зазорява. Но който умре „в светлината на огъня на Великия дух“, в това святкане, той не се е преселил по тъмно в отвъдния свят, затова и там неговите ловни и бойни пътеки ще бъдат осветени. По тази причина индианците не се боят да нападат при светлината на трептящите светкавици и не един човек, който не е запознат с това вярване или не му е обърнал необходимото внимание, е трябвало да изкупи незнанието или непредпазливостта си със своя скалп и живот.

Дребосъкът Хобъл Франк не беше виждал никога досега тези светкавици без гръмотевици. Затова каза на Дебелия Джими, зад когото яздеше:

— Господин Пфеферкорн, нали си бил отвъд, в Германия, гимназист и вероятно все още можеш да си спомниш нещичко от часовете по психика. Защо всъщност тук

се сватка толкова много?

— Искаш да кажеш „физика“, а не „психика“ — поправи го Дебелия.

— Дали казвам физика или психика е все едно. Важното е да изговориш правилно иксилумпена.

— Казва се ипсилона⁶¹.

— Какво? Как? Да не би да не знам как се изговаря предпоследната буква от азбуката? Ако ми го кажеш още веднъж, ще се случи нещо, което много лесно може да наруши душевното ти равновесие. Никой почитател на науката не може да търпи подобно нещо. Не си в състояние да дадеш на въпроса ми никакъв академичен отговор и затова се опитваш да се измъкнеш по нечестен начин. Но ако си мислиш, че ще ти се удаде, тогава повидимому си се излъгал в мен. Можеш ли да ми отговориш, или не?

— Разбира се, че мога.

— Е, казвай тогава! И тъй, защо се сватка тук толкоз много?

— Защото има много електричество.

— Тъй ли? Ах! И това ти наричаш отговор! Е, за него не е необходимо човек да е бил гимназист! Вярно, не съм посещавал никакъв „алма фатер“⁶², не съм бил студент, не съм участвал в студентски гуляи и не съм пил студентски наздравици, обаче знам много добре, че когато се сватка, трябва да има електричество. Всяко действие си има причина. Ако някой получи плесница, то трябва да има някой друг, който му е завъртял шамар. А когато има светкавици, тогава... тогава...

— ...трябва да има някой, който ги е запалил — намеси се Джими.

Отначало Хобъл Франк остана безмълвен, за да обмисли думите на Дебелия. Но после гневно избухна:

— Слушай, господин Пфеферкорн, добре, че още не сме се побратимили, защото незабавно бих обявил подобно братство за невалидно, а това би било вечен позор за твоята чест. Защо всъщност прекъсваш по такъв начин най-хубавата ми реч? Ако сравнявам по моя прозорлив и скромнен маниер електричеството с някоя плесница, то ти нямаш никакво право да си присвояваш моето сравнение като някой пладнешки разбойник... И тъй, ставаше дума за светкавиците. Казваш, че се сватка поради наличието на електричество. Но аз продължавам да питам защо именно тук, в тази местност, има толкова много електричество? Никога досега не съм виждал такива количества електричество на едно място. Сега имаш най-добрата възможност да си издържиш изпита.

Дебелия Джими се изсмя на глас. Затова дребосъкът се осведоми:

— Защо се смееш така? Смееш се само защото си поставен натясно ли? Много съм любопитен да видя по какъв начин ще се измъкнеш, драги ми господин Пфеферкорн!

— Да — отвърна Джими, — на твоя въпрос действително е трудно да се отговори. С него може безуспешно да се измъчва и някой професор.

— Аха! Значи нямаш никакъв отговор?

— А може и да имам.

— Тогава да го чуем! Цял съм в слух.

— Може би голямото богатство на метали в Скалистите планини да е виновно за натрупването на толкова електричество.

— Богатството на метали? Електричеството няма нищо общо с това.

— О, има! Защо го привличат гръмоотводите?

— Но отдолу отново си излиза, значи хич не ще и да ги знае, а пък колко пъти загиват дървета от светкавиците, без да имат по себе си забит даже и един пирон. Не, не мога да го призная. Ами че тогава би трябвало да пада гръм върху всички железолейарни заводи.

— А може би причината е в това, че се приближаваме към магнитния полюс?

— Ами че къде се намира той?

— В Северна Америка, само че на доста голямо разстояние оттук.

— Тогава го остави на мира! И той няма никаква вина за това безшумно святкане.

— Или пък при неимоверно голямата бързина на въртене на земята електричеството се спира и се събира от великанските върхове на Скалистите планини?

— И дума не може да става за подобно натрупване. Та електричеството да не е гъсто като сироп! Съвсем лесно си минава над планините. Не, не издържа изпита си.

— Е, щом ти си човекът, който може да ме изпитва, тогава би трябвало да си в състояние да ми го обясниш по-добре.

— Разбира се! По време на един задушевен разговор учителят от Морицбург ми каза, че електричеството се получавало при триене. Признаваш ли, че е така?

— Естествено.

— Следователно, където има триене, възниква електричество.

— Например при търкането на картофи!

— Я остави ученическите си вицове, господин Пфеферкорн, особено когато разговаряш с човек, притежаващ моите научни познания. Няма какво да се церемоня много-много с това електричество. Дали триенето ще е малко по-голямо, или не, за мен няма никакво значение, особено в местности като тукашната. Наоколо има огромни прерии и огромни планини. Когато вятърът, а да не говорим за бурята, фучи над тях, се получава страхотно триене. Или не е така?

— Така е — призна Джими дяволито.

— Бурята трие земята. Милиони стръкчета трева се трият едно в друго. Безбройните клони, клончета и листа на дърветата също се трият. Бизоните се въргалат из така наречените „wallows“⁶³!, при което се получава небивало триене. Съвсем накратко, в тази местност има триене, каквото не се среща другаде, и само по себе си се разбира, че тук неизбежно ще се натрупат огромни запаси от електричество. Ето ти на най-простото и неоспоримо обяснение. Или искаш да продължа?

— Не, не — засмя се Джими. — Това ми стига!

— Тогава приеми разясненията ми сериозно и със смирено почитание. Съвсем не е необходимо да се смееш. Ако не беше този фамозен Олд Шетърхенд, щеше да бъдеш принуден да направиш опасното салто квартале във Вечните ловни полета, въпреки че се пишеш дявол.

— Казва се салто мортале, а не квартале!

— Я мълчи! Подобно нещо едва ли ще ми се случи пак през това тримесечие. Затова казвам „квартале“⁶⁴. И изобщо нашият научен разговор е вече финито, понеже се приближихме до планините, а ей там пред нас са се спрели съгледвачите ни. Сигурно са открили нещо важно.

По време на своя забавен спор дребничкият псевдоучен не беше обърнал внимание, че междувременно бяха изминали значително разстояние. Синята трева бе изчезнала. На нейно място се появи тревата фестука, начесто примесена с ароматните стръкчета на кумарина, а не след дълго започнаха да се показват все по-нагъсто храсталаци, над които тук-там стърчаха короните на червения клен. Тези дървета обичат влажната почва и са радостен признак, че след ездата през горещия ден хората скоро ще могат да разчитат на освежителна глътка вода.

Съгледвачите се бяха спрели при храсталака. Когато конната колона ги наближи, те им замахаха с ръце да внимават, а един от тях извика:

— Нерагпан, нерагпан!

Тази дума има значението на „следа“. Следователно съгледвачите предупреждаваха останалите да внимават да не заличат намерените от тях дири, преди те да бъдат „разчетени“ от предводителите.

Вокаде не обърна внимание на знаците им. Той насочи коня си към тях.

— Еп хетс! — извика му ядосано същият разузнавач, който се беше обадил и преди.

Това означаваше „млади човече“ и следователно имаше смисъла на смърряне. Несъмнено един младеж не действа така разсъдливо, както някой възрастен. Изразът съдържа укор, без обаче да представлява обида за Вокаде. Въпреки това той сериозно отговори:

— Броили ли са моите братя зимите, които е преживял Вокаде? Той знае добре какво върши и познава тази дия, тъй като в нея има и отпечатьци от неговите крака. Тук той лагерува със сиусите огелала, преди те да го изпатят да търси вигвамите на шошоните. Оттук са тръгнали несъмнено право на запад, за да се доберат до реката на Големия рог и сигурно са оставили на Вокаде знаци, с чиято помощ да съумее бързо да ги последва.

На мястото, където бяха спрели, се виждаха следи, показващи, че преди няколко дни тук бе лагерувал многоброен конен отряд. Обаче само опитно око можеше да ги различи. Изпомачканата трева отново се бе изправила напълно, но от близките храсти липсваха връхчетата на клонките, изядени от конете. След обяснението на Вокаде вече изглеждаше безпредметно да се бавят повече на това място. Вярно, че слънцето се намираше в зенита си, следователно бе настъпило най-горещото време на деня и конете се нуждаеха от кратка почивка, но въпреки всичко не искаха да им я разрешат, преди да намерят вода.

Равният досега терен започна постепенно да се издига. Отпред, отляво и отдясно все повече се приближаваха дълги планински хребети. Конниците навлязоха в широка клисура, която се провираше между възвишенията. По нея растеше описаната висока трева, но вече все по-често започнаха да се показват храсталаци и ниски дървета. Отначало имаше само видове с твърда дървесина, но после се появиха и по-жилави — например подобните на храсти балсамови тополи, които, изглежда, не достигат големината на истински дървета, както и диви круши от онзи сорт, наричан от американците „Spiked hawthorn“⁶⁵.

Все по-често се срещаха и дърветата, които дотогава бяха виждали само тук-там: бял ясен, кестени, особен вид бряст, дъбове макрокарпа, липи и други дървесни видове, по чиито стебла се виеше вълчата ябълка със своите кървавочервени цветове.

След като зад едно възвишение пътят им изви рязко на север, конниците забелязаха пред себе си планини, покрити вече с гъсти гори. Там сигурно имаше вода. Едно срещу друго се издигаха две възвишения с доста стръмни и силно пресечени склонове. Между възвишенията се провираше тясна клисура, по дъното на която тихо блбукаше поточе. Дали трябваше да завият в нея, или да продължат в досегашната си посока?

Острият поглед на Олд Шетърхенд огледа края на гората. Скоро той довольно кимна, сякаш на себе си, и каза:

— Пътят ни води ей оттук наляво през клисурата.

— Защо? — зачуди се Дългия Дейви.

— Не виждаш ли боровия клон, забит на стеблото на липата?

— Ау, сър. Наистина бие на очи, че на едно широколистно дърво расте клон от иглолистно.

— Това е знак за Вокаде. Сиусите са го поставили на липата така, че да сочи навътре в клисурата. Значи са се отправили в тази посока и ми се струва, че ще се натъкнем на още доста подобни пътеуказатели. И така, напред!

След като бе хвърлил кратък поглед към липата, Винету мълчаливо беше отминал напред. Такъв му беше характерът. Имаше обичай да действа, без много да говори.

След кратко разстояние се откри подходящо за бивакуване място. Тук спряха. Имаше вода, сянка и превъзходна паша за конете. Ездачите слязоха от седлата и дадоха възможност на животните да пасат. Шошоните бяха обилно запасени със сушено месо, а пък белите все още имаха от хранителните провизии, които бяха

взели от блокхауза на Ловеца на мечки. Нахраниха се, а после някои от мъжете легнаха в тревата, за да подремнат, докато други насядаха на групи, за да поприказват.

Най-неспокоен от всички беше негърът Боб. Тъй като се беше разранил от ездата, ожулените места го боляха.

— Масер Боб съм болен, много болен — вайкаше се той. — Масер Боб нямат вече своя кожа по крака. Всичка кожа липсва и сега панталон залепнал за крака и толкова боли масер Боб. Но кой виновен за това? Сиуси. Щом масер Боб намерят сиуси, той всички избият, докато те повече не могат бъдат жив. Масер Боб не могат ни язди, ни седи, ни стои, ни лежи. То сякаш има жар по крака на масер Боб.

— За това има лек — обади се Мартин Бауман. — Потърси си colt'sfoot⁶⁶ и наложи раните с листата му.

— Ама къде растат coltsfoot?

— Предимно покрай горите. Не е изключено да го намериш тъкмо тук.

— Ама масер Боб не познава туй растение. Как той ще намерят?

— Ела! Ще ти помогна.

Двамата се накунаха да се отдалечат. Джими чу разговора им и ги предупреди:

— Вземете си пушките! Тук човек никога не знае какво ще му донесе следващият миг.

Мартин безмълвно взе оръжието си, негърът също нарами карабината си.

— Yes! — каза той. — Масер Боб също вземат свой райфъл. Ако дойде сиус или див животно, той веднага стрелят всичко, за да защитят свой млад масса Мартин. Come on!⁶⁷

Двамата закрачиха бавно по края на клисурата, но не се виждаше никакъв подбел. Така те все повече и повече се отдалечаваха от лагера. В клисурата бе тихо и слънчево. Пеперуди трепкаха с крилца около цветята. Бръмбари свистяха и жужаха от едно място на друго. Водата в поточето кротко бълбукаше, а короните на дърветата бяха окъпани в слънчева светлина.

Но ето че Мартин, който вървеше пръв, се спря и посочи към някаква тъмна черта, преминаваща недалеч в права линия през тревата от малкия поток към склона на клисурата и там се губеше между дърветата.

Те се приближиха и я разгледаха. От потока до гората на ширина от няколко стъпки тревата бе не само изпогазена, но и така смачкана, че се беше показала голата земя. Следователно Мартин и Боб се бяха озовали на истинска пътека.

— Това не съм бил животно — обади се негърът. — Тук непрекъснато ходил насам-натам някой мъж с ботуши. Масса Мартин дадат право масер Боб.

Но младежът поклати глава. Внимателно огледа пътеката и отговори:

— Странно нещо. Не се различават никакви следи от копита или нокти. Почвата е отъпкана толкова здраво, че даже не може да се определи кога пътеката е била използвана за последен път. Бих се обзаложил, че само някое копитно животно е способно да направи подобна пътека.

— О, прекрасно, много прекрасно! — зарадва се негърът. — Може би това е опосум. То много добре дошло за масер Боб.

Опосумът е вирджинийският торбест плъх, който може да достигне до дължина половин метър. Вярно, че има нежно, бяло и тлъсто месо, но издава толкова своеобразна и противна миризма, че белите никога не го ядат. Обаче негрите не се отказват от него и дори има чернокожи, които са луди по това неприятно ухаещо печено. Към този вид гастрономи спадаше и Боб.

— Ама че идея! — засмя се Мартин. — Какъв ти опосум? Да не би торбестият плъх да се числи към копитните животни?

— Към къде числи опосум, все едно за масер Боб. Опосум съм нежен чудесен месо и масер Боб ще сега опитат дали могат хванат опосум.

Той се накуна да тръгне по дирята, обаче Мартин го задържа:

— Стой тук и не ставай смешен! И дума не може да става за някакъв опосум. Той е твърде малък, за да утъпче подобна дия.

В случая става въпрос за някое едро животно, може би някой лос!

— Лос, о, лос! — възкликна Боб и млясна с уста. — Лос дават много, много месо и лой, и кожа. Лос съм хубав, съм много хубав! Боб веднага застрелят лос.

— Чакай, чакай! Не е възможно да е бил лос, защото в такъв случай тук-там тревата щеше да бъде изпасана.

— Тогава масер Боб провери какво било то. Може би все пак бил опосум. О! Ако масер Боб намерят опосум, тогава той прави голям гуляй. — Негърът се затича по дията към гористия склон на котловината.

— Почакай, Боб! — предупреди го Мартин. — Може да е някой хищник!

— Опосум не хищник, яде птички и друг малък зверчета, масер Боб го хванат. — Той не обърна внимание на предупреждението и продължи напред. Мисълта за любимото му печено не остави никакво място за толкова необходимата предпазливост. Мартин го последва, за да може в случай на някоя неприятна изненада бързо да му се притече на помощ. Но негърът непрестанно поддържаше една определена преднина пред младежа.

Така те достигнаха края на гората, където теренът ставаше доста стръмен, също както на отвъдната страна на котловината. Пътеката навлизаше в съвършено права посока между дърветата, а после продължаваше да се изкачва между големи скални късове. И тук тя бе толкова здраво отъпкана, че не беше възможно да се различат ясно никакви отделни следи.

Негърът продължаваше да се катери нагоре по склона, запазвайки значителната си преднина. Дърветата растяха доста нагъсто, а между стволовете им се ширеха различни видове храсти, тъй че дивечовата пътека водеше през истински гъсталак. Ето че Мартин долови ликуващият глас на негъра:

— Маса идват, бързо идват! Масер Боб сме намерил леговище на опосум.

Юношата се отзова на този вик колкото можа по-бързо. И дума не можеше да става за някакъв опосум, затова се страхуваше, че Боб може да се изложи на неподозирана опасност.

Ето защо Мартин го предупреди:

— Стой! Не предприемай нищо, докато не дойда.

— О, тук вече дупка, която врата към леговище на опосум! Масер Боб правят посещение на опосум.

В този миг Мартин достигна мястото, където се намиреше негърът. Наоколо имаше няколко каменни блока, отрупани един върху друг. Два от тях се бяха опрели в горните си ръбове така, че образуваха пещера, пред която буйно растеше гъсталак от лешникови и черничев дръвчета, оплетени с клонките на малинови и къпинови храсти. Входът бе направен точно сред този гъсталак. Следваната до тук дия водеше право в него, но многобройни други следи, разклоняващи се наляво и надясно, показваха, че обитателят на пещерата не се движи само до потока и обратно, а предприема и други разходки.

Негърът се беше навел и тялото му до кръста се намиреше вече в гъсталака, защото той се канеше да пропъзти в пещерата. За свой ужас Мартин разбра сега, че опасенията му не са били неоснователни. От другите следи ясно видя с какво животно си имаха работа. Той извика:

— За бога, назад, назад! Това е бърлогата на мечка! Същевременно той хвана крака на Боб, за да го изтегли обратно. Но, изглежда, негърът не го беше разбрал, защото му отговори:

— Защо мен спира? Масер Боб съм храбър, той победи цяло леговище, пълно опосум.

— Не е никакъв опосум, а мечка, мечка!

Мартин държеше чернокожия с всички сили. В този момент се разнесе дълбоко гневно ръмжение и в същото време Боб нададе вик на ужас.

— Исусе, Исусе! Някакъв звяр, цяло чудовище! О, масер Боб, о, масер Боб!

Той светкавично се измъкна от гъсталака и скочи на крака. Въпреки тъмната му кожа Мартин видя, че от уплаха лицето му се беше обезкръвило.

— Мечката все още ли е в пещерата? — попита момчето. Боб размаха ръце из въздуха, раздвижи устните си, но не успя да отговори нито дума. Беше изпуснал пушката си. Очите му се въртяха диво на всички посоки и зъбите му тракаха.

Ето че в храстите се разнесе шумолене... показва се главата на една гризли, сивата мечка. Това възвърна говора на негъра.

— Да бяга, да бяга! — закрещя той. — Масер Боб горе на дърво!

Той направи огромен скок към една тънка стройна бреза и се закатери нагоре по стеблото ѝ с бързината на катеричка.

Мартин беше пребледнял като платно, ала не от страх. С пъргаво движение той грабна пушката на негъра от земята и бързо се скри зад дебел бук. Подпря пушката на стеблото му и свали от рамото си своята двуцевка.

Мечката се беше измъкнала бавно от трънаците. Малките ѝ очи съзряха най-напред негъра, увиснал на ръце за най-долните клони на брезата, а после видя и Мартин, който се намираше на по-голямо разстояние от нея. Тя наведе глава, разтвори пастта си, от която се точеха лиги, и езикът ѝ провисна навън. Изглежда, че в това положение започна да размисля към кого от двамата си неприятели да се насочи най-напред. После бавно и олюлявайки се, тя се изправи на задните си лапи. Гризли беше висока над два метра и издаваше онази остра миризма, която в една или друга степен е свойствена на всички диви хищници.

Не беше изминала и минута от онзи миг, когато Боб бе скочил на крака. Щом негърът видя огромното животно, изправено така застрашително на някакви си четири крачки от него, той закрещя:

— For gods sake!⁶⁸ Мечка иска яде масер Боб! Бързо, бързо нагоре!

С трескави движения той се заизкачва все по-нависоко. Но за съжаление брезичката беше толкова тънка, че започна да се огъва под тежестта на чернокожия великан. Той сви краката си колкото можеше по-нагоре и се вкопчи в стеблото ѝ с четирите си крайника, обаче не успя да се задържи седнал на клона. Тънкият връх на дръвчето се изви и се наведе надолу, а Боб увисна на ръце и крака също като някой огромен прилеп.

Изглежда, мечката проумя, че този противник можеше да бъде победен по-лесно от другия. Тя се насочи към брезата и обърна към Мартин лявата си страна. Юношата посегна с ръка към гърдите си. Под ловната му риза висеше малката кукличка, онзи кървав спомен за нещастната му сестричка.

— Луси, Луси! — прошепна той. — Отмъщавам за тебе! Със сигурна ръка Мартин вдигна карабината и се прицели. Изстрелът изтрещя, последва го и втори... От уплаха Боб се пусна от дървото.

— Исусе, Исусе! — закрещя той. — Масер Боб умрял, quite dead!⁶⁹

Той падна на земята, а брезата като пружина се изправи в естественото си положение.

Мечката беше потрепнала, сякаш някой я беше ударил. После разтвори широко пастта си, осеяна с пожълтели зъби, и направи още две тронави крачки към лежащия на земята негър, който крещеше и пишеше с все сила.

В същия миг смелият юноша се хвърли между него и звяра. Беше захвърлил празната си пушка и бе грабнал карабината на чернокожия, която насочи сега към мечката. Той се намираше най-много на два метра от животното. Очите му излъчваха дързост, а здраво стиснатите устни му придаваха израз, който ясно казваше: „Ти или аз!“ Но вместо да натисне спусъка, той свали пушката и отскочи назад. Острият му поглед разбра, че третият изстрел е излишен. Мечката стоеше неподвижно. От гърлото ѝ се разнесе хъркащо ръмжене, след което последва рев, приличен на стон. По тялото ѝ пробягнаха конвулсивни тръпки, тя отпусна предните си лапи, тъмна

струя кръв бликна от устата ѝ, после животното рухна на земята. Тялото му потрепери, отърколи се настрана и застана неподвижно до негъра.

— Help, help! — помощ, помощ! — скимтеше Боб, който от ужас все още лежеше на земята и размахваше ръце из въздуха.

— Човече, негоднико, Боб! — ядоса се Мартин. — Какво си се завайкал, страхливец такъв! Та мечката е мъртва! Обзалагам се, че и двата куршума са ѝ пронизали сърцето.

Сега Боб скочи на крака като пружина. Той показва, че всичките му кости са в най-добро състояние, и тържествуващо извика:

— Мъртъв, мъртъв съм мечка! О, о, о! Масер Боб и масса Мартин победили чудовище! Масер Боб правил лов на мечки. О, масер Боб какъв храбър и прочут уестмън! Всичко хора ще казвам какъв смелост имат безумно смел и безстрашен масер Боб!

— Да — засмя се Мартин, — безумно смело беше от твоя страна да паднеш от дървото като зряла круша точно пред муцуната на мечката!

Чернокожият направи учудена физиономия.

— Паднал? — попита той. — Не паднал! Масер Боб скочил срещу мечка. Масер Боб искал покажат, че не го е страх от мечка. Охо! Какво съм мечка сравнено с масер Боб!

С тези думи той храбро направи една крачка към мечката, обаче после все пак спря на почетно разстояние от мъртвото животно.

В този момент се разнесоха силни гласове и бързи стъпки. — By Jove, мечка пътека! — дочу се възглас откъм потока. — Това може да е само някоя огромна гризли. Мартин и Боб не са разбрали що за звяр е и нищо неподозиращи, са тръгнали право срещу нея. Бързо след тях!

Това беше гласът на Олд Шетърхенд. Още при първия поглед, отправен към пътеката, за опитния уестмън не бе останало място да съмнение що за животно я беше утъркало.

— Да, гризли е — чуха се думите на Дебелия Джими. — Може би и двамата са загубени! Напред, да влезем в гората!

Разнесе се гълчава и шум от припрени стъпки.

— Хей! — извика Мартин Бауман на приближаващите се хора. — Не се тревожете! Живи и здрави сме.

Олд Шетърхенд и Винету се появиха първи.

— Действително е гризли! — възкликна Олд Шетърхенд, щом забеляза убитото животно. — Какъв едър юначага! А и ти си жив, мастър Мартин! Какво голямо щастие!

Той се приближи до мечката и разгледа раните ѝ.

— Улучена е точно в сърцето, и то от съвсем близко разстояние! Това се казва ловно майсторство. Едва ли има нужда да питам кой уби животното.

Ето че Боб пристъпи наред, ухили се гордо и самоуверено и каза:

— Масер Боб победил мечка. Масер Боб онзи, кой виновен, че мечка трябвало прости с живот.

— Ти ли. Боб? Това не ми изглежда много вероятно.

— О! Много вярно, много вярно! Масер Боб седнал пред нос на мечка, та мечка види само него, а не масса Мартин, който трябвало стреля.

Олд Шетърхенд се усмихна. От опитното му око нищо не можеше да се изплъзне. Погледът му забеляза зелените брезови листа, пръснати по земята. При катеренето си Боб ги беше откъснал от клонките. Някои от клончетата бяха пречупени и още висяха по дървото.

— Да, изглежда, че масер Боб се е държал много храбро — потвърди уестмънът. — Щом зърнал мечката, от страх се е покатерил ей на тази бреза, без да съобрази, че е много тънка, за да го издържи. Тя се огънала и той паднал на земята точно пред звяра. Сигурно е щял да загине, ако неговият млад господар не е стрелял навреме. Не е ли било така, мастър Мартин?

Мартин се видя принуден да потвърди, макар и да му беше жал, че трябваше да изобличи в лъжа иначе толкова доблестния негър. Обаче Боб направи опит да се оправдае:

— Да, масер Боб съм покатерил на бреза, за да покатери след него също мечка и не направи нищо лошо на добър масса Мартин.

Но за свое съжаление той трябваше да установи, че никой не повярва на това уверение.

Сега всички поискаха да научат как в действителност беше протекло опасното ловно приключение и Мартин разказа случилото се. Стори го с кратки и прости думи, без никакво разкрасяване. Въпреки всичко слушателите му разбраха, че беше проявил голямо хладнокръвие и смелост.

— Скъпи млади приятелю — обади се пръв Олд Шетърхенд, — с удоволствие ще ти призная, че даже най-опитният ловец едва ли щеше да се държи по-добре от теб. Ако продължаваш все така, един ден от тебе ще стане такъв мъж, за когото много ще се говори.

И иначе толкова мълчаливият Винету дружелюбно каза:

— Моят малък бял брат има решителността на възрастен воин. Той е достоен син на прочутия Ловец на мечки. Вождът на апачите го поздравява.

За шошоните мечката бе добре дошла плячка. Месото около ребрата ѝ е вкусно, бутите ѝ са още по-хубави, лапите ѝ минават дори за деликатес. Индианците хвърлят само сърцето и черния ѝ дроб, понеже ги смятат за отровни. А особено се радват на мечката лой, от която приготвяват мазна течност. Използват я за забъркване на различните бои, с които оцветяват лицата и телата си, например „Цветовете на войната“ или охрата, служеща на сиусите да си боядисват на темето пътя на косата. А с тази мазнина те мажат и кожата си, за да се предпазят от ухапванията на насекомите.

На въпросителния жест на вожда на шошоните Мартин беше отговорил:

— Нека моите братя вземат месото на мечката. Но кожата ѝ остава за мен.

Не след дълго кожата на животното беше одрана, а месото — разпределено. Докато по-голямата част от шошоните се заловиха с острите си като бръснач ножове за скалпиране да нарежат месото на дивеча на широки тънки парчета, останалите се заеха с първоначалната обработка на кожата. Всички останки от месо по нея бяха грижливо почистени, а после с томахок разцепиха черепа на мечката, за да извадят мозъка ѝ, с който натриха вътрешната страна на кожата.

Всичко се вършеше толкова бързо, че цялата работа приключи след не повече от четвърт час и воините се върнаха в лагера. Кожата бе завързана върху гърба на един от свободните коне на шошоните, а месото наслагаха под седлата. Там то щеше да омекне от ездата толкова добре, че можеше да се яде още същата вечер. Разбира се, на някой любител на деликатеси, дошъл от Европа, този начин на приготвяне едва ли щеше да се хареса много.

Обедната почивка беше прекъсната от приключението с мечката и решиха да не я продължават. Отново потеглиха на път.

8. глава

Приключенията на Франк и Боб

Пътят им продължаваше да води навътре в клисурата, провря се между няколко планински купола и после пак излезе в същата широка низина, по която се бяха движили преди това. Оказа се, че бяха избегнали описването на значителен завой. Изглежда, сиусите много добре познаваха пътя, по който трябваше да минат. От време на време и особено когато пътят променяше посоката си, те бяха оставяли различни знаци на Вокаде.

През следобеда колоната от ездачи се добра до някаква долина с овална форма, която имаше диаметър от няколко мили и наоколо бе заобиколена от стръмни скали. В средата на долината се издигаше самотно конусовидно възвишение, чиито голи склонове се белееха под слънчевите лъчи. На върха му се различаваше някакво ниско и широко каменно образование, което наподобяваше костенурка.

За геолозите няма никакво съмнение, че някога тук е имало езеро, а околните стръмни склонове са представлявали бреговете му. Върхът на възвишението, издигащо се сред долината, е стърчал от водите му като остров.

Планомерните наблюдения са довели до заключението, че по време на терциера земите на Северна Америка са били покрити с многобройни сладководни езера. Но тези огромни количества насъбрана вода са се оттекли и някогашните езера са се превърнали в долини и същевременно в гробници на тогавашните живи същества. Естествоизпитателят и особено одлеонтологът могат да се обогатят там с неподозирани съкровища на фосили⁷⁰.

Могат да се намерят зъби и челюсти на праисторическия хипопотам, който е приличал на съвременния речен кон, намират се останки от безрогия носорог, както и от хиляди костенурки. Има останали кости от преживната свиня, хиенодона, от допотопните камила и кон и даже от огромния саблезъб тигър, който е имал големи извити зъби, прилични на саби. Понастоящем по цялото земно кълбо има едва около десет вида коне, докато само в Северна Америка са намерени вкаменени останки от близо тридесет разновидности на допотопния кон. Една от тях е имала големината едва на нюфаундлендско куче. В онова праисторическо време по бреговете на северноамериканските езера са пасели слонове, а в калта са се търкаляли свине, някои видове от които са били големи само колкото котка, а други пък са имали размерите на хипопотам. По равнините на Уайоминг, останали понастоящем без дървета, са хвърляли сенките си палми, чиито листа са достигали на дължина до четири метра. Под тези палми живеели същества с големината на слона. Един вид от тях имал рога от двете страни на носа си, друг пък — от двете страни на очите си, а трети вид е имал един-единствен рог над носа си.

Ако някога индианецът по някакъв начин се натъкне на подобни праисторически останки, той се отвърща от тях безмълвно и със страхопочитание. Не може да си обясни произхода им и тъй като всичко тайнствено си остава за него „велика магия“, тези останки са свещени за червенокожия и само понякога той прави опит да намери обяснение за съществуването им с помощта на някоя легенда.

И така долината, пред която се бяха спрели конниците, е била в онези времена също такова езеро. Сиу-огелаласите бяха оставили знак, който даваше на Вокаде указание да прекоси долината. Но Олд Шетърхенд, застанал сега начело на отряда, не последва указанието им, а насочи коня си наляво, за да мине в подножието на планинските възвишения, ограждащи долината.

— Ето къде е пътеуказателят! — напомни Дейви, сочейки към едно стебло, където бе закрепено клонче от друг вид дърво. — Това е знакът на огелаласите, защо не искаш да се съобразиш с него?

— Защото знам по-хубав път — отвърна ловецът. — Оттук нататък местността ми е много добре позната. Ей това възвишение се казва Кеа-па-е — Хълм на костенурката. За околните индианци той с нещо като планината Арарат⁷¹. И представителите на червенокожата раса са запазили в паметта си спомени за някакво голямо наводнение, за потоп. Индианците врани разказват, че след като всички хора се издавили, останала само една-единствена двойка. Великият дух я спасил, като ѝ изпратил великанска костенурка. Двамата се приютили на гърба на животното с цялата си покъщнина и живели там, докато водата започнала да спада. Планинското възвишение, което виждаме пред нас, е най-високо от всички останали наоколо. Затова то първо се подало като остров от водите. Костенурката изпъзляла на него и човешката двойка слязла там от гърба ѝ. Душата на животното се завърнала при Великия дух, но тялото му останало там горе и се вкаменило, за да служи на сегашните червенокожи мъже като спомен за техните първи прадеди. Всичко това ми разказа Шупктапка, Голямото куче, един воин на индианците врани, с когото лагерувахме миналото лято горе на Хълма на костенурката.

— Защо не искаш да следваш пътя, по който са яздили огелаласите?

— Не. Знам друг път, който ще ни изведе до целта за значително по-кратко време. Не са много пътищата, по които може да се проникне в областта Йелоустоун. Изглежда, че най-краткият от тях изобщо не е познат на огелаласите. Посоката, в която са тръгнали, ме кара да предполагам, че ще се отправят към ранното на Ботълър, оттам иде продължат да яздят покрай река та Йелоустоун, за да достигнат Реката на огнената дупка. Гробницата, където ще бъдат принесени в жертва мистър Бауми и спътниците му, изобщо не се намира край самата Йелоустоун Ривър, а е разположена на Реката на огнената дупка. За да се доберат до нея, сиусите ще яздят, описвайки голяма дъга, а местностите, които ще прекосят, ще им създадат толкова много и големи трудности, че те няма да могат да изминат значителни разстояния през деня. А пътят, избран от мен, образува почти права линия и ще ни изведе на Пеликън Крик. Прекосим ли го, ще яздим между него и Серните хълмове чак до мястото, където реката Йелоустоун започва своя път от едноименното езеро. Оттам ще се отправим към Бридж Ривър, край която навярно ще открием следите на сиусите, а после ще се насочим към горния гейзеров басейн, разположен край Реката на огнената дупка. Вярно, че и този път е труден, но не чак толкова, колкото заобиколния път на неприятелите ни, и по този начин може би ще ни бъде възможно да достигнем целта даже преди тях.

Една отдавна пресъхнала рекичка е вливала някога водите си от запад в стария езерен басейн, при което се беше врязала Дълбоко в брега. Коритото ѝ бе много тясно, а устието ѝ така обрасло с гъста растителност, че само много остър поглед можеше да го открие. Олд Шетърхенд насочи коня си натам. След като се провряха през стената от гъсталаци, растителността не им създаваше повече пречки. Без особени затруднения можеха да яздят нагоре по коритото на някогашния поток чак докато тесният пролом излезе на така наречената „Underlating land“⁷². Тук се срещаха малки прерии, отделени една от друга чрез гористи хълмове, и тъй като тези хълмове се простираха по дължината си най-често в посока запад-изток, тяхното разположение бе благоприятно за конниците.

Привечер стигнаха до някаква рекичка, която, изглежда, беше един от притоците на Биг Хорн Ривър. Тук се озоваха на много подходящо за бивакуване място и решиха да спрат, макар че все още не беше започнало да се смрачава. Рекичката се разширяваше, образувайки малко плитко езерце, по чиито брегове растеше буйна трева. В бистрата вода, прозрачна чак до дъното, се виждаха много пъстърви, които даваха надежда за вкусна вечеря. От едната страна брегът се издигаше стръмно нагоре. От другата пък беше равен и обрасъл с гъста гора. Голямото количество съборени по земята клони подсказваше, че през последната зима тук са паднали големи снеговалежи. Изпочупените клонаци образуваха около избраното място нещо

като плет, което увеличаваше безопасността на лагеруващите, а тъй като клоните бяха съвсем сухи, нямаше защо да се грижат за горивен материал за поддържането на лагерния огън.

Ще ловим пъстърва с ръце! — извика Дебелия Джими и зарадван скочи от коня си. — Тази вечер ще имаме направо сватбарски гуляй!

— По-полека! — предупреди Олд Шетърхенд. — Преди всичко трябва да се постареем да не оставим на рибите никаква възможност да ни се изплъзнат. Донесете клони! Ще направим във водата две прегради.

След като се погрижиха за конете, заостриха от едната страна по-тънки клони и най-напред започнаха да ги забиват в мекото дъно на потока там, където се изтичаше езерото, и то толкова нагъсто, че нито една риба да не може да се промъкне между тях. После направиха подобна преграда и в горната част на басейна, но не непосредствено на мястото, където се вливаше потокът, а малко по-нагоре, тъй че решетката бе отдалечена на около двадесетина крачки от горния бряг на езерцето. Бягството на рибите бе невъзможно вече и от тази страна.

Дебелия Джими започна да събува големите си високи ботуши. Вече бе разкопчал колана си и заедно с карабината го беше сложил на брега.

— Слушай, шишко — каза му дългия Дейви, — струва ми се, че се каниш да влизаш във водата!

— Разбира се! Ще бъде страшно забавно.

— По-добре остави тази работа на хора, които са по-дълги от тебе. Човек, който едва-едва се подава над масата, може много лесно да изчезне под водата.

— С нищо не би ми навредило. Нали умея да плувам. Освен това езерото съвсем не е дълбоко.

Джими се приближи до водния басейн, за да се увери поточно каква е дълбочината му.

— Най-много един метър — обади се той.

— Водата лъже. Ако се вижда дъното, ни се струва, че е много по-плитко, отколкото е всъщност.

— Ами! Я ела и погледни! Личи си всяко камъче на дъното и... мътните го взели... бррр... пфуу... ууу...! — Той се беше навел твърде много напред и бе изгубил равновесие. Джими падна в езерото с главата надолу. Тъкмо тук се намираше най-дълбокото място. Ниският дебел ловец потъна, но веднага пак се появи на повърхността. Той беше отличен плувец. За съжаление все още бе облечен в кожуха си и естествено бе потънал заедно с него. Широкополата му шапка се поклащаше върху студената вода като листо на някоя Виктория регия⁷³.

— Neigh-day!⁷⁴ — засмя се Дългия Дейви. — Джентълмени, я погледнете каква пъстърва можем да уловим! От тази тлъста риба ще станат много порции.

Дребничкият саксонец беше стоял наблизо. В разговори той обикновено обичаше да се заяжда с Джими, обаче го ценеше, тъй като му беше сънародник.

— Олеле, мале! — извика той изплашено, приближавайки се тичешком. — Ама какво направи, господин Пфеферкорн? Защо скочи в езерото? Да не би да се измокри?

— До кости!

— Ами че това може да ти докара такава хубава простуда. И на всичкото отгоре в кожух! Я излизай веднага! Ще се погрижа за шапката. Ще я измъкна ей с този клон.

Той взе един клон и се опита да закачи с него шапката. Обаче „въдицата“ му се оказа малко къса, затова той се наведе напред колкото можеше повече.

— Внимавай! — предупреди го Джими, излизайки от водата. — Мога и сам да си я взема. И без това съм вече мокър.

— Не говори де! — отвърна Франк. — Ако си мислиш, че съм тъй несръчен като теб, мога само да те съжалявам. Няма да падна във водата. Даже и ако тази проклета

шапка продължи да плава нататък, то аз ще се поразтегна още мъничко и... олеле, ето на, че и аз се насадих на пачи яйца! Е, ама къде се е чуло и видяло подобно нещо!

Той падна във водата. Картината бе толкова смешна, че всички бели се разсмяха. Индианците обаче външно останаха сериозни, макар вътрешно сигурно да бяха развеселени от комичната случка.

— Е, кой не бил тъй несръчен като мен? — попита Джими, в чиито очи от смях се бяха появили сълзи.

Франк пляскаше из водата, а лицето му издаваше силен гняв.

— Какво има толкова смешно? — извика той. — Аз плувам из това езеро като жертва на собствената си услужливост и на самарянската си любов към ближния, и на всичко отгоре като награда за моето милосърдие ми се смеят. Ще го запомня. Разбра ли?

— Но аз не се смея, а плача! Не виждаш ли?

— Мълчи! Няма да разреши да ми се подиграват! Всичко останало — както и да е, но не мога да го преживея, че паднах заедно с фрака. А ей там моята шапка за езда плава съвсем по братски до твоята. Също като Кастор и Филакс, известни в митологията, а и в астрономията. Направо е...

— Правилно е Кастор и Полукс⁷⁵! — прекъсна го Джими.

— Я мълчи! Полукс! Като лесничей на държавна служба съм си имал толкова много работа с ловджийски хрътки, че знам съвсем точно дали е Полукс или Филакс⁷⁶. Забранявам ти подобни поправки! Въпреки всичко ще извадя двамата достойни братя. Всъщност би трябвало да оставя твоята шапка във водата. Не заслужаваш да ставам още по-мокър заради нея.

Франц последва двете шапки и ги измъкна на брега.

— Тъй — каза той. — Ето ги спасени. Сега да изцедим кожуха ти, а после и моя фрак. И двете дрехи ще заплачат с горчиви сълзи. Още отсега капят.

Двамата потърпевши имаха толкова много работа около своите прогизнали от вода дрехи, че за съжаление не можеха да участват в започващия риболов. А гой премина много бързо. Неколцина шошони нагазиха във водата в долния край на басейна, образуваха напреки плътна редица и пристъпвайки бавно напред, подгониха рибата нагоре, като я принудиха да навлезе в устието на потока. Отстрани на двата му бряга бяха налягали на земята други червенокожи, и то така, че да могат да бъркат с ръце във водата. Вкараните натясно пъстърви нямаха възможност да се промъкнат през горната преграда, а и пътят им за отстъпление бе отрязан. Сега индианците започнаха буквално да изгребват от водата наблъсканите едно до друго животни и да ги изхвърлят през главите си на суша. Богатият улов приключи за няколко минути.

Издълбаха плитки дупки и покриха дъната им с камъни. Поставиха изкормените риби върху тях и ги покриха отгоре с втори ред камъни, върху които разпалиха огън. Когато след известно време отстраниха пепелта, пъстървите между нажежените камъни се бяха задушили в собствената си влага толкова хубаво, че пипнеше ли ги човек, месото им се отделяше от гръбнака.

След вечеря конете бяха събрани на едно място и бяха поставени стражи.

После запалиха няколко лагерни огъня, около които се разположиха мъжете — кой където желаеше. Естествено белите насядаха заедно. Олд Шетърхенд, Дебелия Джими и дребният Франк бяха немци. Дългия Дейви бе научил от дебелия си приятел немски дотолкова, че разбираше разговорите, макар и сам да не можеше да участва в тях, а тъй като бащата на Мартин Бауман също беше роден в Германия, младежът владееше немски език дотам, че бе в състояние да си послужи с него сега край лагерния огън. И Боб разбираше някои думи, тъй като негрите изобщо имат добра памет за чужди езици.

Подобен разговор край огъня във вековната гора или прерията си има своето особено очарование. Край пламъците се разказват преживелиците на

присъстващите, както и подвизите на прочути ловци. Колкото и да са големи разстоянията в Дивия запад, човек даже няма да повярва с каква бързина прелита от лагерен огън на лагерен огън мълвата за някой смел подвиг, за някоя прочута личност, за някое знаменателно събитие. Ако на север край Саскачун⁷⁷ чернокраките⁷⁸ изровят бойната секира, то само след две седмици команчите край Рио Кончо⁷⁹ приказват вече за това и ако сред индианците вала-вала⁸⁰ в щата Вашингтон се появи някой велик жрец, то след съвсем кратко време дакотите от Мисурийското плато започват да разказват различни истории за него.

Както можеше да се очаква, стана дума и за проявеното през този ден геройство от Мартин Бауман. Всички му изказаха своето признание, а Хобъл Франк рече:

— Наистина Мартин си свърши работата много добре. Но той не е единственият човек, който може да се похвали, че е останал жив след подобно приключение. Моята мечка навремето също си я биваше.

— Какво? — учуди се Джими. — И ти ли си имал вече работа с мечка?

— И то как! Аз с нея и тя с мене.

— Трябва да ни го разкажеш!

— Защо не? — Франк се покашля многообещаващо и започна:

— По онова време не се намирах кой знае колко отдавна в Съединените щати, а това ще рече, че бях още доста неопитен в тукашните работи. С това, разбира се, не искам да кажа, че не съм бил образован. Напротив, донесох със себе си солидна доза физически и духовни достойнства. Но всяко нещо иска да бъде научено, а което още не си виждал или вършил, него не може и да познаваш. Например един banker, колкото и да е умен, не може току-тъй изведнъж да започне да свири на обой, а пък някой учен професор по експериментална астрономия не може веднага, без обучение по необходимите манипулации да стане стрелочник. Пояснявам го предварително за мое извинение и моя защита... Та историята се случи в Южно Колорадо, недалеч от Арканзас. Отначало се бях занимавал с какво ли не в различни градове и бях поспестил малко парици. С тях исках да захвана търговия из Запада и така, добре запасен със стоки, започнах да пътувам като тъй наречените педлър⁸¹. Направих толкова добри сделки, че когато се озовах в околностите на форт Лайън край реката Арканзас, бях разпродадл всичко. Даже и колцата си бях продал с печалба. Седях вече на кон с карабина в ръката и джоб, пълен с пари. Реших за развлечение да продължа ездата си навътре из страната. Още тогава имах голямо желание да стана прочут уестмън.

— И наистина си станал! — забеляза Джими.

— Е, още не съвсем. Но ми се струва, че когато връхлетим върху сиусите, аз няма да остана зад фронта като Анибал при Ватерлоо и в такъв случай е твърде възможно да се сдобия с някое славно име. Но да продължа! По онова време Колорадо току-що се беше прочуло. Бяха открити големи златни залежи и от Изтока заприихаха тълпи златотърсачи. Истинските заселници обаче бяха съвсем малко. Затова и аз донякъде се поучудих, когато по време на пътуването ми изведнъж пред мен се изпречи същинска ферма. Състоеше се от малък блокхауз, няколко ниви и твърде обширни пасища. Поселището се намираше на бреговете на Пургаторио и по тази причина наблизко се издигаше гора. В нея растяха особено много кленове и аз се зачудих, че в долната част на стеблото на всяко дърво стърчеше тръбичка, от която сокът канеше в поставените отдолу съдове. Беше пролет, най-хубавото годишно време за добиване на кленова захар. Близко до блокхауза видях продълговати, широки, ала много плитки дървени качета, напълнени със сок, за да се изпарява. Трябва да отбележа това обстоятелство, защото едно от тези качета играе особена роля в моето приключение.

— Но сигурно фермата не е била собственост на някой янки — подметна Олд Шетърхенд. — Иначе несъмнено щеше да се отправи към златните залежи, вместо спокойно да си остане на земята като сквагер.

— Съвършено вярно! Онзи човек беше норвежец и ме посрещна много гостоприемно. Семейството му се състоеше от него, жена му, двама сина и една дъщеря. Поканиха ме да остана колкото си искам. С удоволствие приех поканата им, като започнах да им помагам в работата. Чрез различни услуги и моето наследствено превъзходство успях да спечеля доверието на хората дотолкова, че веднъж ме оставиха съвсем сам във фермата. У един от съседите им щеше да се състои тъй нареченият „house-raising-frolic“⁸² и цялото семейство искаше да участва в него. Аз обаче трябваше да остана да пазя къщата и да бдя над сигурността на фермата. И тъй другите тръгнаха, а аз останах сам. В онези местности наричаха съсед всеки, който живееше не по-далече от половин ден път на кон. Точно на такова разстояние от нас се намираше и въпросната ферма, тъй че завръщането на моите любезни хазаи не можеше да се очаква по-рано от след два дена.

— Голямо доверие са ти имали — обади се Джими. — Защо? Да не би да си мислиш, че можеше да ми дойде мисълта да офейкам заедно с фермата? Да не би да приличам на мошеник?

— Не става дума за това. Имах предвид нещо друго. Нали тогава из онези райони се скитаха какви ли не негодници — много повече, отколкото сега. Какво ли би могъл да сториш сам срещу подобна сбирщина? Такива хора не правят въпрос за някой куршум повече или по-малко.

— Аз също! Трябва да спомена още, че малко настрани от къщата се издигаше висока хикория. Кората ѝ беше обелена чак до най-долните клони. Норвежецът я беше използвал за добиване на жълта боя, както ми обясни самият той. Дънерът бе станал сега много гладък и за да се покатериш по него, бе необходима голяма сръчност.

— Но сигурно никой не го е и искал — обади се Дейви.

— Не, никой не го е искал, обаче могат да се случат неподозирани неща, които да принудят дори и най-благородния човек да се покатери на такова дърво. Ще се съгласите с този природен закон само след няколко минути. И тъй, да се върна на същината на въпроса — намирах се съвсем сам във фермата и размислях с какво занимание да си подсладя дългите часове на самота. Ах, вярно! Вътре в блокхауза се беше повредил глиненият под и се беше изронила замазката между дървените трупи на стените. Всичко това трябваше да бъде поправено и затова съвсем близо до един от ъглите на къщата норвежецът беше направил яма за пясъчна глина. Тя беше дълга около четири аршина, а широка около три и бе напълнена догоре. Въодушевен от намерението си, тъкмо се канех да завия зад ъгъла, когато се изправих... пред кого или пред какво мислите?

— Може би пред някоя мечка? — попита Джими.

— Да, пред мечка, която, изглежда, бе напуснала бърлогата си горе в планините Рейтън, за да поогледа малко страната и хората. Но това съвсем противоречеше на изискания ми вкус. А онази негодница имаше толкова подозрителна физиономия, че аз направих такъв скок встрани, какъвто вероятно никога вече не ще мога да повторя. Но не с по-малка бързина и тя се втурна към мен. Това придаде на нозете ми неподозирана пъргавина, тъй че офейкването ми се стори направо истинско удоволствие. Стрелнах се към хикорията като някой бенгалски тигър, прегърнах дънера ѝ и полетях нагоре като ракета. Нямайте представа на какво е способен човек в подобно несимпатично положение.

— Във всеки случай си добър катерач, нали? — обади се Джими.

— Не, не съм, хич не съм. Но когато по петите ти тича мечка, не се питаш много дали катеренето е здравословно, ами просто започваш да се катериш, и то с истинско настървение. За нещастие, както вече споменах, стеблото беше много гладко.

Малко ми оставаше да достигна долните клони и изглежда, щях да си имам големи трудности да се задържа така.

— Олеле мале! Но това е много опасно. Бил си без оръжие. Ами какво направи мечката?

— Нещо, което с чиста съвест можеше и да не прави — започна да се катери след мен.

— Ах, значи за щастие не е била гризли!

— Това хич не ме засягаше, защото по онова време за мене мечката си беше мечка. Вкопчих се конвулсивно в дървото и погледнах надолу. И наистина негодницата се изправи долу пред дънера, прегърна го и бавно и спокойно започна да се катери. Изглежда, че цялата тази работа ѝ доставяше огромно удоволствие, защото си ръмжеше под носа най-доволно, кажи-речи, също като някой мъркаш котарак, само че по-силно. А от напрежение да се задържа на мен ми бръмна не само главата, ами и цялото тяло. Мечката приближаваше все повече и повече. Не ми беше възможно да се задържа по-дълго на мястото си. Трябваше да се изкача по-нагоре. Но щом отпуснах едната си ръка, за да посегна нагоре, изгубих опора. Вярно, веднага отново сграбчих дънера с две ръце, но притегателната сила на майката земя нямаше намерение да изпусне жертвата си. Успях да си позволя само още една тежка въздишка, изпълнена със страх, след което се спуснах по стеблото с бързината на еднотонен стоманен чук и се стоварих върху мечката с такава мощ, че и на нея не ѝ бе възможно да се задържи. Полетя надолу, сгромоляса се на земята, а аз връз нея.

Дребосъкът разказваше толкова живо и пластично, че слушателите му се бяха превърнали целите в слух, а сега по начина, по който описа своята злополука, избухнаха в неудържим смях.

— Да, смеете се — изръмжа Франк, — ама на мен хич не ми беше до смях. Имах чувството, че всички части на тялото ми са се разместили. Бях съвсем оглушал и оглупял, тъй че няколко секунди изобщо не се сещах да стана.

— Ами мечката? — попита Джими.

— Отначало си лежеше под мен също тъй кротко, както и аз безмълвно седях върху нея. След това обаче така внезапно се изправи, че ми напомни за моите лични задължения. Аз също скочих на крака и побягнах... а тя по мен, дали от страх, или подгонена от горещото желание да продължи веднъж започнатото запознанство — това не мога да ви кажа. Всъщност исках да достигна вратата и да вляза в къщата. Но за тази цел времето бе твърде кратко, а мечката твърде близо. Страхът ми придаде бързината на лястовичка. Сякаш ми беше удвоил и учетворил дължината на краката. Префучах край ъгъла на къщата като снаряд и... цопнах в ямата за глина, потъвайки до под мишниците. Бях забравил всичко — небе и земя, Европа и Америка, всичките си познания и... цялата глина. Бях се насадил в нея като хлебарка в тесто за хляб, а край мен се разнесе едно мощно „slap“⁸³, както се изразява американецът. Веднага след това усетих удар като от буферите на някой вагон, а рядката глина ми заля главата. Цялото ми лице се покри с глина, остана ми свободно само дясното око. Обърнах се и... косият ми поглед съзря мечката, която вследствие на лекомислието си бе забравила да следи какво има наоколо ѝ и беше паднала в ямата след мен. Виждаше се само главата ѝ, ама и тя изглеждаше страшна. Гледахме се мило един друг в продължение на три секунди. После тя свърна наляво, а аз надясно, всеки обхванат от похвалното намерение да се намери в някакво по-приятно обкръжение. Естествено мечката се измъкна по-бързо от мен. Започнах да се страхувам, че щом изскочи от ямата, ще се спре, за да ме държи в обсада. Но едва усетила под краката си здрава земя, тя драсна в посоката, откъдето бяхме дошли, и зави покрай ъгъла, без да ме удостои с нито един поглед.

Погълнат от разказа си, Хобъл Франк се беше изправил на крака и придружаваше своята история с такива жестикулации, че слушателите му се смееха, както едва ли досега се е смял някой човек в тази самотна местност. Спреше ли един от тях да се смее, то той не можеше да не започне отново — сцената бе твърде комична.

— Това приключение е наистина много весело — обади се най-сетне Олд Шетърхенд — и най-хубавото в него е, че е завършило за теб тъй безопасно, както за съжаление и за мечката!

— Също и за нея ли? — попита Франк. — Охо! Аз съвсем не съм свършил. Щом моята мечка изчезна зад ъгъла, дочух някакъв шум, сякаш бе прекатурена маса. Аз обаче не му обърнах внимание, а се помъчих да се измъкна от ямата. Струваше ми значителни усилия, понеже глината бе страшно жилава и се освободих само благодарение на това, че ѝ оставих ботушите си. Сега трябваше преди всичко да си изчистя лицето. И тъй, отидох зад къщата, където течеше малка вадичка, на която любезно предоставих всичко излишно, полепнало по моята външност. После се затичах към лицевата страна на блокхауза, за да разбере по дирята в каква посока се е отдалечила мечката. Но негодницата съвсем не си беше отишла. Беше седнала под хикорията и... усърдно се ближеше.

— Ха! Да не би да е близала глината? — обади се Джими, поклащайки глава, — Доколкото познавам привичките на тези животни, тя незабавно се е потопила във водата.

— И през ум не ѝ е минала подобна мисъл, защото тя се оказа по-мъдра от теб, господин Джими. Известно е, че мечките обичат сладките неща, а аз ви споменах за плитките дървени качета, където бе оставен да се сгъсти захарният сок. Мечката бе толкоз малко възхитена от приключението си, че е мислила само как да офейка колкото може по-бързо. Едното от качетата ѝ се изпречило на пътя и в бързината си тя се опитала да го прескочи. Но рипнала право в него и го съборила. Тъй като сокът вече се беше доста сгъстил, той излъчваше силна сладка миризма, която бе накарала лекомисленото животно да забрави падането от дървото, скока в ямата и самия мен. Вместо да вземе присърце моето „farewell“ и скритото в него предупреждение, мечката се беше настанила удобно под дървото, за да изближе с най-голямо удоволствие сладката покривка на глината. Толкова се беше унесла в туй приятно занимание, че изобщо не забеляза как се прокраднах покрай стената до вратата и се вмъкнах в къщата. Вече бях в безопасност и сега свалих карабината си от пилона. Мечката седеше на задните си лапи и можех да се прицелвам толкова дълго, колкото си исках, изобщо не бе възможно изстрелът ми да отиде на вятъра. Куршумът ми улучи животното точно на онова място, където според поетите се криели най-нежните чувства, а именно — право в сърцето. Мечката потрепна, надигна се, опита се да ми обясни нещо с лапи и после бавно падна мъртва на земята. Вследствие на лекомислието и лакомията си, тя преустанови битието си сред живите същества.

— Хмм — обади се Олд Шетърхенд, — ами какъв цвят имаше твоята мечка?

— Козината ѝ беше черна.

— А муцуната ѝ?

— Жълта.

— А-а, тогава тази мечка е била само някакъв си барибал и е нямало защо да се страхуваш от нея.

— Охо! Просто ѝ личеше, че има апетит за човешко месо!

— Не го вярвай! Барибалът обича плодове много повече, отколкото месо. Готов съм да изляза на това добродушно глуповато животно с голи ръце. Няколко здрави юмручни удара са достатъчни, за да избяга.

— Да, ама го казваш ти! Нали, както името ти показва, поваляш хората само с юмрук. А аз съм къде-къде по-нежно устроен и без оръжие не бих... чакай! Какво тича там?

Както вече споменахме, по време на разказа си Франк се беше изправил. Беше стъпил върху купчина камъни, намиращи се зад него, и бе подплашил някакво животинче, което се беше крило зад камъните. То профуча светкавично през поляната и се завря в хралупата на едно дърво, останало без корона. Движенията на зверчето бяха толкова пъргави, че никой не успя да различи към кой животински вид принадлежеше.

Един от присъстващите бе като наелектризиран от тази случка, а именно — негърът Боб. Той скочи на крака, изтича до дънера и извика:

— Един звяр, звяр изтичал тук и скрил се в дупка! Масер Боб измъкнат звяр от дърво!

— Внимавай! — предупреди го Олд Шетърхенд. — Та ти изобщо не знаеш що за животно беше то!

— О, то само толкоз малко! — Боб посочи с двата си показалеца дължината на зверчето.

— Но понякога някое малко създание може да бъде по-опасно от друго, което е по-голямо.

— Опусум съм не опасен.

— А ти видя ли, че е опосум?

— Да, да. Масер Боб видял опосум съвсем ясно. Той съм тлъст, много тлъст и станат страшно хубав печено, о, много вкусен! — Той млясна с уста и си облиза устните, сякаш печеното беше вече пред него.

— Но аз мисля, че се лъжеш. Опусумът не е толкова чевръст като това животинче.

— Опусум също тичат бързо, съвсем бързо. Защо масса Шетърхенд не иска разреши масер Боб яде хубав печено?

— Е, щом си толкова убеден, че не си се излъгал, тогава прави каквото искаш! Само нас ни остави на мира с това печено!

— С голямо удоволствие остави на мира! Масер Боб не дадат никой от опосум! Той изядат печено съвсем сам. Сега внимание! Той измъкнат опосум от дупка!

Боб запретна десния си ръкав.

— Не така, не така! — предупреди го Олд Шетърхенд. — Трябва да хванеш животното с лявата си ръка, а десницата ти да държи ножа. Щом сграбчиш плячката си, измъкваш я навън и веднага ще коленичиш върху нея. Тогава животното няма да може да се движи и да се защитава и ти бързо ще му прережеш гърлото.

— Хубаво! Това съм много хубаво! Масер Боб ще направим така, защото масер Боб съм голям уестмън и прочут ловец.

Той запретна сега левия си ръкав, взе ножа в дясната си ръка и после бръкна в дупката — отначало предпазливо и колебливо, а след като не напипа нищо, пхна цялата си ръка. Тогава изведнъж изпусна ножа, нададе силен вик, започна да прави страшни гримаси и силно да размахва из въздуха свободната си десница.

— Neigh-ho, heigh-ho — завайка се той. — Това боли, много боли!

— Какво стана? Хвана ли животното?

— Дали масер Боб го хванал? Не, животно хванал масер Боб.

— Олеле! Ръката ти ли захапа?

— Много, съвсем много захапал!

— Тогава дърпай, дърпай де!

— Не, защото страшно го болят!

— Но нали не можеш да си оставиш ръката вътре! Когато едно животинче захапе така здраво, то вече не се пуска. И така, дърпай! И като го измъкнеш, бързо ще го сграбчиш с другата ръка, за да го задържиш, докато го убия.

Олд Шетърхенд измъкна от колана си своя дълъг нож и пристъпи към Боб до дървото. Чернокожият започна да изтегля ръката си, разбира се, съвсем бавно, скърцайки със зъби и скимтейки болезнено. Животното действително не го пускаше и Боб го издърпа до отвора на хралупата. Тук негърът направи бързо движение. Животното излезе от дупката и увисна на лявата му ръка, където беше забило зъбите си. Той чевръсто го улови с десницата си за задната част на тялото му в очакване, че сега Олд Шетърхенд ще използва ножа си. Но уестмънът светкавично отскочи назад и извика:

— Скунк! Бягайте, хора, бягайте!

Това е името на американския смрадливек. Той е около 40-сантиметров бозайник от рода на златките с почти също толкова дълга, двуредно окосмена опашка и

топчест нос на силно заострената глава. Козината му е черна, с две белоснежни надлъжни ивици, които преминават от двете му страни и се сливат на гърба под врата му. Храни се с яйца, дребни животинки, но е опасен и за зайците, излиза на лов само през нощта, а останалото време прекарва в дупки в земята и хралупи.

Това животно с пълно право заслужава своето латинско име „мефитис“⁸⁴. То има под опашката си жлеза, от която, за да се защити, щом бъде нападнато, изпръсква воняща мазна течност. Смята се, че на тази жълтеникава течност е действително страшна и напръсканите с нея дрехи не могат да се измиришат в продължение на месеци. Тъй като скункът съумява от значително разстояние да улучи неприятеля си с този вонящ секрет, всеки, който познава животното, се стреми да се държи колкото може по-надалеч от него. Защото който и да е човек, напръскан от скунка, може лесно да изпадне в такова положение, че седмици наред да остане изолиран от всички хора.

И така вместо опосум Боб беше хванал един такъв смрадливек. Другите мъже наскочаха от местата си и се разбягаха настрана.

— Захвърли го! Бързо, бързо! — посъветва Дебелия Джими негъра.

— Масер Боб не могат хвърли — пищеше чернокожият. — То здраво забило зъби в негова ръка и... о-о, аю, о-о! Faugh it's a beastly shame⁸⁵, пфу, сатана такъв! Сега то напръскал масер Боб! О, небеса, о, пъкъл, о, сатана! Как вонят масер Боб! Човек не може да издържи. Масер Боб сигурно задуши. Да маха, маха животно, ужасен добиче!

Той се опита да си отърси ръката от него, ала всичките му усилия останаха напразни.

— Чака! Масер Боб теб махнат, ти dirty pig, ти foul rascal!⁸⁶ — Той замахна с десния си юмрук и нанесе мощен удар по главата на животното. Ударът зашемети скунка, обаче заби зъбите му още по-надълбоко в ръката на негъра. Като изрева от болка, Боб грабна ножа си от земята и преряза гърлото на скунка.

— Тъй! — извика той. — Сега масер Боб сме победил. О, масер Боб се не боим нито от мечка, нито от някой smelling beast⁸⁷! Всички масери дойдат тук и видят как масер Боб сме умъртвил хищник!

Но всеки предпочете да остане на почетно разстояние, защото той разпръскваше около себе си такава зловеща воня, че другите си запушиха носовете, въпреки отделящото ги от него значително разстояние.

— Ами защо не идват? — попита той. — Защо не празнуват победа заедно с масер Боб?

— Обеснико, полудя ли? — възмути се Дебелия Джими. — Та кой ли би могъл да се доближи до тебе! Ухаеш много по-зле и от чумата!

— Да, масер Боб миришат много лош. Масер Боб забелязал вече сам! О, о, кой може да издържи тази смрад! — Той направи ужасена физиономия.

— Хвърли го този звяр де! — посъветва го Олд Шетърхенд. Боб направи опит да последва указанията му. Не му се удаде.

— Зъби много дълбок в ръка на масер Боб. Масер Боб не могат отвори муцуна на звяр!

Той дърпаше и теглеше насам-натам главата на скунка, ала напразно. Най-сетне гневно извика:

— The devil! Скунк не можем виси вечно на ръка на масер Боб! Та нима не сме тук някой, кой иска помогне нещастен Боб?

Тези думи умиловиха Хобъл Франк. Състрадателното му сърце го подтикна към рискованата постъпка да отърве негъра от мъртвия му враг. Той се приближи до него, разбира се, много бавно, и каза:

— Слушай, Боб, ще се опитам. Вярно, че издаваш страхотни ухания, но човечността ми вероятно ще ги превъзмогне. Но поставям условието да не се докосваш до мен!

— Масер Боб не доближава маса Франк! — увери го тържествено негърът.

— Е, добре! Но и дрехите ти не бива да се допират до моите, иначе ще зауваем и двамата, а аз предпочитам само на теб да предоставя това почетно право.

— Нека маса Франк само дойдат! Масер Боб съвсем много ще да внимават!

Наистина бе цяло геройство от страна на дребничкия саксонец да се приближи до негъра. Докоснеше ли макар и леко одеждите на Боб на някое място, което е било намокрено от течността, той щеше да бъде сполетял от участта на прокажените, ако не предпочетеше завинаги да се прости с дрехите си.

Отвратителната воня почти секна дъха на Хобъл Франк по време на спасителната акция. Но той се държа храбро.

— Я си протегни ръката, Черньо! — нареди му той. — Все пак не искам да рискувам да се приближа съвсем до теб.

Боб се подчини и саксонецът улови с едната си ръка горната челюст на животното, а с другата си ръка — долната, за да освободи негъра. Удаде му се само при пълно налягане на всичките му сили. Бе принуден направо да разчекне муцуната на скунка, след което незабавно отскочи назад. Почти му се беше завилело свят — толкова ужасно вонеше негърът.

Боб много се зарадва, че е вече свободен. Вярно, че ръката му кървеше, но той не й обърна внимание, а с доволно изражение се насочи към останалите. Обаче Олд Шетърхенд взе пушката си, насочи я към гърдите на Боб и му заповяда:

— Стой или ще те застрелям!

— О, небеса! Защо ще стреля нещастен добър масер Боб?

— Защото, щом ни докоснеш, ще ни предадеш вонята. Бягай бързо колкото можеш по-надалече покрай потока и захвърли всичките си дрехи!

— Хвърлят дрехи? Масер Боб трябва откажат свой красив палто от калико и панталон и жилетка?

— Да, от всичко! После ще се върнеш и ще се потопиш в езерото така, че водата да те покрие до врата. И тъй, побързай! Колкото по-дълго се бавиш, толкова по-дълго ще се задържи вонята по теб.

— Ама нещастие! Мой хубав дрехи! Масер Боб ги изперат и те повече не миришат!

— Не, масер Боб ще ме послуша, иначе ще го застрелям като заек. И така: едно... две... тр...!

Ловецът се приближаваше към негъра с вдигната пушка.

— Не, не! — изкрещя Боб. — Не убива! Масер Боб бягат, бързо, много бързо!

Той изчезна в тъмнината на нощта. Естествено заплахата на Олд Шетърхенд не беше сериозна. Но тя представляваше най-доброто средство да накара негъра незабавно да се подчини. Скоро Боб се върна и бе принуден да се потопи в езерото и непрестанно да се търка. Вместо сапун му дадоха гъста каша от меч лой и пепел от дърва, която се намираще край огъня в достатъчно количество.

— Колко жалко за хубав лой на мечка! — вайкаше се той. — С нея масер Боб можел натрие свой коса и направят себе много хубав къдрици. Масер Боб сме изискан ringlet-man⁸⁸, а не обикновен нигър⁸⁹, защо могат сплитат свои къдрици ей толкоз дълги!

— Я се мий! — засмя се Джими. — Не мисли сега за своята красота, а за нашите носове! — Въпреки че бе махнал дрехите си и се беше потопил във водата, чернокожият все още разпространяваше около себе си ужасна миризма. Той попита:

— Но колко дълго трябва масер Боб киснат тук и мият?

— Докато останем на това място, значи до зазоряване.

— Масер Боб не могат издържи толкоз!

— Ще бъдеш принуден да издържиш. Друг въпрос е дали останалите пъстърви ще издържат. Не знам дали рибите имат обонятелни нерви, но ако е така, сигурно няма да са много очаровани от сегашното ти посещение при тях.

— А кога масер Боб ще може вземат свой дрехи, за да изперат?

— Изобщо няма да ги взимаш. Ще си останат там, където са сега, защото са станали негодни за употреба.

— Но тогава какво облече нещастен Боб?

— Да, наистина работата е лоша. Не разполагаме с резервни дрехи за тебе. Изглежда, ще се наложи да се загърнеш в кожата на гризли, с която днес Мартин се сдобил. Може би горе из Скалистите планини ще намерим изоставения склад на някой допотопен шивач, откъдето ще можеш да се снабдиш с чорапи и пардесю. Но дотогава ще бъдеш в ариергарда на отряда ни, понеже поне през следващите няколко дена няма да ти разрешим да се приближаваш до нас твърде много. И тъй, търкай се старателно, търкай! Колкото повече се миеш, толкова по-бързо ще изчезне миризмата.

И Боб се затърка с всички сили. Над водата стърчеше само лавата му и наистина бе твърде забавно да се видят физиономии, които правеше.

9. глава

Без име

Междувременно останалите се бяха завърнали при лагерния огън. Съвсем понятно бе, че първоначалната тема за разговор бе приключението на Боб. След това помолиха Дългия Дейви да разкаже някое от своите преживявания. Той изпълни желанието им и описа една своя среща с трапера Джъгъл Фред⁹⁰, който беше известен като майстор в стрелбата. След като разказа за няколко майсторски изпълнения на този мъж, Дейви допълни:

— Обаче има и други такива стрелци. Познавам двама, които не могат да бъдат надминати от никого — Винету и Олд Шетърхенд. Сър, няма ли да ни разкажеш някое от своите приключения?

Последните му думи бяха отправени към Олд Шетърхенд. Той не отговори веднага, а пое дълбоко въздух, сякаш искаше да установи произхода на някаква миризма, витаеща из въздуха.

— Да, онзи обесник във водата продължава здравата да ухае — обади се Джими.

— Не става въпрос за него — отвърна Олд Шетърхенд, хвърляйки настрани изпитателен поглед към своя Хататитла, който беше престанал да пасе и с широко разтворени ноздри внимателно поемаше въздух.

— Тогава надуваш нещо друго, така ли? — попита Дейви.

— Не! — После Олд Шетърхенд се обърна с полувисок глас към Винету: — Гонюне-го!

Това означава: „Внимавай!“ Тъй като останалите не разбираха езика на апачите, те не узнаха какво му каза. Винету кимна, посегна към карабината си и я притегли близо до себе си.

Пръхтейки, конят на Олд Шетърхенд извърна главата си към огъня. Очите му искряха.

— Ди-ил-хуш! — подвижна ловецът на жребеца си и той веднага легна в тревата, без повече да издава каквито и да било признаци на безпокойство.

Понеже сега и Олд Шетърхенд притегли до себе си своята карабина, Джими попита:

— Какво ти е, сър? Изглежда, че конят ти надушва нещо, а?

— Усеща миризмата на негъра — успокои го ловецът.

— Но и двамата посегнахте към оръжията си!

— Защото исках да поговорим за изстрела от хълбок. Вероятно си чувал вече за него, нали?

— Разбира се!

Макар че сега разговорът се водеше на английски. Франк се обади на своя саксонски диалект:

— Слушай, мастър Шетърхенд, повидимому ти се изрази неправилно!

— Защо?

— Защото не се казва „изстрел от хълбок“, а „изстрел в хълбока“. Който го получи, окуцава и ходи прегърбен, защото чувства ужасни болки в хълбока и кръста. Ето защо изразът „изстрел от хълбок“ е граматически и медицински неправилен.

Докато Франк говореше, Олд Шетърхенд с нищо не издаде, че също като Винету внимателно оглежда края на гората отвъд потока и езерото, както и хаотично оплетените клони и стебла на бурелома⁹¹. Беше нахлупил шапката си толкова ниско над очите, че падащата върху тях сянка не позволяваше да се види добре в каква посока и към какъв предмет е отправен погледът му. Най-сетне той отвърна непринудено:

— Извинявай, драги Франк, но знам много добре какви са последствията от изстрел, попаднал в хълбока. Аз обаче имах предвид нещо съвсем друго.

— Тъй ли? Ами какво?

— Както вече казах, става въпрос за изстрела от хълбок. Наричат го още и изстрел от коляно. Имам предвид изстрела, при който прикладът на пушката не се опира както обикновено на рамото, а оръжието се повдига само до хълбока или се поставя върху бедрото и коляното.

— Но тогава човек изобщо не може да се прицели!

— Наистина е трудно да се придобие необходимата сръчност и може да се срещне не един добър уестмън, който иначе никога не пропуска целта си, но при изстрела от хълбок или от коляно редовно не улучва.

— Но защо е измислен тогава този изстрел от хълбок? Не е ли по-добре човек да се цели по обичайния начин, по който е сигурен, че ще улучи?

— Не! Има положения, в които си осъден на смърт, ако не притежаваш това умение. Изстрелът от хълбок се използва само когато човек седи или лежи на земята и не желае противникът му да разбере, че има намерение да стреля. Я си представи, че наблизо се намират неприятелски настроени индианци и се канят да ни нападнат. Изпращат свои разузнавачи, за да се промъкнат до нас и да разберат каква е нашата численост, дали разположението на лагера ни отговаря на техния план и дали сме пренебрегнали необходимата предпазливост. Тези разузнавачи се приближават, пълзейки на ръце и крака...

— Но нали преди това неизбежно ще бъдат открити от постовите ни! — подхвърли Франк.

— Откриването им не е чак толкова сигурно, колкото си мислиш. Ето аз например се промъкнах до вигвама на Ойтка-петай, въпреки че той беше поставил стражи, а наоколо теренът бе равен и покрит само с трева. А ние сме заобиколени от дървета, които извънредно много облекчават тайното промъкване. Но нека продължа! Съгледвачите са се прокраднали покрай постовите ни. Залегнали са в края на гората, зад или между хаотично оплетените клони и дънери на дърветата на бурелома, и ни наблюдават. Успеят ли да се завърнат при своите хора, ние сме загубени. Ще бъдем нападнати и унищожени, без да усетим каквото и да било. Най-доброто средство за защита е съгледвачите да бъдат обезвредени.

— Ще рече, да бъдат застреляни, така ли?

— Да. Вярно, че съм против всяко ненужно проливане на човешка кръв, но в подобен случай опитът да се пощади противника би бил равен на самоубийство. Той трябва да бъде посрещнат с куршум.

— Гани-агуан-неешиго — наблизо са — прошепна вождът на апачите.

— Ши-теши-го-агуан — виждам ги — отговори Олд Шетърхенд.

— Наки — двама!

— Ха-а — да!

— Ни дарте, ши ой-и. Пи-ес-ита тайаси — заеми се с този, а аз с онзи. В челото! — При тези думи ръката на апача се плъзна отляво надясно.

— Какви тайни си имате двамата? — попита Дългия Дейви.

— Нищо особено. На езика на апачите казах па вожда, че трябва да ми помогне, за да ви обясня в какво се състои изстрелът от коляно.

— Запознат съм с него, обаче истина е, че колкото и да съм се упражнявал, този изстрел никога не ми се с удавал. Но нека се върна на предишните ти думи — кали съгледвачите би трябвало да бъдат забелязани, преди човек да може да ги застреля?

— Разбира се!

— В тъмнината на онзи гъсталак отсреща?

— Да!

— Но нали ще внимават да не се показват много напред, така че някой да ги забележи!

— Хмм!

Олд Шетърхенд отново огледа края на гората, кимна доволно, сякаш на себе си, и отговори:

— А виждал ли си някога през нощта как блестят в морето очите на някоя тинтераро — акула?

— Не!

— Е, нейните очи се виждат съвсем ясно. Имат фосфоресциращ блясък. Всяко друго око, а също и окото на човека, притежава същия блясък, но, разбира се, той не е толкова силен. А колкото повече се напруга едно око, за да различи нещо в тъмнината на нощта, толкова по-ясно може да бъде забелязано, и то въпреки мрака. Ако, да речем, сега сред храсталака се намира някой съгледвач, който ни наблюдава, и аз, и Винету щяхме да видим очите му.

— Хайде бе! — обади се Дейви. — Какво ще кажеш по въпроса, драги Джими?

— Струва ми се, че и аз не съм спял — отговори ловецът. — За щастие тук не ни заплашва подобно посещение. Все пак изпаднеш ли в положение, когато е необходим някой добър изстрел от коляно, значи работата е много деликатна. Нали, сър?

— Да — кимна Олд Шетърхенд. — Мистър Франк, погледни насам! И тъй, да предположим, че отсреща се намира някой съгледвач на наш неприятел и аз забелязвам между листата блясъка на очите му. Налага се да го убия, иначе ще изложя на опасност собствения си живот. Но понеча ли да вдигна пушката си и да опра приклада ѝ на рамо, той ще разбере, че искам да стрелям, и мигновено ще се оттегли. А възможно е дори вече да е насочил карабината си към мен и тогава неговият изстрел ще ме изпревари. Необходимо е да избягна всичко това именно като използвам изстрела от хълбок. В такъв случай човек си седи спокойно и привидно непринудено, също както седя сега и аз. Посяга към карабината си, повдига я бавно и леко, сякаш иска да премери нещо или пък да си поиграе с нея. Главата се свежда, също както правя сега аз, като че ли гледаш надолу, но очите се намират в сянката от периферията на шапката и всъщност погледът остава остро впит в целта, точно както постъпваме сега двамата с Винету.

Всичко, което обясняваше ловецът, се извършваше от него и от апача.

— С десния лакът прикладът здраво се притиска към хълбока, а цевта — към коляното, лявата ръка се прехвърля надясно и се поставя над затвора на пушката, която заема по този начин стабилно положение, слага се показалецът на дясната ръка върху спусъка, цевта се насочва така, че куршумът да попадне малко над очите, с други думи, в челото на съгледвача. Разбира се, че този начин на прицелване си иска своето упражняване. След това натискаш спусъка — ето така!

От дулото на карабината му изскочи пламъче, а в същото време се разнесе и изстрелът на апача. Двамата светкавично скочиха на крака. Хвърляйки пушката си на земята, Винету мигновено измъкна ножа от пояса си, прескочи потока като пантера и се хвърли сред гъсталака.

— Анемацокан козо! Каре! Емпанок! — Изгасете огньовете! Сядайте на земята! Не говорете! — извика Олд Шетърхенд на езика на шошоните. Същевременно с това на ботуша си л ой разпръсна огъня, край който беше седнал, и хвърли горящите цепеници в езерото. После се втурна след апача.

При гърмежа на двата изстрела шошоните бяха наскочали на крака също както и белите. Хладнокръвните червенокожи воители мигновено изпълниха нареждането на Олд Шетърхенд и запокитиха останалите главни във водата. Незабавно се възцари дълбока тъмнина. От момента, в който изтрещяха изстрелите, бяха изминали само десетина секунди.

Заповедта му да се пази тишина също бе изпълнена, но с едно изключение и то беше направено от седналия във водата негър, около чиято глава полетяха горящите главни и угасваха със съскане във водата.

— Исусе, Исусе! — закрещя той. — Кой стрелял там? Защо хвърлят огън по нещастен масер Боб? Нима трябва изгорят и удавят масер Боб? Нима той трябва

изпече като пъстърва? Защо тъмно станал? О, о, масер Боб, не виждат хич никой вече!

— Мълчи, глупако! — подвижна му Джими.

— Защо масер Боб мълчат? Защо сега не...

— Тихо! Иначе ще те застрелят! Наоколо има врагове! От този миг нататък гласът на масер Боб не се чу повече. Той седеше неподвижно във водата, за да не издаде на неприятеля присъствието на скъпоценната си личност.

Наоколо се възцари тишина. Само от време на време някой от конете удряше с копито в земята или се разнасяше пръхтене. Мъжете, изтръгнати толкова ненадейно от чувството си на безопасност, се скупчиха близо един до друг. Индианците не продумваха нито дума, обаче белите шепнешком си подхвърляха кратки забележки.

Ето че се разнесе силният глас на Олд Шетърхенд:

— Запалете пак огън, но стойте по-далеч от него, за да не бъдете забелязани!

Джими и Дейви коленичиха, за да изпълнят нареждането му, а после незабавно се оттеглиха в тъмнината.

Ето че в осветения от огъня кръг се появиа Винету и Олд Шетърхенд, всеки от тях с пушка в ръката и с по един индианец на плещите. Останалите понечиха да се струпат около тях, обаче Олд Шетърхенд заяви:

— Сега нямаме време за обяснения. Мъртъвците ще бъдат вързани върху два от резервните коне и после тръгваме. Вярно, че край лагера ни се намираха само тези двамата, но не се знае още колко от тях са нейде наблизо. И тъй, побързайте!

Двата трупа имаха по една кръгла дупка в челото и на тила. Куршумите бяха пронизали главите им точно така, както бе казал Винету на Олд Шетърхенд: „Пи-ес-ита тайаси — в челото.“

Несъмнено и спътниците им бяха отлични стрелци, обаче тази невероятна сигурност на изстрелите предизвика у тях силно удивление, а шошоните засушукаха помежду си и започнаха да хвърлят към двамата прочути мъже суеверни погледи.

Тръгването бе подготвено бързо и безшумно. Отново изгасиха огъня. После Винету и Олд Шетърхенд застанаха начело на колоната и нощната езда започна. Никой не попита накъде отиваха. Доверяваха се на двамата си водачи. Скоро долината се стесни толкова много, че се наложи да яздят един подир друг. Това обстоятелство, както и необходимата предпазливост, не позволяваха воденето на разговори.

Естествено не оставиха негъра във водата. Той се мъдреше на коня си без дрехи и беше принуден да язди в края на колоната, защото от него се излъчваше все още твърде осезателно завещанието на скунка. Той бе получил от Дългия Дейви старото изпокъсано сантилско одеяло, което служеше на ловеца за седло, и го беше опасал около хълбоците си като островитяните от южните морета. Боб беше сърдит и на самия себе си, и на своята съдба. Дълбоко обиден, той мърмореше неясни думи под носа си.

Продължиха да яздят така с часове — колкото бе възможно по-безшумно и бързо. Първо преминаха през тясната долина, после се изкачиха по широк и гол планински склон, спуснаха се по отвъдната страна, препуснаха по не много обширна прерия, извиваща ту наляво, ту надясно, и когато най-сетне започна да се зазорява, пред ездачите зейна проход със стръмни стени, провиращ се между високи планини, покрити с тъмна гора. Там, в подножието на стръмния път, двамата водачи се спряха и слязоха от конете си. Останалите последваха примера им.

Двата трупа бяха свалени от конете и положени на земята. Шошоните образуваха около тях широк кръг. Те знаеха, че сега щеше да започне разследване, чиято трудност им бе добре позната. В такъв случай отначало само вождовете имаха право да говорят. Другите трябваше да изчакат и да видят дали щяха да ги попитат за тяхното мнение.

Мъртъвците бяха облечени по обичайния индиански начин — наполовина в кожени дрехи, наполовина във вълнени. Едва ли бяха на повече от двадесет години.

— Така си и мислех — каза Олд Шетърхенд. — При тайно промъкване към неприятелски лагер само неопитни воители могат да държат очите си толкова широко отворени, че блясъкът им да бъде забелязан. Хитрият и опитен съгледвач ще държи очите си полузатворени. Но от кое ли племе са двамата?

Въпросът бе отпратен към Джими.

— Хмм! — изрѣмжа дебелакът. — Ще ми повярваш ли, сър, че твоят въпрос ме затруднява?

— Вярвам ти, защото в този момент и аз не мога да си отговоря. Тръгнали са на боен поход. Това е сигурно, защото по лицата им все още личат боите на войната, макар и да са вече доста изтрити. Червено и черно! Цветовете на огелаласите. Но въпреки всичко тези юнаци не ми приличат на сиуси. От облеклото им нищо не може да се разбере. Да им претърсим джобовите!

Джобовите бяха съвсем празни. Липсваше каквато и да било дреболия. Предната вечер бяха намерили край всеки труп по една пушка. Огледаха и двете карабини. Бяха заредени, но по никакъв белег не можеше да се направи заключение за племенната принадлежност на убитите.

— А може би са били съвсем безопасни за нас — забеляза Дългия Дейви. — Попаднали са случайно в местността, където бивакувахме, и е трябвало да ни шпионират заради собствената си сигурност.

Олд Шетърхенд поклати глава и отвърна:

— Мястото, където лагерувахме, беше разположено така, че човек не може случайно да попадне там. Тези хора са следвали нашата диря.

— Но това не доказва още нищо срещу тях!

— Не доказва. Но те предвидливо са отстранили от себе си всичко, което би могло да издаде към кое племе принадлежат. А туй е подозрително. Имаха пушки, но не бяха запасени с барут и олово. Това е още по-подозрително, защото никой индианец няма да се отдалечи така от своята орда. Несъмнено се движат заедно с някакъв отряд и са негови разузнавачи.

— Хмм! А може би дори не са имали коне.

— Така ли? Я погледни кожените панталони на единия от тях. Не са ли лъснати крачолите от вътрешната страна? От какво може да стане това, ако не от езда?

— Може би е от по-рано.

Олд Шетърхенд коленичи на земята и приближи носа си към панталона. Изправяйки се, той каза:

— Я помириши този крачол! Конската миризма е съвсем прясна. Но тъй като из дивите пушинаци тя се губи бързо, несъмнено двамата червенокожи са яздили коне вчера.

Ето че Вокаде се приближи и проговори:

— Нека прочутите мъже разрешат на Вокаде да каже няколко думи, макар че е млад и неопитен!

— Говори смело! — кимна му окуражително Олд Шетърхенд.

— Вокаде не познава тези двама червенокожи воители, но познава ловната риза на един от тях.

Той се наведе, повдигна крайчеца на ризата и посочвайки няколко резки, направени в кожата, обясни:

— С ножа си Вокаде отбеляза тук своя тотем⁹², защото ризата трябваше да бъде негова.

— Аха! Каква необикновена среща! Може би ще научим някакви подробности?

— Вокаде не може да каже със сигурност, но той предполага, че тези двама млади воители са от племето на упсароките⁹³.

— Какви причини има моят млад брат за подобно предположение? — попита Олд Шетърхенд.

— Вокаде присъства, когато упсароките бяха обрани от няколко воина на сиу-огелаласите. Идвахме откъм проточилата се надълго планина, наречена от бледоликите Гърба на лисицата, и се прехвърлихме през северния ръкав на реката Шайен на онова място, където той се извира между Три Пийкс и планината Айниън Кейра. Яздейки между планината и реката, ние завихме покрай една издадена част на гората и забелязахме десет и осем червенокожи мъже, които се къпеха във водата. Огелаласите направиха кратко съвещание. Къпещите се бяха упсароки — следователно врагове. Беше решено да бъдат опозорени по най-страшния начин, по който може да бъде опозорен някой червенокож воин, и...

— Zounds! — възкликна Олд Шетърхенд. — Да не би да са искали да им откраднат най-святото — техните амулети?

— Моят бял брат отгатна. Сиу-огелаласите продължиха да яздят под дърветата и стигнаха до мястото, където край един храст пасяха конете на упсароките. Там се намираха техните дрехи, оръжия и амулети. Огелаласите скочиха на земята и се промъкнаха до тези предмети. Успяха да ги откраднат.

— Та нима къпещите се хора не бяха оставили никого на пост?

— Не. Те не можеха и да предположат, че там, където пасяха тогава конете на упсароките, ще се появи отряд от враждебно настроени огелаласи. Сиусите откъгнаха конете, амулетите и по-голямата част от дрехите и оръжията на индианците врани. После отново яхнаха конете си и препуснаха. При подялбата на пляката Вокаде получи тази риза. Обаче той не искате да става крадец и я хвърли тайно, след като остави на нея своя тотем с помощта на ножа си.

— Кога се случи това?

— Четири дена преди огелаласите да ме изпратят като съгледвач срещу воините на шошоните.

— Тогава упсароките са се сдобили с нови коне, дрехи и оръжия по най-бързия възможен начин и са тръгнали след крадците. Намерили са захвърлената риза и нейният законен собственик отново я е облякъл. Няма по-голям позор за индианеца от този, да позволи да му откраднат свещения амулет. Той няма вече правото да се мерне пред очите на своите съплеменници, докато не си го възвърне или пък не си присвои някакъв друг амулет, убивайки собственика му. Индианецът, потеглил в поход, за да си набави нов амулет на мястото на изгубения, проявява почти безумна смелост. На него му е съвършено безразлично дали ще убие някой приятел, или враг и затова съм убеден, че вчера вечерта избягнахме много голяма опасност. Какво щеше да стане, драги Джими, ако не бяхме забелязали нищо?

— Хмм! — изръмжа Дебелия и пхна ръка под шапката си, за да се почеше смутено. — В такъв случай сигурно щяхме да си лежим нейде най-спокойно, но без скалп и без искрица живот. Вярно, че и аз умея да забелязвам през нощта някое око, но вчера бях твърдо убеден, че наблизо не се намира никакво враждебно настроено човешко същество, и затова не ме беше грижа за нещо подобно. Значи ти мислиш, че упсароките са по петите ни?

— Сигурно е, че ни преследват, а сега, след като убихме двама от тях, нищо няма да ги отклони от дирята ни.

— Тогава през тази нощ трябва да очакваме да ни нападнат.

— Вярно е, че това може да се очаква — потвърди Олд Шетърхенд. — Какво ще каже моят червенокож брат? Упсароките врагове ли са сега на шошоните? — Тези думи бяха отправени към Ойтка-петай.

— Не. Те са врагове на сиу-огелаласите, които са и наши врагове. Ние не сме изравяли бойната секира срещу упсароките, обаче един воин, който си търси амулет, е враг на всички хора. Трябва да се пазиш от него като от диво животно. Нека моите бели братя бъдат мъдри и вземат мерки за безопасността ни!

Олд Шетърхенд хвърли въпросителен поглед към Винету, който досега не беше продумал нито дума. Наистина беше удивително да се види колко добре умееха да се

разбират двамата. Без Олд Шетърхенд да беше изложил някакъв план, Винету бе успял да отгатне мислите му, защото сега апачът каза:

— Намеренията на моя брат са правилни.

— Да се върнем обратно, описвайки дъга?

— Да. Винету е съгласен.

— Радвам се. В такъв случай ние няма да сме нападнатите, а нападателите. Ако не се лъжа, за два часа ще можем да достигнем едно място, което е много подходящо за осъществяването на моя план.

— Тогава нека не губим напразно времето си тук — обади се Дейви. — Ами какво ще правим с мъртъвците?

— Скалповете на тези двама воина принадлежат на Олд Шетърхенд и на вождата на апачите, от които те бяха убити — отсече Ойтка-петай.

— Аз съм християнин и не скалпирам — отхвърли белият ловец дръзкото предложение.

Винету също направи отрицателно движение с ръка и заяви:

— Вождът на апачите не се нуждае от скалпа на това момче, за да направи името си прочуто. И без това тези мъртъвци са достатъчно нещастни, защото отидоха във Вечните ловни полета без своите свещени амулети. Не бива да убиваме и душите им, като вземем и скалповете им. Нека спят спокойно заедно с пушките си под камъни, понеже умряха като воина, които имаха смелостта да рискуват да се промъкнат до лагера на неприятелите си.

Предводителят на шошоните не беше очаквал подобно нещо. Без да прикрива удивлението си, той попита:

— Моите братя искат да правят погребение на онези, които жадуваха да им отнемат живота?

— Да — потвърди Олд Шетърхенд. — Ще поставим в ръцете им пушките, ще ги изправим седнали, с лица, обърнати към свещените глинени находкища, и после ще натрупаме около тях камъни. Така се отдава почит на воините. Когато дойдат техните братя, преследвайки ни, ще разберат, че не сме техни врагове, а приятели. Покажи, че ти също си благороден воин, и заповядай на хората си да донесат камъни, с които да изградим гробниците!

Интелектът на шошоните не бе достатъчно развит, за да разберат възгледите на двамата мъже, но те тайно изпитваха такава боязън от тях, че не отказаха да изпълнят желанието им.

Двамата убити бяха поставени в седнало положение, единият от тях отдясно на входа на прохода, а другият — отляво. Лицата им бяха обърнати на североизток. В ръцете им бяха поставени техните пушки и след това ги покриха с камъни. Щом свършиха тази работа, отново тръгнаха на път. Но преди това Винету каза на Олд Шетърхенд:

— Вождът на апачите ще остане тук, за да наблюдава пристигането на упсароките. Нека младият син на Ловеца на мечки бъде до него.

Това отличие изпълни Мартин Бауман с радост и гордост. И така двамата останаха, а другите, предвождани от Олд Шетърхенд, продължиха ездата.

Понеже вече беше ден, те се движеха значително по-бързо, отколкото през изминалата нощ. От време на време, но най-често когато се изкачваха нагоре, проходът навлизаше дълбоко между надлъжно разпрострели се възвишения. След два часа, определеното от Олд Шетърхенд време, възвишенията се приближиха, образувайки тесен каньон с високи, почти отвесни стени. Проходът беше толкова стеснен, че имаше място само за двама ездаци един до друг. Стените му бяха непристъпни. Наоколо бе осеяно с храсталаци, в които можеха да се скрият хора, и въпреки това земята бе достатъчно камениста, за да не остават по нея следи. На това място Олд Шетърхенд спря коня си.

Той посочи към каньона, който продължаваше в съвършено права посока, и обясни:

— Когато упсароките пристигнат, ще ги оставим да навлязат в каньона. Половината от нашите хора ще се скрият тук под ръководството на Ойтка-петай, към когото по-късно ще се присъедини и Винету. Щом дам изстрел с револвера си, те ще нахлуят в теснината след неприятеля. Другата половина заедно с мен ще застанат на изхода на прохода. По този начин врагът ще бъде напълно обграден и ще има избор само между куршумите и доброволното предаване.

— Но упсароките заслужават направо да бъдат пребити от бой, ако излязат толкова глупави да влязат в тази клопка — каза Дебелия Джими.

— Естествено те няма веднага да се вмъкнат в нея — отвърна Олд Шетърхенд, — първо ще спрат тук и ще започнат да се съвещават. В такъв случай, разбира се, най-важното си остава да не открият никакви признаци за нашето присъствие. Воините ни трябва да се скрият тук толкова добре, че да не е възможно да бъдат забелязани. Смелия бик е умен воин. Той ще им даде съответни указания. И когато по-късно пристигне Винету, който ще остане заедно с вас, тогава тук за предводители ще има двама мъже, на които сигурно мога да разчитам.

Тези думи поласкаха вожда на шошоните. Можеше да се очаква, че щеше да положи усилия, за да оправдае възложеното му доверие. Той остана заедно с тридесет от своите хора, а Олд Шетърхенд и другите навлязоха в каньона. Теснината бе толкова къса, че застаналите при входа можеха доста добре да различат изхода ѝ. Там, където тя изведнъж се разширяваше, превръщайки се отново в широк проход, почвата беше хумусна и великански дървета бяха забили върховете си високо в небето. Между стволите им лежах пръснати многобройни скални късове.

Ако спътниците на Олд Шетърхенд бяха очаквали, че тук той веднага ще спре, то те се оказаха излъгани. Ловецът продължи да язди, като при това накара коня си да се разиграе, за да остави твърде ясна и очевидна диря.

— Но, сър — обади се Дебелия Джими, — струва ми се, че трябваше да застанем тук при изхода на теснината!

— Така и ще постъпим. Нд преди това ме последвайте на известно разстояние, като се погрижите да оставим хубави следи! Всъщност изобщо не би трябвало да ме питаш защо продължавам, мистър Джими. Онова, което правя, се разбира от само себе си.

Олд Шетърхенд язди още в продължение на близо четвърт час. После спря коня си и се обърна към останалите:

— Е, мешърс, разбрахте ли защо продължих за яздя толкова надалеч?

— За да заблудим съгледвачите ли? — предположи Джими.

— Да. Упсароките няма да рискуват да навлязат в теснината, преди чрез съгледвачите си да са се убедили, че простиращата се пред тях клисура е безопасна. Предполагам, че тези съгледвачи ще се опасяват от засада и затова ще бъдат извънредно предпазливи. Ще ги оставим да минат необезпокоявани и спокойно ще изчакаме да видим какво ще се случи по-нататък.

— А какво ще правим сега?

— Ще се върнем при изхода на каньона, обаче не по нашите следи, ами ей тук ще завием настани в гората. Следвайте ме!

На това място стените на прохода представляваха не особено стръмни склонове, по които конете можеха да се изкачат без големи затруднения. Олд Шетърхенд, яздейки начело на хората си, се изкатери с коня си доста нависоко по ската и след това зави в посока на изхода на каньона. Когато спря жребца си, неговият отряд се намираше на половината от възвишението точно над края на теснината. И без да слизат от конете, оттук можеха за броени секунди да се спуснат до долу и да обсадят изхода.

Ездачите скочиха от седлата и завързаха юздите на конете за дърветата, а после се разположиха в мекия мъх.

— Дали ще се наложи да чакаме дълго? — обади се Джими.

— Можем доста точно да го изчислим — отвърна Олд Шетърхенд. — Призори упсароките са започнали да търсят двамата си разузнавачи. Докато открият какво се е случило край нашия лагер, са изминали може би два часа. После те ще се отправят на път, ще намерят двете надгробни могили и ще ги огледат най-внимателно. Ако приемем, че заедно с последвалото съвещание това ще им отнеме около час, стават всичко на всичко три часа. За да стигнем от лагера до тук, на нас ни бяха необходими пет часа. Ако враговете ни яздят също толкова бързо, ще се появят тук осем часа след зазоряване. Според тези изчисления на нас ни остава да чакаме още около пет часа.

— Олеле, мале! Какво ще правим по време н тази малка вечност?

— Хич няма какво да се пита! — отвърна Хобъл Франк. — Ще си поговорим малко за наука и изкуство. Това образова ума, облагородява сърцето, прави душата нежна и придава на естествения характер онази твърдост, която е необходима на човека, ако не иска да бъде отвян от житейските бури във всички възможни посоки. Не давам да се издума лоша дума за изкуството и науката и това е то! Те двете са моят насъщен хляб, смисълът на моя живот, моят... Пфу! Ама каква е тая гадна воня? Мирише много по-лошо, отколкото недобре заровен труп! Или... хм!

Франк се огледа и забеляза чернокожия, облегнал се от другата страна на дървото, под което беше седнал саксонецът.

— Проклетнико, ще се махнеш ли веднага! — викна му той. — Как можеш така да се присламчваш до моето дърво? Да не би да си мислиш, че съм си взел носа отнейде назаем? Махай се, зуав такъв, изчезвай в Африка! Нашите нерви са твърде изтънчени за хора като тебе! Виж, карамфил, резеда и теменужки, ето това ми харесва. Но скунк, не, не бих посъветвал изисканите дами да поставят такава миризма дори и в своите „smelling bottle“⁹⁴.

— Масер Боб миришат хубав, много хубав! — защити се негърът. — Масер Боб не вонят. Масер Боб сме съм измил във вода с пепел и лой на мечка. Масер Боб сме благороден и фин джентълмен!

— Какво? Твърдиш, че си човек от знатен и благороден произход? — Франк грабна карабината си, прицели се в Боб и заплаши: — Ако не изчезнеш веднага, ще те направя на решето!

— Исусе! Исусе! Не стреля, не стреля! — закрещя чернокожият. — Масер Боб вече тръгват. Масер Боб седнат далеч! — Той незабавно се оттегли на едно отдалечено място, където се настани, мърморейки сърдито.

Дребничкият саксонец отново направи предложение да разговарят за наука и изкуство, обаче Олд Шетърхенд каза:

— Струва ми се, че можем да използваме времето си по-полезно. През изтеклата нощ изобщо не сме спали. Опънете се на земята и се опитайте да подремнете! Аз ще застана на пост.

— Ти? Защо пък точно ти? И ти си бил в обятията на Орфея толкова, колкото и ние.

— Казва се „в обятията на Морфея“! — поправи го Джими.

— Ти пак ли ми излизаш с твоите номера? Защо никой друг не ме поправя, а само ти? Какво искаш да кажеш с твоя Морфей! Знам много добре кой израз е правилен. Бях член на певческото дружество „Орфей“. И когато хората се напееха на воля, после всички спяха чудесно. Едно такова певческо дружество е най-доброто средство срещу безсънни среднощни размисли и затова трябва да се казва „в обятията на Орфея“.

— Добре, нека бъде така! — засмя се Дебелия и се изпъна по гръб в мъха. — Предпочитам да спя, отколкото да си блъскам главата над толкова трудни научни гатанки.

— За тая работа ти липсват качества. Който не е научил нищо, той и не може да направи нищо. И тъй, спи си! Световната история няма да изгуби нищо.

И след като не успя да намери никой друг, когото да може да убеди в своето духовно превъзходство, той също се разположи удобно и се опита да подремне. Шошоните последваха този пример, а скоро дори и конете налягаха или провесиха уморено глави.

Олд Шетърхенд слезе от височината, бавно прекоси каньона и изпитателно огледа отвъдната му страна. Усмихна се доволно, защото не се виждаше никаква следа, която би могла да издаде присъствието на Смелия бик и неговите хора. Шошонът бе взел своите предпазни мерки много добре. Олд Шетърхенд отново се върна и седна на един камък при изхода на теснината. В продължение на часове той остана неподвижен с наведена глава. За какво ли мислеше прочутият ловец? Може би в спомените му преминаваха една подир друга драматичните сцени на неговия бурен живот.

Но ето че се разнесе тропот на конски копита. Той се изправи на крака и предпазливо погледна иззад ъгъла на скалата. Идваше Мартин Бауман. Значи Олд Шетърхенд можеше да се покаже.

— И Винету ли дойде? — попита го той.

— Да. Ойтка-петай го извика и апачът остана при него, защото такава е било желанието ти. А и аз ще трябва да се върна при тях.

— Нямам нищо против. Изглежда, си спечелил благосклонността на апача, млади приятелю. Вие двамата сте видели упсароките. Колко са на брой?

— Шестнадесет и водят два свободни коня, които вероятно са принадлежали на убитите от нас индианци. На доста голямо разстояние пред тях яздеха двама съгледвачи. Виждаше се, че следват нашата диря.

— Добре, скоро ще се запознаят с мъжете, които са я оставили.

— Бяхме се скрили зад дърветата много добре, така че те преминаха сравнително близо покрай нас, без да ни забележат. После препуснахме в галоп, за да спечелим по-голяма преднина. Преди това обаче успяхме да различим, че в отряда им имаше някакъв воин с исполински размери. Изглежда, беше техният предводител, защото яздеше на няколко конски дължини пред останалите.

— Можахте ли да видите как са въоръжени?

— Всички червенокожи имаха пушки.

— Добре. А сега ще предадеш на Винету моето известие съвсем точно. В този каньон могат да вървят един до друг най-много три коня. Затова моля апача да се откаже да използва нашите коне. Нека бързо последва враговете ни пеша, веднага щом изчезнат в каньона.

— Но в такъв случай те няма ли да ни превъзхождат? Ще могат лесно да ни прегазят с конете си.

— Не. Докато упсароките ще имат възможност да яздят само по трима в една редица, ако сме спешени, ние ще сме в състояние да подредим един до друг петима души. Ще постъпим по следния начин: първите петима просто ще седнат на земята, втората редица ще коленичи зад тях, зад гърбовете на втората петорка ще застанат приведени хората от третата редица и на края ще следва четвъртата петорка в изправено положение. Така двадесет души ще могат да се целят спокойно и точно, без да си пречат взаимно. Другите ще останат резерва. Кажи всичко това на апача и прибави, че искам аз да преговарям с неприятеля. Кога ще се появи врагът според преценката на Винету?

— Предполага, че ще се забавят около час при гробовете...

— Значи е на моето мнение.

— ...и после ще са им необходими два часа, за да дойдат до тук. Но тъй като ние двамата яздихме само час и половина, можем да очакваме, че ще измине доста повече от час, преди да се появят.

— И аз мисля така. Въпреки това трябва да бъдем готови. А сега се върни обратно.

Мартин изви коня си и потегли в тръс. Олд Шетърхенд се изкачи до спящите си другари и ги разбуди. Съобщи им своя план и определи първата, седящата, редица да бъде образувана от Дейви, Джими, Франк, Вокаде и един от шошоните. След като нареди и на останалите кои места да заемат, той ги поведе надолу, за да упражнят затварянето на замислената клопка. Много зависеше от това, дали всичко щеше да бъде изпълнено съгласувано и светкавично. Той самият щеше да застане пред хората си, между тях и неприятеля, за да може да преговаря с противника. За тази цел ловецът отрязва няколко дълги клона, покрити със зеленина, които по целия свят, та дори и сред най-дивите племена, служат за отличителен знак на парламентъора.

След няколко повторения всичко се изпълняваше безпогрешно. После, когато Олд Шетърхенд се убеди, че хората му щяха да изпълнят дълга си както трябва, той се оттегли заедно с тях обратно в скривалището им. Но сега чакането им се стори още по-мъчително от преди. Най-сетне доловиха тропота от копитата на самотен кон.

— Изглежда, че са изпратили напред само един-единствен съгледвач, за да провери дали изходът е свободен — предположи Джими.

— Би било твърде изгодно за нас — отвърна Олд Шетърхенд. — Ако бяха двама, тогава единият от тях щеше да се върне, за да докладва, а другият вероятно щеше да остане да чака долу. Щяхме да бъдем принудени да го обезвредим, без да ни забележат неговите хора.

Джими излезе прав. От каньона бавно се появи самотен ездач, който се спря, за да се огледа предпазливо наоколо. Нито наляво, нито надясно успя да забележи следи от някакъв неприятел, но затова пък видя продължаващата право напред диря, за чиято отчетливост Олд Шетърхенд се бе погрижил толкова предвидливо. Но това не успокои съвсем съгледвача и той продължи да язди, отдалечавайки се на значително разстояние.

— Heavens! — обади се Джими. — Да не би да стигне до мястото, където свихме настрани! Тогава червенокожият ще разбере, че се намираме тук.

— В такъв случай той няма да се завърне при своите — заяви Олд Шетърхенд.

— Но как ще стане това, без да се вдигне шум?

— Ето как — при тези думи ловецът посочи ласото си.

— Тогава примката би трябвало да се затегне около врата на разузнавача, за да не може да извика. Но е дяволски трудно за изпълнение. Ще се справиш ли, сър?

— Не се безпокой! Разпери пред мен и десетте си пръста, а после ми кажи кой от тях да уловя с ласото си! Но да не говорим повече. Оттук не се вижда докъде ще язди червенокожият. Трябва да слеза долу. Останете спокойно по месата си, а чуете ли ме да подсвирквам тихо, последвайте ме незабавно!

Ловецът свали ласото от рамото си и го приготви за хвърляне, докато бързо се спускаше по склона. Щом стигна долу, той видя за свое успокоение, че упсарокът се завръщаше, и едва успя да намери време да се скрие зад един по-голям скален отломък. Индианецът мина покрай него в тръс и изчезна в тесния каньон.

Олд Шетърхенд даде уговорения сигнал и хората му се приближиха. Донесоха му двете пушки и отрязаните клони, които беше оставил при тях, за да не му пречат при хвърлянето на ласото.

Междувременно Олд Шетърхенд продължи да следи с поглед съгледвача. Упсарокът достигна края на каньона и там изчезна. След минута се появи целият отряд, който в тръс навлизаше в теснината. Олд Шетърхенд спокойно остави конниците да навлязат до половината на каньона. После извади револвера си и даде уговорения изстрел. Гърмежът се отрази многократно от стръмните стени на теснината и достигна до ушите на апача и неговия отряд с удесеторена сила. Те се втурнаха в каньона след упсароките, които отначало изобщо не ги забелязаха. Щом чуха изстрела, червенокожите веднага дръпнаха поводите на конете си. Те видяха Олд Шетърхенд и хората му да навлизат пред тях в изхода и да заемат вече описаната позиция.

Както и Мартин Бауман бе вече споменал, предводителят на упсароките беше действително човек с исполинско телосложение. Той седеше на коня си като някакъв бог на войната. Целите шевове на широките му кожени панталони бяха обкичени с плитчици от косите на убитите от него врагове. Върху широките си гърди над своята ловна дреха от еленова кожа той носеше като някакъв особен вид броня човешки скалпове, прикрепени така, че да се застъпват частично също като люспите на риба. В пояса му редом с най-различни необходими предмети бяха пъхнати и голям ловджийски нож заедно с огромен томахок, който можеше да бъде въртян само от ръката на човек с такива великански размери. На главата му бе поставен череп на кугуар, чиято кожа се спускаше по гърба му, осукана в няколко дълги и дебели възета. Лицето на този воин бе покрито с черна, червена и жълта боя. Десницата му държеше тежка карабина, от която несъмнено бе давал не един смъртоносен изстрел.

Великанът незабавно разбра, че зейналите срещу него дула на пушките превъзхождат оръжията на отряда му.

— Назад! — извика той с глас, който буквално прогърмя из каньона.

Същевременно вдигна коня на задните му крака и го накара да се извърти. Неговите хора сториха същото. Но тогава те съзряха Винету и отряда му, а срещу тях отново зейнаха дулата на много пушки, както това бе станало и в другия край на каньона.

— Апанае — зла магия! — извика изплашено предводителят им. — Върнете се пак! Там е застанал някакъв човек, който държи в ръка знака на парламентъора. Нашите уши ще чуят какво иска да ни каже.

Той отново обърна коня си и бавно го подкара към Олд Шетърхенд. Неговите хора го последваха. Апачът не пропусна да се възползва от предложеното му предимство. Той последва упсароките по петите и близо зад гърбовете им зае позиция, така че те се видяха плътно обградени.

Олд Шетърхенд не направи нито една крачка към противника. Упсарокът го измери с безстрашен поглед и попита:

— Какво търси бледоликият тук? Защо се изпречва на моя път и на пътя на моите воители?

Ловецът невъзмутимо посрещна погледа му и отвърна:

— Какво търси червенокожият тук? Защо преследва мен и моите воители?

— Защото сте убили двама от братята ни.

— Те дойдоха при нас като врагове, а враговете се обезвреждат.

— Откъде знаеш, че сме твои врагове?

— Защото сте останали без амулети. Великанът наведе глава.

— Кой ти каза?

— Знам го, понеже двамата воители, които умряха от куршумите ни, не носеха своите амулети.

— Отгатнал си истината. Аз не съм вече онзи, който бях. Заедно с амулета си изгубих и своето име. Сега се казвам Ойतिकе-ейакучин-вакон⁹⁵. Пуснете ни да минем, иначе ще ви избием!

— Предайте се, иначе вие ще бъдете избити! Я се огледай на всички страни! Само един знак от мен и към малобройния ти отряд ще полетят пет пъти по десет куршума.

— Много смърдящи койоти убиват и най-силния бизон. Какво щяха да представляват твоите кучета пред моите воители, ако не ни бяхте обградили? Само аз щях да смаккам половината от тях.

Великанът измъкна тежкия си томахок и застрашително го размаха.

— А аз сам щях да изпратя целия ти отряд във Вечните ловни полета! — отговори спокойно Олд Шетърхенд.

— Да не би името ти да е Идтанг⁹⁶?

— Не се бия с името си, а със своята ръка. Погледът на упсарока се проясни.

— Искаш ли да го докажеш, когато се биеш с мен?

— Не ме е страх от теб, а празните ти думи ме карат да се смея!

— Почакай само, докато говоря с моите воини! После ще разбереш дали Ойतिकе-ейакучин-вакон само приказва, без да действа.

Той се обърна към хората си и поде тих разговор с неколцина от тях. След това отново се приближи към Олд Шетърхенд и попита:

— Знаеш ли какво означава му-мова?

— Знам.

— Добре! Ние се нуждаем от скалпове за амулети. Четирима мъже ще участват в „му-мова“ — ти ще се биеш с мене, а един от твоите червенокожи — с някой от воините ми. Победим ли ние, ще ви убием и складираме всичките. А победите ли вие, тогава вземете ни скалповете и живота. Ще намериш ли смелост?

Упсарокът изговори въпроса си подигравателно. Олд Шетърхенд му отговори усмихнато:

— Готов съм. Сложи дланта си в моята в знак, че думите ти важат!

Той му протегна ръка. Великанът не беше очаквал подобно нещо и неволно се поколеба.

„Му-мова“ е израз, взет от езика на племето юта, и дословно означава „ръка за дърво“. Този вид борба се счита от някои племена за нещо като съд божи. Едната от ръцете на двамата мъже се завързва с единия край на дълъг и дебел кожен ремък, а другият му край се увива и закрепя около ствола на някое дърво така, че да имат възможността да се движат в кръг около дънера. В другата си ръка мъжете получават уговореното оръжие — томахок или нож. Тъй като двамата трябва да са гърди срещу гърди, на единия от тях е вързана десницата, а на другия лявата ръка. Значи обикновено преимущество е на страната на онзи, чиято десница остава свободна за водене на боя. Обикновено по време на тази ужасна схватка противниците бавно и продължително си режат и разкъсват месата и тя завършва едва със смъртта на някой от тях.

Човекът без име преодоля смайването си и подаде ръка на белия с думите:

— Съгласен съм! Взаимно си обещаваме: никоя от страните, чиито воини паднат мъртви, не бива да се противи да бъде избита. А победи ли от всяка страна по един човек, тогава схватката трябва да се доведе докрай от двамата победители.

Олд Шетърхенд прозря мислите му, защото, ако се съдеше по телосложението, можеше да се очаква, че „Храбреца, който търси амулет“, щеше да победи не само първия път, а и в решителния краен двубой, в случай че другият упсарок падне убит. Въпреки това ловецът отговори:

— Съгласен! А за да бъдеш съвсем сигурен, че ще спазим условията, ще изпушим лулата на клетвата.

При тези думи той посочи украсената с кожички на колибри лула на мира, която висеше на врата му.

— Да, ще я изпушим — потвърди великанът и по острите черти на лицето му се плъзна зловна и подигравателна усмивка, но лулата на клетвата няма да бъде лула на мира, защото ще се бием, а след двубоите вашите скалпове ще украсят свещените пръчки на жреца, а месата ви ще бъдат разкъсани и изядени от лешоядите.

— Нека преди това видим дали юмруците ти са също така силни и храбри като твоите думи — подметна Олд Шетърхенд.

— Ойतिकе-ейакучин-вакон не е побеждаван никога досега — отвърна гордо упсарокът.

— Но нали е допуснал да му откраднат амулета! Ако днес погледът му не е по-остър от тогава, моят скалп ще си остане на мястото.

Тази забележка бе твърде остра и веднага ръката на червенокожия отново посегна към оръжието, обаче Олд Шетърхенд само повдигна рамене и го предупреди:

— Я остави! И без това скоро ще можеш да покажеш колко си храбър. А сега нека потърсим място, което да е подходящо за провеждането на „му-мова“. Моите братя ще доведат конете си, а упсароките ще яздят между нас като пленници.

Той направи знак на Винету и апачът се върна с отряда си до онова място, където беше оставил конете. Щом те се появиха, яздейки, и другият отряд отиде да си вземе конете. По такъв начин индианците врани нито за миг не останаха без надзор и им беше невъзможно да избягат. След това цялата колона потегли.

С тих глас Олд Шетърхенд бе дал на своите хора нареждането да не издават неговото име, нито пък името на Винету. На първо време упсароките не биваше да знаят с какви противници си имат работа. Докато бяха убедени, че ще излязат победители от предстоящите двубои, те навярно нямаше да предприемат никакви враждебни действия срещу постигнатото споразумение.

Дебелия Джими яздеше до Олд Шетърхенд. Той не беше съвсем съгласен с неговото поведение.

— Не ми се сърди, сър, че ще изразя някои мои опасения — започна той. — Ти се държа към тези червенокожи напълно почтено. Но подобно отношение едва ли е подходящо.

— Защо не? Да не би да мислиш, че индианецът не умее да разбере или да оцени благородството? Срещал съм доста червенокожи, които биха могли да служат за пример на белите.

— Може и да е така, но на тези индианци врани човек просто няма как да се довери. Те искат да имат нови амулети, а в такъв случай не бива да се очаква от тяхна страна някаква тактичност или съобразяване. Така хубаво ни бяха паднали в ръцете! Не можеха да мръднат ни напред, ни назад. Нямаше да ни струва никакво усилие да ги пречукаме — все едно, че духаш свещ. А сега те принудиха да се захванеш с тази дяволска „му-мова“ и кой може да ти гарантира, че онзи великан няма да те смачка или наръга?

— Ха! Ти иначе не си толкова кръвожаден човек. За нас щеше да бъде голям позор, ако ги бяхме изпозастреляли, след като ги бяхме подмамили в една клопка, където те нито можеха да се движат, нито да се защитават. Превъзходството ни бе твърде голямо. При това да не говорим, че сме християни.

— Хмм! Че си прав, прав си — и от християнска гледна точка, и от общочовешка. Но нима щеше да е необходимо да ги избиваме? Можехме да ги принудим да се предадат и тогава щяхме да имаме възможността да сключим с тях някое мирно споразумение.

— Те нямаше да се предадат именно защото търсят амулети. Сражението щеше да бъде неизбежно. И понеже нямам намерение да избивам хора, на които Бог е дал същите права като на мене, то аз предпочетох да се съглася с предложението на великана, когото впрочем познавам.

— Какво? Познаваш този тип?

— Да. Може би си спомняш все още забележката, която направих, когато минавахме покрай Хълма на костенурката? Разказах ви, че преди време там лагерувах заедно с воина на упсароките Шунктанка. Той ме запозна с много неща от живота на племето си. С голяма гордост спомена и за своя прочут брат Канте-пе-та, което означава Огнено сърце.

— Да не е имал предвид известния жрец на враните?

— Да. Разказа ми за подвизите на брат си и ми го описа като истински великан, на когото липсвало лявото ухо. Някога си в битка със сиу-огелаласите Канте-пе-та получил удар с томахок, който му отсякъл ухото и се забил дълбоко в рамото му. А я погледни сега този исполински упсарок! Липсва му лявото ухо и по начина, по който държи лявата си ръка, се вижда, че някога си е бил раняван в рамото.

— Behold! Наистина изключителна среща! Но в такъв случай ме хваща страх за тебе, сър. Вярно, че си най-големият юначага, когото съм срещал, но този Канте-пе-та наистина още не е побеждаван. Несъмнено те превъзхожда по физическа сила, а

от друга страна, убеден съм, че по отношение на ловкостта не би могъл да се мери с теб. Но щом едната ви ръка ще бъде завързана с ремък за дървото, тогава вероятно всичко ще се реши от силата, а не от ловкостта.

— Е, ами щом си толкова загрижен за мен — засмя се Олд Шетърхенд, — тогава има едно много просто средство, което ще ме спаси от сигурна гибел.

— Кое е то?

— Ти да мериш сили с враната на мое място.

— Neigh-ho! И през ум не ми минава подобна мисъл! Иначе нервната ми система не е особено нежна, обаче да се втурна право в ръцете на смъртта — не, това не ми е по вкуса. И впрочем, сър, нека кой каквото си е надробил, това да сърба, и то с голямо блаженство. Пожелавам ти от цялото си сърце добър апетит!

С тези думи Джими дръпна юздите на коня си и изостана на няколко метра, за да не би отново да получи подобно неприятно предложение. Винету приближи своя Илчи към Олд Шетърхенд и зае мястото на Дебелия.

— Моят брат Шарли позна Канте-пе-та, жреца на упсароките, нали? — осведоми се той.

— Да — кимна ловецът. — Очите на моя червенокож брат са били също така бдителни като моите.

— Враната има само едно ухо. Никога досега Винету не е виждал лицето ѝ, но Храбреца, който търси амулет, не може да заблуди вожда на апачите. Винету чу разговора между враната и неговия брат Шарли и е готов за борба.

— Аз наистина разчитах на вожда на апачите, защото не исках да поверявам на никой друг тази отговорна задача, която е за нас и въпрос на чест.

Откакто бяха излезли от каньона, ездачите бяха изминали около една английска миля, когато долината се разшири. Отрядът се озова в една от онези малки прерии, заобиколени от всички страни с планини, които се срещат така често по тези места. По нея растеше оскъдна тревица и отделни храсталаци. Виждаше се само едно-единствено дърво, някаква доста висока липа от онзи вид, който заради големите си беломъхести листа се нарича от индианците със звучното име „тузага-нангаф-маф“, т.е. белолистно дърво.

— Хенг — там! — каза предводителят на индианците врани, посочвайки към дървото.

— Хау! — кимна Винету и подкара коня си в галон към липата. Останалите го последваха към мястото, където трябваше да се състоят двубоите. Там всички наскочаха от седлата. Конете бяха оставени да пасат на свобода, а ездачите насядаха в кръг. Ако сега оттук минеше някой случаен човек, той едва ли щеше да си помисли, че един срещу друг са насядали врагове, още повече че на упсароките не бяха отнети оръжията. Олд Шетърхенд рицарски се беше отказал от поставянето на това условие.

Ловецът донесе от кобура на седлото си малко тютюн, свали лулата от врата си и я натъпка. После застана в средата на кръга и започна:

— Воинът не обича много думите, а говори чрез делата си. Ние не избихме воините на упсароките, макар че животът им се намираше в ръцете ни. Те ни предизвикаха на „му-мова“ и ние приехме тяхното искане. Но очакваме от тях да се отнасят към нас без подлост и коварство — тъй както и ние се отнасяме към тях. Те ще ни обещаят това, като изпуснат с нас лулата на клетвата. Хау! Аз казах!

Той седна пак на земята. Храбреца, който търси амулет, стана и отговори:

— Съгласни сме с това, което каза бледоликът. Не е нужно да бъдем коварни, защото ще победим. Но той забрави да определи условията на двубоя: сражаващите се — продължи великанът след кратко мълчание — ще бъдат вързани към дървото за една от ръцете си, а в другата ще получат своя нож. Който рухне на земята, се счита за победен, независимо дали е мъртъв, или все още живее. Четиримата мъже с разгопени тела от кръста нагоре ще се бият един срещу друг двама по двама — аз срещу този бледолик и някой от моите хора срещу един от неговите червенокожи

воини. Ако двамата победители са от различни страни, тогава те ще се срещнат отново в решителна схватка. Имуществото на победените ще принадлежи на победителите и никой от спътниците на победените няма да има право да се съпротивлява, а ще се остави да бъде убит. Воините на упсароките са готови да изпушат лулата на клетвата при тези условия. Хау! Аз казах!

С тези думи той седна. Олд Шетърхенд отново пристъпи в средата на кръга и заяви:

— Съгласни сме с всички условия на упсароките. Сега ще запаля лулата на мира. Днес тя ще бъде лулата на клетвата и нека върху нейния дим се понесат душите на победените към Вечните ловни полета, за да служат по-късно на душите на победителите.

— Хау, хау! — разнесоха се наоколо одобрителни възгласи. Олд Шетърхенд извади пункса си и запали тютюна. Той издуха дим към небето, към земята и към четирите посоки на света, а след това предаде лулата на предводителя на упсароките. Червенокожият също дръпна шест пъти от нея и заяви, че споразумението било вече подпечатано със силата на клетвената лула. Останалите взеха участие в полагането на клетвата, като всеки от тях дръпна веднъж от лулата. После тя бе забита на известно разстояние с мундщука си в земята и всички оставиха оръжията си край нея. На това място бяха оставени на пост по един шошон и един упсарок.

Уверен в победата си. Човека без име се приближи до дървото, съблече се до кръста и извика:

— Можем да започваме. Преди слънцето да се е спуснало на запад на една ширина от острие на нож, скалпът на едно бяло куче ще увисне на колана ми!

Едва сега можеше да се разбере напълно с каква исполинска сила разполага този човек. Той представляваше цяла грамада от мускули.

Червенокожият направи знак на един от своите хора. Избраният от него воин се съблече гол до кръста и каза:

— Тук е застанал Вакин-опавинге-акиде, Стократния гръм. Той си е направил щит от кожата на своите врагове и е взел повече от четиридесет скалпа. Кой ще се осмели да застане пред неговия нож?

— Вокаде ще накара Стократния гръм да млъкне. Вокаде не може да се похвали още с никакъв скалп, обаче той уби белия бизон, а днес ще украси колана си с първата коса на неприятел. Кой ли се бои от гърма? Той е страхливият съдружник на светкавицата и издига своя глас едва тогава, когато опасността отmine!

— Уф, уф! — разнесе се наоколо.

— Я се махай! — започна да му се подиграва Стократния гръм. — Вакин-опавинге-акиде не се бие с деца. Само дъхът от устата му би те убил. Нека Вокаде легне в тревата и сънува своята майка, която трябва да го храни все още с камас!

Индианците гробари, презирани от всички червенокожи, търсят из пустите местности, където водят жалко съществуване, един луковиден корен, използван в полугнило състояние за правене на отвратителни малки питки, така наречените „камас“. Дори кучетата отказват да ги ядат.

Преди Вокаде да успее да отговори на тези обиди, се обади Винету. Той направи знак на младия индианец да се отдръпне и от уважение към вожда младежът незабавно се подчини. Винету заговори:

— На шума, вдиган от Вакин-опавинге-акиде, се отзова едно момче, което този самохвалко навярно щеше лесно да накара да млъкне. Обаче се реши аз да заглуша грохота на „Гърма“!

Упсарокът попита с гневен глас:

— Кой си ти, та говориш такива думи? Имаш ли някакво име? По дрехите ти не се вижда нито косъм от главата на някой неприятел. Ако си се учил да свириш на и-

инке⁹⁷, тогава си върви да свириш! Но не ми се вярва ръката ти да е държала нож. Ти само би се порязал с него.

— Ще кажа името си на душата ти, когато тя напуска твоето тяло. Тогава тя ще запищи от ужас и няма да се осмели да отиде във Вечните ловни полета. Ще остане да живее в клисурите на планините, за да вие там от страх заедно с ветровете и да се вайка с бурите!

— Куче! — изкрещя Стократния гръм. — Осмеляваш се да хулиш душата на един храбър воин! Трябва незабавно да си получиш наказанието! Ние двамата ще се бием първи, а скалпът ти няма да получи място при моите победни трофеи. Ще го хвърля на плъховете, а името ти, което отказваш да ми кажеш, няма да бъде вече чуто от ушите на нито един воин!

— Добре, нека първо се бием! Да започваме! — отвърна Винету студено.

Апачът също се съблече до кръста и двамата взеха ножовете си. Около липата се образува широк кръг от зрители. Очите на всички бяха отправени изпитателно към фигурите на двамата противници. Упсарокът не беше по-висок, но много по-широкоплещест и с по-яко телосложение от стройния Винету. Индианците врани отбелязаха този факт със задоволство. Разбира се, те нямаха никаква представа, че пред тях се намираше прочутият вожд на апачите.

Ето че към тях се приближи Дебелия Джими. Държеше в ръката си няколко кожени ремъка, каквито всеки уестмън носи със себе си. Обърна се към Винету с думите:

— Значи първият тур е твой, скъпи сър. Сега към дървото ще те върже ръката на приятел — дано това послужи като добро предзнаменование. Но нека най-напред всички се убедят, че и двата ремъка са еднакво дълги и здрави.

Ремъците започнаха да минават от ръка на ръка, за да бъдат огледани много внимателно. После трябваше да се определи кой от двамата щеше да бъде вързан за дясната ръка и кой за лявата. Две различно дълги стръкчета трева представляваха жребия. Винету изтегли по-късото и изпадна в по-незавидно положение, защото го завързаха за десницата и му остана свободна лявата ръка, която обикновено не е толкова сръчна. Упсароките поздравиха това обстоятелство с радостно възклицание „Аваш-те!“ — Много добре!

Ремъците на двамата противници бяха стегнати около китките на ръцете им във формата на примка, а другите им краища бяха вързани около дървото хлабаво, защото при двубоя „му-мова“ се случва често биещите се да се гонят около ствола в продължение на четвърт час, ако не и по-дълго, преди да бъде нанесен първият удар. Но пък потече ли веднъж кръв, те обикновено се счепкват така ожесточено, че схватката се решава твърде скоро.

Ето че противниците бяха вече готови. Единият бе застанал от едната страна на дървото, а другият от срещуположната.

Хобъл Франк се намираше между зрителите до Дебелия Джими.

— Слушай, драги Пфеферкорн — обади се той, — туй е една работа, при която човек го побиват студени тръпки по гърба. Защото не само тези двамата рискуват живота си, ами и нашият е изложен на опасност. В тези мигове под къдриците на скалпа си придобивам едно такова чувство, сякаш вече някой ми е задърпал косата нагоре. Покорно благодаря за обещанието да се оставим смирено да ни изколят, в случай че нашите двама шампиони бъдат победени!

— Ами! — отговори му Джими. — Вярно, и аз не се чувствам особено приятно, но ми се струва, че можем да се осланяме на Винету и Олд Шетърхенд.

— Наистина тъй изглежда, защото изражението на апача е такова, сякаш държи в ръката си и четирите валета. Но сега тихо! Стократния гръм започва да говори.

— Таанадапи — ела насам! — подвикна той подканващо на апача. — Или трябва да те гоня около дървото, докато паднеш мъртъв от страх, без ножа ми да се е допрял до тебе?

Винету не отговори. Той се обърна към Олд Шетърхенд и му каза на езика на апачите, който противникът му не разбираше:

— Илата ши илзестекин — ще му изкълча китката. Тогава Олд Шетърхенд посочи към Винету и със силен глас обясни:

— Сърцето на нашия брат е затворено за мисълта за убийство. Той ще победи неприятеля си, без да пролее нито капка от неговата кръв.

— Уф, уф, уф! — завикаха упсароките.

Обаче Стократния гръм започна да се подиграва:

— Вашият брат е обезумял от страх. Ще съкратя мъките му. — Той направи крачка напред, тъй че стеблото на дървото вече не се намираше между двамата. Стиснал здраво ножа в юмрука си, упсарокът беше впил поглед във Винету също като някой хищник. А лицето на апача си оставаше безизразно. Той стоеше неподвижно, сякаш бе окаменял.

И Вакин-опавинге-акиде се подлъга. Изведнъж той направи скок към Винету и вдигна ръка, за да нанесе смъртоносен удар. Но вместо да отстъпи назад, апачът се втурна също тъй светкавично към него. С мощен замах юмрукът му нанесе удар с дръжката на ножа под мишницата на противника. Тази дръзка, енергична и успешна защита има успех, упсарокът политна назад и изпусна ножа си. И апачът захвърли своя нож, последва нова хватка и противникът му извика. Винету му беше изкълчил китката, а в следващия миг юмрукът му попадна в слънчевото сплитане на упсарока с такава сила, че той полетя назад и падна по гръб, оставайки все още вързан с едната си ръка за дървото.

Стократния гръм остана няколко мига неподвижен, а това бе достатъчно за апача. Само за секунда той грабна ножа си от земята, разряза своя ремък със светкавично движение и след като се освободи от дървото, коленичи върху неприятеля си.

— Признаваш ли се за победен? — попита Винету.

Упсарокът не отговори. Той дишаше тежко — и от получения удар, и от гняв и смъртен страх.

Всичко се беше развило с такава мълниеносна бързина, че очите на зрителите едва ли бяха смогли добре да различат отделните движения на апача. Наоколо не се чуваше никакъв звук и когато дребничкият саксонец се намери да извика едно тържествуващо „ура“, с движение на ръката си Олд Шетърхенд го застави да мълчи.

— Забий ми ножа си! — изскърца със зъби упсарокът, като отправи пламтящ от омраза поглед към надвесения над него апач и после затвори очи.

Но Винету се изправи, преряза ремъка на победения противник и каза:

— Стани! Обещах да не те убивам и ще си удържа думата.

— Не искам да живея. Победен съм!

Но ето че сега към него пристъпи Ойतिकе-ейакучин-вакон и с гневен глас му заповяда:

— Изправи се! Подаряват ти живота, понеже скалпът ти няма никаква стойност за победителя. Държа се като някой хлапак. Но и аз съм тук, за да се бия за нашите. Ще победиш два пъти и докато ние си поделяме скалповете на враговете ни, ти можеш да отидеш при прерийните вълци и да заживееш с тях. Забранява ти се връщането във вигвама!

Стократния гръм се изправи на крака и взе ножа си, който беше паднал на земята.

— Великият дух не пожела да победи — заяви той. — Няма да отида при вълците. Ето, имам нож, за да сложа с него край на живота си, защото не искам да ми го подаряват. Но преди това ми се ще да видя дали ти ще се биеш по-добре от мен и дали ще победиш.

Той бавно се отдалечи на няколко метра и там седна в тревата. По изражението му личеше, че твърдо е решил да изпълни намерението си. Никой от неговите хора не го поглеждаше, но затова пък толкова по-голяма надежда издаваха погледите им,

отправени сега към техния предводител, който подпря мощната си фигура на дървото и подкани Олд Шетърхенд:

— Ела насам да хвърляме жребий!

— Не се занимавам с хвърляне на жребий — отсече ловецът. — Нека ме завържат за десницата!

— Изглежда, искаш да умреш по-бързо, а?

— Не, но ми се струва, че лявата ти ръка е по-слаба от дясната. Не искам да имам някакво предимство пред тебе. Ти си бил раняван.

Олд Шетърхенд посочи към лявото рамо на червенокожия, на което се виждаше широк белег. Но противникът му не бе в състояние да разбере подобно благородство. Той измери белия с поглед, изразяващ силното му смайване, и отговори:

— Да не искаш да ме обидиш? Да не би след като те убия твоите хора да трябва да си кажат, че това не би се случило, ако не си ми бил оказал тази милост? Настоявам да хвърляме жребий!

— Е, добре! Съгласен съм.

Жребият потвърди волята на Олд Шетърхенд, с други думи, оказа се благоприятен за противника му, който бе вързан за лявата ръка. След няколко секунди двамата застанаха един срещу друг и онзи, който видеше как мускулите на великана се свиваха като стоманени топки, не можеше да не почувства страх за живота на Олд Шетърхенд. Но ловецът показваше същото хладнокръвие, както и Винету преди малко.

— Хайде, започвай! — подкани го упсарокът. — Предоставям ти първия удар. Три удара само ще отбивам, но после ще паднеш от моя първи удар.

Олд Шетърхенд се изсмя. Той заби ножа си в стеблото на липата и отговори:

— А аз се отказвам от оръжието си изцяло. Въпреки това ти ще паднеш веднага при първата ми атака. Нямаме време за разиграване на продължителни сцени. И така, внимавай, защото започвам!

Той вдигна ръка, готов за удар, и се втурна към противника. Червенокожият се поддаде на този финт и замахна с ножа си към ловеца. Но белият светкавично се дръпна назад, така че ударът не достигна целта си. Последва ново мигновено движение на Олд Шетърхенд и... юмрукът му улучи слепоочието на противника. Великанът се олюля и после шумно се стовари на земята.

— Ойतिकе-ейакучин-вакон лежи на земята с цялото си тяло!

Кой победи? — извика Олд Шетърхенд.

Ако преди, когато Стократния гръм беше повален, упсароките бяха останали спокойни, то сега те нададоха такъв рев, който излизаше сякаш от животински гърла. Но другата група избухна в силни и радостни крясъци.

Олд Шетърхенд измъкна ножа си от дървото и преряза своя ремък. Белите ловци се приближиха до него, за да го поздравят. И шошоните започнаха да възхваляват двамата победители, но същевременно побързаха да се доберат до оръжието си, за да предотвратят всякакъв опит за съпротива от страна на упсароките. А те междувременно бяха замлъкнали и сега се отправиха към мястото, където беше седнал Стократния гръм, и безмълвно насядаха около него. Към тях се присъедини дори и онзи индианец, който бе стоял на пост край оръжието, макар че нямаше да му бъде много трудно да се метне на някой от конете и да избяга.

Олд Шетърхенд отново се приближи до Храбреца, който търси амулет. Тъкмо в този момент червенокожият идваше в съзнание. Той отвори очи и видя как неговият победител разреза ремъка му. Бе необходимо известно време, докато индианецът схване положението. След това веднага скочи на крака. Погледът му, втренчен в Олд Шетърхенд, беше направо неописуем. Очите му, изглежда, всеки миг щяха да изскочат от орбитите си, а гласът му прозвуча дрезгаво, когато, заеквайки, той попита:

— Аз... лежах... на... земята! Ти... победи ли ме? — Да! Нима не определи ти самият условието, че за победен ще се смята онзи, който се намери на земята, легнал

с цялото си тяло?

Червенокожият се огледа от глава до пети. В изражението му се четеше най-голяма уплаха.

— Но аз не съм ранен! — възкликна той. — Значи ти си ме повалил само с юмрука си?

— Да — усмихна се Олд Шетърхенд. — Надявам се, че няма да ми се разсърдиш.

Погледът, който упсарокът хвърли към своите хора, бе изпълнен с безпомощна обърканост. После чертите на лицето му придобиха израза на безмълвно отчаяние.

— По-добре да беше ме убил! — простена той. — Великият дух ни е изоставил, защото ни бяха откраднати свещените амулети. Никога няма да отидем във Вечните ловни полета! Защо жените на бащите ни не са умрели, преди да сме се родили!

Предводителят на упсароките, който до преди малко беше толкова горд и уверен в победата си, се отправи, олюлявайки се, към своите хора, но се обърна още веднъж и попита:

— Ще ни разрешите ли, преди да ни убие, да изпеем песента на смъртта?

— Преди да ти отговоря, искам да ти задам един въпрос. Ела! — Олд Шетърхенд го отведе при упсароките, посочи към Стократния гръм и попита: — Сърдиш ли се все още на този воин?

— Не. Той не можеше да стори друго. Великият дух пожела така. Ние изгубихме свещените си амулети.

— Ще ги получите обратно или пък ще се сдобие с много по-хубави.

Всички упсароки го погледнаха учудено.

— Къде ли ще ги намерим? — попита предводителят им. — Да не би тук, където ще трябва да умрем? Или във Вечните ловни полета, в които вече съвсем няма да можем да отидем, тъй като сега ще изгубим и скалповете си?

— Ще ви оставим и скалповете, и живота. Вие щяхте да ни убие, ако ни бяхте победили, но ние само привидно се съгласихме с условията ви. Ние сме християни и не убиваме. Изправете се! Вървете да си вземете оръжията и конете! Свободни сте и можете да яздите накъдето пожелаете!

Обаче никой от тях не се помръдна, за да последва подканата му.

— Казваш тези думи само като начало на мъките, с които ще ни изтезавате — отвърна Човека без име. — Но ние ще понесем всичко, без от устата ни да се изтръгнат никакви вопли.

— Лъжеш се. Говоря сериозно. Бойната секира между упсароките и воините на шошоните е заровена. Канте-пе-та, прочутият жрец на упсароките е наш приятел. Може безпрепятствено да се завърне с хората си в своите вигвами.

— Уф! Ти ме познаваш?

— Липсва ти лявото ухо, а забелязах и този белег. По това те разпознах.

— А откъде знаеш, че съм белязан така?

— От твоя брат Шунктанка, Голямото куче, който ми е говорил за тебе.

— И него ли познаваш?

— Да. Преди време двамата се срещнахме.

— Кога? Къде?

— Миналото лято. После се разделихме при Хълма на костенурката.

При тези думи жрецът отново незабавно скочи на крака, тъй като вече бе седнал на земята. Лицето му придоби съвсем друго изражение. Отчаяният и мрачен поглед изчезна, очите му заблестяха.

— Нима твоите думи или моят слух ме лъжат? — възкликна той. — Ако казваш истината, тогава ти си Нонпе-та-ан, когото бледоликите наричат Олд Шетърхенд!

— Да, така е.

При произнасянето на това име и останалите упсароки настанаха от земята.

— Ако ти си този прочут ловец, тогава Великият дух все още не ни е изоставил — каза предводителят им. — Да, сигурно си Нонпе-та-ан, защото ме повали с юмрука си.

Не е позорно да бъдеш победен от такъв воин. Сега мога да живея, без жените да ме сочат с пръст.

— И Стократния гръм, който е храбър воин, няма защо да се срамува, защото воинът, от чиято ръка бе повален, е Винету, вождът на апачите.

Очите на упсароките се спряха на фигурата на Винету с израз на благоговение. А апачът се приближи, подаде ръка на Стократния гръм и каза:

— Моят брат изпуши с мен лулата на клетвата, сега ще изпуши с нас и калюмета на мира, понеже воините на упсароките са наши приятели. Хау!

Стократния гръм пое ръката му и отговори:

— Проклятието на Злия дух ни напусна. Олд Шетърхенд и Винету са приятели на червенокожите мъже. Те няма да ни поискат скалповете.

— Не, вие сте свободни — повтори Олд Шетърхенд даденото вече уверение. — А ние знаем кои хора са ви заграбили амулетите. Ако пожелаете да ни следвате, ще ви заведем при тях.

— Уф! Кой са крадците?

— Отряд воини на племето сиу-огелалала, чиято цел са планините на Йелоустоун Ривър.

Тази новина силно възбуди ограбените упсароки. Предводителят им извика гневно:

— Значи са били кучетата огелаласи! Хонг-пе-те-ке, Тежкия мокасин, техният вожд, ме рани на времето и ми отрязва ухото, без да мога да му отмъстя. Молих Великия дух да ми покаже дирята му, но желанието ми все още не се е сбъднало.

Вокаде, който бе стоял наблизко и бе чул всичко, се приближи сега и заяви:

— Намираш се по неговите следи, защото Хонг-пе-те-ке е предводител на преследваните от нас огелаласи.

— Тогава Великият дух най-сетне го предава в ръцете ми. Но кой е този млад червенокож воин, който искаше да се бие със Стократния гръм и сега ми дава толкова точни сведения за сиу-огелаласите?

— Казва се Вокаде и е един храбър син на нумангкаките — поясни му Олд Шетърхенд. — Бил е принуден от огелаласите да язди заедно с тях и е присъствал, когато те са ви откраднали амулетите. После той се изплъзнал от тях и вече ни оказа големи услуги.

— А какво ще търсят сиусите в планините на Йелоустоун Ривър?

— Ще ви разкажем всичко, когато запалим лагерния огън. Направете край него и вашето съвещание, за да решите дали ще дойдете с нас.

— Щом сте тръгнали по следите на огелаласите, за да се биете с тях, потегляме заедно с вас. Нека моите братя запалят огъня на съвещанието!

10. глава

В плен на огелаласите

„Сенатът и Конгресът на Съединените щати решават да забранят всяко заселване, присвояване или продажба на земя в областта, намираща се на териториите Монтана и Уайоминг, близо до изворите на реката Йелоустоун. Нека същата да служи за обществен парк или място за развлечение за благото и увеселението на народа. Всеки, който противно на тези разпоредби се настани да живее там или присвои каквото и да било парче земя, да се счита за нарушител на закона и да бъде изгонен. Нека паркът бъде поставен под изключителния контрол на секретариата на съответното ведомство, чиято задача ще бъде колкото може по-бързо да издаде закони и разпоредби за неговото запазване и поддържане.“

Така гласи един закон, приет от Конгреса на Съединените щати на 1 март 1872 година, чрез който гражданите на Съединените щати получиха такъв подарък, за чиято стойност по онова време никой нямаше никаква представа.

В онези години из източните щати се носеха какви ли не слухове за споменатата област, наричана днес Национален парк на Съединените щати. Позната само на най-дивите индианци, посещавана само в една или друга своя част от някой смел самотен трапер, тази местност си оставаше забулена в най-дълбока тайна. Разказаното от някой от тези ловци се препредаваше по-нататък, разкрасено по най-фантастичен начин. Говореше се, че там имало горещи прерии и планини, врящи извори, вулкани, бълващи течен метал, езера и реки, пълни с петрол вместо с вода, вкаменени гори с вкаменени индианци и животни.

Едва професор Хейдън, предприел първата научна експедиция из онази чудновата област, донесе точни сведения и той самият наистина можеше да разкаже най-необикновени неща. Благодарение на него бе издаден гореспоменатият закон.

Националният парк обхваща територия от 8 671 квадратни километра. От него извира реките Йелоустоун, Галатин, Медисън, както и Змийската река. През тази област се простират огромни планински вериги. Въздухът в планините е чист и здравословен, а стотиците студени и горещи извори с различно химическо съдържание на водата и чудодейна лековита сила оказват оздравяващо и укрепващо въздействие на болните или хората с намалена жизнеспособност. Гейзери, с които гейзерите на Исландия едва ли биха могли да се сравняват, изхвърлят водните си струи на височина от неколкостотин фута⁹⁸. Цели планини от природно стъкло блестят под лъчите на слънцето във всички цветове на дъгата. Страхотни каньони и пропасти, каквито няма по други места, изглеждат прорязани само за да дадат възможност на човека да надникне в земните недра. По земята се образуват мехури, които се надигат и спадат. Често земният слой изглежда дебел само няколко сантиметра и ездачът с голяма мъка може да накара ужасения си кон да продължи напред. Отварят се грамадни дупки, изпълнени с вряща кал, която бавно се надига и спуска. Невъзможно е да се движиш из тази местност и четвърт час, без да се натъкнеш на някое удивително природно чудо. Само гейзерите и горещите извори са над две хиляди. Докато на едно място от земята извира кипяща вода, в непосредствена близост блика кристално чиста студена вода. Изглежда, че под земната повърхност са се счепкали добри и зли духове, ангели и дяволи. Ако в даден миг чстек се възхищава на възвишеното и съвършеното, само на няколко крачки по-нататък той изплашено отскача назад пред ужасното. Ако на едно място се удивляваш на някой великански водоскок, бликащ на около стотина метра нагоре

между стените на тесен каньон, то недалеч отново започваш да крачиш през полета от карнеоли, ахати, калцедон, опали и други полускъпоценни камъни.

А сред планините дремят великолепни езера. Най-голямо и красиво от тях е Йелоустоунското езеро, което с изключение на езерото Титикака е и най-високо разположеното голямо езеро на земята. Намира се на около 2400 метра над морското равнище.

Водата му съдържа значително количество сяра. Неговите дълбоко врязали се заливи гъмжат от едри пъстърви, чието месо има твърде своеобразен, но същевременно и много добър вкус. Околните гори са богати на сърни, елени и мечки. По бреговете му има безброй горещи извори, от които със силно и рязко свистене изскачат парите на подземния свят, наподобявайки свирката на локомотив.

Някоя по-страхлива душа лесно ще вземе решение да обърне гръб на тази местност. Неуморно работещите сили във вътрешността на земята се проявяват тук твърде открито. Просто човек не се чувства вече сигурен на земята. Имаш усещането, че цялата област, разпростряла се на много мили разстояние, се кани всеки миг или да потъне, или да се издигне далеч по-високо от Скалистите планини във формата на гигантски огнедишащ кратер.

Там, където река Йелоустоун изтича от езерото, а езерният бряг се простира на югозапад в посока към устието на Бридж Крийк, горяха няколко огъня. Бяха запалени, защото се беше стъмнило, а не защото бяха необходими за приготвяването на вечерята. В това отношение природата услужливо се бе погрижила за хората.

Едрите пъстърви, уловени в студената езерна вода, можеха да бъдат сварени във врящата вода, която извираше от земята, вдигайки пара само на десетина-двадесет метра от езерото. Дребничкият саксонец се надуваше немалко заради това, че по обед беше застрелял една дива овца. Ето защо като първо ястие имаше овнешка супа, а като второ — пъстърва. Горещият извор бе толкова малък, че можеше направо да служи като тенджерата за варене, а изтичащата вода получи толкова приятен вкус, че хората пълнеха кожените си чаши и я пиеха с удоволствие.

Отрядът от бели и червенокожи се беше прехвърлил през реките Пеликън и Йелоустоун, а на следващия ден преди обед се канеше да пресече Бридж Крийк и после да се отправи на запад към Реката на огнената дупка. Там изригваше гейзерът, наречен от индианците Козо-тип-тупа, което означава Устата на ада, а близо до него се намираше гробницата на вождовете — целта на това далечно пътуване.

Бяха яздили по-бързо, отколкото си бяха мислили отначало. До пълнолунието имаше още цели три дена и Олд Шетърхенд беше убеден, че не бе възможно сиу-огелаласите да са вече тук. В хода на разговора той направи забележката:

— Едва ли са достигнали ранчото на Ботълър и няма защо да се опасяваме от тях. Оставете спокойно огньовете да горят, докато луната се извиси над планинските върхове! Няма основание да очакваме тук появата на други човешки същества освен сиусите. Следователно няма от какво да се страхуваме.

— А какъв е пътят от ранчото на Ботълър нагоре, сър? — попита Мартин Бауман. — Чувал съм, че бил много опасен.

— Не бих твърдял подобно нещо. Разбира се, трябва да се избягва близостта на гейзерите и на онези места, където земната кора е толкова тънка, че при стъпване върху нея човек би могъл да пропадне. От ранчото на Ботълър се тръгва нагоре по долината на Йелоустоун, като се минава покрай угаснали вулкани. След около четири-пет часа се стига до Долния каньон, който е дълъг около половин миля и се врязва в гранита на дълбочина може би от триста метра. След нови пет часа човек може да се добере до едно планинско възвишение, от чийто връх две успоредни стени от скали се спускат надолу в продължение почти на деветстотин метра, и това място се нарича Пързалката на дявола. Три часа по-късно се стига до устието на реката Гардинър. Трябва да се тръгне нагоре по нейното корито, тъй като оттам нататък изкачването по Йелоустоун Ривър е вече невъзможно. После се язди покрай

планините Уошбърн и реката Каскейд, която пак отвежда към Йелоустоун. Влива се между горните и долните водопади на Йелоустоун и по този начин се излиза при южния край на Големия каньон, който навярно е най-голямото чудо по цялото течение на Йелоустоун.

— Виждал ли си това чудо, сър? — попита Дебелия Джими.

— Да. Големият каньон е дълъг може би над седем немски мили⁹⁹ и е дълбок повече от хиляда метра. Стените му се спускат отвесно надолу и само някой човек, който никога не получава виене на свят, може да рискува да пропълзи до ръба на каньона, за да погледне в ужасната бездна, където широката шестдесет метра река изглежда като тънка нишка. И все пак именно тази „нишка“ е била онази сила, която в продължение на хилядолетия е прерязала скалите толкова надълбоко. Долу водните маси бучат и със страхотна бързина се носят покрай могъщите каменни стени. Но горе не се долавя нищо от този тътен. Никой смъртен не може да се спусне долу, а и да можеше, нямаше да му е възможно да издържи там дълго време. Ще чувства липса на въздух. Водата на реката е топла, прилича на маслена течност, има отвратителния вкус на сира и стипца и от нея се разнася такава воня, че никой не е в състояние да ѝ устои. Ако се тръгне покрай каньона в северна посока, се стига до долните водопади на реката, където водата се втурва надолу от височина над сто метра. На около четвърт час по-нататък в южна посока реката отново образува водопад, висок повече от тридесет метра. За да измине разстоянието от горните водопади до тук, човек трябва да язди около девет часа. Така че от ранчото на Ботълър има общо девет дена напрегната езда и това време представлява преднината ни пред огелаласите. Разбира се, тази сметка не може да е съвсем точна, обаче няколко часа повече или по-малко не са от значение. Достатъчно ни е да знаем, е не е възможно враговете ни да са вече тук.

— А къде ли ще се намират утре по това време, сър? — попита Мартин Бауман.

— При горния край на каньона. Имаш ли някаква причина, за да се интересуваш от точното им местонахождение?

— Всъщност не. Обаче лесно е да си представите, че мислите ми са винаги при моя баща. Кой знае дали е още жив.

— Убеден съм, че е жив.

— Но възможно е сиусите да са го убили!

— Няма защо да се измъчваш с подобни мисли. Огелаласите искат да откарат пленниците си при гробницата на вождовете и ще го направят. Можеш да бъдеш сигурен. На сиусите и през ум няма да им мине да спестят на жертвите си замислените мъчения чрез някаква прибързана смърт.

Той се отдръпна настрана, където Винету вече спеше, уви се в одеялото си и легна до своя червенокож приятел. Другите останаха седнали и зашушукаха помежду си.

— Собствено дяволски ми е неприятно, че искаме да измамим този свестен човек — обади се Джими тихо. — Но малкият ловец на мечки съумя така хубавичко да ни помоли, че на мене, старата и дебела миеща мечка, ми грабна сърцето заедно с акъла. Е, дано цялата работа приключи добре!

— Още отначало ви предупреждавах — промърмори Дейви, — предупреждавам ви и сега!

— Но помисли си само, драги Дейви — намеси се Мартин, — че ми е напълно невъзможно да чакам още цели три дена! Ще умра от безпокойство за баща си!

— Нали Олд Шетърхенд ти обясни, че пленниците съвсем сигурно са още живи!

— Може и да се лъже. Нима забрави, че вие двамата с Джими бяхте първите, които ми предложихте помощта си? А ето че сега не мога да разчитам повече на вас.

— Zounds! Не мога да оставя подобен упрек да тежи на съвестта ми. Подведен от симпатията, която изпитвам към теб, ти дадох обещанието си и не бива после да

казваш за мен, че не държа на думата си. И тъй, идвам и аз. Обаче имам едно условие.

— Да го чуем! Ще го изпълня, стига да е във възможностите ми.

— Само ще подслушаме огелаласите, за да разберем дали баща ти е все още жив, но на своя глава няма да правим никакъв опит да го освободим!

— Добре, съгласен съм!

— Хубаво! Мога много живо да си представя какво става в твоето сърце. А то трогна моята добра душа и затова ще те придружа. Но щом се убедим, че баща ти е жив, ще се върнем и ще се присъединим към останалите.

— Несъмнено утре рано сутринта ще има голяма тревога заради нашето изчезване. Но ми се струва, че негърът ще се справи с поръчението си — каза Джими. — А сега да млъкваме вече, за да не събудим подозрение! Ето че и луната изгрява. Нека изгасим огъня и да легнем под короните на дърветата. Там е съвсем тъмно и няма веднага да забележат отсъствието ни.

— Добре, че луната свети — обади се Хобъл Франк, — поне ще намерим пътя.

— Той ни е ясно очертан — все надолу покрай реката. От една страна, хич не ми харесва, че сме принудени да измамим другарите си, но пък, от друга страна, това с нищо не може да им навреди. По-рано се чуваше и нашата дума, сега обаче предводители са Олд Шетърхенд и Винету. Допитват се до мнението на Джими и Дейви само ей така, между другото. Всъщност съвсем му е времето да им покажем, че сме все още от онези уестмъни, които са в състояние да предначертаят някой план и да го изпълнят.

Изгасиха огъня. И огънят, край който бяха седели индианците вече не гореше. Наоколо бе тихо. На равномерни интервали се разнасяше само острото свистене на парите, излизащи от земните недра.

Измина повече от час и ето че между дърветата, където се бяха разположили Франк, Джими, Дейви, Мартин и Вокаде, се долови леко раздвижване.

— Нека моите братя ме последват! — прошепна младият индианец. — Време е.

Те взеха оръжията и останалите си вещи и се запромъкваха безшумно между дърветата към конете. Острите очи на Вокаде успяха много бързо да различат техните пет коня от другите животни. Разбира се, не мина без предизвикване на лек шум. Ето защо, когато отделиха конете си настрана, петимата бегълци за кратко време останаха неподвижно заслушани, за да разберат дали действията им са били забелязани. След като никой от спящите не се размърда, те бавно поведоха конете. Шумът от копитата им се заглушаваше от тревата.

Вярно, че не се измъкнаха съвсем незабелязано. Макар да бе малко вероятно наблизо да се намира някакъв неприятел, все пак бяха разставени няколко поста, които трябваше от време на време да бъдат сменявани. За през нощта те бяха необходими заради дивите горски животни. Петимата преминаха покрай един от тези постове.

Той беше от индианците шошони. Червенокожият ги чу, но понеже знаеше, че откъм лагера могат да се появят само приятели, затова не вдигна тревога. Лунната светлина, която се прокрадваше между клоните на дърветата, му позволи да разпознае мъжете.

— Какво мислят да правят моите братя? — попита ги той.

— Говори по-тихо, за да не разбудим спящите! — отвърна Джими. — Олд Шетърхенд ни изпраща по работа. Той знае къде отиваме. Това достатъчно ли ти е?

— Моите бели братя са наши приятели. Нямам право да им попреча да изпълнят заповедите на великия воин.

Те продължиха пътя си. След като се отдалечиха от лагера на такова разстояние, че конският тропот не можеше вече да се чува оттам, те се метнаха на седлата, насочиха се към езерния бряг, където дърветата растяха нарядко, псе понесоха в тръс покрай водата, за да достигнат началото на Йелоустоун Ривър и да се отправят по течението ѝ на север.

Шошонът счете тази случка за толкова естествена, че после изобщо не намери за необходимо да я сподели с поста, който го смени. Ето защо изчезването на дръзките или по-скоро лекомислените бегълци остана незабелязано чак до зазоряване.

Тръгването бе определено за този ранен час. Затова, щом из клоните се разнесоха първите птичи гласове, всички станаха от сън. Тогава бе установено с уплаха, че петима от другарите им липсваха. Веднага се убедиха, че бяха напуснали лагера на коне. Едва сега се обади шошонът, който бе стоял на пост предната вечер, и разказа на Олд Шетърхенд какво му беше отговорил Джими.

Въпреки проникателността си застаналият до тях Винету не бе в състояние да отгатне причината, поради която петимата бяха напуснали толкова потайно лагера.

— Сигурно са тръгнали да пресрещнат сиусите огелала — поясни му Олд Шетърхенд.

— В такъв случай са изгубили разсъдъка си — разгневи се апачът. — Не само че отиват право срещу опасността и ще си изпатят, но и ще издадат присъствието ни. А защо искат да пресрещнат сиусите?

— За да разберат дали Ловеца на мечки е още жив.

— Мъртъв ли е, няма да успеят да му възвърнат живота, а ако е жив, само ще му докарат нещастие. Винету може да прости тази голяма грешка на двете храбри момчета, но тримата възрастни ловци би трябвало да бъдат изложени на присмеха и подигравките на жените и децата!

Ето че се приближи негърът Боб. Миризмата на скунка все още се усещаше, така че никой не оставаше възхитен от неговата близост. Боб продължаваше да носи стария конски чул, който му беше подарил Дългия Дейви. През нощите, когато ставаше студено, той се бе завивал досега с кожата на мечката, убита от Мартин Бауман.

— Маса Шетърхенд търсят маса Мартин? — попита негърът.

— Да. Можеш ли да ми дадеш някакви сведения?

— О, масер Боб съм много умен! Той знаят къде маса Мартин.

— Е, къде е?

— Са тръгнал към сиуси огелала да видят пленен маса Бауман. Маса Мартин казали всичко масер Боб, за да кажат после масер Боб на маса Шетърхенд.

— Значи е така, както си мислех! — кимна Олд Шетърхенд. — Кога смятат да се върнат?

— Кога видят маса Бауман, те дойдат подир нас при Река на огнена дупка. Друго масер Боб не знаят.

— Твоят добър маса Мартин е извършил глупава постъпка. Струва ми се, че може да изложи живота си на опасност.

— Какво? Негов живот в опасност? Тогава масер Боб веднага яхнат кон, яздят подир него и спасят!

— Да, например също както уби мечката, когато от страх се покатери на брезата.

— Огелала не мечка. Масер Боб се не боят от огелала! — Той вдигна заплашително огромния си юмрук и направи такава физиономия, сякаш се канеше начаса да излапа десет огелаласи.

— Е, добре, ще ти дам възможност да се проявиш, понеже толкова много обичаш младия си господар. Пригответи се, след няколко минути тръгваме!

И обръщайки се към Винету, който бе застанал сега до жреца на упсароките и вожда на шошоните заедно с Мо-ав, ловецът отново поде:

— Моят брат ще продължи ездата и ще ме очаква край Козо-тип-тупа. Устата на ада. С мене ще тръгнат петнадесетте воители на упсароките с техния жрец и Мо-ав с петнадесет воители на шошоните. Трябва незабавно да последваме тези петима безумно дръзки хора, за да ги спасим, ако са изпаднали в беда. Предварително не мога да кажа от коя посока ще се появи при Устата на ада. Следователно напълно възможно е сиусите да стигнат до гробницата на вождовете преди мен и моите воители.

Само няколко минути по-късно Олд Шетърхенд и неговите придружители галопираха в същата посока, в която предишната вечер петимата непредпазливи хора напуснаха лагера.

Естествено бегълците имаха голяма преднина пред тях. Поради тъмнината и непознаването на околността придвижването им с конете бе ставало доста бавно, но въпреки това при настъпването на деня Йелоустоунското езеро бе останало вече далеч назад, а сега конете им можеха да преминат в по-бърз ход.

Реката и бреговете ѝ представляваха рядка и великолепна картина. Отначало долината бе доста широка и от двете си страни предлагаше голямо разнообразие. Бреговете на реката бяха ту полегати, ту изведнъж се извисяваха стръмно право към небето, а действието на подземните сили се виждаше навсякъде.

Преди незапомнени времена тази планинска местност е представлявала езеро, което е заемало площ от много хиляди квадратни километра. После под водите му започнали да действат вулкани. Дъното му се надигнало, пропукало се и от тези пукнатини изскочила нажежена лава, която застинала в студените води на езерото, образувайки базалт. Зейнали чудовищни кратери. От тях бълвала нагорещена каменна маса и се свързвала с други минерали в най-разнообразни конгломерати, за да образува основата, върху която многобройните горещи минерални извори можели да отлагат своите седименти¹⁰⁰. Но после огромно количество натрупани подземни газове с неизмерима мощ повдигнали цялото дъно на езерото, така че водите му се оттекли. Водата издълбала дълбоки улеи в земята. Почвата и меките скали били отнесени. Студът, топлината, вятърът и дъждовете също помогнали в разрушаването и отстраняването на всичко, което не било в състояние да окаже съпротива. Издържали само твърдите колонии от застинала лава.

Ето как водата се вкопала в земята. Тя разяждала всичко по-меко, издълбавала скалите все по-надълбоко и по-надълбоко и така се образували великолепните каньони и водопади, които се числят към чудесата на националния парк.

Бреговете на реката, образувани от вулканична дейност, стърчат високо нагоре, силно насечени, с безбройни зъбери, издълбани от дъждовете, и имат такива форми, каквито човешкото въображение не може да си представи. На едно място ти се струва, че виждаш развалините на стар рицарски замък. Различават се празните отвори на прозорците, наблюдателната кула и мястото, където подвижният мост е висял над рова, изпълнен с вода. Недалеч се издигат стройните минарета. Обхваща те чувството, че всеки миг мюезинът трябва да се появи на викалото и да подкани правоверните към молитва. Насреща се разкрива римски театър, където някога робите християни са се борили срещу диви зверове. До театъра волно и дръзко се извисява китайска пагона, а по-нататък по течението на реката стърчи толкова внушителна тридесет и пет метрова животинска фигура, сякаш е била издигната в чест на някое божество от неизвестен праисторически народ.

И всичко това е измама. Вулканичните изригвания са дали материала, от който водата е изваяла фигурите. А онзи, който види тези чудеса на природните сили, се чувства като жалък червей в прахта и забравя всяка гордост.

Там, където реката описваше доста широка дъга на запад, имаше многобройни горещи извори, които събираха водите си и образуваха твърде голям поток. Той се виеше между високите скали и се вливаше в реката Йелоустоун. Изглежда, вече не бе възможно да се продължи напред по брега на Йелоустоун, ето защо петимата бегълци свиха наляво, за да тръгнат по течението на горещия поток.

Наоколо нямаше нито дървета, нито храсти. Всяка растителност беше измряла. Горещата вода имаше мръсен вид и вонеше на развалени яйца. Едва се издържаше. Положението не се подобри, преди да се доберат до планинските възвишения след неколкочасова уморителна езда. Тук течеше бистра прясна вода, скоро се появиха храсти, а по късно даже и дървета.

Разбира се, не можеше да става дума за истински път. Често конете трябваше с мъка да се придвижват по огромни скални късове; местността изглеждаше така, сякаш от небето се бе срутила някоя планина и бе осяяла земята с каменните си отломъци. Тези „развалини“ образуваха често толкова странни фигури, че петимата ездаци се спираха, за да разменят впечатленията си от тях. Времето си минаваше и вече бе станало пладне, а бяха изминали едва половината от пътя.

Но ето че отдалече съзряха някаква внушителна сграда. Изглежда, беше вила, строена в италиански стил, която граничеше с градина, обградена от висок зид. Петимата се спряха смаяни.

— Къща на това място край Йелоустоун! — възкликна Джими.

— Защо пък да не е възможно? — попита Франк. — Но я погледнете по-внимателно! Не е ли застанал някакъв човек пред входната ѝ порта?

— Наистина. Поне така изглежда. Сега изчезна. Сигурно е била някаква сянка.

— Тъй ли? Но където има човешка сянка, там непременно трябва да има и някакъв човек, който да хвърля тази сянка. А изчезне ли сянката, трябва или слънцето да е изчезнало, или пък да е изчезнал онзи, който я е хвърлял. Слънцето е все още тук, следователно обесникът е офейкал. Накъде — ще научим съвсем скоро.

Бързо се приближаваха до постройката, но сега разбраха, че тя не е била издигната от човешки ръце, а е творение на природата. Мнимите стени се състояха от ослепително бял фелдшпат. Няколкото дупки можеха отдалече лесно да се вземат за прозорци. Имаше и висок отвор, приличен на врата. Ако се погледнеше през него, се виждаше нещо като двор, разделен на няколко неравномерни части от естествени каменни кулиси. В средата на двора от земята бликаше извор и студената му бистра вода изтичаше навън тъкмо през входната порта.

— Прекрасно! — издаде възхищението си Джими. — Мястото е великолепно за обедна почивка. Ще влезем ли?

— Нямам нищо против — отговори Франк, — но не знаем дали онзи хубостник, дето живее вътре, не е някой зъл човек.

— Pshaw! Излъгали сме се. За хора изобщо не може да става дума. Макар и да е излишно, преди това ще се поогледам малко наоколо.

Държейки пушката си готова за стрелба, Джими бавно премина на коня си през портата и се озърна из двора. После се извърна и помахаше с ръка.

— Влизайте! Тук няма жива душа.

— Да се надяваме — обади се Франк. — Не ми се ще много да си имам работа с душите на покойниците, които водят призрачно и жалко съществуване на земята.

Дейви, Мартин и Франк последваха поканата на Джими. Но предпазливият Вокаде остана на мястото си.

— Защо моят червенокож брат не идва? — попита го синът на Ловеца на мечки.

Индианецът пое предпазливо въздух през ноздрите си и отвърна:

— Нима моите братя не усещат, че мирише на коне?

— Разбира се, че трябва да мирише. Нали нашите коне са тук!

— Тази миризма идваше откъм портата още когато се спряхме пред нея.

— Тук не се вижда нито човек, нито животно, а няма оставени и никакви следи.

— Защото земята е покрита с твърд камък. Нека моите братя бъдат предпазливи!

— Няма причина за никакви опасения — заяви Джими. — Елате да огледаме първо и задната част на „двора“!

Вместо да го оставят сам да свърши тази работа и да държат пътя си за отстъпление открит, те го последваха към най-отдалечените преградени отделения, яздейки съвсем близо един до друг.

Но изведнъж се разнесе такъв вой и рев, че получиха усещането сякаш земята потрепера. Значителен брой индианци изскочиха от най-крайната част на „двора“ и само за миг четиримата непредпазливи мъже бяха обградени. Един висок, кокалест и жилест воин, който носеше на главата си отличителните знаци на вожд, извика на белите на завален английски:

— Предайте се, иначе ще ви вземем скалповете!

Четиримата изненадани схванаха, че всяка съпротива би им донесла само гибел.

— По дяволите! — процеди Джими на немски. — Напъхахме им се право в ръцете. Сиуси са, и то несъмнено онези, които искахме да подслушаме. — А като се обърна към вожда, той продължи на английски: — Да се предадем ли? Та ние не сме ви сторили нищо лошо. Приятели сме на червенокожите мъже.

— Бойната секира на сиусите огелала е насочена срещу всички бледолики — отвърна му индианецът. — Слизайте от конете и ни предайте оръжието си! Няма да чакаме.

Петдесет чифта очи бяха отправени мрачно към белите и петдесет меднокафяви ръце бяха уловили дръжките на ножовете. Дългия Дейви пръв слезе от мулето си.

— Изпълнете заповедта му! — препоръча той на спътниците си. — Трябва да спечелим време. Нашите сигурно ще дойдат да ни освободят.

Тогава останалите също скочиха на земята и предадоха оръжията си. Както вече споменахме, Вокаде не беше влязъл заедно с тях. Той видя как другарите му бяха обградени и веднага дръпна коня си настрана, за да не бъде забелязан през входа. После скочи от седлото, легна на земята и показа главата си само толкова, колкото да може да погледне в двора.

Онова, което установи, го смая. Позна вожда. Той беше Хонг-пе-те-ке. Тежкия мокасин, предводителят на сиусите огелала, от които Вокаде бе избягал. Как трябваше да постъпи? Дали да препусне обратно към езерото, за да доведе Олд Шетърхенд и хората му? Не. Дойде му една дръзка мисъл. Вокаде се метна на коня си и привидно безгрижен, го накара да влезе в двора.

Тъкмо в този миг сиусите се канеха да вържат пленниците. Конят му направи няколко крачки и спря пред тях.

— Уф! — възкликна младият индианец. — Откога воините на огелаласите завързват с ремъци ръцете на най-добрите си приятели? Тези бледолики са братя на Вокаде!

Внезапното му появяване предизвика всеобща изненада. Тежкия мокасин навъси мрачно вежди, огледа младежа с пронизителен поглед и на свой ред попита:

— Откога белите кучета са братя на огелаласите?

— Откакто спасиха живота на Вокаде.

Погледът на вожда буквално се впи в очите на Вокаде. После той го попита:

— А къде беше Вокаде досега? Защо не се завърна навреме?

— Защото беше пленен от кучетата шошони, но тези четирима бледолики се биха заради него и го спасиха. Показаха му един път, който бързо и лесно го изведе до Йелоустоун, а те самите тръгнаха с него, за да изпушат лулата на мира с Тежкия мокасин.

По лицето на вожда заигра подигравателна усмивка:

— Слез от коня и иди при твоите бели братя! — нареди му той. — Ти си наш пленник също като тях.

— Вокаде пленник на собственото си племе? Кой дава право на Тежкия мокасин да пленява един воин на своя народ?

— Той самият си дава това право. Той е предводителят в този боен поход и може да прави каквото си поиска.

В същия миг Вокаде неочаквано изправи коня си на задните крака, заби пети в слабините му и го накара бързо да се завърти около себе си на задните си копита. Огелаласите, които се бяха скупчили около него, се видяха принудени да се отдръпнат, защото жребецът енергично размаха из въздуха предните си копита. Наоколо се образува свободно пространство. Сега Вокаде метна юздите върху врата на коня, лявата му ръка се освободи и така можеше да държи пушката си готова за стрелба, след което попита:

— Откога вождовете на сиусите огелала могат да вършат каквото си поискат? За какво са тогава събранията на старейшините? Вокаде е млад човек, но той уби белия

бизон и има правото да носи в косата си орловите пера. Той няма да се остави да бъде пленен, а онзи, който го обиди, ще трябва да се бие с него!

Това бяха горди думи и те не отидоха на вятъра. Индианските вождове в никакъв случай не притежават неограничена власт. На тях не са им дадени самовластните права на монарха. Те не могат да издават никакви закони и разпоредби. Избират се от редиците на воините, защото се отличават измежду останалите със своята храброст или ум. Влиянието на вожд се основава единствено върху силата на неговата личност. Щом стане ненавистен на хората си, той може да бъде свален.

Тежкия мокасин бе известен като строг и своенравен човек. Вярно, че имаше значителни заслуги към племето си, но пък неговата своенравност и упорство бяха носили често и вреда. Той беше непреклонен, безмилостен и кръвожаден. Племето му се раздели на два лагера: една част от хората бяха привърженици на вожд, а другите, било явно или тайно, се обявиха против него.

Това разединение излезе наяве и след думите на Вокаде. Неколцина от сиусите нададоха одобрителни викове, изразяващи тяхното признание. Вождът им хвърли гневен поглед и направи знак на няколко от верните си хора, след което те веднага заеха изхода, а той отговори:

— Всеки сиу-огелала е свободен човек. Но щом някой воин извърши предателство спрямо братята си, той губи правото си на свобода.

— Докажи, че Вокаде е предател!

— Ще го докажа пред събранието на воините.

— А аз ще се появя там като свободен човек с оръжие в ръка и ще се защитавам. И след като докажа, че Тежкия мокасин ме е обидил без причина, той ще трябва да се бие с мен.

— Един предател не може да се появи пред събранието на старите воители с оръжие в ръка. Вокаде ще ни предаде оръжията си. Ако е невинен, ще си ги получи обратно.

— У ф! Кой ще се осмели да ми ги вземе? — Младежът хвърли наоколо смел и предизвикателен поглед. Той забеляза, че няколко лица изразяваха съчувствие към него, обаче повечето оставаха студени.

— Никои няма да ти ги вземе — отвърна вождът, — защото ти самият ще ги сложиш на земята. А не го ли сториш, ще получиш някой куршум.

— Пушката ми има два куршума! — При тези думи Вокаде потупа с длан приклада на карабината си.

— Когато Вокаде ни напусна, той нямаше пушка. Откъде е взел тази карабина? Подарена му е от бледоликите, а тези кучета правят подаръци само тогава, когато имат някаква изгода. Следователно Вокаде им е вършил някакви услуги, а не те на него. Вокаде е мандан. Не го е раждала жена на сиусите. Кой измежду събралите се тук храбри воители ще се застъпи за него, преди Вокаде да отговори на моето обвинение?

Всички мълчаха. Тежкия мокасин хвърли на младежа победоносен поглед и му заповяда:

— И тъй, слизай от коня и предай оръжията си! Ще те оставим да се защитиш и след това ще обявим присъдата. Със съпротивата си само доказваш, че не си невинен.

Вокаде разбра, че трябва да се подчини. Досега бе отказвал да се предаде, за да направи впечатление на онези, които не бяха благоразположени към вожд.

— Щом мислиш така, тогава ще се подчиня — заяви той. — Моето дело е справедливо. Мога спокойно да изчакам присъдата ви, а дотогава нека бъда ваш пленник.

Той слезе от коня и остави оръжията си пред нозете на вожд. Последният прошепна тихо няколко думи на близкостоящите до него и те веднага извадиха няколко ремъка, за да вържат Вокаде.

— Уф! — извика гневно младежът. — Нима и за това съм ви дал разрешението си?

— Тези неща ги разрешавам аз — отговори му вождът. — Вържете го и го отнесете в някой ъгъл, за да не може да разговаря с тези бледолики!

Какво ли щеше да помогне съпротивата? Вокаде бе принуден да се примири със съдбата си. Вързаха му ръцете и краката и го завлякоха в един ъгъл. Двама сиуси седнаха до него, за да го пазят.

Един възрастен воин се приближи до Хонг-пе-те-ке и му каза:

— Аз съм видял много повече зими от тебе, затова не бива да ми се сърдиш, ако те попитам дали наистина имаш причини да считаш Вокаде за изменник.

— Ще ти отговоря, защото си най-старият измежду воините, които са сега при мен. Нямам друга причина освен тази, че най-младият от пленените бледолики много прилича на Ловеца на мечки, който лежи отзад при конете.

— Нима това може да е някаква причина?

— Да. Ще ти го докажа.

Той пристъпи към пленниците, които, без да могат да помогнат с нещо, бяха станали свидетели на безполезния опит на Вокаде да направи нещо за тях. За съжаление нито Джими, нито Дейви владееха езика на сиусите дотолкова, че да разберат всичко, казано от Вокаде.

Изражението на лицето на хитрия вожд поомекна и той каза:

— Преди да ни напусне, Вокаде извърши една постъпка, заради която сега ще трябва да свикаме съвещание. Ето защо временно го завързахме. Окаже ли се, че по онова време бледоликите още не са го познавали, тогава те отново ще получат свободата си. Какви имена имат белите мъже?

— Да му ги кажем ли? — попита Дейви дебелия си приятел.

— Да — рече Джими. — Може би тогава червенокожите ще се отнасят с малко по-голямо уважение към нас. — И като се обърна към вожда, той продължи: — Аз се казвам Джими-петатше, а този дълъг воин е Дейви-хонске. Сигурно си чувал вече тези имена.

— Уф! — разнесе се от кръга на огелаласите. Вождът им хвърли укорителен поглед. И той беше изненадан, че в ръцете му са попаднали тези известни ловци, но с нищо не издаде чувствата си.

— Имената ви са непознати за Тежкия мокасин — заяви той. — А кои са тези двама мъже?

С въпроса си, засягащ Франк и Мартин, вождът се беше обърнал отново към Джими. Дейви пошепна на приятеля си:

— За бога, не споменавай имената им!

— Какво има да си казват бледоликите? — попита строго вождът. — Нека отговори онзи, към когото отправих въпроса си!

Джими трябваше да измисли някоя лъжа. Той назова първите две имена, които му хрумнаха в момента, и представи Франк и Мартин за баща и син.

Погледът на вожда зашари изпитателно между двамата и по лицето му премина подигравателна усмивка. Но все пак с доста приятелски тон той заяви:

— Нека бледоликите ме последват! Огелаласът се запъти към задната част на двора.

Във всеки случай преди време въображаемата къща е представлявала огромен скален блок от фелдшпат, прорязан от пластове по-мек минерал. Тези негови по-меки части били отнесени от дъждовете, а фелдшпатът устоял на природните стихии, така че, както вече споменахме, се получило едно такова образование, което приличаше на дълъг двор, заграден от високи зидове и разделен на няколко части от напречни стени.

Най-задната му част беше и най-обширна. Там имаше толкова много място, че се бяха побрали всичките коне на огелаласите. В един ъгъл лежаха шестима бели с вързани ръце и крака. Намираха се в окаяно състояние. От дрехите им висяха парцали. Лицата им бяха страшно мръсни, а сплъстените им коси и бради стърчаха

във всички посоки. Страните им бяха измършавели, а очите — дълбоко хлътнали; последица от глад, жажда и други мъчения.

Вождът поведе новите си пленници именно към това място. Междувременно Мартин бе попитал тихо Джими:

— Къде ли ще ни откара? Да не би да отиваме при моя баща?

— Възможно е. Но, за бога, не издавай с нищо, че го познаваш, иначе всичко е загубено!

— Тук има пленени бледолики — поде отново вождът. — Тежкия мокасин не разбира добре езика им. Така и не успя да научи кои са те. Нека белите мъже се приближат до тях и ги попитат, а после да ми кажат каквото узнаят.

Той отведе четиримата до ъгъла. Джими бързо пристъпи напред и каза на немски:

— Дано се намираме тук пред Ловеца на мечки. Не издавайте с нищо, че познавате сина си! Той е застанал зад мен. Дойдохме да ви спасим, обаче самите ние също попаднахме в ръцете на индианците, но въпреки това сме уверени, че заедно с вас скоро пак ще бъдем свободни. Казахте ли името си на червенокожите мерзавци?

Бауман не отговори веднага. Появяването на неговия син му отне способността да говори. Едва след известно време той с мъка процеди:

— О, господи! Каква радост и същевременно каква мъка! Сиусите ме познават, а знаят също и имената на моите спътници.

— Тъй! Дано и нас ни оставят тук. Тогава ще научите всичко необходимо.

Въпреки че вождът не разбираше нито дума, той все пак бе наострил уши. Изглежда, искаше да отгатне смисъла на изреченията по интонацията. Острият му поглед шареше между Бауман и неговия син. Но наблюденията му останаха безрезултатни. Мартин се владееше толкова добре, че лицето му имаше напълно безразличен израз, макар мъката, която изпита при вида на баща си, да късаше сърцето му.

— Е — попита явно разочарованият вожд, — пленниците казаха ли имената си?

— Да — отвърна Джими. — Но ти вече си ги знаел.

— Мислех, че са ме излъгали. Ти и твоите спътници също ще останете тук.

Престорената любезност изчезна от лицето на вожда. Той направи знак на един огелала да се приближи. Двамата изпразниха джобовете на пленниците и после ги вързаха с ремъци.

— Знаменито! — изръмжа Дейви, когато видя и последната вещ да изчезва от джобовете му. — Учудва ме само, че тези разбойници не ни взеха и дрехите.

— Джими — зашепна Хобъл Франк, — тая история хич не ми харесва. Този негодник е човекът, който на времето ме осакати със своя изстрел.

Новите пленници бяха сложени на земята до старите. Вождът се отдалечи, оставяйки няколко пазачи.

Нещастниците не се осмеляваха да разговарят на висок глас. Само си шепнеха. Мартин беше попаднал точно до баща си и естествено това обстоятелство бе използвано от двамата, за да си разкажат взаимно преживелиците. След известно време се приближи воин на сиусите, развърза краката на един от старите пленници и му заповяда да го последва. Човекът не можеше да върви. С мъка се заклатушка до червенокожия.

— Какво ли ще искат от него? — попита Бауман така, че Дейви го чу.

— Ще му отредят ролята на предател — предположи Дългия.

— Цяло щастие е, че моите спътници досега не казаха нищо за помощта, която очакваме.

— Да, но все пак споменава нещо.

— То не е опасно. Трябва да внимаваме и да не съобщаваме на този човек нищо важно след като се върне при нас! Най-напред се налага да се убедим, че можем да му се доверяваме.

Предположението на Дейви се оказа вярно. Човекът бе отведен при вожда, който го посрещна с мрачен поглед. Нещастникът не бе в състояние да се държи на крака. Трябваше да седне:

— Знаеш ли каква участ те чака? — попита го вождът.

— Да — отговори утвърдително пленникът с отпаднал глас, — достатъчно често сте ни го казвали.

— Смъртта ви е сигурна, най-мъчителната смърт. Ще изтърпите неизказани изтезания, за да бъде почетена гробницата, на която ще умрете. Какво би дал, ако можеха да ти бъдат спестени тези мъчения или ако можеше да спасиш живота си?

— Та нима е възможно да се спася? Какво би трябвало да направя? — попита душевно изтерзаният и физически полумъртъв човек.

— Да отговориш на въпросите ми. После ще ти подаря живота. Ловеца на мечки има ли син?

— Да.

— Да не е младежът, който е между заловените?

— Той е.

— А кой е онзи дребосък, който куца?

— Приятел на Ловеца на мечки, Хобъл Франк.

— Опитай се да разбереш как са се срещнали с Вокаде, дали наоколо се намират и други бледолики и какви са намеренията им! Научиш ли всичко това, ще те освободя. Но пази се да не те заподозрат!

Човекът беше отведен обратно при другите пленници и краката му отново бяха вързани.

Останалите мълчаха, а той също си кротуваше. Нещо му тежеше на сърцето. Иначе той беше голям добряк и свестен човек. Като се поразмисли над поведението на вожда, започна да му се вижда доста невероятно червенокожият да удържи на думата си. Разбра, че се беше оставил да го надхитрят. Абсолютно нищо не трябваше да му казва. Колкото по-дълго размисляше, толкова по-добре чувстваше, че не бива да се доверява на Тежкия мокасин и че негов дълг е да съобщи на Бауман онова, за което бе говорил с вожда.

Ловеца на мечки го изпревари. След като мина доста време, той го попита:

— Е, сър, толкова си мълчалив! Къде ходи?

— При вожда.

— Така си и мислех. А какво искаше от тебе?

— Ще ти кажа най-откровено. Искаше да научи кои са Мартин и Франк и аз му казах, защото ми обеща свободата.

— По-голяма глупост от тази не си могъл да направиш. Е, а какво става със свободата ти?

— Ще ме пусне едва след като разбере как някой си Вокаде се е срещнал с останалите джентълмени и дали из околността има и други бели.

— Тъй! И ти вярваш, че този негодник ще удържи на обещанието си?

— Не. След като размислих, стигнах до убеждението, че ще ме измами.

— Умна мисъл. А понеже си толкова искрен, ние ще ти простим глупостта. Впрочем не бива да си мислиш, че щеше да ти се удаде да ни разпиташ. Подозирахме за какво те вика вождът и без съмнение щяхме да мълчим пред теб.

— Но какво да му отговоря, когато започне пак да ме разпитва?

— Ще ви кажа — намеси се Джими. — Ще му съобщите, че сме спасили Вокаде, когато е бил пленен от шошоните, и после сме го придружили до тук, за да се добере до своите, без да се излага на друга опасност. Освен нас наблизко не се намират други бели. И ако пак се опита да ви метне, не се хващайте на въдицата му! От нас можете да очаквате спасение с много по-голяма сигурност, отколкото от него.

С тези думи разговорът им приключи.

Пленниците не бяха в състояние да помръднат ни ръка, ни крак. Най-много да можеха да се претърколят на едната или на другата си страна. Джими използва тази

възможност, за да се озове до Бауман. След като това му се удаде, той се намери отдясно на Ловеца на мечки, докато Мартин лежеше от лявата му страна. Сега двамата тихичко му разказаха всичко и успяха да му вдъхнат надежда, че пленничеството им ще продължи кратко време.

Междувременно вождът беше събрал най-видните си воители и бе наредил да му доведат Вокаде. Когато младежът влезе в преградената част на двора, където се намираха сиусите, те бяха насядали вече в полукръг, в чийто център се беше разположил вождът. Накараха пленника да заеме място срещу него. От двете му страни застанаха двама пазачи, които държаха ножовете си в ръка. Това обстоятелство бе извънредно опасно за Вокаде. От него ставаше ясно, че положението му се беше влошило.

След като известно време присъстващите измерваха Вокаде с мрачните си погледи, вождът започна:

— Нека Вокаде разкаже какво е преживял от деня, когато ни напусна!

Вокаде се подчини на това нареждане. Той съчини измислицата, че бил открит от шошоните и пленен, но белите го освободили. Въпреки че разказваше колкото можеше по-убедително, все пак той ясно забеляза, че не му вярваха. Когато свърши, никой не си направи труда да спомене, макар и с една дума, дали му беше повярвал, или не. Вождът го попита:

— И кои са тези четирима бледолики?

Вокаде спомена най-напред имената на Джими и Дейви, представяйки за голяма чест факта, че при сиусите били дошли толкова прочути мъже...

— А другите двама?

И този въпрос не смути Вокаде. Вече беше обмислил какво трябваше да им отговори. Той назова Франк с името, което Джими още отпреди му беше измислил, и отново представи Мартин за негов син.

Лицето на вождя остана безизразно, но той попита:

— Не е ли чувал Вокаде, че Ловеца на мечки има син на име Мартин?

— Не.

— И че живее заедно с един мъж, когото наричат Хобъл Франк?

— Не!

Външно младежът запази спокойствие, макар вътрешно да бе вече убеден, че беше изгубил играта. И действително гласът на вождя прогърмя:

— Вокаде е куче, предател, вонящ който! Да не би да си мисли, че не знаем кого сме пленили? Вокаде е довел Франк и сина на Ловеца на мечки, както и другите, за да спасят пленниците. Затова той ще сподели съдбата им. Тази вечер на съвещанието край лагерния огън ще решим каква да бъде неговата смърт!

Вокаде беше отведен и вързан върху коня си, защото огелаласите се канеха да тръгват. Същото се случи и с останалите пленници, но младият индианец бе държан на голямо разстояние от тях, като освен това край него бяха оставени двама воители за специална охрана.

Тъжно беше да се гледа колко жалки и отпаднали изглеждаха Бауман и петимата му другари, вързани върху конете си. Ако краката им не бяха стегнати с ремък под коремите на конете, те сигурно щяха да паднат на земята от изтощение. Дейви прошепна на своя Джими няколко състрадателни думи по техния адрес. Дебелия го успокои:

— Имай още малко търпение, приятелю! Много се лъжеш, ако не вярваш, че Олд Шетърхенд е вече нейде наблизо! Онова, което ние проумяхме чак сега, а именно, че сме най-големите глупаци, той го е знаел още рано сутринта. Сигурно ще ни последва с отряд червенокожи и аз се погрижих да се натъкне на следите ни.

— Как така си се погрижил?

Ето, виж! Откъснах парче кожа от кожуха си и с помощта на зъбите си го направих на малки късчета. Едно такова парченце оставих вътре в ъгъла, където лежахме, а докато яздим, ще пускам от време на време по някое от тях на земята.

Сигурно ще си останат на пътя, защото няма никакъв вятър. Влезе ли Олд Шетърхенд в тази проклета „къща“, несъмнено ще намери парченцето от кожуха и веднага ще разбере, че в тази лятна жегата там е могъл да бъде само Дебелия Джими със своя кожух. Ще продължи да търси, ще намери другите парченца и така ще разбере в коя посока сме потеглили.

Колоната на сиусите не следваше течението на реката. За тях това би означавало излишно заобикаляне. Те яздеха към планинските възвишения, носещи името Гърба на слона, а после завиха право към проточилата се надалеч планинска верига, образуваща вододела между Атлантическия и Тихия океан.

Предположението на Дебелия Джими, че Олд Шетърхенд се намира вече нейде наблизо, беше напълно вярно. Едва бе изминал три четвърти час, откакто сиусите бяха изчезнали зад височините, когато той се появи откъм север заедно със своите шошони и упсароки, следвайки съвсем точно пътя, по който бяха минали в тръс конете на петимата бегълци.

Ловецът яздеше начело на колоната заедно със сина на вождата на шошоните и жреца на упсароките. Погледът му не се отделяше от земята. Не можеше да му убегне и най-незначителният признак за това, че тук бяха яздиги хора. Отначало той се стъписа при гледката на въображаемата постройка, но веднага отговори на въпроса на жреца:

— Да, спомням си. Това не е къща, а скала. Бил съм вече вътре и бих се учудил, ако и онези, които търсим, не са влизали в нея, за да огледат мястото. То е heavens!

При това възклицание Олд Шетърхенд скочи от коня и започна да оглежда твърдата базалтова скала. Беше се натъкнал на мястото, откъдето сиусите се бяха отправили на път.

— Тук са яздиги много хора, и то преди не повече от час — заяви той. — Страхувам се, че са били сиусите! Та кой ли друг освен тях би могъл да се намира тук в такава численост? „Къщата“ ми се струва подозрителна. Нека се разпръснем и да я обградим!

Предвождани от Олд Шетърхенд, всички се понесоха напред в галоп. Приличната на сграда скала бе заобиколена от всички страни и най-напред вътре влезе сам Олд Шетърхенд. Той остави на спътниците си указанието да го последват само ако чуят изстрелите му.

Измина доста време, преди отново да се появи. Изражението на лицето му беше сериозно и замислено. Той каза:

— Нямаме какво време за губене, защото белите мъже и Вокаде са били пленени от сиусите и преди един час са били отведени оттук.

— Сигурен ли е моят бял брат? — осведоми се жрецът Огненото сърце.

— Да. Видях следите им и подробно ги разчетох. Дебелия Джими ми е оставил знак и се надявам, че по-нататък ще намерим още такива знаци.

Той показва малкото парченце кожа. По него имаше само пет или шест косъма, което бе сигурен признак, че то е от „плешивия“ кожух на Дебелия.

— Какво мисли да предприеме Олд Шетърхенд? — попита индианецът. — Ще тръгне ли по петите на огелаласите?

— Да.

— Ами ако се върнем и се присъединим към Винету, няма ли също така сигурно да ги срещнем край Реката на огнената дупка?

— Да, ще ги срещнем, но е по-добре враговете ни да бъдат между нашите два отряда. И тъй, трябва да ги следваме съвсем отблизо. Или моите червенокожи братя са на друго мнение?

— Не — отвърна великанът с гневен глас. — Радваме се, че се натъкнахме на следите на огелаласите. Техен предводител е Тежкия мокасин и аз жадувам да ми падне в ръцете. Да тръгваме!

11. глава

В смъртна опасност

Дирята се разчиташе много трудно и бяха принудени да яздят твърде бавно. Всичко наоколо бе покрито с вулканични скали и за истински отпечатьци от конски копита не можеше да става и дума. Единствените доста несигурни опорни точки бяха малките камъчета, разтрошени от стъпките на конете. Необходимо бе силно изострено внимание. Малките парченца кожа на Джими, намирани от време на време, оказваха значителна помощ.

След известно разстояние дирята се отклони повече на югозапад. Достигнаха подножието на височините, образуващи вододела. Който се изкачи на тях, може да види от дясната страна потоците, чиито води минават през Йелоустоун, Мисури и Мисисипи, за да се вляят в Мексиканския залив, докато водите отляво се събират в Змийската река и се изливат в Тихия океан.

Тази местност не беше вече тъй гола, както досега. Наоколо имаше хумусна почва и потоците не съдържаха сярата. Прясната им годна за пиене вода даваше възможност да се развие растителен свят. Затова тук имаше трева, храсти и дървета, а сега и следата стана по-ясна. Но за съжаление нямаша възможността да яздят по нея дълго, защото денят си отиваше. Следователно трябваше да пришпорят конете си да галопират колкото можеха по-бързо, ако искаха да използват времето, оставащо до настъпването на тъмнината.

Достигнаха хребета на вододела. После започна спускането — твърде трудна, на места даже опасна езда, пътят на която минаваше между скални отломъци и храсталаци.

Най-сетне се мръкна. Трябваше да спрат, ако не искаха да изгубят дирята.

Ако досега мъжете бяха останали мълчаливи, то и когато спряха да лагеруват, не станаха по-разговорчиви. Имаха чувството, че се намират пред решителни събития.

Не запалиха огън. По следите Олд Шетърхенд беше разбрал, че огелаласите се намират най-много на две английски мили пред тях. Ако сиусите бяха спирани да нощуват, бе възможно Олд Шетърхенд и хората му да се бяха приближили до тях толкова много, че неприятелите да забележат огньовете им и така да узнаят, че са преследвани.

След като бяха поставени стражи, всеки мълчаливо се зави с одеялото си и легна да спи. Но едва-що бе започнало да се зазорява, едва-що стана възможно отделните предмети да се различават един от друг и те отново тръгнаха на път.

Следите на огелаласите все още можеха да се разчитат. След около час Олд Шетърхенд заяви, че през нощта сиусите изобщо не са спирани да лагеруват. Несъмнено бяха решили да не си дават отдох, докато не стигнат до Реката на огнената дупка. Това не беше добър признак. За съжаление преследвачите не бяха в състояние да използват бързината на конете си, понеже скоро растителността отново изчезна и меката почва бе заменена от твърди вулканични скали. Беше съвсем невъзможно да се открие каквато и да било диря. Олд Шетърхенд предположи, че сиу-огелаласите едва ли са се отклонили от досегашната си посока и затова продължи да язди все направо. Скоро забеляза, че не се беше излъгал. Пред него извисиха снага планините на Огнената дупка, зад които се намираха прочутите гейзерови долини, където гейзерите не прекъсваха дейността си. Тук отново се появи растителност, даже гора, състояща се най-вече от тъмни борове.

Добраха се до тесен поток, който лъкатушеше по меката тревиста земя, и тъкмо на мястото, където се натъкнаха на него, земята беше изпогазена от конски копита. Отпечатьците им се забелязваха по протежение на потока и ясно си личеше, че тук

сиусите бяха поили конете си. И така следата бе намерена отново и оттук нататък към хребета тя оставаше толкова ясна, че не беше възможно да бъде изгубена.

Нагоре не водеше никакъв открит път. Трябваше да яздят под короните на дърветата, които растяха на достатъчно голямо разстояние едно от друго, за да не представляват пречка за конниците. Но тъкмо ездата през гора е най-опасна за уестмъна. Възможно е зад най-близкото дърво да се крие някой неприятел, за чието присъствие ловецът даже и не подозира.

На огелаласите можеше много лесно да хрумне мисълта, че са преследвани. Та нали преследвачите нямаше как да разберат какви признания бяха изтръгнати от пленниците било чрез сила, било чрез лукавство. Ето защо Олд Шетърхенд изпрати напред неколцина от шошоните, които трябваше да огледат пътя и да се оттеглят обратно към главния отряд веднага щом забележат нещо подозрително.

За щастие тази предпазливост се оказа излишна. Причината се криеше в уговорката между Дебелия Джими и пленника, разпитан по-късно от вожд.

Следвайки коварните си намерения, и по време на ездата вождът не раздели пленниците с изключение на Вокаде, така че те имаха възможност да разговарят помежду си. Сиусът бе дал мълчаливото си съгласие за това, за да може неговият мним съюзник да научи от спътниците си всичко, което вождът искаше да знае. После, когато се свечери. Тежкия мокасин нареди да го отделят от другите колкото може по-незабележимо и се присъедини към него, за да го разпита. Пленникът успя изцяло да го заблуди и като последица от разговора им вождът бе счел всички предпазни мерки за излишни.

Ето защо Олд Шетърхенд и неговите индианци се добраха до планинския хребет, без да се натъкнат на някаква пречка. И тук планината бе покрита с гъста високостеблена гора, поради което погледът не можеше да проникне в долината, намираща се на отвъдната страна на хребета, макар че склонът изглеждаше доста стръмен.

Яздейки между дърветата, конниците дочуха някакъв своеобразен, глухо тътнеш шум, прекъснат скоро от рязко изсвирване, след което се разнесе свистене, подобно на звука, причиняван от изхвърлянето на излишната пара от локомотив.

— Какво е това? — попита смаяно Мо-ав, синът на жреца на шошоните.

— Сигурно някой конйонукия-ка-иб¹⁰¹ — осведоми го Олд Шетърхенд.

Теренът започна да се спуска надолу — отначало полегато, а после все по-стръмно, така че не беше лесно човек да се задържи върху коня. Ето защо ездачите слезоха от седлата и продължиха пеша, водейки след себе си конете за юздите.

Следите на огелаласите все още се различаваха, макар и да си личеше, че са оставени предишния ден. Бяха се спуснали вече на около стотина метра, когато гората изведнъж свърши, и то толкова внезапно, че краят ѝ образуваше рязко очертана линия. Но малко по-нататък по течението на реката гората достигаше чак до самото дъно на долината. Сега вече изгледът над долината беше напълно открит и онова, което човешкото око можеше да забележи, бе направо удивително.

Горната част от долината на Медисън, носеща тук многозначителното име Река на огнената дупка, е може би най-поразителната местност от националния парк. Дълга много, много мили, а на места широка две, та дори и три мили, тя разполага със стотици гейзери и горещи извори. Някои от тях изхвърлят водните си струи на стотина метра височина. От безбройни пукнатини в земята излизат газове с миризма на сяр, а въздухът непрестанно е изпълнен с гореща пара.

На слънчевата светлина ярко блесят снежнобелите варовити наслойки, образувачи „капаците“ на подземните котли. На други места пък земната повърхност не се състои от здрава почва, а от гъста воняща кал, чиято температура е твърде различна. Ту тук, ту там земята внезапно се надига във формата на шапка, издува се бавно нагоре като мехур, а после се пуква, оставяйки широка бездънна яма, над която нависоко се издигат облаци пара. Тези мехури и ями изникват и изчезват ту

на едно, ту на друго място. Следователно са подвижни. Тежко и горко на онзи, който попадне над някое от тези места! Миг преди това той е имал под краката си здрава почва, но ето че изведнъж земята започва да се нажежава и да се повдига. Само някой рискован скок, само светкавично бягство би могло да спаси човека в подобен случай.

Но избягаш ли от един мяхур, близо до теб се надига втори, трети. Оказва се, че просто си застанал върху съвсем тънка земна кора, почти непосредствено над страшните дълбини на земните недра.

А тежко и на онзи, който отдалече вземе споменатата кал за земна маса, способна да го издържи! Вярно, че тази кал изглежда като мочурище, през което човек все пак би могъл някак си да мине. Обаче калта се поддържа на повърхността само от вулканичните газове и пари, също както при варенето на месо сивокафявата пяна се държи и се движи на повърхността на врящата вода.

Навсякъде земята потъва под краката, а оставените стъпки веднага се изпълват с гъста жълто-зелена воняща течност.

Отвсякъде се разнасят различни шумове, всичко ври, кипи, свири, съска, бучи и тътне. Наоколо излита вода или хвърчат огромни късове кал. Хвърлиш ли голям камък в някоя от тези появяващи се и изчезващи ями, то изглежда сякаш нанасяш обида на духовете от подземния свят. Водата и калта изпадат в диво безпокойство. Надигат се нагоре, плискат се и преливат, като че ли искат да повлекат злосторника със себе си към страшна гибел.

Водата в този адски котел има най-различен цвят: млечнобял, яркочервен, небесносин, сернистожълт, а често тя е и прозрачна като стъкло. По повърхността ѝ се виждат дълги бели нишки, напомнящи коприна или някаква гъста слуз с цвета на олово, покриваща само за минути с дебела твърда кора всеки предмет, до който се допре.

Случва се водата в някоя дупка да блести в най-красивото тревистозелено. Изведнъж отстрани сякаш се отварят малки вентили и от тях излитат, смесвайки се със зелената вода, водни струи, искрящи във всички цветове на дъгата. Гледката е великолепна, несравнима, райска, но същевременно е и потресаваща, страшна, пълклена!

И тъй в тази местност бе дошъл Олд Шетърхенд с воините си и от горския гъсталак, вдъхващ чувство на уют и безопасност, те наблюдаваха приковаващата и страшна игра на природата.

На това място долината бе широка само около половин английска миля. Малко по-нагоре двете ѝ страни се приближаваха толкова много една към друга, че изглеждаше сякаш реката едва намира място да провре между тях своите мръсни, коварно проблясващи води. По-надолу гледката беше свършено същата. От едната теснина до другата разстоянието възлизаше най-много на една английска миля.

Реката, в която се вливаха горещите извори и затова в нея нямаше никаква риба, течеше покрай отсамната страна на долината. Както вече споменахме, този склон бе покрит с гора и беше доста стръмен, но все пак проходим. Отсрещната страна обаче представляваше отвесна стена, издигната сякаш с помощта на зидарски отее. Състоеше се от черна скала, насечена в горната си част също като зъбците на бойна кула, и се отдръпваше доста силно назад така, че от горната теснина до долната образуваше почти полукръг. Но с това долината съвсем не се разширяваше, тъй като точно срещу мястото, където бе застанал Олд Шетърхенд, отгоре по тъмната скала се спускаше, а можеше да се каже и че се изкачваше по нея, някакво природно образование, чието широко подножие достигаше почти до отвъдния бряг на реката.

Това природно образование — едва ли можеше да се намери някое по-подходящо наименование за него — беше толкова необикновено и поразително и на пръв поглед толкова необяснимо, та човек изпитваше чувството, че се намира в приказен свят, където феи, елфи и други неземни същества водят своя тайнствен живот.

То приличаше на терасовидна постройка с толкова фина форма и фантастични украшения, като че ли се състоеше от току-що паднал сняг и изящни ледени кристали.

Най-долната и най-обширната тераса сякаш бе изваяна от слонова кост. Краищата ѝ бяха обкичени с украшения и орнаменти, които отдалеч приличаха на произведения на изкуството, излезли изпод ръката на скулптор с богата фантазия. Тя образуваше изпълнен с вода басейн във формата на полукръг, от който се издигаше втората тераса, блестяща и искряща като алабастър, обсипан със златни зрънца. Втората тераса имаше по-малък диаметър от първата. По същия начин и третата се отдръпваше по-назад от втората. Стройна и девствена, тя изникваше от втората устремена нагоре, сякаш бе направена от леко раздърпан снежнобял памук. Тази материя беше толкова въздушна и нежна, че човек не можеше да повярва в способността ѝ да понесе каквато и да било тежест. И въпреки всичко върху нея и над нея се издигаха още шест подобни тераси, всяка от които имаше басейн, подхранван с вода от по-горния, за да я препрати после на по-долния басейн било във вид на тънки струйки, било на капчици, разбити на фин воден прах, искрящ с цветовете на дъгата, или на по-широки водни ленти, образувачи сякаш своеобразен воал.

Това изящно, блестящо снежнобяло чудо на природата се беше опряло на тъмната отвесна скала и приличаше на дрехата на някое извънземно същество, изтъкана от нежни снежинки. При все това тази „дреха“ бе сътворена от същите сили, които бяха извисили грамадите от черен базалт и бяха образували в земната кора калните вулкани.

Необходимо бе само да вдигнеш поглед до върха на тази великолепно пирамида, за да разбереш веднага как е възникнала. Защото тъкмо в този миг оттам се издигна висока струя вода, която горе се разтвори във формата на гъба, а после падна наоколо като едър дъжд. Същевременно се разнесе онова бучене, което малко преди това беше озадачило Мо-ав. Водната струя бе последвана от свирещи, съскащи и стенещи пари, сякаш земята се канеше да се пръсне под напора на изригването.

Водите на гейзера бяха изградили тази пирамида. Съвсем дребните и леки съставки, издигнати от струята нагоре, се отлагаха при падането си и непрестанно продължаваха да „работят“ над това чудно образование. Горещата вода се спускаше от една тераса на друга и постепенно се охлаждаше, така че отделните басейни от горе на долу имаха все по-ниска и по-ниска температура. Долу кристалната вода преливаше най-сетне от най-ниския басейн и образуваният къс поток се вливаше в Реката на огнената дупка.

Като черен дявол до някой ангел край пирамидата с тези великолепни форми се издигаше едно тъмно образование с мръсен вид и с формата на широк вал, образуващ окръжност. Този вал се състоеше от твърда маса, а върху него бяха изваяни най-причудливи фигури от останките на вулканични скали. Като че ли детето на някой великан си беше играло тук с базалтови късове, беше ги мачкало и извивало, придавайки им най-чудновати форми, след което ги бе закрепило върху кръглия вал.

Валът имаше диаметър от около двадесетина метра и образуваше естествен ограждащ насип около голяма яма, чиято тъмна зееща паст не предвещаваше нищо добро.

Това беше кратерът на кален вулкан. Най-напред отворът му се стесняваше, а после пък отново се разширяваше, като по този начин придобиваше точната форма на пясъчен часовник.

Щом великолепният вълшебен гейзер зашумеше и забучеше, калта в съседния до него мрачен кратер започваше да се вдига. А щом горе водната струя и парата се разпръснаха и бълбукащата повърхност на калта спадаше в дълбокия отвор. Беше ясно, че гейзерът и калният вулкан се намираха в непосредствена връзка. Духовете от подземното царство отделяха материалите, които трябваше да бъдат изхвърлени

на повърхността, като отвеждаха кристалната вода в гейзера, а останалите нечистотии на земните недра събираха в калната яма.

— Това е Кучапу-ант-па, Дяволската вода — каза Олд Шетърхенд, посочвайки към кратера.

Огелаласите се бяха разположили на лагер близо до ръба на калния вулкан. Можеха да се видят съвсем ясно. Даже отделните лица се различаваха добре. Конете се разхождаха насам-натам над бивака им или пък лежаха на земята и си почиваха. Нямаше какво да пасат, тъй като на това място не вирееше нито едно стръкче трева. Съвсем наблизко се намираха няколко огромни камъка, тежки стотици килограми. На тях бяха насядали пленниците, всеки пленник на отделен скален блок. Ръцете им бяха вързани на гърба, а краката им бяха стегнати с ласа за камъните в такова положение, което сигурно им причиняваше големи мъки.

Тъкмо когато вниманието на Олд Шетърхенд бе привлечено от огелаласите, между червенокожите настъпи раздвижване. Те насядаха в кръг, а в средата му зае място вождът.

Олд Шетърхенд видя Джими, Дейви, Мартин, Хобъл Франк, както и Бауман с неговите другари. Вокаде беше вързан за един голям камък настрани от тях, и то в такова положение, като че ли всичките му крайници трябваше да бъдат изкълчени. Но сега към него се приближи един от сиусите, развърза го и го отведе сред кръга от воини.

— Ще го разпитват — предположи Олд Шетърхенд. — Може би ще го съдят и след това ще искат тук да изпълнят присъдата. Много ми се ще да чуя разговора им!

Той извади далекогледа си от кобура на седлото и го насочи към огелаласите. Тъкмо в този момент и Мартин Бауман беше развързан, отведен в кръга и изправен до Вокаде. През далекогледа Олд Шетърхенд виждаше лицата на хората толкова близо пред себе си, че когато разговаряха, можеше да различи движенията на устните им.

Вождът заговори нещо на Мартин Бауман и посочи с ръка към кратера на калния вулкан. Олд Шетърхенд ясно забеляза, че Мартин пребледня като мъртвец. В същото време проехтя остър вик, какъвто може да бъде издаден само в миг на най-голям ужас. Той излезе от устата на един от пленниците — стария Бауман. Олд Шетърхенд видя как нещастният човек с всички сили с опитваше да разкъса ремъците си. Сигурно вождът бе казал нещо сатанинско...

Предидния ден след настъпването на тъмнината сиу-огелаласите се бяха изкачили на височините над Реката на огнената дупка. Бяха очаквали, че Тежкия мокасин ще нареди да бивакуват под короните на дърветата, но се оказаха излъгани. Въпреки тъмнината и тежкия път надолу вождът заповяда да се прехвърлят отвъд реката. Той познаваше местността, понеже бе идвал тук вече няколко пъти, а в главата му се беше загнездила една мисъл, по-черна и зловеща дори от калния кратер, който нейде там долу в тъмнината на нощта неспирно повдигаше с спускаше своята гадна рядка кал.

Като заслиза пръв, водейки коня си за юздата, той показваше пътя на своите хора. И пленниците трябваше да се спуснат от височините, което създаде особено големи затруднения, понеже не ги развързаха от конете. Все пак най-сетне всички достигнаха брега на реката. На това място водата на Реката на огнената дупка не беше гореща, а само топла. Можеше да се премине през нея, без някой да пострада. Всеки от конете на пленниците бе заобиколен от по двама сиуси, след което се отправиха към отсрещния бряг.

Спряха се край калния кратер. Пленниците бяха вързани за големите камъни и близо до тях бяха поставени стражи. После червенокожите налягаха на земята, без да получат от вождя си някакво обяснение защо оставаха да лагеруват тъкмо тук при вонята от кратера, на това място, където на конете им липсваше и вода, и трева.

На зазоряване животните бяха отведени на известно разстояние надолу, където, както знаеше вождът, от скалите бликаше малко чисто изворче. След завръщането

на хората, погрижили се за конете, всеки един от индианците извади парче сушено бизонско месо, за да закуси. Едва сега Тежкия мокасин съвсем тихо обясни на хората си какво решение беше взел относно Вокаде и младия Бауман. Всички гледаха на Вокаде като на предател. Вярно, че той не беше признал нищо, обаче в техните очи бе вече уличен в това престъпление. Ни най-малко не ги смути и обстоятелството, че Мартин щеше да сподели участието му. Та нали всички пленници бяха обречени на смърт, а колкото по-голямо беше разнообразието при умъртвяването им, толкова по-интересно щеше да бъде за зрителите. За сиусите бе твърде важно отначало да се насладят на душевните терзания на пленниците, които те сигурно щяха да изпитат при тържественото обявяване на присъдата. Затова индианците образуваха кръг, в който най-напред изправиха Вокаде. „Съдебното дело“ се водеше на висок глас, за да могат и останалите пленници да чуят всичко, доколкото разбираха езика на огелаласите.

— Размисли ли Вокаде дали ще продължи да отрича, или ще признае всичко пред воините на сиу-огелала? — попита вождът.

— Вокаде не е извършил нищо лошо, следователно няма какво да признава — отвърна младежът.

— Вокаде лъже. Ако беше пожелал да ни каже истината, присъдата му щеше да бъде по-лека.

— Присъдата ми ще е една и съща, все едно дали съм виновен, или не. Решили сте, че непременно трябва да умра!

— Вокаде е млад. А мислите на младостта не стигат много надалеч. Често тя не знае твърде добре какво върши. Ето защо ние сме готови да проявим милосърдие. Но виновният трябва да бъде искрен!

— Вокаде няма какво да ви каже!

При тези думи по лицето на вождя пробягна ехидна усмивка. Той продължи:

— Тогава Вокаде е страхливец. Той се бои. Има смелостта да върши злини, но му липсва смелост да си признае. Въпреки младостта си Вокаде е като някоя баба, която започва да реве от страх, щом я ухапе комар!

Никой индианец не търпи да го нарекат страхливец, без да покаже веднага, че е храбър. Привикнал на лишения, трудности и какви ли не болки от най-ранна младост, той не се бои от смъртта. Убеден е, че веднага след нея ще попадне във Вечните ловни полета.

Едва вождът бе изрекъл тази обида и Вокаде незабавно се защити:

— Вокаде уби белия бизон. Всички сиу-огелаласи го знаят!

— Но никой от тях не е бил с тебе. Ти донесе кожата, това е, което знаем. Нищо друго. А е съвсем просто: нейде из прерията лежи умрял бял бизон. Вокаде минава оттам, одира му кожата, донася я у дома си и казва, че е убил бизона.

— Това е лъжа! Никой умрял бизон не остава да лежи непокътнат в прерията. Лешоядите и койотите го изяждат!

— Койотът си ти!

— Уф! — извика Вокаде, полагайки бесни усилия да скъса ремъците си. — Ако не бях вързан, щях да ти покажа дали съм страхлив прериен вълк, или не!

— Вече ни показва. Ти си страхливец, понеже се боиш да ни кажеш истината!

— Не съм отричал от страх, а защото се съобразявах с моите спътници.

— Уф! Значи сега признаваш, че си виновен? Разкажи ни какво си направил!

— Това може да стане само с няколко думи. Отправих се бързо към вигвама на Ловеца на мечки, за да известя, че сте го заловили. После потеглихме на път, за да го освободим.

— Кои потеглихте?

— Ние петимата: синът на Ловеца на мечки, Джими, Дейви, Франк и Вокаде.

— И Вокаде обикна бледоликите много, нали?

— Да! Един от тях струва много повече от сто огелаласи. Вождът огледа кръга от воители и тайно се зарадва на впечатлението, което им бяха направили последните

думи на червенокожия младеж. После той го попита:

— Знаеш ли какво рискуваш с това признание?

— Да! Ще ме убиете!

— След хиляди мъчения!

— Не ме е страх от тях.

— Те ще започнат веднага! Доведете тук сина на Ловеца на мечки!

Сега Мартин беше отведен при него и изправен до Вокаде, която сцена бе вече наблюдавана от Олд Шетърхенд.

— Ти чу ли и разбра ли какво каза Вокаде? — попита го вождът.

— Да.

— Той ви е повикал, за да освободите пленниците. Пет плъха тръгват в поход да изядат петдесет мечки! Глупостта ви е изсушила мозъците.

— С мечки ли ще се сравнявате? — възкликна Мартин. — Вие сте страхливи лешояди, криещи се сред скалите!

— Ще съжаляваш за тези думи! И двамата ще умрете сега веднага!

Вождът ги погледна остро, за да види какво е въздействието на думите му. Вокаде се държеше така, сякаш изобщо не ги беше чул. Но лицето на Мартин преbledня, макар че той полагаше неимоверни усилия да прикрие уплахата си.

— Тежкия мокасин вижда, че двамата сте сърдечни приятели — продължи вождът. — Той ще ви даде радостната възможност да умрете заедно. Едновременно ще изпитате сладостта на смъртта, бавно, изцяло, до дъно. А понеже приятелството ви е единствено по рода си, и във Вечните ловни полета ще отидете по единствен по рода си начин.

Той се изправи на крака, излезе извън кръга и се запъти към вала, издигнат около калния кратер.

— Ето го вашия гроб! — каза той. — След няколко минути ще се намерите в него! — При тези думи вождът посочи към зейналата яма, откъдето се издигаха вонящи изпарения.

Това беше страшна закана. Бащата на Мартин нададе онзи вик на ужас, който Олд Шетърхенд и спътниците му бяха чули горе на височината отвъд реката. Бауман напрегна всички сили, за да разхлаби или скъса ремъците си. Откакто бе попаднал в плен, той нито с една дума, нито пък с някоя гримаса беше показал колко нещастен се чувстваше. Бе твърде горд, за да го издаде. Но сега, когато чу каква опасност заплашваше сина му, със самообладанието му бе свършено. Той извика:

— Не, това не, това не! Хвърлете мен в кратера, мене, само не него!

— Мълчи! — извика грубо вождът. — Ти би започнал да виеш от ужас, ако трябваше да умреш от смъртта, която очаква сина ти!

— Не, не, нито звук няма да чуете от мен!

— Ще започнеш да виеш още докато ти описвам тази смърт. Да не си мислиш, че момчето ти и предателят Вокаде ще бъдат хвърлени просто ей така в зейналия отвор? Лъжеш се. Съвсем точно се знае кога калта се покачва и кога спада. Знае се и докъде достига. Ще завържем момчето ти и предателя за ласа и ще ги хвърлим в кратера. Но те няма да паднат в него, понеже ласата ще ги задържат. Ще увиснат на такава дълбочина, че калта да се покачи само до глезените им. После ще ги спуснем малко по-надолу, та при следващото надигане на калта тя да достигне до колената им. И така те ще потъват все повече и повече, а телата им бавно ще се пекат отдолу нагоре в горещата кал. Все още ли имаш желание да умреш от такава смърт вместо сина си?

— Да, да! — извика измъченият Бауман. — Нека бъда аз на неговото място, нека бъда аз!

— Не! Ти ще издъхнеш заедно с другите на кола на мъченията при гробницата на вождовете. А сега ще трябва да видиш как синът ти потъва в калния кратер!

— Мартин, Мартин, сине мой! — извика отчаяно бащата.

— Татко, татко! — извика младежът, обхванат от страх.

— Мълчи! — подвикна му тихо Вокаде. — Нека умрем, без да им направим удоволствието да видят болката, изписана по лицата ни.

Старият Бауман напъваше ремъците си, но единственият резултат беше, че те се връзаха в месата му почти до костите.

— Чуваш ли как синът ти пици и се вайка? — подвикна му вождът. — Мълчи и се радвай, защото ще ти дадем възможност да виждаш по-добре от нас! Нека пленниците бъдат свалени от камъните и вързани на конете им, за да бъдат нависоко и да могат да наблюдават всичко много по-добре! А двете момчета свържете така, че да не могат и малкото си пръстче да помръднат. После ги отнесете до бездната на смъртта!

Заповедта му беше изпълнена веднага. Неколцина от огелаласите хванаха Вокаде и Мартин, за да ги помъкнат към калния вулкан. Другите пленници бяха вдигнати и завързани здраво върху конете им.

Бауман стисна силно зъби, за да не се изтръгне от него вече нито един стон.

— Ужасно! — изскърца със зъби Дейви, като се обърна към Джими. — Помощта сигурно ще дойде, но за тези две добри момчета ще бъде във всеки случай твърде закъсняла. Ние двамата сме виновни за смъртта им. Не трябваше да се съгласяваме с техния план.

— Прав си и... но я слушай!

Беше се разнесъл дрезгавият крясък на лешояд. Огелаласите не му обърнаха никакво внимание.

— Това е сигналът на Олд Шетърхенд — прошепна Джими. — Говорил ни е за него и е наподобявал този вик пред нас.

— Господи! Де да е така!

— Дано не се лъжа! Ако предположението ми е вярно, тогава Олд Шетърхенд е следвал нашата диря и би трябвало да се появи ей от онази височина. Погледни към гората! Забелязваш ли нещо?

— Да, да! — отвърна тихо Дейви. — Движи се едно-единствено дърво. Виждам как върхът му се клати. Това не става без някаква причина. Значи там има хора.

— Сега и аз го виждам. Но да си обърнем главите, за да не би огелаласите да заподозрат нещо!

И със силен глас той извика по посока на кратера на немски език:

— Мистър Мартин, смелост! Помощта е тук. Току-що нашите приятели ни дадоха знак!

Той постъпи умно, като избягна да спомене друго име, защото огелаласите щяха да го доловят.

— Защо лае това куче? — разгневи се вождът. — Да няма и то желание да умре в калта?

За щастие той се задоволи само с тази остра забележка. Конете на пленниците стояха толкова близо един до друг, че те можеха да разговарят даже шепнешком. Ръцете им бяха извити и вързани отзад на гърба, а краката им бяха свързани един за друг с помощта на ремък, който минаваше под корема на конете.

— Слушай, Дейви — зашепна Джими, — никой не държи юздите на нашите животни. Всъщност сме наполовина свободни. Наемаш ли се да управляваш старото си муле, въпреки че си вързан?

— Не се тревожи! Така ще го притисна между краката си, че ще бъде цяло удоволствие да наблюдаваш как ще полети.

— Моята стара кранта също ще ми се подчини. Чакай! Боже помози! Започва се! Помощта идва твърде късно... твърде късно!

Точно в този миг земята започна да трепери под копитата на конете — отначало леко, а после все по-силно и нейде дълбоко от земните недра долетя някакво тътнешко бучене. Гейзерът се канеше да започне дейността си.

Макар че от миналата вечер до сега конете донякъде бяха попривикнали на това треперене на земната повърхност, сега, застанали толкова близо пред кратера, те

все пак станаха неспокойни.

Малко преди това Хонг-пе-те-ке се беше надвесил над калния кратер и бе спуснал в него ласото си, за да измери на каква дълбочина би трябвало да увиснат двамата осъдени на смърт. После сиусите вързаха две ласа за здрави каменни издатини по високия вал около кратера, а другите им краища бяха прокарани под мишниците на Мартин и Вокаде по такъв начин, че да остане свободна точно необходимата дължина.

Щом започна бученето, всички се оттеглиха назад. Само двама индианци останаха край кратера, за да спуснат вътре двамата осъдени, когато калта се надигнеше нагоре. Настъпиха мигове на най-страшно напрежение.

Ами Олд Шетърхенд? Защо не идваше?

Погледът му беше следил внимателно всяко движение на огелаласите. Щом видя, че Вокаде и Мартин бяха помъкнати към кратера, всичко му стана ясно.

— Искат да ги оставят да умрат бавно в калта — обясни той на индианците. — Трябва незабавно да им помогнем. Бързо, пришпорете надолу конете между дърветата до мястото, където гората стига до реката, после я прехвърлете и галопирайте нагоре по отсрещния бряг! Крещете и ревете колкото можете по-високо и с всички сили се нахвърлете върху огелаласите!

— Няма ли да дойдеш с нас? — попита жрецът великан.

— Не, не бива да напускам мястото си. Трябва да остана тук и да внимавам да не се случи нещо лошо на нашите братя преди вашата намеса. Тръгвайте, тръгвайте! Нямаме нито секунда за губене!

— Уф! Напред!

В следващия миг шошоните и упсароките изчезнаха. Боб остана при Олд Шетърхенд. Ловецът му нареди:

— Ела, хвани този бор и ми помогни да го разклатим! Същевременно той сложи длан до устата си и нададе онзи крясък, който беше чул от Джими и Дейви. Забеляза как те погледнаха нагоре и беше сигурен, че бяха разбрали сигнала му.

— Защо разклаща дърво? — попита Боб.

— За да им дадем знак. Огелаласите искат да хвърлят Вокаде и младия ти господар във врящата кал, за да ги убият. Ето ги къде лежат вързани край кратера.

При тези думи негърът изпусна пушката си от уплаха.

— О, о, убият маса Мартин? Това не бива, това не може! Масер Боб не позволят. Масер Боб ги убият, всички, всички! Боб веднага отсреща!

И той хукна натам.

— Боб! — извика Олд Шетърхенд подир него. — Върни се, върни се! Иначе всичко ще провалиш!

Но негърът не се подчини. Беше обхванат от страшна ярост. Младият му господар щеше да бъде убит. Той не се и сети, че си беше изпуснал пушката, мислеше само как по-бързо да се добере отсреща. Като добър плувец знаеше, че за да достигне някое определено място на отвъдния бряг, трябваше да влезе във водата от отсамния бряг малко над избраната цел. И тъй той не се втурна право надолу по оголения склон, а първо се затича с големи скокове между дърветата срещу течението на реката и изскочи от гората едва тогава, когато счете, че се е изкачил на достатъчно разстояние по отсамния бряг.

Пътят му към водата водеше през черна и съвсем гладка скала. Там Боб храбро седна на земята и започна да се пързалия надолу по лъскавата повърхност също като на шейна, докато се вряза в лигавата вода, покрита с мръсни късове пяна. Той усети в тялото си удара от някакъв твърд предмет. Оказа се, че това е дебел клон, забил се здраво в дъното близо до брега.

— А, о! — заликува негърът. — Масер Боб без пушка. Клон негов боздуган! — Той го изтръгна от тинята и започна да плува с мощни тласъци.

До този момент огелаласите изобщо не бяха забелязали негъра. Докато се спускаше по „пързалката“, черното му тяло не можеше да се отличи от тъмната

скала, а сега пък във водата главата и раменете му изпъкваха толкова малко на фона на мръсната повърхност, че пак не успя да привлече ничие внимание. И без това всички огелаласи бяха отправили погледи към калния кратер. Нищо друго не ги интересуваше.

Сега, когато започна подземното тътнене и боботене, Олд Шетърхенд забеляза как неговите червенокожи съюзници навлязоха с конете си във водата при долната теснина на речното корито. Трябваше да действа. Той облегна карабината „Хенри“ на ствола на дървото, зад което се беше изправил, и взе тежкия двуцевен и далекобоен мечкоубиец.

Отсреща сиусите се отдръпнаха от кратера. Само двамина от тях останаха до него. В този миг вождът вдигна ръка. Олд Шетърхенд не можа да чуе дали изрече някаква заповед, защото бученето се беше засилило. Но той знаеше какво трябваше да означава това негово движение — то бе сигнал за началото на мъчителната смърт на Мартин и Вокаде.

Ловецът опря приклада на рамото си. От дулата на мечкоубиеца проблеснаха бързо едно след друго две пламъчета. Огелаласите не бяха в състояние да доловят гърмежа на двата изстрела, защото под краката им подземният тътен приличаше на бързо следващи една след друга гръмотевици.

— Спускайте ги! — беше заповядал със силен глас вождът на огелаласите, когато беше изпълнал ръката си. Двамата негови хора, които трябваше да изпълнят тази заповед, направиха няколко бързи крачки към лежащите на земята пленници. Бащата на Мартин нададе вик на ужас, който бе погълнат от страховитото бучене.

Но какво беше това? Двамата палачи не само се наведоха, за да уловят пленниците, но даже паднаха до тях и останаха да лежат на земята.

Хонг-пе-те-ке изрева нещо, което тъй и не се разбра, защото горе от отвора на гейзера с пронизително пищене започна да изскача вода и пара, а пък долу, от кратера на калния вулкан проехтяха тътнежи като далечни топовни изстрели.

Тежкия мокасин се втурна към кратера, наведе се над двамата воители и ги заудря с юмруци... но те не се и помръднаха. Той сграбчи единия от тях за раменете и го изправи донякъде. Чифт безжизнени очи се вторачиха в лицето му и едва сега вождът забеляза двете дупки в главата на човека — едната от лявата страна, а другата от дясната. Изплашен, той го пусна на земята и скочи на крака. Лицето му се беше разкривило от ужас.

Сиусите не можеха да разберат нито неговото поведение, нито поведението на двамата си съплеменници. И те се приближиха до тях. Мнозина от индианците се наведоха над неподвижните тела, а след това представляваха същата картина на занемял ужас като предводителя си.

А ето че сега се прибави и нещо друго, което ги изплаши не по-малко. Свиренето и свистенето на гейзера бе вече почти заглъхнало, тъй че слухът им отново бе в състояние да долавя и други звуци. В този миг откъм реката проехтя яростен рев. Погледите на всички се извърнаха в тази посока. Забелязаха някаква черна огромна фигура, която се приближаваше с лъвски скокове, размахвайки дълъг и дебел чворест клон. От това странно същество се стичаше мръсна жълтозеленикава речна пяна, а то цялото беше обкичено с полуизгнили тръстикови стебла и оплетени треволяци.

Боб се беше видял принуден да си проправи път през цял полуостров от тези растителни останки, без после да губи време за отстраняването на тази украса от тялото си. И сега имаше такъв външен вид, който едва наподобяваше на каквото и да било земно същество. При това, ако прибавим неговия рев, бързо въртящите се в орбитите си очи, здравите блестящи бели зъби, които показваше, ще разберем защо не беше никакво чудо, че за кратко време огелаласите останаха като втрещени.

А в следващия миг вече Боб се нахвърли върху тях с диви викове, нанасяйки наоколо удари с клона също като някой Херкулес. Те отстъпиха пред него. Боб си проби път сред тълпата индианци и се нахвърли срещу вожда.

— Маса Мартин! Къде негов мил добър маса Мартин! — изкрещя той запъхтян. — Тук масер Боб, тук, тук! Той унищожат цели сиуси! Той разгромят съвсем всички много огелала!

— Ура! Това е Боб! — извика Джими. — Сега ще ги победим! Ура, ура!

Същевременно откъм по-ниската част на речния бряг се разнесе многогласен рев — индианският боен вик. Както е известно, той прилича на едно проточено пронизително „и-и-и-и-и!“, изкрещяно във висок фалцет, при което червенокожите удрят леко с длан по устните си.

Добре познатият боен вик, известяващ опасност, изтръгна огелаласите от вцепеняващата ги уплаха. Неколцина от тях изтичаха малко напред и погледнаха надолу по течението на реката, откъдето долитаха крясъците. Те видяха как упсароките и шошоните се приближаваха в галоп. В смайването си сиусите изгубиха хладнокръвие и разсъдливост и изобщо не забелязаха, че неприятелите им бяха помалобройни от тях. Необяснимата смърт на двамата им другари, появяването на Боб, който раздаваше удари наляво и надясно и приличаше на истински сатана, а накрая и приближаването на вражески настроени индианци, всичко това предизвика сред тях панически ужас.

— Бягайте, бягайте! Спасявайте се! — закрещяха те и се спуснаха към конете си. Но ето че сега Джими стисна здраво с бедра старата си кранта и извика силно:

— Да се измъкваме! Бързо, право към нашите спасители! Дългокраката кранта се втурна напред, последвана от мулето на Дългия Дейви. Конят на Франк незабавно препусна подир тях, без ездачът му да беше направил каквото и да било движение. Вероятно трептенето на земята, грохотът, тътенът и индианските крясъци бяха възбудили конете толкова много, че никой от огелаласите не бе в състояние да ги задържи.

Наистина ли никой? О, все пак се намери един, който реши да рискува, и той бе вождът Хонг-пе-те-ке. Сиусът бе получил от Боб толкова силен удар с клоната, че се беше строполил на земята. После Боб коленичи до младия си господар и се зае да се грижи за него, забравяйки всичко около себе си.

— Мой добър, добър маса Мартин! — възкликна верният, но не особено благоразумен негър. — Ето негов храбър масер Боб! Той пререже бързо ремъци на маса Мартин.

Вождът се беше изправил на крака и сега вадеше ножа си, за да пониже чернокожия. Но в този миг дочу крясъците на неприятелите и видя, че хората му вече бягат, а пленниците се понесоха в галоп, за да се измъкнат на първо време от опасната близост на огелаласите. Разбра, че и той е принуден да побегне. Ала вождът не беше човек, който да се откаже от всякакво предимство или изгода. За миг изтича до коня си и се намери на седлото. Цяло щастие бе, че всички негови хора бяха вързали пушките за седлата си! Той накара своя кон да се приближи до Бауман, чийто жребец се беше подплашил и в този миг правеше скок във въздуха и с четирите си крака едновременно. С бързо движение улови юздите му, проехтя остър пронизителен вик, с който вождът пришпори собствения си кон, и той полетя нагоре срещу течението на реката, повличайки със себе си и жребеца на Бауман заедно с ездача.

12. глава

При устата на ада

Сиу-огелаласите бяха убедени, че по горното течение на реката няма да срещнат никакви неприятели. А щом достигнеха гробницата на вождовете, те мислеха, че ще бъдат в безопасност, понеже тамошната местност им предлагаше чудесно прикритие. Обаче скоро щяха да разберат, че тази заблуда щеше да се окаже съдбоносна и че освен това бяха подценили силата на противника си.

Както вече споменахме, рано сутринта на предишния ден, преди още Олд Шетърхенд да беше потеглил към Йелоустоун, Винету бе получил указанието заедно с останалите при него воини да се отпрати към Устата на ада и там да очаква приятеля си.

Вождът на апачите добросъвестно се беше придържал към това.

Той бе напуснал бивака малко след потеглянето на Олд Шетърхенд и беше яздил със своите индианци толкова бързо, че още късно следобед достигнаха източното подножие на Планините на огнената дупка. Оттук нагоре водеше клисура, която ставаше все по-тясна и по-стръмна. Тя е била образувана от поток, чийто извор се намираше горе на височината. Когато се изкачиха нависоко, конниците попаднаха сред девствена гора, където, изглежда, човешки крак още не беше стъпвал.

Но апачът знаеше пътя съвсем точно. Той яздеше толкова самоуверено, сякаш между високите дървета пред себе си виждаше някоя ясно очертана пътека. Отначало продължиха да се изкачват право нагоре по стръмния склон, после свиха настрани и най-сетне, след като прехвърлиха хребета, започнаха да се спускат пак в някаква клисура, провирайки се между пръснатите наоколо огромни скални късове.

В този миг пред тях проехтя някакъв страхотен трясък, сякаш бе експлодирало значително количество динамит, и то толкова ненадейно, че конете се подплашиха. Последваха изстрели като от оръдия на тежка артилерия. После се разнесе грохотът на непрекъсната пушечна стрелба, който постепенно премина в различни шумове като пукот, трещене и прашене, свирене и съскане, като че ли пред изумените конници бе запален някакъв огромен фойерверк.

— Уф! — извика Смелия бик. — Какво е това?

— Козо-тип-тупа, Устата на ада — отговори Винету. — Моят брат ще я види веднага как изригва.

Той накара коня си да направи само още няколко крачки, после дръпна юздите му и се извърна назад към червенокожите воини:

— Нека моите братя се приближат! Долу се е отворила Устата на ада. — Той посочи надолу към зейналата под тях бездна и индианците бързо го последваха.

Както видяха, те се бяха озовали пред отвесна скала, която се спускаше може би на стотина метра, а долу бе разположена долината на Реката на огнената дупка. Точно пред тях на отвъдния бряг от земята изригна воден стълб с диаметър от около седем метра и около петнадесет метра височина, образувайки горе нещо като топчеста дръжка на бастун, от която излетяха към небето многобройни водни струи с дебелината на човешка ръка, някои от които надхвърляха на дължина тридесет метра. Водата беше гореща, защото гигантският фонтан, разтворил се горе като чадър, бе обгърнат с полупрозрачна пелена от бяла пара.

Тъкмо зад това чудо на природата високият бряг се отдръпваше назад, тъй че в скалите се образуваше дълбока котловина, на чийто заден ръб сякаш беше кацнало залязващото слънце. Лъчите му огряваха водния стълб и той блестеше и искреше в най-великолепни цветове. Ако наблюдаващите хора се намираха на някое друго място по-настрани, щяха да забележат във водата и около нея трептенето на хиляди разноцветни дъги.

— Уф, уф! — прозвуча почти от всяка уста, а вождът на шошоните се обърна към Винету с въпроса:

— Защо моят брат нарича това място Козо-тип-тупа, Устата на ада? Не е ли по-добре да бъде наречено Патаския-тупа, Устата на небето? Ойтка-петай никога досега не е виждал нещо по-прекрасно.

— Моят брат не бива да се заблуждава. Често злото се появява отначало в красива премяна. Но умният мъж отсъжда едва когато е изчакал да види и края.

Погледите на възхитените индианци бяха все още втренчени с нескрито удивление във великолепно зрелище, когато изведнъж се разнесе гръм, подобен на предишния, и незабавно картината се промени. Водният стълб се сниши и изчезна. За няколко секунди се откри дупката, откъдето той беше изригнал. Чуваше се само някакво глухо боботене, а после на отделни тласъци дупката започна да бълва жълто-кафяви кръгове пара. Отделните тласъци ставаха все по-чести и по-чести, докато накрая се сляха в пронизително съскане. Цветните кръгове преминаха в стълб от черен дим и сега дупката започна да изхвърля някаква тъмна тинеста маса, която се издигна почти на същата височина като водния фонтан преди малко, разпространявайки наоколо страшна воня. Много по-надалеч от нея полетяха някакви твърди тела и винаги когато ставаше това, се разнасяше звук, подобен на гневно ръмжене, което можем да чуем в менажериите от дивите зверове, малко преди да бъдат нахранени. Тези изригвания се редяха на последователни тласъци, а в промеждутъците им откъм кратера долитаха такива вопли и степания, сякаш нейде долу в бездната живееха душите, прокълнати на вечни мъки.

— Ва-по, ужасно! — възкликна Смелия бик.

— Е — попита Винету, — моят брат все още ли иска да наречем тази дупка Уста на небето?

— Не. Нека дълбоко в нея бъдат погребани всички неприятели на шошоните! Не е ли по-добре да продължим пътя си?

— Ще продължим, но ще спрем да лагеруваме долу, точно до Устата на ада.

— Уф! Необходимо ли е? Миризмата е ужасна.

— Да, но днес адът реве за последен ден. Няма повече да дразни носовете на шошоните.

Апачът отведе своя придружител на известно разстояние покрай ръба на скалата до мястото, където по-рано брегът се е състоял от по-меки скали и пръст. Тук дейността на скритите земни сили се забелязваше далеч нагоре по височината. Преди столетия тук се е намирал кратер, който бе погълнал цялата стена на високия бряг. Меката пръст бе продължила на се свлича и така се беше образувало свлачище, осяяно доста нагъсто с полуизгнили дънери и каменни отломъци.

Това планинско свлачище бе стръмно и никак не изглеждаше безопасно. Имаше многобройни дупки със сернистожълти ръбове, от които се издигаха водни пари — сигурен признак, че в земята има кухни.

— Оттук ли иска да се спусне моят брат? — попита Ойтка-петай апача.

— Да. Няма друг път.

— Няма ли да пропаднем в земята?

— Това може да се случи много лесно, ако не сме предпазливи. Когато Винету беше тук с Олд Шетърхенд, той внимателно огледа околността. Има места, където дебелината на земната кора е т по-голяма от ширината на човешка длан. Но Винету ще язди начело. Конят му е умен и няма да стъпи там, където ни дебне опасност. Нека моите братя ме следват спокойно.

Той подкара коня си към края на свлачището и без да слиза от седлото, започна бавно да се спуска надолу. Индианците го последваха колебливо, но щом видяха колко предпазливо Илчи разучава земята с копитата си, преди да направи крачка напред, те вече успокоени се довериха напълно на водача си Винету.

— Нека моите братя яздят далеч един зад друг — нареди той, — та земята да има да носи винаги само тежестта на един ездач. Появи ли се опасност някой кон да

пропадне с предните си крака, нека с помощта на юздата ездачът незабавно го вдигне на задните крака и да го накара да се обърне назад.

За щастие никой не изпадна в подобна беда. Вярно, че преминаха над няколко места, където земята кънтеше на кухо, но колоната се добра щастливо до реката. Тук водата бе необикновено топла. Повърхността ѝ беше синьо-зеленикава и мазна и блестеше във всички цветове на дъгата, докато малко по-нагоре вълните, които плискаха брега, бяха чисти и прозрачни. На това място накараха конете да навлязат в реката и те я преплуваха без никакво затруднение. После Винету отново свърна надолу в посока право към Устата на ада.

Изригването на този кален вулкан бе привършило. Когато конниците се добраха до него и предпазливо се приближиха до ръба на зейналата дупка, те видяха тъмна бездна, в която погледите достигаха на около четиридесет метра. Сега в нея всичко бе напълно спокойно. Само изхвърлените наоколо кални маси издаваха, че до преди няколко минути тук беше действал „адът“.

Винету посочи към вече споменатата котловина зад Устата на ада и каза:

— Ето там се намира гробницата на вождовете на сиу-огелаласите, победени от Олд Шетърхенд! Нека братята ми ме последват натам!

Дъното на котловината имаше почти формата на окръжност с диаметър от около половин английска миля. Стените ѝ бяха толкова стръмни, че не беше възможно да бъдат изкачени. Многобройните дупки, изпълнени с гореща кал и вода, вдигаща пара, правеха придвижването напред много опасно, а наоколо не се виждаше нито стръкче трева, нито пък каквото и да било друго най-дребно и жалко растение.

В средата на котловината се издигаше изкуствен хълм от камъни, откъртени парчета сяр и кал, която бе образувала сега твърда чуплива маса. Беше висок около пет метра, широк четири и дълъг седем. На върха му имаше забити няколко копия и лъкове. Преди време те са били украсени с най-различни бойни и погребални отличия, но сега от тях висяха само останките им.

— Тук — поясни Винету — е погребан Злия огън, най-силният воин на огелаласите, заедно с други двама вождове, паднали убити от юмрука на Олд Шетърхенд. Те седят върху своите коне с пушки на коленете, с щитове в лявата ръка и томахок в десницата. А ей там горе се беше спрял Олд Шетърхенд с коня си, преди да слезе долу за тази схватка на живот и смърт, и оттам нараняваше с изстрелите си сиусите един подир друг. Не искаше да ги убива, а те не можеха да го достигнат със своите куршуми, защото Великият дух на бледоликите го закриляше.

При тези думи той посочи надясно към скалистата стена, където на височина от около петнадесет метра над Устата на ада от скалата се издаваше малка площадка, на която имаше няколко каменни къса, високи един човешки бой. Косо надолу, чак до дъното на котловината, следваха цяла редица подобни, но много по-малки площадки и издатъци в скалата, по които човек с голяма мъка можеше да се изкатери до голямата площадка. Но дори и най-храбрият ездач трудно можеше да проумее как Олд Шетърхенд се беше изкачил до там заедно с коня си.

Смелият бик обиколи бавно на кон гробницата и после попита Винету:

— Кога приблизително огелаласите ще пристигнат при Реката на огнената дупка?

— Може би още тази вечер.

— Тогава нека заварят гробницата на вождовете си разрушена. Нека пръснем праха им по всички посоки на света, а костите им да хвърлим в Устата на ада, та душите им да се вайкат и пищят долу в бездната заедно с Козо-па, прокълнат от Великия дух! Вземете томахоките си и съборете гробницата!

Той слезе от коня и грабна бойната си секира, за да започне разрушителното дело.

— Стой! — заповяда му Винету. — Няма да се докосвате до този гроб! Олд Шетърхенд не взе скалповете на убитите и дори самият той помагаше да бъдат

погребани. Храбрият воин не се сражава с костите на мъртвите. Великият дух желае мъртвците да не бъдат безпокоени и Винету ще закриля тази гробница! Хау!

Той обърна коня си и го подкара към Устата на ада, без изобщо да се огледа.

Досега никой приятел на Ойтка-петай не беше говорил с него по такъв начин. Шошонът се ядоса, но не посмя да действа срещу волята на апача. Той измърмори навъсено едно „уф!“ под носа си и го последва. Хората му мълчаливо тръгнаха след него. Решителността в поведението на Винету им беше направила силно впечатление.

Вече започна да се свечерява, когато апачът спря недалеч от Устата на ада и слезе от коня. На това място от скалата бликаше студен извор, прекосяваше котловината и се вливаше в реката. Но иначе тук нямаше нищо особено, което да прави мястото подходящо за бивак. Сигурно Винету имаше някаква друга причина, за да иска да прекара нощта тъкмо тук. Той завърза коня си наблизко, нави на руло сантилското си одеяло, за да му служи като възглавница, и легна да спи недалеч от скалата. Шошоните последваха примера му.

Много от тях започнаха тихичко да разговарят. Вождът им, забравяйки своя гняв, беше легнал до Винету. Стана съвсем тъмно. Изминаха няколко часа. Изглежда, апачът спеше. Но ето че изведнъж той се изправи на крака, взе пушката си и каза на Ойтка-петай:

— Нека моите братя продължат спокойно да лежат. Винету ще отиде на разузнаване.

И той изчезна в тъмнината на нощта. Останалите в лагера хора не искаха да заспват, преди да са научили резултата от неговата рискована обиколка. Но бяха принудени дълго да чакат, защото вече наближаваше полунощ, когато най-сетне апачът се завърна. С ясен глас, за да го чуят всички, Винету съобщи по своя простицък начин:

— Хонг-пе-те-ке, Тежкия мокасин, лагерува с воините си край Дяволската вода. При него е Ловеца на мечки заедно с петима свои другари, а освен това са заловили и нашите братя, които ни напуснаха през миналата нощ. Сигурно Олд Шетърхенд е нейде наблизко. Нека моите братя спят! Щом се зазори, Винету и Ойт-ка-петай ще се промъкнат още веднъж до Дяволската вода. Хау!

Едва-едва бе започнало да се зазорява, когато Винету събуди вожда на шошоните и двамата закрачиха предпазливо и безшумно надолу покрай реката. От Устата на ада до Дяволската вода имаше може би около една английска миля. Далеч от лагера на неприятеля реката правеше завой. Скрити зад ръба на една скала, двамата вождове можеха да наблюдават огелаласите. Индианците бяха водили конете си на водопой малко по-надолу от своя лагер и сега тъкмо ги връщаха оттам. После започнаха да се хранят.

Винету насочи погледа си към възвишението над десния речен бряг, откъдето трябваше да се зададе Олд Шетърхенд, ако вече не се намираше от отсामната страна на реката.

— Уф! — възкликна тихо той. — Олд Шетърхенд е тук.

— Къде е? — попита Ойтка-петай.

— Ей там горе, на възвишението.

— Но горе нищо не може да се види. Там има гъста гора.

— Има, но нима моят брат не забелязва враните, които кръжат над дърветата? Някой ги е подплашил. Сигурно Олд Шетърхенд ще язди през гората надолу по течението на реката и ще я прехвърли под лагера на сиусите, където никой няма да го забележи. После ще ги нападне и ще ги подгони нагоре срещу течението ѝ. По това време ние трябва да се намираме край Устата на ада, за да не могат да продължат нагоре, а да ги вкараме в котловината при гробницата на вождовете. Нека моят брат бързо тръгне с мен, защото не разполагаме с много време!

Двамата незабавно потеглиха обратно. В общи линии предположението на Винету беше вярно, макар че той не можеше да знае всички подробности. Щом

пристигнаха при своите хора, воините получиха от апача необходимите указания и се приготвиха за битка.

В този миг откъм лагера на огелаласите се разнесе страхотен трясък.

— Дяволската вода надига глас — обясни Винету. — Сега ще започне да бълва и Устата на ада. Отдръпнете конете малко назад, за да не бъдете засегнати!

От по-рано той знаеше, че между двата кратера съществува връзка, и се отдалечи на безопасно разстояние. Скоро чуа, че изригването на Дяволската вода престана и в резултат на това доловиха бойния вик на тридесет шошони и упсароки, които в същия миг нападнаха сиусите.

Сега настъпи онова, което Винету беше предвидил: Устата на ада започна да изригва, и то също както предишната вечер. Придружаван от грохот и съскане, се издигна водният стълб и силните му струи, разпръскващи се високо горе на всички страни, заляха земята наоколо в широк диаметър. По този начин за Винету и хората му се образува великолепно прикритие, тъй като препускащите към тях огелаласи не можеха да забележат шошоните, застанали зад великанския фонтан. Винету подкара Илчи малко настрана, за да получи възможност да погледне надолу по реката. Той видя как бягащите неприятели се приближават в пълен безпорядък, един до друг или един зад друг, подгонени от панически ужас.

— Идват! — извика той. — Щом ви дам знак, ще изскочите иззад бълващата Уста и няма да ги пускате да минат нагоре между кратера и реката. Трябва да ги вкараме в котловината на гробницата! Но не стреляйте! Страхът им е достатъчно голям, за да ги подгони натам и без нашите оръжия!

Първите сиуси бяха вече съвсем наблизо. Те наистина искаха да продължат нагоре срещу течението на реката. Но ето че иззад водния стълб излетя Винету. Неговият боен вик „и-и-и-и“ проехтя пронизително в утринния въздух, а и шошоните започнаха да му пригласят. Огелаласите видяха, че пътят им е преграден и обърнаха конете си на четиридесет и пет градуса.

Потърсиха спасение в котловината.

Сега зад първите неприятели се показа голяма група ездачи. Този орляк от бързо галопиращи конници се състоеше от огелаласи и бели, в средата им се намираха вождът на сиусите. Ловеца на мечки и Хобъл Франк.

Както вече споменахме, пленниците, вързани върху конете си, бяха препуснали срещу своите освободители. В този миг се бе разнесъл вик от няколко гърла. Бяха го надали Мартин Бауман, Вокаде и негъра Боб, разрязал ремъците на двамата, виждайки, че вождът на огелаласите отвлеча със себе си Бауман. Франк, дочул вика, се бе обърнал. Той бе разбрал в каква опасност се намира неговият приятел. Въпреки че беше вързан, само с натиска на бедрата си той незабавно бе накарал коня си да се обърне и след малко го спря пред негъра:

— Боб, освободи ме бързо! Бързо, бързо! — извика той. Боб изпълни желанието му. Франк скочи от коня, грабна томахока от пояса на един от сиусите, застреляни от Олд Шетърхенд, незабавно се метна пак на седлото и препусна след вожда на неприятелите.

Негърът нямаше кон. Мартин и Вокаде не бяха в състояние да помогнат, защото крайниците им бяха изранени от ремъците. Можеха само да викат. Така те обърнаха внимание на Джими. Той се огледа назад и извика ужасен на дългия си приятел:

— Дейви, обръщай! Огелаласите отвлечат Бауман! Ето че в следния миг Боб се изпречи пред тях и разряза ремъците им. Джими му изтръгна ножа и подкара коня си в галоп след саксонца. Дейви го последва без никакво оръжие.

Сега вече долетяха шошоните и упсароките, преминаха като вихрушка и продължиха да препускат след приятели и неприятели. В същото време Олд Шетърхенд достигна отсамния бряг на реката, водейки за юздата изоставения кон на Боб. В бъркотията никой не му беше обърнал внимание, но от погледа му не се бе изплъзнало нищо.

— Боб, ето ти коня и пушката! — извика той, като му подхвърли юздите и карабината. — Освободи хората, които са още вързани! След това ни последвайте лека-полека.

Речният бряг между Устата на ада и Дяволската вода предлагаше в тези мигове гледка, която беше повече от войнствена. Сиу-огелаласи, упсароки, шошони и бели крещяха с всички сили. Никой от бягащите не се интересувахе за останалите свои хора. Всеки от тях искаше да спаси само собствената си кожа. Приятелите на Ловеца на мечки препускаха като бесни покрай враговете, без изобщо да ги закачат, защото единствената им мисъл беше да освободят Бауман.

Олд Шетърхенд се бе изправил на стремената с мечкоубиеца на рамо и карабината „Хенри“ в ръка. Той беше последен от цялата група, обаче жребецът му летеше така, че почти докосваше земята с корема си и ловецът застигна упсароките и петнадесетте шошони.

— По-бавно! — подвикна им той, прелитайки покрай тях. — Постарайте се само да гоните всички сиуси пред вас. Ей там горе е застанал Винету и няма да ги пусне да минат покрай него. Не бива да ни се изплъзне нито един, но не ги убивайте!

И той продължи нататък покрай приятели и неприятели. Копитата на Хататитла просто поглъщаха разстоянието. Трябваше на всяка цена да догони вече споменатата гъста група ездачи, преди да бе станало някое нещастие.

Конят на дребничкия саксонец не беше някой благороден бегач, но Франк ревеше тъй страшно и го обработваше с дръжката на томахока по такъв начин, че животното летеше, сякаш имаше крила. Разбира се, дълго нямаше да издържи. Това можеше да се предвиди.

Франк успя да се добере до вожда на сиу-огелаласите. Приблужи се до него с коня си отстрани, замахна с томахока и извика:

— Шонка, та-ха-на, де пе — куче, ела, с теб е свършено!

— Чинка сича легча, та-анада-пи! — отвърна вождът с презрителен смях. — Нещастно джудже, хайде удряй!

Той се извърна към Франк и парира атаката му само с юмрука си, като му нанесе удар над китката, замахвайки отдолу нагоре. Оръжието изхвърча от ръката на Франк. След това вождът незабавно измъкна от колана си ножа, за да прободне дребосъка и да го свали от коня.

— Франк, внимавай! — извика Джими, който пришпори коня си зад двамата, за да ги догони.

— Не се бой! — изкрещя дребосъкът. — Толкоз лесно не може да ме пречука никой червенокож. Но ей тоя повече няма да осакатява краката на никой порядъчен немец като мен!

С тези думи той поизостана с коня си с около един метър, за да не бъде достигнат от ножа, и после със смел скок се метна на коня на огелаласа, сграбчвайки индианеца, за да притисне и двете му ръце към тялото. Вождът силно изрева от гняв. Опита се да освободи ръцете си, но това не му се удаде, защото Франк се беше вкопчил в него с все сила.

— Само така! — извика Джими. — Не го пускай! Идвам.

— Ама побързай! Съвсем не е лесно да смачкаш кокалите на такъв обесник!

Всичко се бе разиграло светкавично, много по-бързо, отколкото може да бъде описано. В десницата си огелаласът държеше ножа, а лявата му ръка стискаше юздите на коня на Бауман. Той се опитваше да се изправи на стремената, извиваше се наляво и надясно, но напразно. Въпреки големите си усилия вождът не успя да се освободи от прегръдката на Франк.

Бауман беше вързан и не можеше да направи нищо за собственото си освобождение. Но той окуражаваше Франк да се държи. Макар че се задъхваше от напрежение, дребосъкът отговори:

— Добре, добре! Обвил съм се около него като някоя боа конструктор и няма да разхлабя хватката си, докато не ми се пръснат белите дробове.

Огелаласът не беше вече в състояние да контролира коня си. Той забави своя бяг. По този начин Джими успя да го догони. И Дейви се приближи. Дебелия насочи коня си към Бауман и с ножа на Боб разряза ремъците.

— Хей, спечелихме! — извика му той на немски. — Измъкнете юздите от ръката на индианеца!

Бауман се опита да го стори, но бе останал без сили. Джими понечи да му даде ножа, но не успя, защото трима от бягащите пред тях сиуси бяха забелязали в какво положение се намираше вождът им. Двама от тях се нахвърлиха като бесни върху Джими, а третият се нацели да врхлети върху Франк, чиито ръце не бяха свободни, за да се защити. В този миг Дейви нанесе юмручен удар между ушите на мулета си и то се понесе напред като пощръкляло, докато най-сетне се озова до третия индианец. Дейви го сграбчи за яката на ловния му елек, смъкна го от седлото и го запрати на земята.

— Ура! Ура! — извика Хобъл Франк. — Това се казва помощ в последния миг! Но я сега пипни бързо и вожда за яката, защото аз самият не мога да го сторя!

— Веднага! — отговори Дългия. Той протегна двете си ръце към индианеца, за да го свали от седлото. Но ето че точно пред тях се разнесе толкова страшен гръм, че някои от изплашените коне отскочиха настрана, а други пък се сблъскаха един с друг. С големи усилия Дейви се задържа на седлото. Джими, който трябваше да напегне всичките си сили, за да отблъсне нападението на двамата червенокожи, изхвъркна от коня. Същата участ сполетя и Ловеца на мечки Бауман.

Хаотично обърканата група ездачи се беше озовала вече пред Устата на ада. Водният стълб бе изчезнал и придружен от страховит тътен, подплашил конете, сега изригваше калният фонтан. Далеч настрана полетяха парчета гореща и мръсна маса.

От уплаха жребецът на вожда беше приклепнал на задните си крака, но сега отново се окопоти и се понесе наляво към реката тъкмо в онзи миг, когато Олд Шетърхенд настигна групата от търкалящи се по земята конници.

Отначало ловецът имаше намерение да помогне на храбрия Франк, но се видя принуден да се откаже, когато забеляза, че двамата индианци, след като бяха изхвърлени от седлата си, налетяха върху Джими, за да го убият. Дългия Дейви бе твърде много зает с подплашеното си муле, за да може да се притече на помощ на приятеля си, тъй че Олд Шетърхенд трябваше да подкрепи Дебелия. Той спря жребеца си, скочи на земята и зашемети двамата огелала с удара на приклада на своята карабина.

Винету и неговите шошони все още препречваха разстоянието между реката и Устата на ада. Както бе споменато, вождът на апачите имаше задача да не пусне сиу-огелаласите да минат оттам и да ги подгони към котловината, където беше гробницата на вождовете. И това му се удаде. След като бягащите червенокожи забелязаха неговия отряд, те свърнаха към котловината. Всички тези събития протекоха толкова неимоверно бързо, че апачът изобщо не намери време сам да премине към действие. А сега пък летящата наоколо кал съвсем му пречеше да се придвижи напред. Имаше само един-единствен човек, на когото Винету бе в състояние да помогне, и той беше Хобъл Франк. Апачът видя, че дребосъкът все още непоклатимо седеше зад Хонг-пе-те-ке и го държеше с двете си ръце. Но подплашеният кон се носеше право към реката, и то с такава бясна скорост, че едва ли някой, който искаше да му помогне, щеше да успее да достигне брега, преди да се случеше злополуката. Въпреки това Винету пришпори коня си в тази посока и неколцина шошони го последваха.

Вождът на огелаласите разбра, че опасността, в която бе въвлечен от прегръдката на дребничкия саксонец, сега беше достигнала връхната си точка. Страхът и гневът удвоиха силите му. Той присви ръцете си под ръцете на Франк, последва мощен удар назад с двата лакътя и Франк бе принуден да го пусне.

— Умри! — изрева индианецът и замахна с ножа отпред назад, за да забие острието му в тялото на безстрашния дребосък.

Но Франк светкавично се наведе встрани и ударът не го улучи. Саксонецът нямаше никакво оръжие. Спомни си за юмручния удар на Олд Шетърхенд. Хващайки с лявата ръка неприятеля за гърлото, той замахна със свитата в юмрук десница и ударът му попадна в слепоочието на огелаласа с такава сила, че самият той имаше усещането, че беше строшил собствената си ръка. Тялото на вожда се отпусна напред.

Но ето че вече бяха достигнали реката. С мощен скок конят полетя във водата, а двамата конници бяха изхвърлени през главата на животното. Жребецът се почувства свободен. Започна да плува, описва бавно дъга и се върна на брега.

Сега и Винету се озова при реката. Той скочи на земята и вдигна пушката си, за да бъде готов за стрелба, в случай че двамата започнат борба във водата. Отначало никой от тях не се виждаше. Само дамската шапка за езда на Франк се понесе бавно по повърхността близо до брега. Един воин от шошоните я измъкна с копието си. После малко по-надолу, но на доста голямо разстояние от брега, изплува украсената с пера глава на индианеца. Веднага след това на няколко метра от него се появи и Франк. Огледа се, забеляза главата на врага си и с чевръсти движения заплува към него. Червенокожият беше само полузашеметен. Поиска да избяга. Но дребосъкът се втурна към него като някоя хищна щука, метна се на гърба му, сграбчи косата му с лявата си ръка, а с десницата си започна да обработва слепоочието му. Огелаласът изчезна, а заедно с него и Франк. Над тях се образува водовъртеж. Започнаха да се издигат мехури. Едната ръка на сиуса се появи и отново изчезна. После за миг се показаха двата крака на Франк и полите на фрака му. Несъмнено под водата се водеше ожесточена борба. Но по този начин Винету не беше в състояние да помогне, затова незабавно захвърли оръжията си, за да скочи във водата. В същия миг Хобъл Франк изплува, огледа се на всички страни, като кашляше и пръхтеше, и попита на немски:

— Още ли е долу?

Въпросът му бе отправен към Олд Шетърхенд, Дейви и Джими, появили се току-що на брега. Без да дочака отговор. Франк се гмурна в реката. Когато след броени секунди пак се появи на повърхността, лявата му ръка държеше победения неприятел за косата и дребосъкът заплува бавно към брега.

Там беше посрещнат с бурни овации, но той закрещя още по-силно и от другите:

— Я млъкнете! Шапката ми изчезна безследно. Да има някой измежду почитаемите господа, който да е видял накъде отплува?

— Не — отговориха му.

— И тая не е малка! Да не би заради този огелала да трябва да се простя с моята шапка с щраусово перо? О, ето я къде била! Онзи шошон я е сложил на главата си. Ей сега ще се изтъпанча пред него като съдия-изпълнител!

Той се завтече към индианеца, за да си вземе обратно украшението на главата. Едва след това вече нямаше нищо против да приеме думите на похвала и признание от другарите си.

— Вярно, че ми струваше доста усилия — каза той, — но на хора като мен това им е все едно. „Вени, види, вици“¹⁰² — казал Ханибал на Валенщайн, и при мен тези неща стават със същата лекота.

— Цезар го е казал — намеси се Джими, — по онова време световната история си е нямала и представа от Валенщайн!

— Бъди тъй любезен да мъчиш, господин Якоб Пфеферкорн! Ами какво ли знае световната история за теб? Я скочи веднъж ти зад гърба на някой червенокож, хвърли се заедно с него от коня във водата и изпрати там долу съзнанието му малко да се поразходи! След това вече няма да имат нищо против твоите дрънканици на този аптекарски латински. Но само след това. А на мен поколенията ще ми издигнат тук мраморен паметник и тогава в тихи нощи духът ми ще се спуска над него и ще се

радва, че не е живял напразно и не напразно е скачал във водите на Реката на огнената дупка! Мир на праха ми!

Нямаше да бъде никак чудно, ако всички му бяха отговорили с нов залп смях. Но не стана така. Той си оставаше странно човече и бе наистина безумно смел. Обзелото го въодушевление се предаде и на останалите. Те останаха сериозни, а Винету му подаде дори ръка и каза:

— Ни-нте накате ншо — ти си славен човек!

После с едно от своите многозначителни движения на ръката апачът направи знак на Олд Шетърхенд, че тук предоставя всичко останало на него, метна се на коня си и заедно със своите шошони мина покрай Устата на ада, която отново се беше успокоила, и се отправи към входа на котловината, в чиято задна част се бяха скупчили избягалите сиуси.

Между пазачите на входа той видя жреца на упсароките и Мо-ав, сина на вожда на шошоните, със своите воители. Щом великанът жрец научи, че смъртният му враг Тежкия мокасин лежи победен на брега на реката, той бързо препусна с коня си надолу. Пристигна там тъкмо тогава, когато след усилията на Олд Шетърхенд Хонг-пе-те-ке отново дойде в съзнание и беше грижливо вързан. Упсарокът скочи от коня, измъкна ножа от пояса си и викна:

— Ето го кучето на сиу-огелаласите, което ми отсече ухото. Затова ще трябва сега приживе да ми даде скалпа си!

Огненото сърце се нареди да се нахвърли върху него и да му вземе скалпа, обаче Олд Шетърхенд му попречи. Ловецът отсече:

— Пленникът е собственост на нашия бял брат Хобъл Франк. Никой друг няма право да посяга на него.

Започна се спор, в който надделя Олд Шетърхенд. Упсарокът се оттегли, макар и продължавайки да мърмори недоволен.

Старият Бауман беше притиснал Хобъл Франк до гърдите си. И двамата плачеха от радост.

— На тебе, верни приятелю, трябва сигурно най-много да благодаря за моето избавление — каза Ловеца на мечки. — Но как успя да събереш толкова голям отряд, за да ме освободиш?

Трогнат, Франк отрече всякаква своя заслуга и посочи надолу по реката:

— Ей там идват други хора, които заслужават благодарност много повече от мен.

Бауман видя, че се приближаваха петимата му другари, които бяха заловени от огелаласите заедно с него. Пред тях язدهа синът му Мартин, Вокаде и Боб. Той се завтече срещу тях. Щом негърът съзря своя господар, скочи от коня, затича се към него, отпусна се на колене, улови ръцете му и извика:

— О, масса, мой мил добър масса Бауман! Най-сетне масер Боб отново виждат свой съвсем многообичан масса! Сега масер Боб веднага с радост умрат от блаженство. Сега масер Боб пеят и скачат от щастие и спукат и пръснат от възхищение! О, масер Боб как сме радостен, как щастлив, как блажен!

Господарят му го накара да се изправи и се нареди да го прегърне. Но Боб се възпротиви и обясни:

— Не, масса не прегръщат масер Боб, щото Боб са убили лош скунк и все още негов мирис не съвсем добро!

— Я го остави този скунк! Ти си тръгнал да ме спасяваш и аз трябва да те прегърна!

Той притегли верния негър към гърдите си. Но ето че Мартин също стигна до реката и баща и син се прегърнаха.

— Сине мой, дете мое! — възкликна Бауман. — Пак сме заедно и вече нищо няма да ни раздели! Колко много изстрада от вчера! Погледни, ръцете ти са разранени от ремъците!

— А твоите още повече, много повече, татко! Но те пак ще заздравеят и ти скоро отново ще бъдеш силен и здрав. Сега преди всичко трябва да благодаря на онези,

които рискуваха живота си, за да те спасят. Още вчера ти можа да разговаряш с Вокаде, моя приятел, а също така с Джими и Дейви. Но виж, тук е и Олд Шетърхенд! На него и на Винету се дължи преди всичко успехът на нашето начинание.

— Знам, синко, и съм натъжен, че засега мога да им кажа само едно „благодаря“.

Той протегна на Олд Шетърхенд и двете си ръце. По хлътналите му, загорели от слънцето страни все още блестяха сълзи. Ловецът стисна лекичко изранените му от ремъците ръце.

Лежачият на земята вожд на огелаласите ги наблюдаваше с учуден поглед. После те го вдигнаха, за да го отнесат там, накъдето бяха тръгнали всички — към входа на котловината, в която бе гробницата на вождовете. Винету ги очакваше вече със своите шошони и упсароки.

Олд Шетърхенд и Винету навлязоха малко навътре в котловината, за да разберат какво правят враговете им. Останалите видяха, че двамата размениха само няколко думи помежду си. После се върнаха. Ойтка-петай се приближи към тях и попита:

— Какво мислят да правят моите братя?

— Знаем — отвърна Олд Шетърхенд, — че нашите червенокожи братя имат същото право на решение като нас. Ето защо ще изпушим лулата на съвещанието. Но преди това искам да поговоря с Хонг-пе-те-ке.

Той слезе от коня, същото стори и Винету. Около пленника беше образуван кръг. Олд Шетърхенд се приближи до огелаласа и започна да говори:

— Тежкия мокасин попадна в ръцете на враговете си, но и неговите хора са загубени, защото са обградени от скалите и от нас. Няма да успеят да избягат и ще умрат от куршумите ни, ако вождът на огелаласите не направи нещо, за да ги спаси.

Олд Шетърхенд млъкна, за да разбере дали Тежкия мокасин имаше нещо да каже. Но тъй като индианецът си беше затворил очите и мъчеше, той продължи.

— Нека червенокожият ми брат каже дали е разбрал думите ми!

Хонг-пе-те-ке отвори очи, хвърли му изпълнен с омраза поглед и се изплю. Това му беше отговорът.

— Вождът на огелаласите да не си мисли, че пред него е застанало някое краставо животно, та плюе така?

— Винг-кан — стара баба! — изскърца със зъби пленникът.

— Тежкия мокасин е ослепял. Не може да различи силен воин от една трепереща от слабост жена!

— Шонка коктовапинге — хиляди песове! — изсъска сиусът. Някои от шошоните започнаха гневно да мърморят. Олд Шетърхенд им хвърли укорителен поглед и после за всеобщо учудване и особено за смайване на самия пленник той се наведе да го развърже.

— Нека вождът на огелаласите разбере — поясни той, — че с него не говори нито някоя стара жена, нито куче, а мъж. Нека той стане от земята!

Индианецът се изправи на крака. Колкото и да беше навикнал да владее израза на лицето си, все пак не му се удаде да прикрие смущението си. Освобождаваха го от ремъците, вместо да отвърнат на обидните му думи с ритници и юмручни удари!

— Отворете кръга! — нареди Олд Шетърхенд на стоящите наоколо воини.

Те изпълниха заповедта му, така че сиусът можеше да хвърли поглед към вътрешността на котловината. Видя, че неговите хора се бяха спрели зад гробницата на вождовете. По движенията им си личеше, че оживено се съвещаваха. В очите му се появиха пламъчета. Дали нямаше да успее да избяга? В най-благоприятния случай щеше да се добере до воините си, а в най-неблагоприятния щеше да бъде застрелян, но това беше все пак нещо по-добро от мъчителната смърт, която го очакваше според собственото му мнение.

Олд Шетърхенд бе забелязал искрите в погледа му много добре. Той каза:

— Тежкия мокасин има намерение да ни избяга. Нека не се опитва! Неговото име ни подсказва, че той оставя голяма дия, докато нашите стъпки са леки като крилата

на лястовицата, а куршумите ни никога не пропускат целта си. Нека вождът ме погледне и ми каже дали ме познава!

— Хонг-пе-те-ке не поглежда куци вълци! — изръмжа червенокожият.

— Нима Олд Шетърхенд е куцо животно? А нима там не е застанал Винету, вождът на апачите, чието име е по-прочуто от което и да е име на сиу-огелаласите или на другите племена на сиусите?

— Уф! — изплъзна се от устата на пленника. Не беше очаквал, че тези мъже може да са пред него. Докато погледът му шареше между двамата, по лицето му се изписа нещо като страхопочитание. Олд Шетърхенд продължи:

— А тук има и други също така храбри воители. Ей там вождът на огелаласите може да види Ойтка-петай, предводителя на шошоните, както и Мо-ав, неговия син. До тях стои Канте-пе-та, прочутият жрец на упсароките. А отсреща виждаш Дейви-хонске и Джими-петатше. Ти ще...

Той бе прекъснат, защото в същия миг съвсем наблизко внезапно се разнесе такъв гръм, че конете се изправиха са задните си крака, а иначе толкова безстрашните воители се изплашиха. Из речната долина проехтя проточен рев, подобен на звука на корабна сирена, който се чува на няколко мили разстояние. Земята започна да се движи под краката на мъжете. От пръснатите из долината кални кратери започнаха да се издигат пари, тук сиво-сини, там сернистожълти, на трето място кървавочервени или гарвановочерни. Изпаренията бяха последвани от по-твърди субстанции. Изригващите кратери и дупки изобщо не можеха да бъдат преброени. Наоколо буквално притъмня от адските изпарения и хаотично летящите насам-натам кални шрапнели, разпространяващи задушлива воня.

Не беше възможно да се вижда на двадесет или тридесет крачки. Всеки бе зает сам със себе си, защото трябваше да внимава да не бъде улучен от горещите изхвърляни маси. Настъпи неописуем хаос. Конете изтръгнаха юздите си от ръцете на хората и побягнаха в галоп в различни посоки. Мъжете закрещяха и се заблъскаха. Откъм дъното на котловината проехтяха изплашените крясъци на огелаласите. Техните коне също се бяха освободили и се носеха като вихрушка към изхода на котловината. По време на бягството си много от тях паднаха в дупките, в чиято кал мигновено потънаха. Другите прелетяха покрай застаналите на изхода бели и червенокожи или пък си пробиха път между тях, удвоявайки по този начин суматохата.

Олд Шетърхенд беше запазил хладнокръвие. Още при първия гръм той здраво улови вождя на огелаласите, за да му попречи да избяга. Но после бе принуден да го пусне и да отскочи настрана, за да се спаси от един опасен кален снаряд. При скока си се сблъска с Дебелия Джими. Джими падна на земята, но опитвайки се да се задържи за Олд Шетърхенд, събори и него.

От уплаха Тежкия мокасин изобщо не беше направил опит да се противи на Олд Шетърхенд. Но после, когато се почувства свободен, започна да мисли за бягство. Надавайки пронизителен, тържествуващ вик, той се втурна към котловината. Обаче не стигна далече. Негърът Боб светкавично замахна с уловената наопаки пушка и го удари с приклада ѝ по главата, но самият той бе повлечен от силата на удара и се простря на земята. Докато се опитваше да стане, един подплашен кон го ритна така, че отново падна.

— Вожд офейкват! След него, след него! — зарева той. Полузашеметен от удара на Боб, Тежкия мокасин остана известно време на едно място, олюлявайки се, но после бързо се отдалечи. Обаче преследвачите бяха вече по петите му.

Мартин, синът на Ловеца на мечки, беше чул вика на негъра. Той видя, че вождът бяга, и се втурна след него. Нима мъчителят на баща му трябваше да се измъкне? Не! Ръцете и краката на смелия юноша бяха изранени от ремъците, той също нямаше никакво оръжие, но въпреки това, напрегайки всички сили, Мартин незабавно полетя след беглеца.

Хонг-пе-те-ке не губеше време да се оглежда назад. Мислеше си, че никой не го преследва, и затова цялото му внимание беше насочено към пътя, който щеше да го отведе до гробницата. Ала точно в тази посока имаше най-много кални кратери. Ето защо той сви надясно към стената на котловината, та да може после по самия ѝ край да се добере по-лесно и безопасно до някое сигурно място.

Обаче сиусът се беше излъгал. И там имаше толкова много зейнали, димящи и пушещи дупки, че неколнократно се видя принуден да ги заобикаля. Често, когато бе вече повдигнал крак за следващия скок, той забелязваше, че привидно здравата земя пред него представлява гъста течна маса с неизмерима дълбочина, от която успяваше да се изплъзне само със светкавичен скок встрани. Земни пукнатини зейваха пред него толкова внезапно, че той съумяваше да се спаси, като правеше такива дълги скокове, каквито човек е в състояние да направи само в смъртен страх.

Но ето че сега вождът почувства и последиците от удара с приклада. Главата му натежа, пред очите му започнаха да преминават кървавочервени ивици. Белите му дробове отказаха да му служат, краката му започнаха да отпадат. Поиска да си отпочине за миг и едва сега се огледа за пръв път. Като през кървава пелена забеляза, че съвсем близо зад него има един преследвач. Но той не различи чертите на лицето му, дори не видя, че този човек бе още почти момче.

Ужасен, Тежкия мокасин продължи да бяга. Той нямаше никакво оръжие, а считаше преследвача си за въоръжен. Накъде ли трябваше да бяга? Пред себе си, зад себе си и вляво от себе си виждаше зейнали ями, които заплашваха да го погълнат. От дясната му страна се издигаше отвесната скала. Силите му бяха почти изчерпани. Хонг-пе-те-ке помисли, че е загубен.

Но ето че изведнъж зърна някакъв стъпаловиден издатък в скалата, а косо над него втора, трета, четвърта, а още и други издатини. Това бяха онези „стъпала“ в скалата, по които на времето Олд Шетърхенд се беше покатерил с коня си. Сиусът можеше да потърси спасение само там. Напегна последните си сили и като изхвърлен от пружина заскача от камък на камък все по-нависоко.

Ето че сега калните кратери прекратиха дейността си също тъй внезапно, както я бяха започнали. Въздухът се избистри. Можеше да се вижда също тъй ясно, както и преди.

И над речната долина проехтя силен вик на уплаха. Беше го надал Боб.

— Маса Мартин! Вожд искат убият него, масер Боб го спасят.

Боб посочи към скалата и бързо се втурна натам. Мартин беше застигнал вожда. Дватама можеха да се видят, счепкани в борба на живот и смърт. Сиусът бе сграбчил Мартин и се опитваше да го блъсне долу. Но самият той беше твърде отпаднал и почти зашеметен. Пъргавият и храбър младеж успяваше винаги да се измъкне от хватката му. След един такъв случай Мартин отстъпи колкото можеше по-назад, засили се и с всичка сила блъсна вожда с тялото си. Червенокожият изгуби равновесие, конвулсивно размаха ръце из въздуха, подхлъзна се и надавайки рев на ужас, падна от скалата право в зейналия под него кален кратер, чиято ужасна паст го погълна незабавно. Всички, които се намираха в котловината, видяха тази сцена. Откъм предната ѝ част проехтяха ликуващи викове, а пък откъм дъното се разнесоха крясъците на огелаласите, принудени да видят как едно момче победи вожда им. Но всички ревовے и крясъци бяха заглушени от гласа на Боб. Негърът летеше нагоре от камък на камък, надавайки нечленоразделни звуци на тържество и възхищение. Най-сетне той сграбчи победителя в обятията си.

— Храбро момче е този Мартин! — обади се Джими. — Сърцето ми се разтрепера заради него. А на тебе. Франк?

— И още как! — отвърна саксонецът, изтривайки една сълза на радост от бузата си. — От страх ме изби студена пот. Но всичко се оправи. Храброто юначе победи, а с огелаласите няма какво да се церемоним повече. Ще ги принудим да превият глава под харема.

— Харема ли? Сигурно искаш да кажеш „ярема“. Това е...

— Бъди тъй любезен да мълчиш! — прекъсна го строго дребосъкът. — Няма да споря с теб в един толкова тържествен миг. Виждам, че сиусите няма да имат друг изход, освен да се предадат. После тук ще сключим всеобщ мир между народите, в който ще участваме и ние двамата с тебе. Дай ми ръката си! Прегърнете се, милиони! En in terra Knax!¹⁰³.

Той разтърси ръката на смеещия се дебелак и забърза да поздрави Мартин Бауман, който слизаше от скалата заедно с Боб. И другите се присъединиха към него, като радостно изразяваха своето признание. После Олд Шетърхенд със силен глас се обърна към насъбралите се хора:

— Мешърс, сега не се и опитвайте да върнете конете! Няма къде да отидат. И конете на огелаласите избягаха. Противниците ни трябва да разберат, че могат да се спасят само като се предадат. За това ще помогне впечатлението от дейността на подземните сили и смъртта на техния предводител. Останете тук! Заедно с Винету ще отидем при тях. След половин час ще се реши дали ще потече човешка кръв, или не.

Заедно с вожда на апачите той се отправи към гробницата, зад която се намираха огелаласите. Това беше дръзка постъпка, на която тези двама мъже можеха да се решат, защото знаеха, че неприятелите им изпитват страх дори само от имената им.

Джими и Дейви тихо заговориха помежду си. Решиха да направят най-доброто, което изобщо бяха в състояние да сторят в момента, а именно да подкрепят усилията на Олд Шетърхенд за сключване на мир. Техните индиански съюзници бяха твърде малко склонни да пощадят неприятеля. Ловеца на мечки Бауман и другарите му бяха претърпели толкова ужасни мъки, че и тези шестима мъже вероятно щяха да настояват за отмъщение.

Ето защо двамата приятели събраха присъстващите около себе си и Джими държа реч, в която разясниха схващането си, че най-изгодно и за двете страни е да покажат снизхождение и да се помирят. Разбира се, можело да се очаква в случай на битка огелаласите да бъдат унищожени. Но колко хора щели да пожертват живота си в нея! А после било сигурно, че всички племена на сиусите щели да изровят бойната секира, за да си отмъстят на виновниците за тази кървава баня. Той приключи речта си с думите:

— Шошоните и упсароките са храбри воители и няма друго племе равно на тях. Обаче сиусите са далеч по-многобройни от тях. Стигне ли се до война за отмъщение, много бащи, майки, жени и деца на индианците змии и индианците врани ще оплакват своите синове, мъже и бащи. Спомнете си, че и самите вие се намирахте в ръцете ни! Олд Шетърхенд и Винету отвлякоха Смелия бик и неговия син Москита от средата на лагера им, а после победиха на дървото Огненото сърце и Стократния гръм. Можехме да унищожим всички техни воители, обаче не го направихме, защото Великият дух обича своите деца и желае всички те да живеят заедно в разбирателство като истински братя. Нека моите червенокожи братя веднъж опитат колко е хубаво, когато човек съумее да прости. Аз казах!

Речта му направи дълбоко впечатление. Бауман се съгласи да се откаже от каквото и да било отмъщение. Неговите спасени другари го подкрепиха. Дълбоко в себе си индианците също дадоха право на оратора. Само един от тях бе недоволен от думите на Джими и той беше предводителят на упсароките.

— Тежкия мокасин ме рани — каза той. — Нима сиусите не трябва да изкупят вината му?

— Тежкия мокасин е мъртъв. Калта го погълна заедно с неговия скалп. Канте-пета е отмъстен.

— Но огелаласите откраднаха нашите свещени амулети!

— Ще ги принудим да ви ги върнат. Ти си силен мъж и би могъл да убиеш мнозина от тях. Но могъщата мечка е горда. Тя презрително отказва да смачка дребния плашлив плъх.

Това сравнение предизвика желаното въздействие. Великанският жрец се почувства поласкан. Нали беше победител, сега можеше да избие враговете си или да им прости. Той замълча.

За радостно учудване на всички Олд Шетърхенд и Винету скоро се завърнаха начело на огелаласите, които ги следваха в дълга индианска нишка. Те хвърляха оръжията си на една купчина и после мълчаливо се отдръпваха назад. По този начин безмълвно заявяваха, че считат невъзможно спасението си и чрез най-самоотвержената съпротива. Сега стояха с наведени глави и мрачни физиономии. Този удар бе дошъл за тях толкова внезапно и беше толкова силен, че се чувстваха като зашеметени. Джими излезе напред и разказа на Олд Шетърхенд за своята реч и за нейното въздействие. Ловецът му стисна ръката с благодарност. Той се зарадва извънредно много на тази новина и извика на огелаласите:

— Воините на сиусите ни предадоха оръжията си, защото им обещах, че животът им ще бъде пощаден. Но бледоликите, шошоните и упсароките няма да им подарят само живота, а и още нещо. Тежкия мокасин е мъртъв, а заедно с него и онези двама воини, които посегнаха на Вокаде и на сина на Ловеца на мечки. Нека това бъде достатъчно. Нека воините на сиусите си вземат обратно оръжията! Ще ви помогнем да си намерите и конете! Между вас и нас ще има мир. Нека край гробницата на вождовете заедно отдадем почит на мъртъвците, които преди няколко луни паднаха от моята ръка. Нека бойната секира между нас и огелаласите бъде заровена. И нека след това те се завърнат в своите ловни полета и разкажат там, че са срещнали добри хора, които са отказали да убият неприятелите си, да разкажат и за Великия Маниту на белите, който повелява на децата си да живеят в мир!

Сиусите бяха онемели, смаяни от щастливия поврат, настъпил в участта им. Почти не смееха да повярват в него. Но след като си получиха оръжията, те се втурнаха вкупом към прочутия ловец, за да му изразят благодарността си. И жрецът Канте-пе-та остана доволен след като научи, че всички откраднати амулети са все още налице. Те бяха върнати на упсароките.

Конете не се бяха отдалечили много. Не беше трудно да ги съберат. Двамата сиуси, застреляни от Олд Шетърхенд, бяха донесени и погребани близо до вождовете. Денят премина, изпълнен със сериозни погребални церемонии, а после всички напуснаха нездравословната котловина, отправяйки се към гората, където искаха да си отпочинат от напрежението и умората от последните дни.

Когато вечерта лагерните огънове запламтяха и приятели и неприятели насядаха заедно, помирени помежду си. Франк се обърна към Джими:

— Най-хубавото от нашата драма си остава краят. Простено и забравено! През целия си живот не съм бил голям привърженик на убийствата и кланетата, понеже: *„Не прави на другия белята, която не искаш да ти дойде до главата, и създанията божи не мъчи и те кат тебе страдат, разбери!“* Ние победихме. Показахме на боговете, че сме герои, и ни остана да уредим само още една работа. Имаш ли нещо против?

— Не, но каква е тя?

— Хората, които се обичат, често взаимно се дразнят. Ние се джавкахме само затова, защото сме всъщност страшно много привързани един към друг. И тъй, нека си признаем нашата любов и да се побратимим. Ето ти ръката ми, стари приятелю! Съгласен ли си?

— Дадено! — каза Джими.

— Ела в обятията ми, братко! Най-сетне се сбъдна казаното в стиха:

Нашата глупава вражда в миг изчезна, неделими като братя навсягда ще са вече Франк и Джими!

info

Информация за текста

© 1983 Веселин Радков, превод от немски

Karl May
Der Sohn des Bärenjägers, 1887

Сканиране и разпознаване: Неизвестен любител на автора
Редакция: Voman, 2007

Публикация:

Карл Май. Сред лешояди
Избрани произведения, том 12
Издателство „Отечество“, 1993
Unter Geiern (Band 35)

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://chitanka.info/text/3435>]
Последна редакция: 2010-07-25 11:48:58

notes

1

Пъстро индианско одеяло, наречено по-късно така на името на мексиканския град Сантильо, където започнала фабричната му изработка. Б. пр.

Метусаил — според Библията бил дядо на Ной и живял 969 години. Б. пр.

Хора от Запада, така К. Май нарича всички ловци, трапери и авантюристи в Дивия запад. Б. пр.

Скватор (англ.) — колонист, заграбил незаконно земи. Б. пр.

(англ.) — Е, добре, съгласен. Б. пр.

(англ.) — Да. Б. пр.

7

(лат.-нем.) мярка за тежест равна на 50 кг. Б. пр.

(англ.) — индианец. Б. пр.

Съдията Уилям Линч от Вирджиния за пръв път през 1780 г. въвел самоволното правораздаване, станало известно като „линчуване“ Б. пр.

(англ.) — Мътните го взели! Б. пр.

(англ.) — Добър ден! Б. пр.

(амер.) — съкращение от френската дума *messieurs* — господа. Б. пр.

(англ.) — Я виж! Б. пр.

(англ.) — Проклятие, по дьяволите! Б. пр.

(англ.) — особен вид кожени панталони, носени от индианци и трапери. Б. пр.

(инд.) — четири мечки. Б.а.

(инд.) — Щит. Б.а.

(сиу) — стара жена, баба. Б. а.

(сиу) — Дългия Дейви и Късия Джими. Б. а.

(англ.) — златотърсачи. Б. а.

(англ.) — конекрадци. Б. а.

Help... help... for God's sake... help! (англ.) — помощ, помощ... за бога... помощ! Б.
пр.

(англ.) — Далечния запад. Б. пр.

(англ.) — куцам. Б. пр.

(англ.) — магазин. Б. пр.

Противно на претенциите си Хобъл Франк непрекъснато прави езикови грешки и каламбури, допуска фактически неточности. Б. пр.

Фридрих Хайнрих Ернст фон Врангел (1784 — 1877) — пруски генерал. Б. пр.

Здрава постройка от цели стволове на дървета, типична за времето на „американските пионери“. Б. пр.

Някогашно обръщение на негрите в САЩ към белите господари. Б. пр.

Прерийно огниво. Б. а.

Вид памучна материя. Б. пр.

Ръката, която разбива, руши — Поразяващата ръка. Б. а.

(инд.) — Злия огън. Б. а.

(англ.) — По дяволите! Б. пр.

(англ.) — Стой, момчето ми. Б. пр.

(англ.) — Барутната река. Б. пр.

(англ.) — Дяволската глава. Б. пр.

Heavens (англ.) — небеса, о боже! Б. пр.

Една английска миля е равна на 1853 м. Б. пр.

(англ.) — възклицание на удивление, почуда. Б. пр.

Световноизвестен цирк по онова време. Б. пр.

(англ) — възклицание, изразяващо неодобрение, досада. Б. пр.

(англ.) — лудост, щуротия. Б. пр.

Горната забележка се явява необходима в немския текст, понеже в тези случаи Франк си служи с елементи от саксонския диалект. Б. пр.

(англ.) — в случая означава „новак“, „зелен“ човек. Б. нем. изд.

Известен немски пълководец. Б. пр.

Вятър. Б. нем. изд.

Светкавица. Б. нем. изд.

Смелия бик. Б. нем. изд.

Жълтата река — Йелоустоун Ривър. Б. нем. изд.

(англ.) — Оле, тяжело ми! Помощ, помощь, помощь! Б. пр.

(англ.) — Добър вечер! Б. пр.

(англ.) — Ей богу, бога ми! Б. пр.

(англ.) — Стой, чакай! Б. пр.

С това име бил известен сред индианците президентът на САЩ. Б. пр.

(англ.) — възклицание, изразяващо удивление или радостна изненада. Б. пр.

(англ.) — За бога! Б. пр.

(инд.-англ.) — омъжена индианка. Б. пр.

Съкращение от ракун, миеща мечка. Б. пр.

Прерия, покрита със синя трева. Б. пр.

Физика и психика се пишат в немския език с „У“ — ипсилон, отличаващ се със сравнително по-трудно изговаряне. Б. пр.

Алма матер (лат.) — наименование на университетите, в което Франк подменя „матер“ (лат.) — майка с „фатер“ (нем.) — баща. Б. пр.

(англ.) — овални плитки ями с диаметър от девет-десет стъпки, образувани от търкалянето на бизоните по земята. Б. а.

(лат.-нем.) — четвърт година, т.е. тримесечие. Б. пр.

Означава буквално бодлив глог. Б. пр.

(англ.) — подбел. Б. пр.

(англ.) — Хайде, ела! Б. пр.

(англ.) — За бога! Б. пр.

(англ.) — Съвсем мъртъв. Б. пр.

Изкопаеми животни или растения. Б. пр.

Арарат — първоначално това е било името на високо плато в Армения, споменавано в библейските предания като мястото, където Ной успял да се спаси по време на потопа. Б. пр.

(англ.) — вълниста, вълнообразна земя. Б. пр.

(лат.) — растение от рода на водните лилии с листа, достигащи в диаметър 2-2,50 метра. Б. пр.

(англ.) — възклицание, изразяващо радостно учудване. Б. пр.

Неразделни братя близнаци, синове на Зевс. Б. пр.

Разпространено име на кучета. Б. пр.

Река в Канада. Б. пр.

Индианско племе от Северна Америка. Б. пр.

Приток на Колорадо в Тексас. Б. пр.

Индианско племе, живяло в щатите Вашингтон и Орегон. През 1963 г. в резервата на щата Орегон от него били останали само 623 души. Б. пр.

Pedlar (англ.) — амбулантен, пътуващ търговец. Б. пр.

(англ.) — гуляй при полагане покрива на сграда. Б. пр.

(англ.) — в случая „пляс“, „шляп“! Б. пр.

(англ.) — вредна, неприятна миризма, изпарение. Б. пр.

(англ.) — пфу, каква безобразна свинщина. Б. пр.

(англ.) — мръсна свиня, гаден скот? Б. пр.

(англ.) — вонящ звяр. Б. пр.

(англ.) — буквално означава „къдрокос човек“. Б. пр.

(англ.) — презрительно название на негрите в САЩ. Б. пр.

англ. — Фред Фокусника, Фред Ловкия. Б. пр.

Място в гората, където дърветата са повалени от силна буря. Б. пр.

Тотемът е знак или рисунка, изобразяващ името на някой индианец. Може да бъде поставен върху най-различни предмети. Б. пр.

Упсароки са били наричани още и индианците врани. Б. пр.

(англ.) — шишенце с амонячна сода. Б. пр.

инд. — Храбрецът, който търси амулет. Б. пр.

(инд.) — устат човек, самохвалко. Б. пр.

(инд.) — вид дървена свирка, прилична на кавал. Б. а.

Фут — английска мярка за дължина, равна на 30,5 см. Б. пр.

Немската миля е равна на 7500 метра. Б. пр.

Утайки по дъната на водни басейни и реки. Б. пр.

„Топловодна планина“, индиански израз за гейзер. Б. пр.

Дойдох, видях, победих (лат.) — исторически думи на Цезар. Б. пр.

(лат.) — пак един от каламбурите на Франк, който иска да каже „En in terra pax“ (И мир на земята), думите, поставени от Карл Май за заглавие на том 30 от събраните му съчинения. Б. пр.